

2023 m. palyginamojo ekspertinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų MTEP veiklos vertinimo peržiūra

2023 M. PALYGINAMOJO EKSPERTINIO VERTINIMO
PROCESO IR ĮGYVENDINIMO ANALIZĖ

PARENGĖ: Kristina Masevičiūtė ir Justas Korsakovas
RENGIMĄ KOORDINAVO: Daiva Karužaitė

PADĖKA

Norime taip pat padėkoti studijoje nepaminėtiems Mokslo vertinimo ir duomenų analitikos skyriaus darbuotojams, kurie padėjo rengti studiją, pateikti duomenis ir užtikrinti jos kokybę. Dėkojame Vaivai Priudokienei, Gabrielei Norkūnaitei, Rimantui Skirmantui, Mildai Jodinskienei, Radvilei Maskuliūnaitei.

Elektroninis leidinys

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) portale ibiblioteka.lt.

© Lietuvos mokslo taryba, 2025

Šis kūrinys licencijuojamas remiantis CC BY 4.0 ([CC BY](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)).

TURINYS

Santrumpos ir terminai	4
Santrauka	5
Pagrindinės išvados	6
Įvadas.....	8
Universitetų ir mokslinių tyrimų institutų MTEP veiklos vertinimo raida ir dabartinė sistema	8
2023 m. PEV vykdymas	9
PEV proceso ir įgyvendinimo peržiūros tikslas ir aprėptis	13
Vertinamųjų vienetų sudarymo nuostatų peržiūra	17
VV sudarymo ir sąrangos analizė	17
Vertinimo kriterijai ir jų vertinimą pagrindžiantys duomenys	28
MTEP veiklos kokybė.....	28
MTEP veiklos ekonominis ir socialinis poveikis	37
MTEP veiklos perspektyvumas	42
Ekspertinio vertinimo organizavimas	46
Ekspertų atranka	48
Vizitai į vertinamuosius vienetus	53
Kriterijų taikymo nuoseklumas	58
Grįžtamasis ryšys ir ekspertų komisijų ataskaitos.....	60
Sisteminiai siūlymai 2028 m. PEV modeliui	63
Išvados ir siūlymai	69
Priedai	72

Santrumpos ir terminai

Santrumpos

ERC – angl. *European Research Council*

CoARA – angl. *Coalition for Advancing Research Assessment*

LMT – Lietuvos mokslo taryba

MVDDA – mokslininkų visos darbo dienos atitikmuo

MK – mokslo kryptis

MKG – mokslo krypčių grupė mokslo srityje

Mokslo sritys

SH – socialiniai, humanitariniai mokslai

NTMA – gamtos, technologijos, medicinos ir sveikatos, žemės ūkio mokslai

MoVDAS – Lietuvos mokslo tarybos Mokslo vertinimo ir duomenų analitikos skyrius

MTEP – moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra

PEV – palyginamasis ekspertinis vertinimas

REF – angl. *Research Excellence Framework*

VV – vertinamasis vienetas

Terminai

Aprašas – [Palyginamojo ekspertinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros vertinimo aprašas](#), patvirtintas 2021 m. rugsėjo 2 d. LR švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu.

Reglamentas – [Palyginamojo ekspertinio mokslo veiklos vertinimo procedūrų reglamentas](#), patvirtintas 2022 m. rugpjūčio 8 d. Lietuvos mokslo tarybos pirmininko įsakymu.

Pastaba dėl kalbos

Ši studija parengta lietuvių kalba. Tačiau siekiant išlaikyti autentiškumą ir tikslumą, joje paliktos originalios angliškos citatos, ekspertų gyvenimo aprašymai bei kiti fragmentai originalo kalba. Šis sprendimas priimtas sąmoningai, nes vertimas galėtų iškreipti pirminę šaltinių prasmę, prarasti terminologinį tikslumą ar sumažinti pateiktos informacijos patikimumą.

Santrauka

Lietuvoje universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (MTEP) veiklos vertinimo sistema nuo 2018 m. grindžiama dviejų vertinimų modeliu, kuriame didelį svorį turi palyginamasis ekspertinis vertinimas (PEV), vykdomas kas penkerius metus. Nepriklausomų ekspertų iš užsienio mokslo ir studijų institucijų vertinimas tapo pagrindu skirstyti didžiąją dalį institucinio MTEP finansavimo, spręsti dėl doktorantūros teisių ir užtikrinti mokslo sistemos skaidrumą. PEV papildo formalusis (kasmetinis) mokslo, meno veiklos vertinimas, grindžiamas kiekybiniais rodikliais. Ši vertinimo tvarka atlieka ne tik paskirstomąją, bet ir strateginę funkciją, skatina institucijas kryptingai planuoti tyrimų veiklą, didina atskaitomybę visuomenei ir politikos formuotojams.

2023 m. PEV proceso ir įgyvendinimo peržiūra siekiama įvertinti, kaip veikia pagrindinis Lietuvos universitetų ir mokslinių tyrimų institutų vykdomos MTEP veiklos kokybės, tarptautiškumo ir poveikio vertinimo instrumentas. Analizė apėmė tiek teisinę metodologinę bazę, tiek praktinį vertinimo organizavimą – ekspertų atranką, darbo eigą, duomenų pateikimą ir grįžtamąjį ryšį. Tyrimas atliktas remiantis iš anksto suformuluotais tikslais ir uždaviniais. Peržiūra grindžiama išsamia dokumentų, įgyvendinimo proceso, institucijų ir ekspertų apklausų analize ir tarptautine praktika, kad būtų pateikti siūlymai, kaip tobulinti būsimą 2028 m. universitetų ir mokslinių tyrimų institutų MTEP veiklos vertinimą.

Tikslas

Įvertinti 2023 m. PEV proceso reglamentavimą ir įgyvendinimą, pateikti 2028 m. ekspertinio vertinimo rekomendacijas

Reglamentavimo lygmuo

apima vertinimo metodikos, įtvirtintos teisiniame reguliavime, vertinimą

Procesinis lygmuo

apima faktinį ekspertinio vertinimo organizavimą

Analizės uždaviniai

Išanalizuoti ir pateikti rekomendacijas

Vertinamųjų vienetų sudarymo taisyklės

Vertinimo kriterijai ir skalės, ekspertiniam vertinimui pateikti duomenys

Ekspertinio darbo organizavimas: atranka; ekspertų komisijų sudarymas; vizitai į vertinamuosius vienetus; kriterijų taikymo nuoseklumas; grįžtamas ryšys ir ekspertų komisijų ataskaitos

PEV įgyvendinimo peržiūros organizavimas

2023 m. PEV proceso ir įgyvendinimo peržiūrą atliko Lietuvos mokslo tarybos (LMT) sudaryta darbo grupė, patvirtinta LMT pirmininko įsakymu. Darbo grupei buvo pavesta atlikti PEV peržiūros studijos kokybės priežiūrą, suformuluoti užduotis išoriniams ekspertams ir įvertinti jų pateiktų rekomendacijų tinkamumą Lietuvos kontekste.

Darbo grupė kartu su Mokslo vertinimo ir duomenų analitikos skyriumi (MoVDAS) parengė užsienio ekspertams techninę specifikaciją („Terms of Reference“) ir atrinko 11 tarptautinių ekspertų, turinčių nacionalinio lygmens mokslinių tyrimų vertinimų dalyvavimo, organizavimo ir analizavimo patirties.

MoVDAS funkcija buvo koordinuoti darbo grupės veiklą, rengti PEV proceso ir įgyvendinimo peržiūros studiją ir užtikrinti analizės procesų nuoseklumą.

Pagrindinės išvados

VV sudarymo taisyklės

Nors pats vertinamųjų vienetų (VV) sudarymo procesas, remiantis VV atstovų grįžtamojo ryšio apklausa, įvardytas kaip pakankamai sklandus ir grįstas aiškiais taisyklėmis, tam tikri sisteminiai aspektai rodo poreikį peržiūrėti dabartinius principus. Kadangi vertinimas atliekamas VV lygmeniu, o MVDDA apskaičiavimas daro tiesioginę įtaką VV sudėčiai, siūloma peržiūrėti galiojančius MVDDA aprėpties ribojimus. Taip pat, jei VV sudėtyje padalinių daugiau, užtikrinti ir sustiprinti pateiktų duomenų atsekamumą pagal padalinius.

Grįžtamojo ryšio apklausose, diskusijose ir tarptautinių ekspertų įžvalgose buvo atkreiptas dėmesys, kad institucijų sprendimams dėl VV sandaros turi įtakos MTEP veiklos kokybės vertinimo rezultatai, pasitelkiami sprendimams dėl doktorantūros ir žemesnių pakopų studijų vykdymo. Kai MTEP vertinimo rezultatai turi įtakos sprendimams dėl doktorantūros ar studijų programų tęstinumo, VV sudarymas yra strategiškai reikšmingas – nuo jo priklauso praktinės pasekmės institucijai. Dėl to kyla rizika, kad VV bus formuojami ne pagal MTEP veiklos organizavimo logiką, o siekiant palankesnio vertinimo.

Vertinimo kriterijų skalės, vertinimo kriterijų ir teikiamų duomenų atitikties analizė

Peržiūrint buvo vertinamas ekspertinio vertinimo kriterijų skalės aiškumas ir duomenų tinkamumas kriterijų taikymui, siekiant nustatyti, ar vienodai suprantamas vertinimas ir yra pakankamas pagrindas ekspertiniams sprendimams.

PEV atliekamas pagal tris kriterijus: MTEP veiklos kokybę, socialinį ir ekonominį poveikį ir perspektyvumą, pagal kuriuos įvertinama institucijų veikla daugialypių požiūriu. Tačiau analizė parodė kelis iššūkius, susijusius su jų taikymu praktikoje.

Užsienio ekspertai, atlikę PEV peržiūrą, pažymėjo, kad kriterijų struktūra apskritai atitinka tarptautinę praktiką, tačiau jų interpretacijai ir taikymui reikia daugiau aiškumo, metodinės paramos. Tai sustiprintų nuoseklų skirtingų ekspertų komisijų vertinimo skalių interpretavimą.

Analizė taip pat parodė, kad kai kuriais atvejais buvo pateikta perteklinių duomenų, tačiau kitais jų nepakako tinkamai kriterijams įvertinti. Siūloma peržiūrėti teikiamų duomenų apimtį ir struktūrą pagal kiekvieno kriterijaus paskirtį, papildant juos kontekstiniais, visus VV MTEP rezultatus apimančiais veiklos rodikliais, ir išsamiau pateikiant duomenis, atspindinčius tarptautiškumo aspektus.

Užsienio ekspertai atkreipė dėmesį į tarptautinėse mokslo vertinimo tendencijose pastebimą poslinkį nuo orientavimosi į rezultatus (pvz., publikacijas, citavimo rodiklius) link daugiau dėmesio mokslinių tyrimų procesams, naratyviniams paaiškinimams ir kontekstui pritaikytiems rodikliams. Taip galima vertinti ne tik tai, kas „pagaminama“, bet ir kaip mokslinė veikla organizuojama, palaikoma ir vystoma pagal VV misiją bei veiklos specifiką. Atsižvelgiant į šias tendencijas siūloma peržiūrėti ir Lietuvos MTEP veiklos ekspertinio vertinimo sistemą, nuo rezultatų fiksavimo labiau ją orientuojant į procesų ir konteksto vertinimą.

Ekspertinio vertinimo organizavimas

Ekspertinio vertinimo kokybei gerinti siūloma nustatyti aiškius ekspertų ir komisijų vadovų atrankos kriterijus, užtikrinti jų kompetenciją konkrečiose srityse, didinti lyčių ir geografinę įvairovę. Siūloma stiprinti proceso skaidrumą, išplečiant interesų konflikto apibrėžimą ir viešinant ekspertų kvalifikacijas. Gyvieji vizitai teigiamai vertinami ir vertinusių ekspertų, ir vertintų institucijų, ir daugumos vertinimo rezultatus analizavusių ekspertų. Kadangi didelės jų sąnaudos, siūloma ilginti vizitų trukmę, kad investicija atsipirktų, arba apskritai jų atsisakyti, pakeičiant virtualiais. Kriterijų taikymo nuoseklumui užtikrinti rekomenduojama organizuoti daugiau internetinių seminarų ekspertams, rengti tarpkomisinius susitikimus įverčiams tikrinti ir nuosekliau įtvirtinti mažumos nuomonių dokumentavimą vertinimo ataskaitose. Grįžtamojo ryšio procesui gerinti būtų verta pratęsti institucijų atsiliepimų teikimo terminą bent iki dešimties dienų, peržiūrėti pastabų teikimo etapą, kad jis apimtų ne tik faktinių klaidų taisymą, bet ir sudarytų galimybę VV diskutuoti su ekspertais dėl ataskaitos turinio, ataskaitų kokybei užtikrinti papildomai skirti resursų.

Įvadas

Studija parengta Palyginamojo ekspertinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (MTEP) veiklos vertinimo (PEV) proceso, vykdyto 2023 m. Lietuvoje, kokybei ir įgyvendinimo patirčiai įvertinti. PEV yra viešosios politikos instrumentas, kuriuo vertinama universitetų ir mokslinių tyrimų institutų vykdoma MTEP veikla, o jo rezultatai tiesiogiai lemia institucijų MTEP finansavimą ir sprendimus dėl doktorantūros teisių ar kitų strateginių mokslo politikos aspektų.

Atlikta PEV peržiūra orientuota į tai, kaip vertinimo metodika, procesas ir organizaciniai sprendimai veikė praktikoje. Analizuoti trys pagrindiniai aspektai: 1) vertinamųjų vienetų (VV) sudarymo principai ir taikymas; 2) vertinimas pagal tris nustatytus kriterijus (MTEP veiklos kokybę, socialinį ir ekonominį poveikį, perspektyvumą) ir duomenų jiems įvertinti tinkamumas; 3) vertinimo proceso organizavimas – nuo ekspertų atrankos iki galutinių išvadų pateikimo.

Peržiūrą atliko Lietuvos mokslo tarybos (LMT) sudarytos darbo grupės, MoVDAS kartu su tarptautiniais ekspertais, turinčiais patirties nacionaliniuose mokslinių tyrimų vertinimo procesuose. Taip pat analizuotas grįžtamasis vertintų institucijų ir ekspertų ryšys.

Šios peržiūros tikslas – atlikus vertinimo įgyvendinimo analizę įvardyti iššūkius ir pateikti siūlymus, kaip galima tobulinti PEV sistemą, užtikrinti jos atitiktį tiek nacionaliniams strateginiams tikslams, tiek tarptautiniams mokslo vertinimo principams, įskaitant CoARA deklaracijoje išdėstytas nuostatas.

Universitetų ir mokslinių tyrimų institutų MTEP veiklos vertinimo raida ir dabartinė sistema

Lietuvoje universitetų ir mokslinių tyrimų institutų MTEP veiklos vertinimas formavosi nuosekliai, reaguojant į siekį efektyvinti mokslo sistemą, skatinti mokslinės veiklos kokybę, tarptautinį matomumą ir racionaliai paskirstyti viešąsias investicijas į mokslą. Vertinimas glaudžiai siejosi su institucinio finansavimo modelio kaita.

1997–1999 m. žymi pirmuosius bandymus vertinti mokslinės veiklos produktyvumą ir vertinimo rezultatus siekti su mokslinių tyrimų finansavimo skirstymu. Vienas pagrindinių tuo metu iškeltų tikslų buvo optimizuoti valstybinį mokslinių tyrimų institutų tinklą, kuris apėmė net 29 institucijas. Siekiant efektyvesnės veiklos, dalis jų buvo palaipsniui integruotos į universitetų struktūras ar sujungtos tarpusavyje, taip šis skaičius ilgainiui sumažintas iki 11.

Nors pradinio etapu vertinimo rezultatai dar neturėjo tiesioginės įtakos institucijų finansavimui, 1999 m. atliktas pakartotinis mokslinės veiklos vertinimas tapo reikšmingu lūžio tašku. Jo pagrindu institutai buvo suskirstyti į septynias grupes pagal jų mokslinės veiklos lygį, o ši klasifikacija sudarė prielaidas formule grįstai finansavimo sistemai. Tuomet skirtingoms grupėms buvo pritaikyti diferencijuoti finansavimo koeficientai¹.

2000–2008 m. pereita prie dalinio formule grindžiamo finansavimo modelio, kuris apėmė tiek valstybinius universitetus, tiek mokslinių tyrimų institutus. Finansavimo formulėje atsižvelgta į kiekybinius veiklos rodiklius: publikacijas, MTEP projektų biudžetus, finansavimą iš užsakomosios veiklos. Šiuo laikotarpiu proporcingai augo ir formulės pagrindu skirstomos MTEP lėšos – 2008 m. jos sudarė apie 20 proc. viso institucinio MTEP finansavimo universitetams ir mokslinių tyrimų institutams.

¹ Parengta pagal Daujotis, V., Radzvilas, V., Slizys, R. P. and Stumbrys, E. (2002). Lietuvos mokslo politika Europos kontekste, Vilnius: Justitia, skyrius XIII Lietuvos kelias į Europos mokslinių tyrimų erdvę.

2009–2017 m. vertinimo modelis toliau evoliucionavo, integruodamas ekspertinį vertinimą ir formalųjį vertinimą pagal kiekybinius rodiklius. Be to, nuo 2009 m. MTEP universitetų ir mokslinių tyrimų institutų MTEP vertinimo organizavimas deleguotas LMT. Buvo įdiegtas dviejų lygių vertinimas:

- **I lygio** (aukščiausio lygio) MTEP rezultatai buvo vertinami ekspertiniu būdu nacionalinių ekspertų komisijose;
- **II lygio** rezultatai (standartiniai moksliniai darbai) vertinti pagal formalizuotus kriterijus – publikavimo kanalus, žurnalų citavimo rodiklius, tarptautinių konferencijų pranešimus ir kt.

Nuo 2010 m. vis daugiau institucinio MTEP finansavimo buvo siejama su vertinimo rezultatais – iš pradžių 40 proc., vėliau ši dalis augo.

Nuo 2018 m. Lietuvoje įdiegta dviejų etapų universitetų ir mokslinių tyrimų institutų MTEP vertinimo sistema, susidedanti iš:

- **Palyginamojo ekspertinio vertinimo (PEV)**, atliekamo kas penkerius metus ir orientuoto į platesnį, kokybinį institucijų MTEP veiklos vertinimą. Vertinimo tikslais sudaryti vertinamieji vienetai vertinami pagal tris kriterijus: mokslinių tyrimų kokybę, ekonominį ir socialinį poveikį ir veiklos perspektyvumą. Vertina tarptautiniai ekspertai, neturintys ryšių su Lietuvos mokslo ir studijų institucijomis, todėl užtikrinamas nepriklausomumas ir platesnė tarptautinė perspektyva. Vertinimo metu taip pat organizuojami vizitai į institucijas, teikiamas grįžtamasis ryšys ir veiklos tobulinimo rekomendacijos.
- **Formaliojo (kasmetinio) vertinimo**, kuris grindžiamas standartizuotais, kiekybiniais veiklos rodikliais. Kiekvienais metais institucijos teikia duomenis apie mokslinių tyrimų rezultatus, įskaitant publikacijas, patentų paraiškas ir patentus, sukurtas naujas augalų ar gyvūnų veisles, dalyvavimą prestižiniuose tarptautiniuose mokslo projektuose (pvz., Europos mokslinių tyrimų tarybos (ERC) projektuose) ir pan. Mokslinių tyrimų rezultatai klasifikuojami ir vertinami 3 ekspertų komisijų: 1) gamtos, technologijos, medicinos ir sveikatos, žemės ūkio; 2) socialinių; ir 3) humanitarinių mokslų. Be to, institucijos pateikia informaciją apie gautą finansavimą iš tarptautinių MTEP programų ir verslo (ūkio) subjektų. Duomenys įvertinami taškais, o vertina nacionaliniai ekspertai, vadovaudamiesi nustatytais vertinimo kriterijais ir metodika.

Iki 2022 m. pagal PEV rezultatus buvo skirstoma 60 proc. bazinio MTEP finansavimo, o nuo 2023 m. ši dalis padidinta iki 70 proc., sumažinant kasmetinio vertinimo įtaką iki 30 proc. Pagal PEV rezultatus taip pat buvo vertinamas doktorantūros teisės tęstinumas bei naujos teisės vykdyti doktorantūrą mokslo kryptyje pagal *Mokslo doktorantūros nuostatus*, patvirtintus Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2020 m. gegužės 18 d. įsakymu Nr. V-739. Be to, PEV išvados ir rezultatai gali būti naudojami kitų konkursinių ar valstybės planavimo MTEP finansavimo priemonių ar aukštojo mokslo studijų vertinimuose. Tokiu būdu ekspertinis vertinimas tapo svarbiu nacionaliniu instrumentu, lemiančiu ne tik finansavimą, bet ir sprendimus dėl institucijų veiklos sąlygų, įskaitant teisę vykdyti aukštesniųjų pakopų studijas.

2023 m. PEV vykdymas

PEV metu įvertinami universitetų ir mokslinių tyrimų institutų vykdomos mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (MTEP) veiklos rezultatai, MTEP veiklos socialinis ir ekonominis poveikis ir MTEP veiklos perspektyvumas.

2023 m. PEV vykdė LMT, vadovaudamasi šiais pagrindiniais dokumentais:

- **Palyginamojo ekspertinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros vertinimo aprašu**, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2021 m. rugsėjo 2 d. įsakymu Nr. V-1593 (toliau – Aprašas);
- **Duomenų apie universitetų ir mokslinių tyrimų institutų vykdomų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros rezultatus teikimo palyginamajam ekspertiniam vertinimui tvarkos aprašu**, patvirtintu 2021 m. rugsėjo 2 d. LR švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu (toliau – Duomenų aprašas);
- **Vertinimo procedūrų reglamentu**, patvirtintu LMT pirmininko 2022 m. rugpjūčio 8 d. įsakymu Nr. V-486 (toliau – Reglamentas);
- ir kt. susijusiais teisės aktais.

Vertinime galėjo dalyvauti tiek valstybiniai, tiek nevalstybiniai universitetai ir mokslinių tyrimų institutai. 2023 m. vertinime dalyvavo **28 institucijos**, kurios pateikė vertinimui **85 vertinamuosius vienetus (VV)**.

Vertinimas vykdomas kas penkerius metus pagal tris kriterijus:

- **MTEP veiklos kokybę** (svorio koeficientas – 0,65);
- **ekonominį ir socialinį poveikį** (0,20);
- **veiklos perspektyvumą** (0,15).

Vertinimui institucijos pateikia penkerių praėjusių metų rezultatus pagal Duomenų aprašą, o LMT pateikia apibendrintus kasmetinio MTEP veiklos vertinimo rezultatus.

Vertinime dalyvaujančių institucijų VV buvo suskirstyti į 13 grupių pagal mokslo sritis, kuriose veikė VV, ir mokslo kryptis, kurių MTEP veiklos kokybę reikėjo įvertinti. 13 grupių buvo sudarytos atskiros komisijos, kuriose bendrai dirbo 151 ekspertas iš **26 šalių**. Vertinta keliais etapais: pirmiausia, individualaus vertinimo etapas, kurį ekspertai galėjo dokumentuoti elektroninėje sistemoje „Vieversys“, remdamiesi VV ir LMT pateikta informacija, o vėliau – savitainiai ekspertų komisijų vizitai Lietuvoje. Vizitų tikslai:

- a) aptarti individualių vertinimų rezultatus;
- b) užtikrinti vertinimo kriterijų taikymo nuoseklumą;
- c) susitikti su VV atstovais;
- d) priimti galutinius sprendimus dėl balų.

2023 m. kovo–gegužės mėn. ekspertai aplankė visus VV Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, dalyvavo 26 posėdžiuose, pateikė:

- **192 MTEP veiklos kokybės įverčius;**
- **85 poveikio įverčius;**
- **85 perspektyvumo įverčius.**

Iki 2023 m. rugsėjo kiekvienam vertinamajam vienetui buvo pateikti įverčių pagrindimai ir kiekvieno vertinamojo vieneto tobulinimo rekomendacijos.

Institucijos turėjo teisę teikti apeliaciją, kurią svarstė LMT sudaryta Apeliacinė komisija. Apeliacinė komisija buvo sudaryta iš 7 narių, kuriuos delegavo Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (ŠMSM), LMA, Lietuvos universitetų rektorių konferencija (LURK), Lietuvos valstybinių mokslinių tyrimų institutų direktorių konferencija. **Gautos 18 apeliacijų**, kurias išnagrinėjusi Apeliacinė komisija priėmė sprendimą jų nenagrinėti iš esmės, kadangi neatitiko nustatytų apeliacijų nuostatų.

Galutiniai rezultatai buvo patvirtinti Tarybos ir paskelbti viešai. Vertinimas parodė, kad:

- **53 proc. VV bent vienoje kryptyje įvertinti kaip stiprūs tarptautiniu mastu arba lyderiai;**
- **7 institucijos** bent vienoje kryptyje gavo aukščiausią įvertinimą (4,5 arba 5);
- **68 proc. VV** pripažinti svarbiais partneriais už akademinės bendruomenės ribų.

Vertinimo rezultatai apibendrinti studijos 3 priede „Vertinimo rezultatų apibendrinimas“.

Proceso kokybei įvertinti LMT 2023 m. gruodį atliko **vertinamųjų vienetų apklausą**, kurioje dalyvavo 76 iš 85 VV. **76 proc.** atsakiusiųjų vertinimo organizavimą vertina gerai, labai gerai arba puikiai; vertinimo vidurkis – **8,3** balo iš 10.

Teisės aktai, reglamentuojantys palyginamąjį ekspertinį vertinimą:

1. [LR Mokslo mokslo ir studijų įstatymo](#) 75¹, 75², 75³ str.
2. 2022 m. gegužės 2 d. LR švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymas „[Dėl palyginamojo universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos vertinimo 2023 metais](#)“.
3. [Palyginamojo ekspertinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos vertinimo aprašas](#), patvirtintas 2021 m. rugsėjo 2 d. LR švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu.
4. Duomenų apie universitetų ir mokslinių tyrimų institutų vykdomų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos rezultatus teikimo palyginamajam ekspertiniam vertinimui tvarkos aprašas, patvirtintas 2021 m. rugsėjo 2 d. LR švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu.
5. [Palyginamojo ekspertinio mokslo veiklos vertinimo procedūrų reglamentas](#), patvirtintas 2022 m. rugpjūčio 8 d. Lietuvos mokslo tarybos pirmininko įsakymu.
6. [Palyginamojo ekspertinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos vertinimo apeliacinės komisijos darbo reglamentas, patvirtintas](#) 2023 m. kovo 16 d. Lietuvos mokslo tarybos pirmininko įsakymu.

Palyginamojo ekspertinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų MTEP veiklos vertinimo ataskaitų nuorodos

Humanitarinių, socialinių mokslų sričių:

[VV_GR_H_1](#)

[VV_GR_H_2](#)

[VV_GR_SH](#)

[VV_GR_S_1](#)

[VV_GR_S_2](#)

[VV_GR_S_3](#)

Gamtos, technologijos, medicinos ir sveikatos, žemės ūkio mokslų sričių:

[VV_GR_NT1](#)

[VV_GR_NT2](#)

[VV_GR_NT3](#)

[VV_GR_N](#)

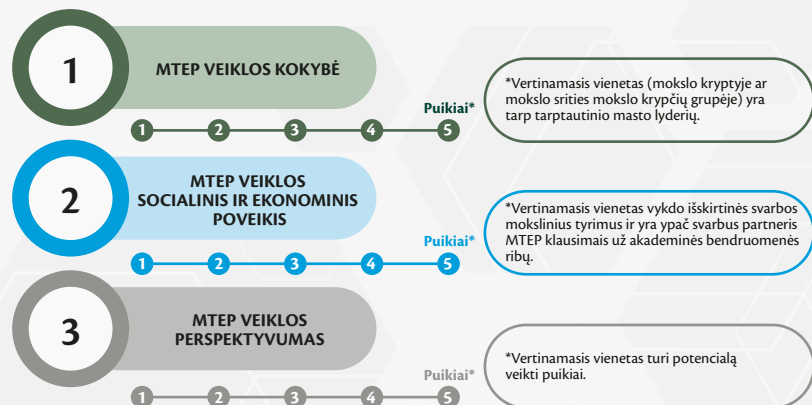
[VV_GR_AT](#)

[VV_GR_T](#)

[VV_GR_MN](#)

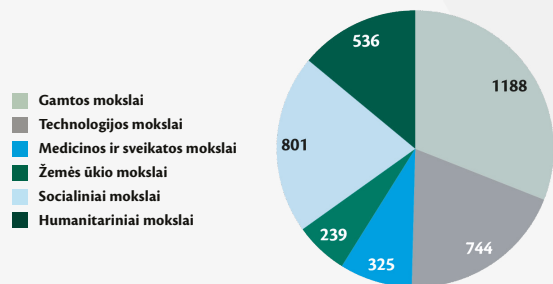
TIKSLAS

Ekspertiškai įvertinti Lietuvos mokslo ir studijų institucijų (ar jų padalinių) MTEP veiklą 5 balų skalėje (0,5 balo tikslumu) pagal šiuos kriterijus:

DALYVIAI

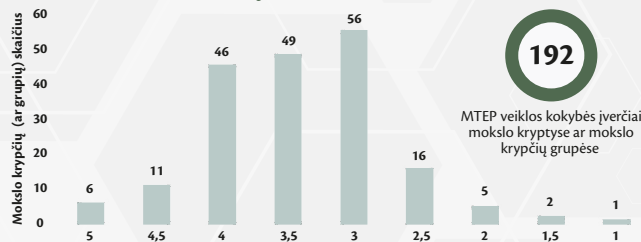
Vertinime dalyvavo 28 universitetai ir mokslinių tyrimų institutai:

26 užsienio šalių mokslo ekspertai. 13 ekspertų komisijų. Ekspertų skaičius komisijose:

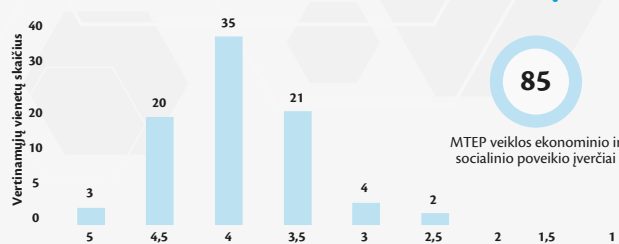

MTEP VEIKLOS KOKYBĖS ĮVERTIS

Vertinamieji vienetai 63 iš 192 (33 proc.) mokslo krypčių (ar mokslo krypčių grupių) buvo įvertinti kaip stiprūs tarptautiniu mastu arba kaip esantys tarp tarptautinio masto lyderių.

MTEP VEIKLOS EKONOMINIO IR SOCIALINIO POVEIKIO ĮVERTIS

58 iš 85 (68 proc.) vertinamųjų vienetų yra įvertinti kaip labai svarbūs ar ypač svarbūs partneriai už akademinės bendruomenės ribų - visuomenėje, versle.

EKSPERTAI

7 narių apeliacinė komisija:

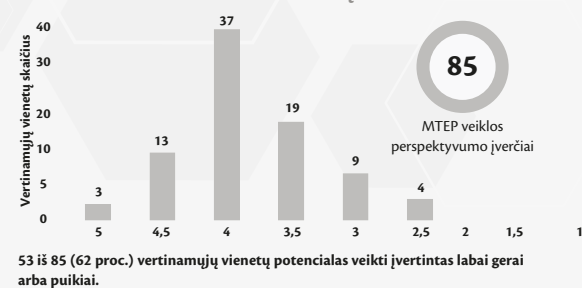

Kandidatus į apeliacinę komisiją nominavo:

- Lietuvos universitetų rektorių konferencija
- Lietuvos valstybinių mokslinių tyrimų institutų direktorių konferencija
- Lietuvos mokslų akademija
- LR švietimo, mokslo ir sporto ministerija

REZULTATAI

MTEP VEIKLOS PERSPEKTYVUMO ĮVERTIS

13 Ekspertų komisijų ataskaitų

LEIDINIAI

Daugiau: www.lmt.lt

PEV proceso ir įgyvendinimo peržiūros tikslas ir aprėptis

PEV atlieka kelias svarbias funkcijas mokslo ir studijų sistemoje. Visų pirma, PEV – vienas pagrindinių instrumentų institucijų vykdomos MTEP veiklos kokybei, tarptautiškumui ir MTEP veiklos poveikio aprėpčiai nustatyti. Pagal vertinimo rezultatus skirstomas biudžetinis MTEP finansavimas. Be to, vertinimas sudaro prielaidas pagrįstiems sprendimams dėl viešųjų investicijų į MTEP veiklą, skatina institucijas nuosekliai tobulinti savo tyrimų strategijas, stiprina atskaitomybę visuomenei ir finansavimą skirstančioms institucijoms.

Ši analizė grindžiama prielaida, kad sėkmingas, patikimas ir sistemiškai naudingas vertinimas turi remtis ne tik aiškia teisine ir metodologine baze, bet ir nuosekliu ekspertinio vertinimo organizavimu.

Kompleksiškai vertinant 2023 m. vykdytą palyginamąjį ekspertinį MTEP veiklos vertinimą ir 2028 m. vertinimo ciklo rekomendacijoms pateikti PEV peržiūra organizuojama pagal du analizės lygmenis:

- **Reglamentavimo lygmuo** apima vertinimo metodikos, kriterijų, balų skalės, duomenų reikalavimų ir teisinio reguliavimo vertinimą.
- **Procesinis lygmuo** apima faktinį ekspertinio vertinimo organizavimą: ekspertų atranką, jų darbo sąlygas, komunikaciją su VV, įverčių pagrindimo ir ataskaitų rengimo kokybę.

Analizės objektas

ŠMSM ir LMT nustatytas
**ekspertinio vertinimo
reglamentavimas**

Analizės uždaviniai

Išanalizuoti ir pateikti rekomendacijas, kaip patobulinti ekspertinio vertinimo reglamentavimą šiose srityse:

- vertinimo kriterijai ir kriterijų skalių aprašymas;
- duomenys pateikti ekspertiniam vertinimui;
- vertinimo vieneto formavimo taisyklės.

**Ekspertinio darbo
organizavimas**

Tobulinti sistemines prielaidas, užtikrinančias nešališką, sąžiningą ir kompetencijomis grįstą vertinimą, kartu stiprinti vertinimo išvadų pagrįstumą,

1 pav. PEV proceso ir įgyvendinimo peržiūros aprėptis

Analizės tikslai

- Išanalizavus 2023 m. ekspertinio MTEP veiklos vertinimo teisinį reguliavimą ir įgyvendinimą nustatyti tobulintinus ekspertinio MTEP veiklos vertinimo aspektus.
- Pateikti išvadas ir rekomendacijas, kaip tobulinti universitetų ir mokslinių tyrimų institutų MTEP veiklos ekspertinio vertinimo sistemą.

Peržiūros tikslams įgyvendinti keliama **analizės uždaviniai**:

1. Išanalizuoti 2023 m. PEV vertintų VV sandarą, įvardyti iššūkius ir pateikti siūlymus, kaip tobulinti VV sudarymo reglamentavimą.
2. Įvertinti, ar vertinimo skalės yra pakankamai aprašytos ir padeda skirtingoms ekspertų komisijoms vienodai suprasti balus, ir pasiūlyti tobulinimo alternatyvas.
3. Įvertinti, ar (palyginamajam) ekspertiniam vertinimui pateikti duomenys leidžia tinkamai įvertinti kriterijus:
 - a) MTEP veiklos kokybės kriterijų;
 - b) MTEP veiklos socialinį ir ekonominį poveikį;
 - c) MTEP veiklos perspektyvumo kriterijų;
 ir pateikti tobulinimo alternatyvas, kurių duomenų trūksta, o kurių galima būtų atsisakyti.
4. Įvertinti ekspertinio vertinimo proceso organizavimo proceso etapus:
 - a) ekspertų atranką; ekspertų komisijų sudarymą;
 - b) vizitus į vertinamuosius vienetų;
 - c) ekspertų vertinimo darbo procesą, užtikrinant nuoseklų kriterijų taikymą;
 - d) grįžtamąjį ryšį ir ekspertų komisijų ataskaitas.

PEV įgyvendinimo ir priežiūros peržiūros organizavimas

Analizė reglamentuota LMT pirmininko patvirtintu įsakymu, kuriuo patvirtinta darbo grupės sudėtis ir užduotys.

Darbo grupės sudėtis

1. Giedrius Viliūnas, Tarybos MSP ekspertų komiteto narys; Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Ateities komiteto biuro patarėjas (darbo grupės vadovas);
2. Limas Kupčinskas, Tarybos MSP ekspertų komiteto narys; Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) Virškinimo sistemos tyrimų instituto vyriausiasis mokslo darbuotojas (darbo grupės vadovo pavaduotojas);
3. Liutauras Kraniauskas, HSM ekspertų komiteto narys, Klaipėdos universiteto Socialinių pokyčių studijų centro vadovas;
4. Inga Vinogradnaitė, Tarybos HSM ekspertų komiteto narė, Vilniaus universiteto (VU) Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto docentė;
5. Rima Povilionienė, Tarybos HSM ekspertų komiteto narė; Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Muzikologijos katedros profesorė;
6. Vilmantė Borutaitė, Tarybos GTM ekspertų komiteto pirmininkė, LSMU Neuromokslų instituto vyriausioji mokslo darbuotoja;
7. Julius Žilinskas, Tarybos GTM ekspertų komiteto narys, VU Duomenų mokslo ir skaitmeninių technologijų instituto vyriausiasis mokslo darbuotojas;
8. Saulius Antanas Juršėnas, Tarybos GTM ekspertų komiteto narys; VU Fotonikos ir nanotechnologijų instituto vyriausiasis mokslo darbuotojas;

9. Inga Lukošūnaitė, Inovacijų agentūros Mokslo ir inovacijų skyriaus vadovė;

10. Reda Nausėdaitė, Tarybos mokslo ir inovacijų patarėja, vykdanči funkcijas Švietimo, mokslo ir sporto ministerijoje.

Darbo grupės užduotys

Įsakyme nurodomos šios darbo grupės užduotys:

1. Atlikti MoVDAS rengiamos Lietuvos (palyginamojo) ekspertinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų MTEP veiklos vertinimo (PEV) proceso ir įgyvendinimo vertinimo studijos kokybės priežiūros funkciją.

2. Pasiūlyti, atsižvelgiant į 2024 m. birželio 17 d. Tarybos MSP ekspertų komiteto posėdžio (protokolo Nr. MSP-P-13 10) penkto svarstyto klausimo nutarimą, ekspertų kandidatūras iš užsienio šalių, kuriose atlikti atitinkami ar panašūs MTEP veiklos ekspertiniai vertinimai, kurių rezultatai siejami ne tik su lėšų MTEP veiklai plėtoti skyrimu, bet ir su MTEP veiklos kokybės stiprinimu tarptautiniu mastu, ir kurie atliktų ekspertines užduotis šioms ex-post analizės dalims:

2.1. Vertinamųjų vienetų sudarymas;

2.2. MTEP veiklos vertinimas pagal tris vertinimo kriterijus (įskaitant vertinimui teikiamus duomenis);

2.3. MTEP ekspertinio vertinimo organizavimo procesas.

3. Nustatyti veiklos apimtis ir suformuoti užduotis išoriniams ekspertams 2.1–2.3 papunkčiuose įvardyintoms analizės dalims.

4. Pateikti išvadas dėl išorinių ekspertų pateikto rezultato pritaikomumo Lietuvos teisinio reglamentavimo kontekste ir rekomendacijas dėl ekspertinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų MTEP veiklos vertinimo proceso tobulinimo.

Užsienio ekspertų užduotis ir atranka

MoVDAS kartu su darbo grupe paruošė užsienio ekspertų analizės užduotį, kuri aprašoma dokumente „Terms of Reference“ (6 priedas). MoVDAS kartu su darbo grupe atrinko užsienio ekspertus, atlikusius ekspertinio vertinimo analizę pagal pateiktus klausimus.

Vardas Pavardė	Šalis, organizacija	Mokslo kryptis	Ekspertinė veikla mokslo politikos srityje
Stefan Penders	NL; CoARA NL national chapter Dutch Research Council	History	Stefan Penders is a Policy Advisor for Internationalisation at Universiteiten van Nederland. For several years, they have been collaborating with the CoARA Netherlands Group and the Netherlands Research Council.
Michael Ochsner	CH; University of Lausanne, ENRESSH, FORS	Sociology	Michael Ochsner's research interests include research evaluation; notions of research quality; qualitative, quantitative and mixed research methods; survey methodology; and welfare state research. He is vice-president of the ENRESSH, a European association for research evaluation in the SSH.
Carter Walter Bloch	DK; Aarhus University	Economics	Carter Walter Bloch research current interests focus on how funding shapes research, transformative innovation policy, SMEs and innovation, and teamwork in research and innovation (R&I).
Emanuel Kulczycki	PL; Adam Mickiewicz University	Communication and Philosophy	Published in 2023 the book "The Evaluation Game. How Publication Metrics Shape Scholarly Communication." From 2018 to 2020, was the chair of ENRESSH. Policy advisor for the Ministry of Science and Higher Education in Poland since 2013.

Vardas Pavardė	Šalis, organizacija	Mokslo kryptis	Ekspertinė veikla mokslo politikos srityje
Gunnar Sivertsen	NO; Nordic Institute for Studies in Innovation	Science Policy	Researcher and Special Adviser at the Nordic Institute for Studies in Innovation, Research and Education (NIFU) in Oslo. Specialized in studies of scholarly publishing and in the development and use of bibliometric indicators for statistics, evaluation, funding, and science policy.
David Sweeney	UK; chair of Research England	Statistics	Director for Research, Innovation and Skills in the Higher Education Funding Council for England (HEFCE), working collaboratively with other UK higher education funding bodies to oversee the first Research Excellence Framework (REF) exercise.
Nick Hardiker (1962-2025)	UK; University Of Huddersfield	Nursing	Fellow of the Higher Education Academy, the Chartered Management Institute, the American Academy of Nursing. Actively participates in science evaluations.
Paul Struik	NL; Wageningen University	Agronomy	Professor was a member of the Agriculture, Forestry and Veterinary Science Panel of the 2013 Research Assessment Exercise in Latvia. Professor Struik has been member of the Research Assessment Exercise in the UK. He has been a member of international review committees for institutions in the UK, Ireland, Sweden, Switzerland, the Czech Republic and Estonia.
Helena Korpelainen	FI; University of Helsinki	Biology, Environmental Sciences, Botany, Zoology, Agronomy	Recommended for prior cooperation and competent work with RCL as a chair of MIP group.
Laurens Katgerman	NL; Delft University of Technology, Materials Science and Engineering, Emeritus	Materials and Engineering	Recommended based on prior collaboration and demonstrated competence during the 2014-2015 Pilot Research Assessment Exercise in Lithuania, where he served as Co-Chair of the Technology Committee.
Eileen Harkin-Jones	UK; Ulster University	Polymer Engineering	Served as a panel member for the UK Research Excellence Framework, REF 2014 and is a member of the ETA panel for the 2018 New Zealand PBRF (Equivalent to UK REF). She was Deputy Chair of the REF2021 Engineering panel.

LMT MoVDAS užduotis

MoVDAS funkcija buvo koordinuoti darbo grupės veiklą, parengti Lietuvos (palyginamojo) ekspertinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų MTEP veiklos peržiūros studiją ir užtikrinti analizės nuoseklumą. Studijos tekstą rengė MoVDAS vyr. politikos (mokslo) analitikė Kristina Masevičiūtė ir politikos (mokslo) analitikas Justas Korsakovas.

Šaltiniai

Analizė ir teikiami siūlymai grindžiami šiais duomenų šaltiniais:

Atmintinės, naudotos vertinime	Palyginamojo ekspertinio vertinimo vizito vertinamajame vienetė eiga, 1 priedas <i>Example Guidelines for preparation final expert panel report</i> , 2 priedas
Rezultatai	Vertinimo rezultatų apibendrinimas, 3 priedas
VV ir ekspertų grįžtamuoju ryšiu (apklausų pagrindu)	Ekspertų grįžtamojo ryšio apklausos atsakymų santrauka angliškai (atviri klausimai, n = 47 (iš 113)); <i>Feedback from Experts who participated in the CEA</i> , 4 priedas Vertinamųjų vienetų grįžtamojo ryšio apklausos apibendrinimas (n = 76 iš 85): 2023 PEV grįžtamojo ryšio apklausos rezultatai, 5 priedas
2025 sausio–kovo mėn. 11 užsienio ekspertų atlikta PEV peržiūra pagal jiems pateiktą techninę specifikaciją ir jų pateiktus siūlymus PEV tobulinti	Užduoties ekspertams techninė specifikacija: <i>Terms of Reference for Experts</i> , 6 priedas Užsienio ekspertų analizės apibendrinimas: <i>Summary of Expert Analysis</i> , 7 priedas
Užsienio šalių vertinimo praktikų palyginimu, Europos mokslo vertinimo politikos tendencijomis	Užsienio praktikų pavyzdžiai, 8 priedas

Vertinamųjų vienetų sudarymo nuostatų peržiūra

Skyriuje dėl VV sudarymo nuostatų reglamentavimo siekiama išanalizuoti 2023 m. PEV vertintų VV sandarą, įvardyti iššūkius pagal VV ir ekspertų grįžtamojo ryšio metu pateiktas pastabas, pateikti siūlymus, kaip tobulinti VV sudarymą, aptartą diskusijose su darbo grupės VV sudarymo pogrupiu.

VV sudarymo ir sąrangos analizė

VV sudarymo teisinės nuostatos

Teisinis reglamentavimas

PEV metu vertinama mokslo ir studijų institucijos (toliau – Institucija) vertinamojo vieneto (toliau – VV) mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos (MTEP) veikla. VV sudaro Institucija laikydamasi Aprašo nuostatų². VV yra organizaciniu požiūriu apibrėžta struktūra ir ją gali sudaryti visa Institucija, jos padalinys ar jo dalis, taip pat keli Institucijos padaliniai ar jų dalys. Jei Institucija sudaro VV iš kelių padalinių, jie turi būti tarpusavyje susiję bendra MTEP veikla. MTEP veikla turi būti vykdoma vienoje ar dvejose mokslo srityse ir VV dydis turėtų būti ne mažesnis kaip 5 mokslininkų visos darbo dienos atitikmenys (MVDDA), o didžiausias VV dydis neturėtų viršyti 75 MVDDA. Išimtys gali būti taikomos siekiant geriau atspindėti institucijoje vykdomą MTEP veiklą. Jei VV yra didesnis nei 75 MVDDA arba (ir) VV veikia trijose mokslo srityse, Institucija turėjo pateikti argumentus ir LMT pritarimą išimčiai.

² 2023 m. organizuoto PEV vertinamojo vieneto sudarymo nuostatos aprašytos *Palyginamojo ekspertinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos vertinimo aprašo*, patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu Nr. V-1593, 2021 m. rugsėjo 2 d., 4 punkte.

Mokslininkų visos darbo dienos atitikmuo

Teisinis reglamentavimas

Mokslininkų visos darbo dienos atitikmuo (MVDDA) – dėstytojų, turinčių mokslo laipsnį, visos darbo dienos atitikmens, padalyto iš 3, ir mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų, turinčių mokslo laipsnį, visos darbo dienos atitikmens suma. Apibrėžimas pateiktas Palyginamojo ekspertinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros vertinimo aprašo (toliau – Aprašo), patvirtinto LR švietimo, mokslo ir sporto ministro 2021 m. rugsėjo 2 d. įsakymu Nr. V-1593, 3.4 papunktyje³.

Mokslo ir studijų institucijoms kilo neaiškumų, kaip apskaičiuoti MVDDA. Tai patvirtino 2023 m. kovo–gegužės mėn. ŠMSM Centralizuoto vidaus audito tarnybos atliktas auditas dėl institucijų vertinamųjų vienetų sudarymo naudojant darbuotojų visos darbo dienos atitikmenis (VDDA) už paskutinius vertinimo laikotarpio metus. Auditas atskleidė, kad institucijoms kilo neaiškumų dėl VDDA teisinio reglamentavimo, o tai galėjo lemti netikslumus apskaičiuojant vertinamųjų vienetų apimtį. Netikslumai daugiausia susiję su projektinių darbuotojų, atleistų, atostogaujančių ar dirbančių pagal kelias sutartis įtraukimu (ar neįtraukimu) į VDDA. VV grįžtamojo ryšio apklausoje minėjo, kad MVDDA skaičiavimas turėtų būti grindžiamas vieninga metodika ir išoriniais duomenimis skaidrumui ir vertinimo rezultatų palyginamumui užtikrinti.

VV sudarymo ir sąrangos analizė

VV formavimo eiga: VV MVDDA aprėptis

VV formuoti buvo pasitelkti vieno metų (2021 m.) administraciniai personalo duomenys. Bendra visų pateiktų VV apimtis 2021 m. sudarė 3882,34 MVDDA.

Tačiau faktiniam 2023 m. PEV naudoti 2022 m. personalo duomenys, pagal kuriuos buvo skaičiuojamos teikiamų rezultatų apimtys. 2022 m. VV bendra apimtis siekė 3833,42 MVDDA, t. y. 48,92 MVDDA mažiau nei apskaičiuota pagal 2021 m. duomenis.

VV dydžių ribos ir taikytos išimtys

Iš 2023 m. PEV Institucijų LMT derinti pateiktų VV (iš viso 83) 14 VV viršijo nustatytą 75 MVDDA ribą, iš jų 13 priklausė NTMA, o 1 – socialinių mokslų sritims, 2 VV buvo sudaryti iš 3 mokslo sričių. 2 pradiniam derinimui pateikti VV buvo išskaidyti į smulkesnius pagal LMT prašymą. Visiems kitiems VV buvo leista dalyvauti 2023 m. PEV pasiūlyta pirmine struktūra, gavus LMT pritarimą. Palyginti: 2018 m. PEV buvo suformuota 117 VV ir 7 jų viršijo 75 MVDDA ribą. Kadangi nuo 2028 m. PEV bus taikomas naujas MVDDA apskaičiavimo būdas (dėstytojų, turinčių mokslo laipsnį, visos darbo dienos atitikmuo bus skaičiuojamas dalijant iš dviejų), tikėtina, daugės universitetų padalinių, viršijančių 75 MVDDA ribą. Pritaikius atnaujintą apskaičiavimo būdą 2023 m. PEV vertinamiesiems vienetams, bendra visų VV MVDDA suma siektų apie 4419 ir 21 VV viršytų 75 MVDDA ribą.

VV skaičius

2023 m. PEV buvo suformuoti 85 VV, kuriuos pateikė 28 institucijos (15 universitetų, iš jų 4 privatūs, ir 13 mokslinių tyrimų institutų, iš jų 2 privatūs). MTEP veiklos kokybė buvo vertinama mokslo krypties (MK) ar (ir) mokslo srities mokslo krypčių grupės (MKG) lygiu.

³ Atnaujintas MVDDA apibrėžimas įtrauktas į Mokslo ir studijų įstatymo straipsnio 75³ str. 2 p.: 2. „<...> Mokslininkų visos darbo dienos atitikmuo skaičiuojamas kaip tam tikros mokslo srities ar krypties visų institucijos dėstytojų, turinčių mokslo daktaro laipsnį, visos darbo dienos atitikmens, padalyto iš 2, ir visų šios mokslo srities ar krypties mokslo darbuotojų, turinčių mokslo daktaro laipsnį, visos darbo dienos atitikmens suma“.

2023 m. PEV VV skaičius buvo beveik 30 proc. mažesnis nei 2018 m. 2023 m. buvo panaikintas apribojimas VV veikti tik vienoje mokslo srityje. Taigi vertinimui galėjo būti pateikiami VV, veikiantys dviejose ar net trijose mokslo srityse. O 2018 m. tokie VV turėjo būti padalijami. Kitas svarbus pokytis – institucijų konsolidacija po 2018 m.: Aleksandro Stulginskio ir Lietuvos edukologijos universitetai nuo 2019 m. sausio 1 d. prijungti prie Vytauto Didžiojo universiteto; Šiaulių universitetas prijungtas prie Vilniaus universiteto; Teisės ir Lietuvos agrarinės ekonomikos institutai ir Lietuvos socialinių tyrimų centras nuo 2021 m. sausio 1 d. sujungti į Lietuvos socialinių mokslų centrą.

Mokslo krypčių skaičius VV

VV vertinami pagal 3 kriterijus:

- VV MTEP veiklos kokybę mokslo kryptyje (-yse) ar mokslo srities mokslo krypčių grupėje (svoris 0,65);
- VV MTEP veiklos ekonominį ir socialinį poveikį (svoris 0,2);
- VV MTEP veiklos perspektyvumą (svoris 0,15).

Pastarieji du kriterijai buvo vertinami VV lygmeniu, o MTEP kokybė – mokslo krypties arba mokslo srities krypčių grupės lygmeniu, priklausomai nuo VV dydžio ir doktorantūros teisės statuso.

Pagal 2023 m. taisyklės MTEP veikla buvo vertinama mokslo krypties lygiu, jei VV atitiko vieną iš sąlygų: turėjo ne mažiau kaip 10 MVDDA konkrečioje kryptyje arba 2–10 MVDDA ir doktorantūros teisę (ar ketinimą jos siekti). Kitais atvejais kokybė buvo vertinama mokslo srities mokslo krypčių grupės lygiu. 2018 m. vertinime nuostata⁴ dėl vertinimo mokslo krypties lygiu buvo kitokia: vertinimas vykdomas mokslo kryptyse, kurios buvo susijusios su VV vykdomomis studijų kryptimis ir/ar doktorantūros teise (jei ≥ 2 MVDDA), o kitu atveju krypčių grupėje. 2023 m. nebeliko reikalavimo, kad kryptis būtų susijusi su vykdomomis studijomis, paliktas tik doktorantūros aspektas.

2023 m. PEV buvo pateiktos 163 mokslo kryptys ir 29 mokslo krypčių grupės, o 2018 m. PEV – 219 mokslo kryptys ir 24 mokslo krypčių grupės (įvertinamos mokslo srities lygiu).

Galima daryti prielaidą, kad VV sudarymo nuostatos (teisinis reguliavimas) turėjo įtakos teikiamų vertinimui mokslo krypčių skaičiui.

Pastebėtina, kad nors teisinis reguliavimas dėl VV sudarymo kito, keitėsi mokslo ir studijų institucijų skaičius, ir dalyvaujančių institucijų skaičius (2023 m. pirmą kartą dalyvavo 2 privatūs mokslinių tyrimų institutai), beveik pusės VV struktūra išliko nepakitusi. 2023 m. gruodžio 4–18 d. LMT vykdytos VV grįžtamojo ryšio apklausos duomenimis, iš 76 apklausoje dalyvavusių VV, 37 VV pažymėjo, kad jų VV nebuvo tokios pat sandaros, kaip ir 2018 m., o 39 sandara išliko ta pati.

1 lentelė. VV sąrangos pokyčiai 2018 m. vs. 2023 m.

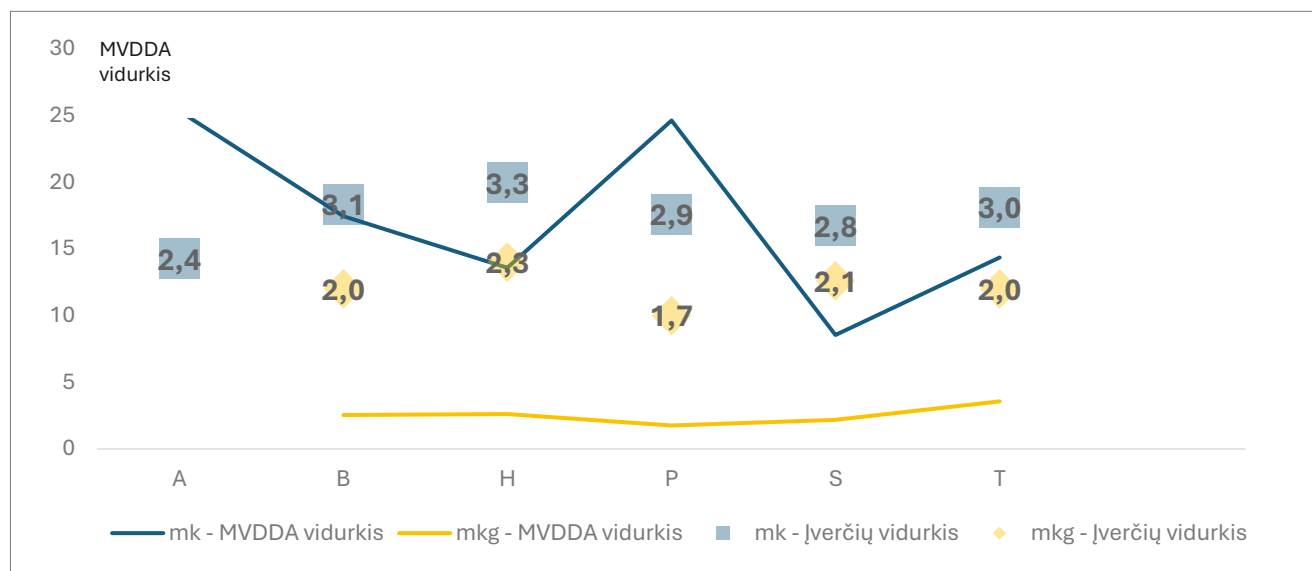
	Ar Jūsų vertinamasis vienetas buvo tokios pat sandaros, kaip ir 2018 m. vykdytame palyginamajame ekspertiniame vertinime?	
	SH sritys	NTMA sritys
Ne	21	16
Taip	19	20
Bendra suma	40	36

Duomenų šaltinis: VV grįžtamojo ryšio apklausos duomenys, 2023 m.

⁴ Palyginamojo ekspertinio mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos vertinimo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. rugsėjo 26 d. įsakymu Nr. V-706, 6 punkte buvo numatyta, kad MTEP veiklos kokybė įvertinama „mokslo kryptyse, kurios yra susijusios su vertinamojo vieneto vykdomų studijų kryptimis ir (ar) kuriose vertinamasis vienetas turi doktorantūros teisę ar numato jos siekti, jei šiose mokslo kryptyse veikia ne mažiau kaip 2 MVDDA (toliau – vertinamojo vieneto mokslo kryptys), arba mokslo srityje, jei vertinamasis vienetas nevykdo studijų ir nesiekia įgyti doktorantūros teisę. Vertinamojo vieneto MTEP veiklos rezultatai kitose mokslo kryptyse vertinami kartu kaip vienoje vertinamojo vieneto mokslo kryptyje. Studijų krypčių sąsajas su mokslo kryptimis nustato švietimo ir mokslo ministras“.

Mokslo krypčių grupių MTEP veiklos kokybės vertinimo rezultatai

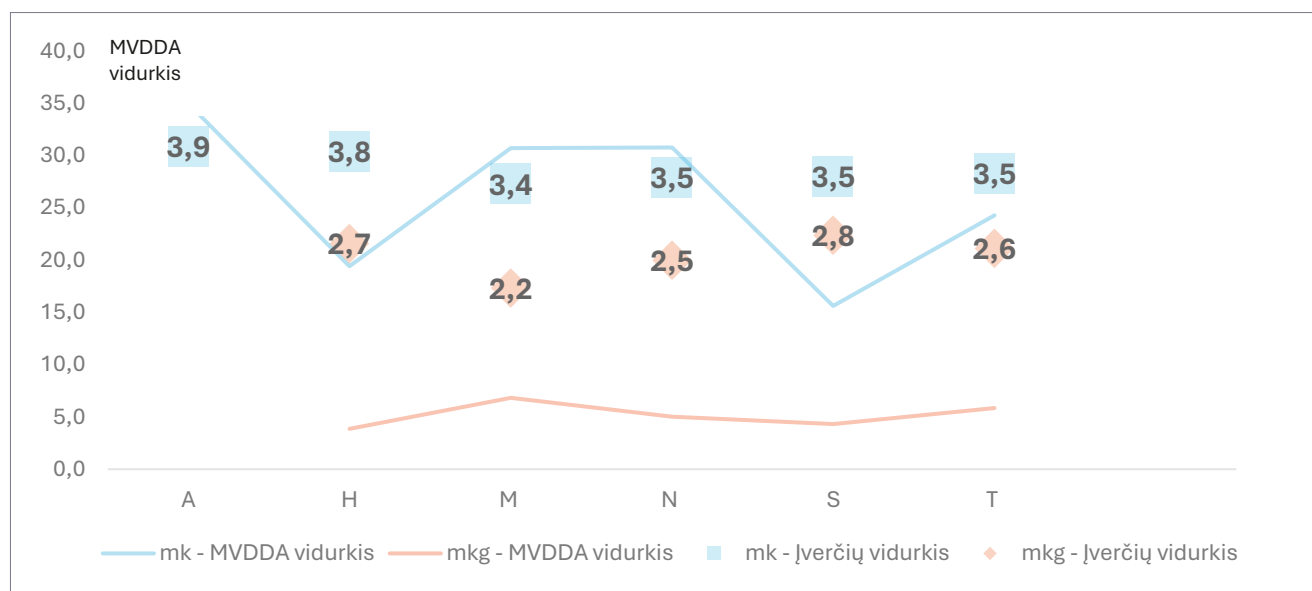
Jei vertinamojo vieneto (VV) MTEP veiklos apimtis konkrečioje mokslo kryptyje nesiekė nustatyto dydžio, kokybė vertinta ne krypties, o mokslo krypčių grupės lygmeniu. Analizuojant 2023 m. ir 2018 m. vertinimo duomenis, matyti, kad vidutiniai MTEP veiklos kokybės įverčiai mokslo krypčių grupėse buvo apie 1,4–1,7 karto žemesni nei įverčiai, suteikti vertinant konkrečias mokslo kryptis (žr. 2 ir 3 pav.). Atsižvelgiant į šias tendencijas, tikslinga svarstyti, ar mokslo krypties lygmens vertinimas, kiek įmanoma, neturėtų būti laikomas prioritetiniu atspindint tikslesnius ir labiau palyginamus rezultatus.

Duomenų šaltinis: 2018 m. PEV duomenys

*naudojamas iki 2019 m. galiojęs [mokslo sričių klasifikatorius](#), kur A – žemės ūkio mokslai, B – biomedicinos mokslai, H – humanitariniai mokslai, P – fiziniai mokslai, S – socialiniai mokslai, T – technologijos mokslai

2 pav. 2018 m. MTEP veiklos kokybės įverčių vidurkiai ir vertinimui teiktų MVDDA vidurkis mokslo kryptyje (MK) / mokslo krypčių grupėje (MKG) pagal mokslo sritis

Duomenų šaltinis: 2023 m. PEV duomenys

3 pav. 2023 m. MTEP veiklos kokybės įverčių vidurkiai ir vertinimui teiktų MVDDA vidurkis mokslo kryptyje (MK) / mokslo krypčių grupėje (MKG) pagal mokslo sritis

VV struktūra pagal mokslo kryptis

- Apie 40 proc. VV buvo sudaryti iš vienos mokslo krypties arba 1 MK + 1 MKG derinio.
 - 29 proc. VV sudarė dvi mokslo kryptys (įtraukta ir MKG).
 - 27 proc. VV turėjo 3 ar daugiau mokslo krypčių.
 - 3 institucijos teikė tik MKG, nes jų MVDDA apimtys neatitiko vertinimo ribų.
- Išsamus mokslo krypčių ir mokslo krypčių grupės skaičius VV pateikiamas 2 lentelėje.

2 lentelė. VV sąranga pagal mokslo kryptis ir mokslo srities mokslo krypčių grupes

MK skaičius VV	SH komisijose	NMTA komisijose	Iš viso VV	1 MKG VV kiekis	2 MKG VV kiekis	3 MKG VV kiekis
0	2	1	3	1	2	
1	20	14	34	6		
2	14	11	25	5		1
3	5	11	16	3	1	
4	2	2	4	2		
5	1	2	3	3		
Bendra suma	44	41	85	20	3	1
			SH komisijų MKG skaičiaus suma	11	2	1
			NTMA komisijų MKG skaičiaus suma	9	1	0

Duomenų šaltinis: VV duomenys PEV 2023 m.

Kaip skaityti lentelę:

- **MK skaičius VV** – kiek mokslo krypčių sudarė vertinamąjį vienetą.
- **SH / NTMA komisijose** – kiek tokios sudėties VV buvo vertinta humanitarinių-socialinių ar gamtos, technologinių, medicinos ir sveikatos, žemės ūkio komisijose.
- **Iš viso VV** – kiek tokių VV iš viso buvo.
- **1/2/3 MKG kiekis** – kiek tų VV apėmė atitinkamą mokslo krypčių grupių skaičių.

Mokslo krypčių apimtys ir jų pasiskirstymas tarp VV

2023 m. PEV buvo vertinta 46 iš 47 Lietuvos mokslo krypčių⁵, nevertinta tik paleontologija. Pateiktų vertinimui mokslo krypčių apimtys (pagal MVDDA) ženkliai skyrėsi tiek tarp skirtingų mokslo krypčių, tiek tos pačios krypties tarp skirtingų VV:

- Pvz., filologijoje – nuo 2,34 iki 73,62 MVDDA
- Ekonomikoje – nuo 4,79 iki 39,98 MVDDA
- Biochemijoje – nuo 10,37 iki 102,39 MVDDA
- Fizikoje – nuo 12,64 iki 126 MVDDA (daugiau Lentelė 3 ir Lentelė 4).

3 lentelė. 2023 m. PEV HS mokslo sričių mokslo krypčių skaičiai ir dydžiai pagal MVDDA

SH mokslo sričių mokslo kryptis (MK)	2023 m. PEV vertintas MK skaičius	Vertinti teiktas MVDDA (maks.)	Vertinti teiktas MVVDA (min.)	Skirtumas (maks. –min.)
H 003 Menotyra	6	25,5	9,33	16,17
H 004 Filologija	6	73,62	2,34	71,28
H 005 Istorija ir archeologija	5	65,54	13,75	51,79
H 006 Etnologija	5	23,5	2,5	21
H 001 Filosofija	4	15,86	2,92	12,94
H 002 Teologija	1	7,26	-	-
S 003 Vadyba	10	27,83	3,83	24
S 004 Ekonomika	9	39,98	4,79	35,19
S 001 Teisė	6	35,03	2,42	32,61
S 007 Edukologija	6	46,58	6,02	40,56
S 002 Politikos mokslai	5	16,37	2,26	14,11
S 005 Sociologija	5	36,46	6,02	30,44
S 006 Psichologija	4	27,09	4,54	22,55
S 008 Komunikacija ir informacija	3	22,94	4,76	18,18

H Humanitariniai mokslai **S** Socialiniai mokslai

⁵ Pagal Lietuvos mokslo ir meno krypčių klasifikatorių, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. vasario 6 d. įsakymu Nr. V-93 (Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. vasario 20 d. įsakymo Nr. V-156 redakcija) klasifikuojamos 47 mokslo kryptys.

4 lentelė. 2023 m. PEV NTMA mokslo sričių mokslo krypčių skaičiai ir dydžiai pagal MVDDA

Mokslo kryptis (MK)	MK skaičius	Vertinti teiktas MVDDA (maks.)	Vertinti teiktas MVDDA (min.)	Skirtumas (maks. –min.)
N 009 Informatika	5	40,35	6,19	34,16
N 011 Biofizika	4	20,42	2,82	17,6
N 012 Ekologija ir aplinkotyra	4	56,83	8,61	48,22
N 002 Fizika	3	126,00	12,64	113,36
N 003 Chemija	3	80,63	33,35	47,28
N 006 Fizinė geografija		16,00	6,74	9,26
N 001 Matematika	2	38,56	13,56	25
N 004 Biochemija	2	102,39	10,37	92,02
N 005 Geologija	2	19,50	7,24	12,26
N 014 Zoologija	2	28,88	4,87	24,01
N 008 Astronomija	1	17,19	-	-
N 013 Botanika	1	16,69	-	-
T 003 Transporto inžinerija	4	17,51	3,25	14,26
T 004 Aplinkos inžinerija	4	23,25	9,35	13,9
T 007 Informatikos inžinerija	4	25,01	8	17,01
T 008 Medžiagų inžinerija	4	33,09	24,2	8,89
T 001 Elektros ir elektronikos inžinerija	3	52,01	8,44	43,57
T 005 Chemijos inžinerija	3	54,84	5,87	48,97
T 009 Mechanikos inžinerija	3	35,59	4,84	30,75
T 002 Statybos inžinerija	2	40,44	26,4	14,04
T 006 Energetika ir termoinžinerija	2	77,49	5,11	72,38
T 010 Matavimų inžinerija	1	21,36	-	-
A 001 Agronomija	3	89,00	22,23	66,77
A 004 Miškotyra	2	25,57	13,62	11,95
A 002 Veterinarija	1	32,92	-	-
A 003 Gyvūnų mokslai	1	20,33	-	-
M 001 Medicina	4	91,45	6,19	85,26
M 004 Visuomenės sveikata	3	32,13	3,89	28,24
M 002 Odontologija	2	14,13	5,07	9,06
M 003 Farmacija	1	22,92	-	-
M 005 Slauga	1	20,97	-	-

N Gamtos mokslai

T Technologijos mokslai

A Žemės ūkio mokslai

M Medicinos ir sveikatos mokslai

Didžiausi skirtumai tarp vertinimui pateiktų mokslo krypčių dydžių mokslo srityse, kai vertinimui buvo pateiktos bent 3 mokslo kryptys:

- H srityje buvo filologijos ir istorijos ir archeologijos mokslo kryptyse;
- S srityje – edukologijos, ekonomikos, teisės mokslo kryptyse;
- N srityje – fizikos, biologijos ir ekologijos, aplinkotyros mokslo kryptyse;
- T srityje – elektros ir elektronikos inžinerijos, chemijos inžinerijos, mechanikos inžinerijos mokslo kryptyse;
- M srityje – medicinos mokslo kryptyse.

A sritis pagal bendrą MVDDA apimtį yra mažiausia, tačiau visos vertinti teiktos mokslo krypčių aprėptys yra didesnės nei 10 MVDDA.

2023 m. PEV metu 14 mokslo krypčių MVDDA suma viršijo 100 ribą, tačiau vienos kryptys labiau koncentruotos ir vykdomos 2 ar 3 VV, o kitose yra daugiau VV. Didžiausia fragmentacija stebima socialinių mokslų srities mokslo kryptyse: vadyboje – 151,4 MVDDA paskirstyta net 10 VV, ekonomikoje – 163,4 MVDDA tarp 9 VV. Daugiau žr. 5 lentelėje.

5 lentelė. 2023 m. PEV daugiau nei 100 MVDDA sumą turinčios mokslo kryptys ir jų pasiskirstymas VV

2023 m. teiktos vertinti MK	Suma iš MVDDA	Per kelis VV pasiskirsčiusi MK
Biologija	248,4	8
Fizika	236,51	3
Medicina	195,16	4
Filologija	190,8	6
Ekonomika	163,14	9
Chemija	152	3
Vadyba	151,44	10
Agronomija	146,41	3
Istorija ir archeologija	142	5
Medžiagų inžinerija	115,92	4
Ekologija ir aplinkotyra	113,07	4
Biochemija	112,76	2
Edukologija	112,62	6
Chemijos inžinerija	104,26	3

Praktiniai VV formavimo modeliai

Remiantis PEV Aprašo 4 punktu, VV gali sudaryti:

- visa institucija;
- jos padalinys ar jo dalis;
- keli padaliniai ar jų dalys.

VV sudarymo praktikos išsiskyrė pagal institucijos tipą, struktūrą ir vykdomos MTEP veiklos organizavimą. Pagrindiniai VV sudarymo scenarijai, nustatyti pagal 2023 m. PEV VV padalinių ir mokslo kryptių analizę, buvo šie:

1. Vienas VV = visa institucija

Tipiškas scenarijus:

- Institucija pateikia tik vieną VV, kuris apima visus padalinius ir kryptis.

Ši praktika taikyta:

- mokslinių tyrimų institutuose (SH sričių valstybiniuose ir nevalstybiniuose). Institutai pateikė vidutiniškai 1,38 VV (iš viso 13 institutų ir 18 VV), mokslo kryptių skaičius – dažniausiai 3 (intervalas 1–6). Nefiksuota nė vieno atvejo, kad instituto antro lygio struktūriniai padaliniai (pvz., skyriai) būtų persidengę per kelis VV.
- Nedidelės MVDDA apimties universitetuose (daugiausia nevalstybiniuose ir jei universitetas vykdo MTEP veiklą vienoje mokslo kryptyje).

2. VV pagal struktūrinius padalinius (fakultetus, institutus)

Tipiškas scenarijus:

- Institucija sudaro kelis VV, kurie atitinka vieną struktūrinį padalinį (pvz., fakultetą) arba kelis struktūrinius padalinius (padaliniai gali būti skirtingų lygmenų, tačiau jie nepersidengia tarp VV).

Ši praktika taikyta:

- NTMA sričių mokslinių tyrimų institutuose, kurių VV sudaro skyriai, tačiau mokslo kryptių įvairovė – nedidelė.
- Vidutinio dydžio universitetuose, kuriuose mokslo kryptių MTEP veikla sukoncentruota VV pagal fakultetų (institutų) centrų ribas. Struktūriniai padaliniai tarp VV institucijose nepersidengė.

3. VV formuojamas pagal mokslo kryptį ir taikomas mišrus modelis (kryptys + padaliniai).

Tipiškas scenarijus:

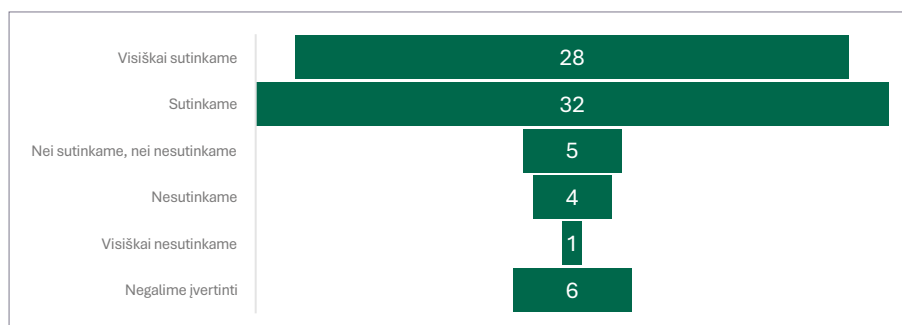
VV formuojami skirtingais būdais ir galimos įvairios kombinacijos:

- vienas padalinys – 1 VV, kuris veikia 1 ar 2 mokslo kryptyse;
- jungiami kelių padalinių tyrėjai pagal mokslo kryptis į vieną VV. Taip gali būti, kai vienas institucijos padalinys atsiranda kelių VV sudėtyje;
- vienas padalinys gali būti dalijamas tarp kelių VV, jei jame vykdoma kelių kryptių MTEP veikla.

Tai dažniausias scenarijus didesniuose valstybiniuose universitetuose. 7 valstybiniai universitetai (iš 11) turėjo bent vieną padalinį, kuris dalyvauja daugiau nei viename VV. Šie universitetai suformavo 56 VV, vadinasi, apie du trečdaliai visų VV šiose institucijose gali turėti dubliavimosi riziką. Tai leidžia daryti prielaidą, kad daugelyje atvejų VV nėra visiškai prilyginti padaliniams (fakultetams, institutams), bet gali juos jungti ar skaidyti.

Dėl vykdomos MTEP veiklos bendrumo tarp padalinių VV sudėtyje

Pagal Aprašo 4 punktą, jei Institucija sudaro VV iš kelių padalinių, jie turi būti tarpusavyje susiję bendra MTEP veikla. Nors grįžtamojo ryšio apklausoje (79 proc.) VV įvardijo procesą kaip sklandų (5 priedas), apie 13 proc. VV negalėjo sutikti arba visiškai sutikti su teiginiu „Padaliniai, iš kurių sudarytas jūsų vertinamasis vienetas, yra tarpusavyje susiję bendra MTEP veikla“.

Duomenų šaltinis: VV grįžtamojo ryšio apklausos duomenys, 2023 m.

3 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų teiginio „Vertinamųjų vienetų sudarymo etapas buvo sklandus“ įvertinimas

VV administratoriams buvo sudaryta galimybė teikti pasiūlymus, kaip patobulinti VV sudarymą. Į atvirą klausimą pasiūlymus ir pastebėjimus pateikė 37 VV, iš kurių 19 buvo neutralūs arba teigiantys, kad VV sudarymo taisyklių tobulinti nereikia, kadangi viskas veikia. 22 siūlymai buvo kritiškesni, pateikiama siūlyimų santrauka:

- VV turėtų būti formuojami taip, kad būtų atsižvelgiama į mokslinės veiklos pobūdį, kryptis ir mokslinių tyrimų temų giminingumą. Dirbtinai nejungti skirtingų krypčių, nes tai gali iškraipyti įvertinimus.
- Siūloma, kad vienas VV apimtų tik 1–2 mokslo kryptis, tai tiksliau atspindėtų kiekvienos krypties pasiekimus ir išvengtų jų niveliacijos.
- Užtikrinti proporcingumo principo įgyvendinimą: mažesni VV neturėtų būti diskriminuojami dėl riboto veiklos matomumo ar mažiau pateiktų įrodymų, o didesni VV turėtų būti vertinami ne tik pagal mastą.
- Siūlyta peržiūrėti studijų ir mokslo krypčių klasifikatorius, kad būtų sumažinta dirbtinė fragmentacija, kurią sukelia reikalavimas atskirti „smulkias“ kryptis vertinimo tikslais.
- Reikėtų sudaryti sąlygas vienetams, vykdančioms tarpdisciplininius tyrimus, pateikti informaciją apie bendrus projektus ir pasiekimus, išryškinant tarpdalykiškumą.

Ekspertų grįžtamojo ryšio apklausoje, kurioje dalyvavo 47 iš 113 ekspertų, buvo atkreiptas dėmesys:

- Kai kurie VV buvo arba per daug skirtingų dydžių, arba buvo dirbtinai sudaryti iš nebendradarbiaujančių tyrėjų grupių, arba dirbtinai padalyti, kai šios grupės yra artimos arba bendradarbiauja.
- MTEP veikla dažnai nesutampa su administracine struktūra, dėl to sunkiau interpretuoti rezultatus, pvz., MTEP veiklos rezultatai buvo teikiami mokslo krypties lygiu, o MTEP veikla gali būti išsiskaidžiusi per kelis struktūrinius darinius.
- Tie patys darbuotojai buvo priskiriami keliems VV (dalijant VDDA), todėl tie patys pasiekimai (apdovanojimai, publikacijos, veiklos) buvo dubliuojami ir kėlė iššūkių aiškiau susieti rezultatus su žmogiškaisiais ištekliais.

Iššūkis, jog pateikti MTEP veiklos rezultatai ne visada buvo aiškiai susieti su realiomis institucijų administracinėmis struktūromis konkrečioje mokslo kryptyje, gali būti sprendžiamas tobulinant vertinimui teikiamų duomenų struktūrą ir pateikimo formą, taip būtų aiškesnis veiklų, padalinių ir tyrimų krypčių atsekamumas.

VV sudarymo tobulinimo rekomendacijos

Remiantis 2023 m. VV sudarymo ir sandaros, grįžtamojo ryšio įgyvendinimo analize, VV pogrupio diskusijomis (2025-06-06 ir 2025-06-20), taip pat užsienio šalių praktikų apžvalga, kuri pateikiama 8 priede, siūloma peržiūrėti vertinamųjų vienetų (VV) sudarymo reglamentavimą pagal žemiau pateiktus aspektus.

1. VV sudėties pagrįstumo ir skaidrumo reikalavimas

Institucijos, sudarydamos VV, turėtų privalomai pateikti loginį pagrindimą, jei VV sudaromas:

- iš kelių struktūrinių padalinių;
- ar apima daugiau nei kelias mokslo kryptis.

Pagrindimas turėtų apimti: tyrimų temų artimumą, bendros MTEP veiklos pobūdį ir VV sudarymo atitikimą institucijos strategijai. Šiuos pagrindimus vertintų ir tvirtintų vertinimo organizatorius.

- Teikti tarpdisciplininius VV, jei pateikiamas aiškus loginis jų pagrindimas.
- VV sudarymui, derinimui ir tvirtinimui skirti daugiau laiko.

2. VV dydžio ribų peržiūra

Atsižvelgiant į MVDDA skaičiavimo pakeitimus, dėl kurių didėja VV aprėptis, rekomenduojama:

- atsisakyti viršutinės 160 MVDDA ribos, taikyti ją kaip rekomendacinę su galimybe pagrįsti viršijimą (jei VV veikia viename struktūriniame padalinyje, vienoje ar kelse susijusiose mokslo kryptyse);
- svarstyti griežtesnę apatinę ribą su galimybe pateikti papildomą paaiškinimą mažiems VV.

3. Tarpdiscipliniškumo integracija

Tarpdisciplininiai VV turėtų būti aiškiai atpažįstami reglamente:

- vertinimo tvarkoje būtų tikslinga įtvirtinti galimybę VV identifikuoti kaip tarpdisciplininius;
- tokie VV galėtų būti vertinami atskirai arba papildomai dėmesio skiriant jų tarpdiscipliniškumo vertei.

4. Aiškesnė darbuotojų, padalinių ir kryptių duomenų atsekamumo sistema

Vertinimo proceso skaidrumui ir efektyvumui užtikrinti būtina tobulinti duomenų pateikimo principus, susijusius su VV sudėtim ir MTEP veiklos organizavimo principais. Rekomenduojama:

- ekspertams, atliekantiems vertinimą, pateikti informaciją apie tai, kaip darbuotojai paskirstyti pagal kryptis ir padalinius. Užtikrinti, kad ekspertams būtų prieinami struktūrizuoti duomenys apie darbuotojų pasiskirstymą, išlaikant racionalų informacijos kiekį ir vengiant perteklinės administracinės naštos;
- vertinimo vienetas turi būti suprantamas platesniame strateginiame ir organizaciniame kontekste – vertindami konkretų VV, ekspertai privalo gauti informaciją apie visos institucijos struktūrą ir mokslo veiklą;
- jei VV yra didesnės apimties (sudarytas iš kelių padalinių, arba yra 75 MVDDA), rekomenduojama aiškiai identifikuoti VV sudarančias vidines mokslo grupes (ar laboratorijas), nurodant jų veiklos kryptis ir galimą tarpdiscipliniškumo lygį.

5. Mokslo ir studijų vertinimo sąsaja

PEV grįžtamojo ryšio apklausoje ir VV sudarymo pogrupio diskusijose užsienio ekspertai, kurie analizavo PEV procesą ir įgyvendinimą, išsakė rizikas, susijusias su mokslo vertinimo rezultatų automatinio taikymo studijų vertinimui, sprendžiant doktorantūros ir ypač studijų vykdymo likimą.

Tokie slenkstiniai sprendimai kaip teisės vykdyti studijas suteikimas ar atėmimas neturėtų būti grindžiami vien MTEP veiklos kokybės vertinimo rezultatais, nes skatina institucijas strategiškai formuoti VV sudėtį ne pagal mokslinės veiklos organizavimo logiką, o dėl palankesnio vertinimo. Toks spaudimas trikdo natūralų institucijų struktūros formavimą ir mažina vertinimo rezultatų taikymo skaidrumą ir pagrįstumą.

Todėl rekomenduojama:

- formaliai nesieti mokslo vertinimo rezultatų su sprendimais dėl studijų uždarymo ar atnaujinimo be papildomos analizės;
- naudoti mokslo vertinimo informaciją kaip kontekstinį, bet ne lemiamą veiksnį studijų vertinimo procese.

Vertinimo kriterijai ir jų vertinimą pagrindžiantys duomenys

Palyginamojo ekspertinio vertinimo metu ekspertai vertina institucijų MTEP veiklą pagal tris kriterijus: MTEP veiklos kokybę, ekonominį ir socialinį poveikį ir veiklos perspektyvumą. Vertinimas grindžiamas *Palyginamojo ekspertinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros vertinimo aprašu*, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu Nr. V-1593, 2021 m. rugsėjo 2 d. (toliau – Aprašas), kuriame apibrėžti vertinimo kriterijai, jų svariai apskaičiuojant svertinius mokslo srities ar institucijos rezultatus ir penkiabalė vertinimo skalė su balų aprašymais. Šis dokumentas sudaro ekspertinio vertinimo metodinį pagrindą. Apraše struktūruotai nurodama, kurie duomenys turi būti nagrinėjami vertinant kiekvieną kriterijų. Vertinimas organizuojamas taip, kad ekspertų komisijos, remdamosi pateikta informacija ir individualiomis žiniomis, galėtų taikyti kriterijus pagal atitinkamos mokslo srities specifiką. Vis dėlto detalios metodinės gairės, kaip vienodai interpretuoti kriterijų turinį ar taikyti balų aprašus tarp skirtingų sričių, ekspertams nėra pateikiamos – sprendimų nuoseklumas užtikrinamas per komisijų vidinius susitarimus ir diskusijas vertinimo proceso metu.

Pateikiant Aprašo tobulinimo rekomendacijas keliama tokie analizės klausimai:

1. Kriterijų turinio ir apibrėžties aiškumas

- Ar vertinimo kriterijai (MTEP kokybė, poveikis, perspektyvumas) aiškiai apibrėžti ir vienareikšmiai suprantami?
- Kaip turėtų būti apibrėžiama ir vertinama MTEP veiklos kokybė, socialinis ir ekonominis poveikis perspektyvumas, siekiant užtikrinti vertinimo aiškumą, kontekstinį pagrįstumą ir tarpusavio palyginamumą tarp skirtingų institucijų ir disciplinų?
- Ar reikia tikslinti 4 ir 5 kokybės balų aprašus (pvz., „tarp tarptautinių lyderių“ ar „stiprus tarptautiniu mastu“)?

2. Duomenų tinkamumas kiekvienam kriterijui

- Įvertinti, ar medžiaga, kurią gauna palyginamąjį vertinimą atliekantys ekspertai, yra tinkama ir pakankama vertinimo kriterijams pamatuoti ir pateikti siūlymus, kokia medžiaga (duomenys) ir kaip turėtų būti pateikiama.
- Ar duomenys aiškiai susieti su kriterijais? Ar išvengiama kriterijų pasikartojimų ir dviprasmiškumo?

MTEP veiklos kokybė

Teisinis reglamentavimas

MTEP veiklos kokybė yra vertinama mokslo krypties ar mokslo krypčių grupės mokslo srityje lygiu ir šio kriterijaus svorio koeficientas lygus 0,65 apskaičiuojant tiek VV, tiek institucijos suminius įverčius mokslo srityse. Kaip nurodyta vertinimo Aprašo 5.1 punkte, šis kriterijus taikomas vertinant institucijos vykdomų MTEP rezultatų lygį pagal atitinkamą mokslo kryptį arba mokslo srities mokslo krypčių grupę.

Vertinimas atliekamas penkiabalėje skalėje su 0,5 balo tikslumu (Aprašo 29 punktas), o balų reikšmės nurodytos 6 lentelėje.

6 lentelė. Balų reikšmės

Balas	Reikšmė
5	Puikiai – VV (mokslo kryptyje ar mokslo srities mokslo krypčių grupėje) yra tarp tarptautinio masto lyderių. MTEP yra aukščiausio tarptautinio lygio.
4	Labai gerai – VV (mokslo kryptyje ar mokslo srities mokslo krypčių grupėje) yra stiprus tarptautiniu mastu. Vykdomi MTEP yra aukšto lygio ir pripažinti tarptautiniu mastu.

Balas	Reikšmė
3	Gera – VV (mokslo kryptyje ar mokslo srities mokslo krypčių grupėje) yra stiprus su ribotu tarptautiniu pripažinimu. Vykdomi MTEP yra aukšto lygio ir pripažinti nacionaliniu mastu.
2	Patenkinamai – VV (mokslo kryptyje ar mokslo srities mokslo krypčių grupėje) vertinamas patenkinamai nacionaliniu mastu. Vykdomų MTEP lygis yra patenkinamas.
1	Silpnai – VV (mokslo kryptyje ar mokslo srities mokslo krypčių grupėje) vertinamas silpnai nacionaliniu mastu. Vykdomi žemo lygio MTEP.
0	Nevykdoma MTEP veikla.

Vertinimui pateikiami duomenys

Pagal Aprašo **23 punktą** ekspertai, vertindami MTEP veiklos kokybę, nagrinėja šiuos duomenis:

23.1.1. Doktorantūra:

- Apgintų disertacijų sąrašas (23.1.1.1).
- Doktorantų skaičius (pagal studijų formą ir metus), įskaitant užsienio doktorantus (23.1.1.2).

23.1.2. Tyrėjų informacija:

- Mokslo laipsnį turinčių dėstytojų, mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų sąrašas su nuorodomis į jų mokslinės veiklos profilius (23.1.2).

23.1.3. MTEP rezultatų rodikliai:

- Geriausi moksliniai darbai (23.1.3.1).
- Geriausių konferencijų pranešimų sąrašas (23.1.3.2).
- Nacionaliniai ir tarptautiniai apdovanojimai už MTEP veiklą (23.1.3.3).
- Dalyvavimas konkursiniuose MTEP projektuose (23.1.3.4).

Papildomai (23.2 p.) LMT ekspertams pateikia apibendrintus duomenis iš kasmetinio MTEP veiklos vertinimo apie mokslo darbų sklaidą ir dalyvavimą tarptautinėse programose.

Duomenų kiekio reikalavimai (28 punktas):

- Vertinimui teikiamų duomenų kiekis apskaičiuojamas pagal formulę $MVDDA / 2$, suapvalinant iki artimiausio sveikojo skaičiaus, bet ne mažiau kaip 5 vienetai.
- Vieno autoriaus indėlis į geriausius darbus (23.1.3.1) – ne daugiau kaip 2 vienetai.

Ekspertų siūlymai dėl MTEP kokybės apibrėžties

Teisinio reguliavimo dokumentuose ekspertinio vertinimo nagrinėjami duomenys yra apibrėžti, o balų skalė su aprašais – pateikta, tačiau pati MTEP kokybės samprata konceptualiai neapibrėžta. Tokia prieiga suteikia ekspertų komisijoms lankstumo interpretuoti MTEP kokybę pagal atitinkamos disciplinos standartus ir nusistovėjusias praktikas, o pačios sąvokos turinys išryškėja vertinimo metu vykstančiose diskusijose.

Siūlymai, kaip tobulinti šią priegą

1. Aiškiau ir skaidriau įvardyti (komunikuoti) taikomą alternatyvą. Siūloma aiškiai įvardyti, ar sprendimai dėl kriterijų interpretacijos ir įverčių pagrindimo paliekami ekspertų komisijoms, ar koordinuojami centralizuotai. Nepaisant pasirinktos priegios, pabrėžiamas sprendimo komunikavimo skaidrumas:

Ekspertas David Sweeney: „...it is for the Research Council to decide whether to delegate decisions on weighting and interpretation to the panels or whether to seek some degree of conformity, but I do think there should be transparency about what the decision is.“

2.1. Aiškiai apibrėžti, kaip parenkami tarptautiniai etalonai (angl. *benchmarks*), ir užtikrinti šio proceso skaidrumą. Rekomenduojama ankstyvoje vertinimo proceso stadijoje atvirai informuoti, kaip ir kokiais principais yra pasirenkami tarptautinio lygio lyderiai („top international players“), į kuriuos ekspertai atsižvelgia vertindami MTEP veiklos kokybę.

Ekspertas Emanuel Kulczycki: „Instead of attempting to refine the definitions of scores 4 and 5, I suggest focusing on clarifying how experts establish the list of „top international players“ that serve as Benchmarks in their assessment. [...] to announce how the top international players is established as early as possible in the process.“

2.2. Vertinant mažesnius ar nacionalinio profilio vertinamuosius vienetus (VV), siūloma taikyti proporcingumo principą – užtikrinti, kad šie vienetai būtų lyginami su panašaus dydžio, paskirties ir veiklos konteksto institucijomis, o ne su stambiais tarptautiniais mokslo centrais.

Ekspertas Emanuel Kulczycki: „[...] ensuring that small research units are evaluated against similarly sized international counterparts rather than large research centres.“

Ekspertas Stefan Penders: „On the basis of the above, the RCL may consider sketching a framework for what excellence may entail for small or nationally oriented units.“

Ekspertas Carter Walter Bloch: „It appears to be difficult to assess and implicitly compare units with very different sizes, and it is important for panellists to keep this size perspective in mind, that their assessments of quality, impact and potential should be in relation to the unit's size.“

3. Stiprinti ekspertų komisijų tarpusavio koordinavimą; galimai mažinti ekspertų komisijų skaičių.

Ekspertas Laurens Katgerman: „Consistency between the panels is certainly a big challenge. In particular where the definitions for R&D quality can differ between Natural and Social sciences. And 13 panels as in the last review will also make it quite complicated, as there are no planned inter-panel meetings or communications to normalise scores. Reduction to less panels would certainly make this easier. E.g. 6 panels.“

Kita alternatyva:

Vertinimo aiškumui, suprantamumui ir nuoseklumui tarp ekspertų komisijų ir vertinamųjų užtikrinti būtina apibrėžti MTEP kokybės sąvoką.

Šios alternatyvos įgyvendinimo siūlymai:

1. Ekspertai ragina nustatyti bendrą, visiems suprantamą MTEP kokybės apibrėžimą, kuris padėtų ekspertams vienodai interpretuoti kriterijaus turinį.
2. Mažinant vertinimo subjektyvumą ir didinant komisijų palyginamumą, siūloma nustatyti aiškius MTEP kokybės požymius ar subkriterijus, pagal kuriuos ekspertai vertintų pateiktus rezultatus. Siūlomi subkriterijai gali apimti:
 - naujumą ir originalumą;
 - reikšmingumą;
 - metodologinį pagrįstumą;
 - atvirąjį mokslą;
 - lyčių aspektą;
 - tarptautinį pripažinimą ir kt.

Jungtinės Karalystės pavyzdys: Mokslinių tyrimų ekselencijos vertinimo sistemoje (REF) „mokslinių tyrimų kokybės“ apibrėžtis nepateikiama, tačiau jos vertinimas grindžiamas trimis aspektais: **originalumu**, **reikšmingumu** ir **metodologiniu pagrįstumu** (angl. *rigour*), kurie taikomi vertinant pateiktus mokslinių tyrimų rezultatus.

Ekspertų siūlymai dėl į misiją orientuoto MTEP kokybės vertinimo

[Leidenso manifeste](#) pabrėžiama, kad mokslinių tyrimų rezultatai turėtų būti vertinami pagal jų tikslą. Pagal Mokslinių tyrimų vertinimo reformos koalicijos ([CoARA](#)) [įsipareigojimus](#) svarbu pripažinti ir įvertinti disciplinų skirtumus ir įvairovę mokslinių tyrimų veiklose ir praktikoje. Kai kurie ekspertai ragina atsižvelgti į institucijos veiklos pobūdį, mastą ir siekiamus rezultatus ir taikyti į misiją orientuoto mokslinių tyrimų vertinimo principus.

- Vertinant MTEP veiklos rezultatus reiktų vieneto strategijos veiklos tikslų kontekste, kadangi tai geriau atspindėtų veiklos apimtį ir pasiekimų įvairovę.

Ekspertas Stefan Penders: „The RCL could consider giving the strategy and mission of UoAs a more prominent role as a framework within which to assess each UoA. This has a number of advantages. Firstly, it leads to a fairer assessment, with units being assessed for the targets and goals they have set for themselves. Secondly, it allows for UoAs more room to define their identity and added value within the academic landscape, highlighting strengths and weaknesses for the expert panels to focus on in their assessment. Thirdly, the UoAs strategy and mission are likely to fit the research field(s) in which they are active as well as their size, providing a better measuring tool for excellence than a one-size-fits-all approach.“

Ekspertas Nick Hardiker: „Consistency in assessment is important, but as promoted by the Leiden manifesto and mentioned previously, research performance should be measured against purpose, and according to CoARA, it is important to continue to acknowledge disciplinary differences and to recognise a diversity of research activities and practices, which points to the need for a balanced approach (which may vary between panels).“

- Taikyti platesnį ir įvairesnį vertinimo kriterijų rinkinį, kuris atspindėtų skirtingas mokslinių tyrimų praktikas, leistų VV pasirinkti jų misiją ir tyrimus atitinkančius kokybės rodiklius ir sudarytų galimybes vertinamiesiems vienetams pasirinkti kokybės rodiklius, kurie geriausiai atitinka jų mokslinių tyrimų pobūdį ir paskirtį.

Ekspertas Michael Ochsner: „Use a wide catalogue of criteria reflecting diverse research practices. Evaluations should be aligned with the strategic goals and societal roles of the unit.“

Ekspertas Stefan Penders: „An additional suggestion offered by the SEP (Standard Evaluation Protocol) is to allow UoAs to choose indicators of quality that fit with their mission and research field (see in this case Appendix E in the SEP, but also the quality indicators formulated with specific regard to the Humanities).“

„The self-evaluation is narrative in nature, must include case studies and reference to the above-mentioned criteria, but research units may themselves choose which indicators of quality they choose to include, from traditional output such as journal publications to datasets, patents or exhibitions.“

- Numatyti galimybę pateikti trumpus naratyvus arba kontekstines apžvalgas, VV paaiškinančias savo veiklos rezultatus, strateginius sprendimus ir indėlį į MTEP kokybę. Tokie naratyvai atskleistų svarbius, bet ne visada kiekybiškai išreiškiamus aspektus: bendradarbiavimą, dalyvavimą ekspertinėse veiklose, renginių organizavimą ir pan. Nors tokia prieiga mažina standartizaciją, tinkamai struktūruotas naratyvas stiprintų vertinimo išsamumą, skatintų įvairovę ir padėtų ekspertams geriau suprasti institucijų veiklos kontekstą.

Ekspertas Nick Hardiker: „In addition to awards, a number of elements might be better represented as part of a general contextual narrative rather than listed out separately e.g. cooperations, consultations, participations, memberships, organisation of conferences, etc. While this might reduce the degree of standardisation, with appropriate guidance it would celebrate diversity and allow different organisations to play to their own strengths, emphasising what they consider to be important indicators of research performance.“

- Viena iš alternatyvų – įvesti trumpus naratyvus arba išskirtas apžvalgines dalis, kurios leistų vertinamiesiems vienetams kontekstualizuoti pateikiamus duomenis, reflektuoti savo veiklos rezultatus ir paaiškinti strateginius sprendimus. Tokios dalys papildytų kiekybinę informaciją kokybiniais aspektais ir padėtų ekspertų komisijoms geriau įvertinti rezultatus, kartu mažinant pernelyg didelę priklausomybę nuo metrikų.

Pavyzdžiui, Jungtinės Karalystės mokslinių tyrimų ekselencijos vertinimo sistemoje (REF) 2021 m. prie kiekvieno teikiamo rezultato buvo pridedamas 100 žodžių autoriaus komentaras, paaiškinantis, kodėl tas rezultatas yra svarbus. Tai tinkama mokslinės produkcijos kokybės vertinimo praktika, ypač atsižvelgiant į tai, kiek neigiamų aspektų turi vien citavimo duomenys ar žurnalo įtakos rodikliai.

Ekspertė Eileen Harkin-Jones: „...in the UK REF 2021, [...]. Each submitted output was accompanied by a 100-word statement from the authors explaining why the output was important. [...] In my view, this is the gold standard for quality assessment of research outputs as there are so many negative aspects to the use of citations data and impact factors.“

Ekspertė Helena Korpelainen: „More free form text as data would be desirable (i.e., an inclusion of qualitative and described data in addition to quantitative data), for instance, when describing the goals, ambition, novelty, originality, significance, rigour, and interdisciplinarity of R&D. Such specifications and elaborations would make both the data collection and interpretations by assessors more reliable and consistent. Data based on free form text can have a size limit (number of characters) to avoid overly long reporting.“

Ekspertų siūlymai dėl MTEP kokybės 4 ir 5 balų aprašymo:

- Siūloma atsižvelgti į skirtingų mokslo sričių specifiką, kadangi „tarp tarptautinių lyderių“ yra labiau tinkamas gamtos ir technologijų mokslams, mažiau pritaikomas socialinių ir humanitarinių mokslų srityse.

Ekspertas Laurens Katgerman: „The criterion UoA is among top international players might be more relevant for Natural and Technological Sciences and less for Social Sciences and Humanities.“

- Siūloma atsakyti tokių hierarchizuojančių formuluočių kaip „tarp tarptautinių lyderių“, jas keičiant apibrėžimais, akcentuojančiais aukštus mokslinius standartus skirtinguose kontekstuose.

Ekspertas Gunnar Sivertsen: „Researchers in all countries may strive to perform research of the highest scientific standard without trying to compete with researchers in other countries. Instead, we are increasingly collaborating across countries to perform research of the highest scientific standard. We compete for funds, but we collaborate to be good. I therefore suggest that wordings such as „top international players“ and „international“ versus „national“ are replaced by references to the degree of meeting high scientific standards...“

Ekspertė Helena Korpelainen: „The score descriptors are generally clear and suitable. A few small suggestions include the following: - „Excellent“ for the quality of R&D activities: instead of „... is among top international players rather“... has outstandingly strong research, with world leading qualities“.

- Rekomenduojama aiškiai atskirti mokslinių tyrimų kokybės vertinimą ir tarptautiškumą, jei pastarasis neįvardytas kaip atskira ir apibrėžta kokybės dimensija. Tarptautiškumas gali būti vienas iš požymių, bet neturėtų būti tapatinamas su pačia kokybe.

Ekspertas Michael Ochsner: „So, if you want to measure research quality, make a scale regarding research quality, not internationality. [...] define more quality criteria that specify this dimension, of which one might be international exchange.“

- Rekomenduojama išspręsti sąvokų „tarptautinis pripažinimas“ ir „tarptautinis lygis“ skirties ir vertinimo principų neapibrėžtumą. Ekspertai atkreipia dėmesį, kad dabar šios sąvokos interpretuojamos skirtingai – vieniems „tarptautinis lygis“ reiškia publikavimą tarptautiniuose žurnaluose, kitiems „pripažinimas“ yra žinomumas ir matomumas tarptautinėje bendruomenėje. Vertinimo aiškumui siūloma konkrečiau apibrėžti balų reikšmes.

Ekspertų siūlymai dėl duomenų MTEP kokybės kriterijaus vertinimui

Duomenys apie tarptautiškumą

Kadangi MTEP kokybės vertinimo skalėje akcentuojamas tarptautiškumas, siūloma išsamiau ir labiau struktūruotai pateikti tarptautinės veiklos duomenis, kurie apimtų tokius aspektus: dalyvavimą tarptautiniuose moksliniuose tinkluose, bendrus tyrimų projektus, publikacijas su užsienio partneriais, konkurencinį tarptautinį finansavimą,

darbuotojų tarptautinį mobilumą (vizitai, stažuotės, mainų programos), taip pat užsienio tyrėjų įtraukimą į institucijos veiklą.

Ekspertė Helena Korpelainen: „To include a more explicit overview of internationalization aspects (foreign employees, short- and long-term foreign research fellows, visiting professors, etc.).“

Ekspertas Laurens Katgerman: „Provided data are adequate but somewhat too extensive. Only international output should be submitted. More focus and highlights will improve the quality. In particular more emphasis on international activities and less on local interactions etc. [...] e.g. International exchanges (e.g., sabbatical leaves or visits, Erasmus exchanges).“

Ekspertas Carter Walter Bloch: „On the other hand, research collaboration is an important parameter that could be covered more in the data (both collaboration on publications and funding grants).“

Ekspertė Eileen Harkin-Jones: „Participation in competition based-based R&D could be the second most important sub-criterion and classified as national/international with a greater weighting given to the international funding.“

Duomenys apie bendrą VV veiklą ir produktyvumą

Ekspertai siūlo pateikti išsamesnius duomenis apie vertinamojo vieneto visą vykdomą MTEP veiklą, taip būtų užtikrintas visapusiškesnis vertinimas.

Rekomenduojama įtraukti:

- išsamius duomenis apie mokslinių tyrimų produktyvumą, įskaitant ne tik atrinktus geriausius rezultatus, bet ir visų publikacijų apžvalgą (su išskaidymu pagal jų tipus);
- finansavimo informaciją, ypač apie dalyvavimą konkurenciniu pagrindu finansuojamuose MTEP projektuose – visa gauta parama turėtų būti pateikiama santykiu su etato dydžiu (VDDA), kad būtų galima palyginti;
- standartizuotą tyrimų finansavimo struktūrą, kad būtų lengviau susidaryti bendrą vaizdą apie vieneto veiklą ir finansinį pajėgumą.

Taip pat pažymima, kad tokie duomenys yra aktualūs ne tik kokybės, bet ir poveikio, perspektyvumo kriterijams vertinti.

Data on Publications:

Ekspertė Helena Korpelainen: „To include a more comprehensive overview of the full magnitude (quality and quantity) of research outputs, not only of a certain limited number of best research outputs and best conference papers.“

Ekspertas Carter Walter Bloch: „Overall number of publications (broken down by type of publication).“

S₁ ekspertų komisijos ataskaita: major issue, that was also brought forward by the Units during the site visits and in their responses to the draft reports, concerns the lists in 5.1 and 5.2. Units could provide only a certain number of best research outputs and best conference papers, the limit of which was based on their size. This had various implications. To start with, it meant that the Panel did not have an overview of the full magnitude of research output.

Data about Funding

Ekspertė Eileen Harkin-Jones: „Participation in competition based-based R&D... [...] All such funding for the period should be presented (not just FTE (SD)/2), however it should be presented per FTE (SD).“

Ekspertas Nick Hardiker: „Consider standardising aspects of information about research income to make it simpler to obtain an overview. By way of comparison, see paragraphs 346-358 at https://2021.ref.ac.uk/media/1447/ref-2019_01-guidance-on-submissions.pdf.“

Ekspertas Laurens Katgerman: „Furthermore, e.g. data on funding apply to all 3 criteria.“

S_1 ekspertų komisijos ataskaita: The overview of participation in competition-based projects should be supplemented with an overview of all applications (as lead partner, or as participant) for competitive research funding (national, international) in the assessment period (successful, unsuccessful, under consideration), as the Panel considers this an important aspect of quality of research activities.

S_1 ekspertų komisijos ataskaita: The data on employees (numbers, FTE, FTE(SD), other employees) in part 3, also related to the overviews in part 7, were not always easy to interpret. These data do not present an unambiguous picture of the size of the Unit, in terms of research capacity, to what extent that capacity is concentrated or spread across a large number of persons, how the Unit is built-up, et cetera. More «traditional» information on the organization of the unit (organizational chart(s) of departments and/or research groups with names, positions (including for example post doc positions), and - research- FTE) would be helpful. Also, a more explicit overview of internationalisation aspects relating to staff composition would be very convenient (foreign employees, short- and long-term foreign research fellows, visiting professors, etc.).

MTEP socialinio ir ekonominio kriterijaus vertinimui priskirti duomenys galėtų būti priskirti MTEP kriterijui

Ekspertai pakartotinai siūlė perkelti tam tikras akademinę bendruomenei būdingas veiklas – dalyvavimą redakcinėse kolegijose, mokslinių konferencijų organizavimą ir aktyvumą akademiniuose tinkluose (Aprašo papunkčiai 24.1.4, 24.1.5., 24.1.6) – iš socialinio ir ekonominio poveikio kriterijaus į MTEP kokybės kriterijų. Šios veiklos, jų nuomone, tiesiogiai susijusios su mokslinės veiklos kokybe, matomumu, pripažinimu ir tarptautiniu įsitraukimu, o ne su poveikiu visuomenei ar ekonomikai.

Ekspertas Stefan Penders: „Lastly, it is noteworthy that the submission forms asks for information on many different forms of impact, including academic impacts such as taking part in editorial boards or hosting conferences. This type of information could also be considered under criterion I, as it is deeply tied to the R&D work of the unit.“

Ekspertas Carter Walter Bloch: „6.4 (scientific conferences and events organized by the UoA) has in my view nothing to do with economic and social impact, however it is relevant for research quality. Hence, I suggest that this point is moved to research quality.“

Ekspertas Michael Ochsner: „Both are not judged correctly – societal impact is biased because scientific impact is polluting the estimate for societal impact, and scientific quality is biased because the participation in national and international scholarly networks as well as reputation is missing in the evaluation for quality!“

Duomenys priskirti MTEP kokybės konkretaus kriterijaus vertinimui

Duomenys apie doktorantūrą

Ekspertai pateikė skirtingus siūlymus dėl doktorantūros duomenų naudojimo MTEP kokybės kriterijaus vertinimo:

- Nevertinti doktorantūros rodiklių MTEP kokybės kriterijaus atveju, nes jie tiesiogiai neatspindi mokslinių tyrimų kokybės; siūloma kai kuriuos rodiklius perkelti į 3-įjį kriterijų (MTEP perspektyvumą).

Ekspertas Emanuel Kulczycki: „Remove the parameters related to doctoral studies (23.1.1.–23.1.1.2.), as they do not directly reflect research quality. [...] Optionally, move the parameter related to the number of PhD students (23.1.1.2.) to Criterion 3 (the development potential of R&D activities), but without requiring such detailed annual reporting.“

- Mažiau detalių duomenų, užtektų apibendrintos informacijos apie suteiktus daktaro laipsnius, o ne išsamių metinių ataskaitų.

Ekspertė Eileen Harkin-Jones: „A summary of the number of doctoral degrees awarded in the period is sufficient to give a picture of the vitality of the doctoral training activities.“

- Papildyti vertinimą rezultatais grįžtais rodikliais kaip doktorantų įsidarbinimas ar karjeros trajektorijos, jei vertinama programų rezultatų kokybė.
- Ekspertė Eileen Harkin-Jones: „The number of graduated students is not a measure of output quality however, a reasonable measure might be employability and career destination of the graduated doctoral students).“

Jei aktualu vertinti pačių doktorantūros programų kokybę, pateikti trumpą programų turinio ir doktorantų priežiūros apžvalgą, įskaitant tarptautinio bendradarbiavimo aspektus.

Ekspertė Helena Korpelainen: „To include a short overview of the content of the doctoral programs and supervision arrangements.“

Ekspertas Paul Struik: „International expertise beyond what is being studied in Lithuania itself and international collaboration based on exchange of staff and data sets should be important evaluation criteria, especially to assess the quality of PhD programmes“.

Ekspertas Stefan Penders: „Should the number of PhDs (or the number of PhDs finished on schedule) be a marker of success, without also taking into account other aspects of the UoA's PhD programme?“

S_1 ekspertų komisijos ataskaita: The data on the doctoral studies could be supplemented by a short overview of the content of the PhD programme(s): course work, mandatory academic work in addition to the PhD research, arrangements concerning supervision, et cetera. In that way, the Panel does not have to use precious time during the site visit to be informed (by the PhD students) about such formal arrangements and can focus more on their experiences and insights. Also, in the case of articles based dissertation, it would be good to have access (doi-links) to the underlying articles.

Geriausi mokslo darbai (23.1.3.1)

Sąvokos „geriausi mokslo darbai“ neapibrėžtumas ir operatyvinio aiškumo stoka [taikoma ir geriausių konferencijų pranešimams].

Ekspertai kritikuoja sąvoką „geriausi mokslo darbai“, nes ji neapibrėžta ir subjektyvi. Terminas operatyviai neapibrėžtas, todėl galima labai skirtingai interpretuoti – nuo inovatyvumo ar mokslinio poveikio iki tarptautinio bendradarbiavimo ar atvirojo mokslo principų taikymo. Kai kuriais atvejais „geriausi“ net gali būti suprasti kaip konferencijose skaityti pranešimai. Siūloma vartoti neutralesnę ir aiškesnę formuluotę, pvz., „vertinimui atrinkti tyrimų rezultatai“, taip sudarant galimybę vienetams paaiškinti pasirinkimo logiką ir atspindėti jų strateginius prioritetus.

Ekspertas Emanuel Kulczycki: „On the other hand, the qualifying phrase „the best“ is highly imprecise. [...]... it is not operationalized and remains subjective. [...]...to phrase it as „The research output selected by the UoA.“

Ekspertė Helena Korpelainen: „Also, the meaning of “best” may vary and there may be an interest to involve works widely across researchers, research groups and themes.“

Ekspertas Stefan Penders: „The term ‘best’ is broad and open to interpretation. No further indication is offered of what ‘best’ may entail and what aspects do (or do not) fall under ‘best’: are the expert panels expected to weigh these publications for their innovative nature? Their impact on the scientific field? The extent to which they show international collaboration, or involvement with Open Science principles? Criticizes the term ,best research outputs‘ for its vagueness and lack of operational definition.“

Geriausių konferencijų pranešimų sąrašas (23.1.3.2)

Ekspertai siūlo tikslinti geriausių konferencijų pranešimų rodiklį (23.1.3.2), apribojant jį tik kviestiniais pranešimais. Taip būtų išskiriami reikšmingiausi akademinio pripažinimo atvejai.

Nacionaliniai ir tarptautiniai apdovanojimai už MTEP veiklą (23.1.3.3)

Ekspertai iš esmės sutaria, kad tarptautiniai apdovanojimai gali reikšmingai atspindėti mokslinių tyrimų meistriškumą, o nacionaliniai apdovanojimai laikomi ne tokie patikimi dėl galimo jų vertės devalvavimo, kai apdovanojimai masiškai steigiami vien tam, kad tyrėjai galėtų jais pasinaudoti vertinimo procesuose, ar dėl strateginio naudojimo.

Rekomenduojama apdovanojimus vertinti kartu su kitais kokybės rodikliais.

Ekspertas Paul Struik: „National awards are often not a very relevant quality criterion, international award, however, are indicative of individual quality of researchers.“

Ekspertė Eileen Harkin-Jones: „Research awards/prizes data is also a useful measure of output quality and should be aligned as far as possible with the presented research outputs.“

Ekspertas Emanuel Kulczycki: „This is a useful parameter. However, based on Poland's experience, it is prone to distortion. After a few years of implementation local journals and small scientific societies started mass-producing „awards“ just to help researchers claim them in evaluation processes.“

Dalyvavimas konkursiniuose MTEP projektuose (23.1.3.4)

- Kai kurie ekspertai, ypač iš gamtos, technologijos, medicinos ir sveikatos, žemės ūkio mokslų (NTMA) sričių, dalyvavimą konkursiniuose MTEP projektuose laiko svarbiu MTEP kokybės požymiu. Jie siūlo išskirti vadovaujančius ir partnerinius vaidmenis, diferencijuoti nacionalinį ir tarptautinį finansavimą, o duomenis teikti santykiu su etato dydžiu (FTE). Taip pat rekomenduojama į šį rodiklį neįtraukti infrastruktūros ar doktorantūros finansavimo.

Ekspertė Helena Korpelainen: „To show the role of the Units' Researchers in competitive national/international research funding (a lead partner or a participant).“

Ekspertė Eileen Harkin-Jones: „Participation in competition based-based R&D could be the second most important sub-criterion and classified as national/international with a greater weighting given to the international funding. All such funding for the period should be presented (not just FTE (SD)/2), however it should be presented per FTE (SD). It would be important to only consider R&D project funding and not large infrastructure or doctoral training funding here.“

- Kiti ekspertai teigia, kad projektinis finansavimas labiau atspindi MTEP potencialą nei realią kokybę. Jie pabrėžia, kad gautas finansavimas dar nereiškia aukštos kokybės rezultatų, o per didelis jo sureikšminimas gali skatinti vadinamąjį *Mathew* efektą (kai išteklių telkiasi jau stiprioje institucijoje). Todėl siūloma šį rodiklį perkelti į 3-įjį vertinimo kriterijų – MTEP veiklos perspektyvumą.

Ekspertas Emanuel Kulczycki: „Participation in projects is more closely linked to potential rather than actual R&D quality.

Receiving a grant means only that a researcher has convinced a panel about the promise of their project, not that they have actually produced high-quality R&D results.

Otherwise, we risk falling into the Matthew Effect trap („the rich get richer, and the poor get poorer“).

Thus, it might be more appropriate to move this parameter to Criterion 3.“

- Kai kurie ekspertai siūlo laikyti projektinį finansavimą papildoma kontekstine informacija, kuri atskleidžia siekius ir sėkmę, bet neturėtų lemti pagrindinio vertinimo.

Ekspertas Gunnar Sivertsen: „The other items, the list of the best reports delivered at conferences abroad, the list of the main national and international awards received for R&D activities, and the details of participation in the competition-based R&D projects, can also only serve as *background information* by indicating ambitions and the level of success.“

MTEP veiklos ekonominis ir socialinis poveikis

Teisinis reglamentavimas

MTEP veiklos ekonominis ir socialinis poveikis yra vertinamas vertinamojo vieneto (VV) lygiu, atsižvelgiant į vykdomos MTEP veiklos svarbą ir jos poveikį už akademinės bendruomenės ribų – visuomenei, verslui ir sprendimų priėmėjams. Šio kriterijaus svorio koeficientas yra lygus 0,2. Kaip nurodyta vertinimo Aprašo 5.2 punkte, šis kriterijus taikomas vertinant institucijos MTEP veiklos rezultatų reikšmę platesniame – neakademiame – kontekste.

Vertinama penkiabalėje skalėje 0,5 balo tikslumu, kaip nustatyta Aprašo 29 punkte, o balų reikšmės pateiktos 7 lentelėje.

7 lentelė. Balų reikšmės

Balas	Reikšmė
5	Puikiai – VV vykdo išskirtinės svarbos mokslinius tyrimus ir yra ypatingai svarbus partneris MTEP klausimais už akademinės bendruomenės ribų. Vertinamasis vienetasis teigiamai veikia visuomenės plėtrą ir yra labai vertinamas partneris MTEP plėtros klausimais ne tik akademinėje bendruomenėje, bet ir už jos ribų. Institucijos darbuotojai vertinami kaip ekspertai viešajame ir privačiame sektoriuose.
4	Labai gerai – VV vykdo labai svarbius mokslinius tyrimus ir yra labai svarbus partneris MTEP klausimais už akademinės bendruomenės ribų. Mokslinė veikla svarbi visuomenei. Vertinamasis vienetasis glaudžiai susijęs ne tik su akademinė bendruomene, bet ir verslu, sprendimų priėmėjais, visuomene.
3	Gerai – VV vykdo svarbius mokslinius tyrimus ir yra svarbus partneris MTEP klausimais už akademinės bendruomenės ribų. Vykdomi moksliniai tyrimai svarbūs visuomenei. Santykis su verslu, sprendimų priėmėjais ir visuomene yra toks, koks dera pripažinti akademinė veikla užsiimančiai įstaigai.
2	Patenkinamai – VV vykdo svarbius mokslinius tyrimus tačiau mažai sąveikauja su privačiu sektoriumi, sprendimų priėmėjais, visuomene. Vykdomi moksliniai tyrimai svarbūs visuomenei. Tačiau vertinamojo vieneto sąveika su verslu, sprendimų priėmėjais, visuomene yra silpna.
1	Silpnai – VV vykdomi moksliniai tyrimai nėra svarbūs, nėra sąveikos su privačiu sektoriumi, sprendimų priėmėjais, visuomene. Vykdomi moksliniai tyrimai nėra svarbūs visuomenei. Vertinamasis vienetasis nesąveikauja su verslu, sprendimų priėmėjais, visuomene.
0	Nevykdoma MTEP veikla

Vertinimui pateikiami duomenys

Institucijos teikia penkerių metų duomenis apie:

- **24.1.1. Didžiausią poveikį turėję rezultatai:**
 - Sąrašai mokslo darbų ir ūkio subjektų (Lietuvos ir užsienio) MTEP užsakymų, turėjusių didžiausią socialinį ir ekonominį poveikį.
- **24.1.2. Dalyvavimas sprendimų priėmimo procesuose:**
 - Svarbiausi atvejai, kai vertinamojo vieneto tyrėjai dalyvavo valstybės institucijų, savivaldybių, verslo subjektų sudarytose darbo grupėse, komisijose ar komitetuose.
- **24.1.3. Konsultacijos visuomenei ir ūkio subjektams:**
 - Svarbiausių suteiktų konsultacijų sąrašas.
- **24.1.4. Mokslo renginiai:**
 - Svarbiausių vertinamojo vieneto organizuotų mokslinių konferencijų ir kitų renginių sąrašas.
- **24.1.5. Narystės mokslinių žurnalų redakcinėse kolegijose:**
 - Svarbiausi tyrėjų dalyvavimo atvejai mokslinių žurnalų redkolegijose.
- **24.1.6. Narystės tarptautinėse organizacijose:**
 - Svarbiausi vertinamojo vieneto tyrėjų dalyvavimo tarptautinėse darbo grupėse, asociacijose ir pan. atvejai.
- **24.1.7 Mokslo populiarinimas:**
 - Svarbiausių mokslo populiarinimo veiklų rezultatų sąrašas.
- **24.1.8 Bendradarbiavimo su ūkio subjektais susitarimai:**
 - Informacija apie bendradarbiavimo susitarimus: šalys, tikslas, sritis, šalių įnašai (piniginiai ir nepiniginiai), rezultatų pasidalijimo būdas, susitarimo trukmė.

LMT teikia duomenis:

- **24.2. MTEP užsakymai iš ūkio subjektų:**
 - Kasmetinio MTEP veiklos vertinimo duomenys apie vykdytus ūkio subjektų užsakymus.

MTEP veiklos socialinio ir ekonominio poveikio kriterijaus apibrėžties ir matavimo alternatyvos

Kaip ir MTEP kokybės kriterijaus atveju, teisiniame reglamentavime nėra aiškiai apibrėžta, ką laikyti socialiniu ir ekonominiu poveikiu. Nors yra pateikti vertinimui reikalingi duomenys ir balų skalė, aiškos koncepcijos stoka leidžia skirtingai interpretuoti šį kriterijų.

Ekspertai pažymi, kad dabartiniame reglamentavime išryškėja neatitikimai tarp to, ką šis kriterijus turėtų atspindėti, ir šiuo metu naudojamų vertinimo rodiklių. Ekspertai pažymi, kad kai kurie rodikliai (pvz., konferencijų organizavimas ar dalyvavimas redakcinėse kolegijose) neatskleidžia nei socialinio, nei ekonominio poveikio, o veikiau yra susiję su mokslo kokybe, reputacija ar tarptautiškumu. Todėl siūloma perklasifikuoti tokius rodiklius ir priskirti juos, pvz., MTEP kokybės kriterijui.

Tokia pat pastaba buvo pateikta ir ekspertų, kurie vertino VV PEV:

S₁ ekspertų komisijos ataskaita: In the assessment the impact aspect refers to impact beyond the academic community, but experts were to take into account information on academic impact as well (scientific events, participation in editorial boards and in research associations). This should be reconsidered.

Poveikio apibrėžimo svarba buvo minima tiek ekspertų, kurie teikė įžvalgas PEV 2025 m. peržiūroje, tiek Socialinių ir Humanitarinių mokslų komisijų ataskaitų „Findings“ dalyse, tiek pačių VV grįžtamojo ryšio apklausoje vienas iš siūlymų buvo: „*Reikėtų aiškiau apibrėžti poveikio sąvoką ir su tuo susijusius duomenis. Ne iki galo aiškūs skirtumai tarp 6.2; 6.3; 6.6 punktuose teikiamų duomenų.*“

Ekspertų siūlymai dėl MTEP veiklos socialinio ir ekonominio poveikio vertinimo

Mokslinių tyrimų poveikio vertinimas pripažįstamas kaip neatsiejama šiuolaikinių tyrimų vertinimo sistemos dalis. Vis dėlto dėl skirtingų poveikio sampratų, mokslinių disciplinų įvairovės, nacionalinių politikos prioritetų ir institucinių vertinimo tikslų susiformavo įvairios MTEP poveikio vertinimo tradicijos, kurios skiriasi tiek taikomais metodais, tiek vertinimo akcentais.

Jungtinė Karalystė (REF) remiasi poveikio atvejais (angl. *impact case studies*) grįstu poveikio vertinimu, kuriame institucijos pateikia atvejų analizes, kaip jų tyrimai turėjo įtakos pamatuojamiems pokyčiams visuomenėje, kultūroje, ekonomikoje ar politikoje. O Švedijos aukštojo mokslo agentūra (UKÄ), valstybinė aukštojo mokslo ir mokslo priežiūros ir kokybės vertinimo institucija, savo išleistose gairėse siūlo vertinti ne patį poveikį, bet ir universitetų pasirengimą prisiimti atsakomybę už poveikį (UKÄ, 2021). Vertinimas apima tai, kaip institucijos savo strategijose numato ir sudaro sąlygas mokslo veiklos poveikiui atsirasti, taip pat vertinami bendradarbiavimo su išorės partneriais modeliai ir organizacinė parama tokiai veiklai.

Ekspertai, peržiūrėję Lietuvos 2023 m. PEV metodiką ir remdamiesi tarptautiniais vertinimo pavyzdžiais, pasiūlė kelias galimas poveikio vertinimo alternatyvas.

Viena iš siūlomų alternatyvų – **stiprinti vertinimo pamatuojamo poveikio dedamąją**, daugiau dėmesio skiriant pasiektiems ir išmatuojamiems rezultatams. Ekspertai pastebi, kad dabartinis vertinimo modelis daugiausia fiksuoja veiklas, kurios galėtų prisidėti prie socialinio poveikio, tačiau nepateikia įrodymų apie įvykusių pokyčius.

Ekspertė Eileen Harkin-Jones: „Participation in an outreach activity is not a measure of impact.“

Ekspertas Nick Hardiker: „The assessment items for economic and social impact appear to be confined almost exclusively to pathways to impact i.e. process or input, rather than including as the key component evidence of tangible benefit i.e. outcome.“

Ekspertas Emanuel Kulczycki: „In other words, what we receive is a list of scientific publications, consultations, and conferences. This could be described as evidence of scientific contribution. What is missing? Evidence of actual societal impact.“

1.1. alternatyva. Socialinį ir ekonominį MTEP veiklos vertinimą grįsti išmatuojamais poveikio įrodymais (rezultatais)

Rekomenduojama stiprinti socialinio ir ekonominio poveikio vertinimą, sutelkiant dėmesį ne į vykdytas veiklas, o į pamatuojamus rezultatus. Šiuo metu PEV dauguma pateikiamų duomenų atspindi dalyvavimo, veiklos procesus (pvz., dalyvavimą darbo grupėse, konsultacijų teikimą ar pan.), tačiau nepateikia informacijos apie tai, kokie konkretūs pokyčiai įvyko dėl vykdytos MTEP veiklos. Socialinį ir ekonominį poveikį reikia matuoti aiškiais, pagrįstais pavyzdžiais, kurie rodo, kaip konkreiti MTEP veikla sukėlė apčiuopiamus pokyčius visuomenėje (kultūroje), aplinkosaugoje, medicinoje, politikoje ar ekonomikoje, pvz., įkurta įmonė, pokytis politikoje, rekomendacija įtraukta į viešosios politikos valdymo dokumentus.

Ekspertė Eileen Harkin-Jones: „However, it is important to consider if the data provided is useful in providing an *actual measure or quantification of the impact* of the R&D activities of the institution. For example, a list of science popularisation activities does not provide evidence of the impact of the activities (which could have been measured, for example, by positive feedback from attendees at the event). Participation in a research project is not an impact; it is a pathway to achieving impact. The data under this criterion should present a clear indication of how an impact has arisen from the R&D activities of the institution (link the impact to the research) and to present a measure of that impact that is clear and unambiguous [e.g. the research led to the establishment of a spin-out company that employs 20 researchers and has a turnover of €10m or, the advice (based on the researcher's R & D work) provided by a researcher to government has been integrated into a government policy document on education. This policy will beneficially impact x million children by facilitating free access to digital learning sources.“

1.2. alternatyva. Poveikio atvejo studijos (angl. *impact case studies*) poveikiui pagrįsti

Siūloma vertinti socialinį ir ekonominį poveikį remiantis struktūruotomis atvejų analizėmis, kaip [Jungtinėje Karalystės](#) ar [Lenkijos](#) mokslinės veiklos vertinimuose. Atvejo studijos leistų institucijoms pademonstruoti, kaip moksliniai tyrimai lėmė išmatuojamus rezultatus. Siūloma poveikio aprašymą struktūruoti pagal šiuos pagrindinius aspektus: įgyvendinti veiksmai, kam jie buvo skirti ar naudingi, kokie pokyčiai įvyko ar rezultatai pasiekti. Tokia prieiga leistų institucijoms pristatyti konkretų MTEP veiklos poveikį visuomenei, politikai, kultūrai ar ekonomikai. Tam būtina parengti aiškias metodines gaires, įskaitant poveikio apibrėžtis, pagrindinius vertinimo aspektus ir tinkamų įrodymų pavyzdžius.

Ekspertas Nick Hardiker: „A shift in emphasis might precipitate a cultural shift in the sector towards verifiable measurable benefit e.g. policy changes, changes in practice, measurable improvement, stimulation of further research, etc. This would probably need to take the form of a narrative and might be presented as in the UK exercise as a set of impact case studies that reveal the beneficiaries, the impact of the research on ‘products, processes, behaviours, policies, practices, and understanding’, and the avoidance of negative impact. In the UK impact case studies are guided towards identifying, with supporting independently verifiable evidence, benefits to ‘economy, society, culture, public policy and services, health, production, environment, international development and quality of life’.“

2 alternatyva. Taikyti mišrią ir disciplinų įvairovei pritaiktą vertinimo prieigą

Siūloma išlaikyti ir stiprinti lankstų, įtraukų ir atsižvelgiantį į mokslo disciplinų įvairovę poveikio vertinimo modelį, kuriame poveikis būtų pateikiamas pasitelkiant tiek kiekybinius rodiklius, tiek naratyvinius (kokybinius) aprašus. Ekspertai pabrėžia, kad vertinant poveikį svarbu neapsiriboti vien apčiuopiamais rezultatais kaip produktai ar finansinė grąža, bet įtraukti ir procesus bei veiklas – visuomenės informavimą, sąveiką su išorės grupėmis, viešosios nuomonės formavimą ir pan. Tokia prieiga tikroviškiau atspindi mokslinių tyrimų poveikį, ypač socialinių ir humanitarinių mokslų srityse, kur poveikis dažnai būna netiesioginis ir ilgalaikis. Taip pat siūloma, kad vertinamo poveikio tikslai būtų nustatomi pačių vertinamųjų vienetų pagal jų misiją ir tai, kokio poveikio iš jų tikisi konkreti visuomenės grupė ar sritis.

Ekspertė Helena Korpelainen: „The expectations of the society concerning the contributions of science are also different for different disciplines. The point is to assess contributions in areas that the Unit has itself designated as target areas.“

Ekspertas Michael Ochsner: „Especially, societal impact is a complicated matter. Therefore, the ENRESSH manifesto for societal impact evaluation based on an analysis of 11 European national societal impact evaluation systems recommends to “cast the net wide”, i.e., allow for many different impacts and therefore indicators; and also to focus on processes rather than outcomes.“

3 alternatyva. Vertinti institucijų pastangas ir strateginius veiksmus siekiant poveikio

Kadangi socialinis ir ekonominis poveikis gali būti ilgalaikis, kontekstinis ir nevienareikšmis, siūloma vertinimą nukreipti į tai, kaip institucijos planuoja ir organizuoja savo veiklą siekdamos poveikio. Tai apimtų institucijų strateginius tikslus, bendradarbiavimo su išorės partneriais modelius, iniciatyvas, kurios skatina mokslo ir visuomenės sąveiką. Toks vertinimo modelis būtų lengviau pritaikomas skirtingoms institucijoms ir suteiktų pagrindą tobulinti mokslinių tyrimų pritaikomumą ir poveikio dedamąją. Pavyzdys – [Švedijos modelis](#), kuris vertina organizacinį pasirengimą poveikiui.

Ekspertas Carter Walter Bloch: „In my view, the economic and social impact of R&D activities should be something that is distinct from the quality of R&D activities. It can potentially also cover the economic and social relevance of the research but should in my view be primarily measured in terms of the UoA's efforts to achieve economic and social impact and the results of those efforts.“

Ekspertas Gunnar Sivertsen: „Since 2014, the parallel exercise in the UK, the REF, has introduced *impact case studies* for output-based expert assessment of societal impact (Norway is an example of a country that has copied the method). This approach is more structured than in the CEA, but it also demands a longer time perspective and much more resources to be spent both by the institutions and the panels. On other hand, one gain is that both the funders and the funded organizations are provided with ‘good stories’ to tell society about the value of science for society.“

Still, impact case studies represent a conceptual problem that is discussed in this OA chapter: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-69580-3_4:

Societal impact of research does not occur primarily as unexpected, extraordinary incidents of particularly useful breakthroughs in science. Is it more often a result of normal everyday interactions between organisations that need to create, exchange, and make use of new knowledge to further their goals. This chapter discusses how to assess and improve the cocreation and use of research in normal research–society relations.

Contrary to the *output-oriented approach* of the REF, Sweden has recently performed an assessment how well and to what degree each of its 39 universities are *organized* to take care of their responsibility for societal impact:

<https://www.uka.se/download/18.288725c71931f5e269016/1731499331997/Guidelines%20for%20thematic%20evaluation%20of%20collaboration.pdf>

„I advise to study this solution. It is in principle easier to assess what the research organizations *do* to stimulate societal interaction and take care of their specific responsibilities than it is to assess their *activities and outputs* in the societal relations. The Swedish solution requires slightly different information from the institutions than the CEA does. Most important is the *self-evaluations* of how they organize for societal interaction. The linked document shows which questions these self-evaluations respond to. The Swedish solution requires *evaluation committees* (also with members representing different societal interests in research).“

Taip pat siūloma vertinimo sistemoje numatyti galimybę institucijoms ne tik teikti atskirus rodiklius ar atvejų analizes, bet ir pateikti trumpą apmąstymą (refleksiją) apie tai, kaip jų mokslinė strategija ir misija susijusios su rezultatais, kokias poveikio siekimo kryptis jos planuoja ateityje. Šiuo metu tokios refleksijos vietos vertinimo dokumentuose nėra, nors ji leistų geriau suprasti institucijų veiklos kryptingumą ir poveikio viziją.

Ekspertas Stefan Penders: „There is no space reserved for a reflection by the UoA on how its’ scientific strategy and mission connect to the achieved results of the past five years. Nor are UoA’s asked to address their broader impact strategies, now and in the future.“

Duomenys MTEP veiklos socialinio ir ekonominio poveikio vertinimui

Tiek ekspertai, dalyvavę PEV proceso ir įgyvendinimo peržiūroje, tiek vertinamieji vienetai grįžtamojo ryšio apklausoje atkreipė dėmesį į tai, kad socialinio ir ekonominio poveikio kriterijui priskirtų veiklų ir rodiklių struktūroje trūksta aiškumo ir pasitaiko turinio dubliavimosi. Konkretūs punktai – 14.1.2 (dalyvavimas darbo grupėse, komisijose), 14.1.3 (konsultacijos) ir 14.1.6 (narystė tarptautinėse darbo grupėse) – apima panašią ekspertinę veiklą, tačiau jų skirtis lieka neaiški. VV grįžtamojo ryšio apklausoje pabrėžta, kad dabartinė rodiklių struktūra aiškiai neatskiria nacionalinio ir tarptautinio lygmenų ekspertinės patirties, o pati poveikio sąvoka iki galo neapibrėžta. Vertinimo nuoseklumui ir duomenų interpretavimo aiškumui užtikrinti siūloma peržiūrėti rodiklių apibrėžtis, sumažinti persidengimą ir aiškiau susieti teikiamus duomenis su poveikio samprata.

Ekspertė Helena Korpelainen: „However, the required data aspects for the economic and social impact are too numerous, partly redundant [...] and 14.1.2, 14.1.3, 14.1.6 and 14.1.8 are potentially overlapping. [...]“

Basically, the data should contain the following elements: what are the **main activities** related to the valorization, dissemination and communication of research outputs in the Unit? What are the key **outcomes** of economic and/or social impact activities in the Unit?“

Vertinamieji vienetai taip pat atkreipė dėmesį, kad 14.1.8 punktu reikalaujama informacija apie bendradarbiavimo susitarimus (įskaitant šalis, tikslą, sritį, šalių įnašus ir rezultatų pasidalijimo būdus) ne visoms mokslo kryptims vienodai aktuali ar lengvai pritaikoma. Todėl siūloma taikyti lankstesnį duomenų teikimo principą, kuris leistų institucijoms šią informaciją pateikti pagal specifinius jų mokslo srities kontekstus ir praktikas, taip būtų išvengta perteklinio formalumo, o duomenys būtų aktualesni vertinimui.

Kokių duomenų trūksta MTEP veiklos socialinio ir ekonominio poveikio vertinimui

Duomenų apie inovacijas ir komercinimo veiklas

Ekspertai pažymėjo, kad vertinime trūksta duomenų apie inovacijų ir komercializavimo veiklas – patentus, startuolius, sukurtus produktus ar paslaugas, taip pat rezultatus, pritaikomus viešajame ar privačiame sektoriuose. Tokia informacija svarbi vertinant MTEP praktinį poveikį.

Ekspertas Carter Walter Bloch: „Finally, I am missing data on innovation (or R&D) outputs and commercialization activities. This can include patents and start-up companies. It can also include products or services that were developed by the UoA (or with significant contribution by the UoA) and should include outputs that can be taken into use in both the public and private sectors.“

Atgalinio ryšio iš suinteresuotųjų šalių įtraukimas

Pabrėžta, kad socialinio ir ekonominio poveikio vertinimas turėtų būti papildytas suinteresuotųjų šalių įtrauktimi. Neakademiniai partneriai – verslo, politikos formuotojų, pilietinės visuomenės atstovų – dalyvavimas leistų išsamiau suprasti mokslinių tyrimų poveikį ir visuomeninę reikšmę. Dėmesį į šį aspektą atkreipė ir vienos vertinimą atlikusių komisijų ekspertas, kuris pažymėjo, kad vertinimo sistemoje trūksta veiksmingų mechanizmų, kurie juos plačiau įtrauktų.

Ekspertas Paul Struik: „When assessing socio-economic impact, how to value the interaction between knowledge institutions and individual researchers on the one hand with stakeholders, such as farmers, processors, especially in agricultural sciences on the other hand, especially where the number of stakeholders can be very large? Suggestions to overcome this challenge include in-depth interviews with key-informants who are in close contact with the stakeholders (such as representatives of farmers' organisations) and small survey forms evaluating the level of satisfaction of stakeholders to be filled out during large-scale meetings with stakeholders.“

Ekspertas iš vienos iš ekspertų komisijos (MN): „The CEA process may lack mechanisms to engage the broader public in the assessment of research impact. Involving stakeholders outside academia, such as industry representatives, policymakers, and civil society organizations, can provide a more comprehensive understanding of research impact and societal relevance.“

MTEP veiklos perspektyvumas

Teisinis reglamentavimas

MTEP veiklos perspektyvumas vertinamas vertinamuoju vienetu lygiu pagal sąlygas, užtikrinančias aukštą MTEP veiklos lygį artimiausius penkerius metus. Šio kriterijaus svorio koeficientas yra lygus 0,15, skaičiuojant tiek VV, tiek institucijos suminius įverčius mokslo srityse. Kaip nurodyta vertinimo Aprašo 26 punkte, perspektyvumo vertinimas grindžiamas dviejų kitų kriterijų – MTEP veiklos kokybės ir ekonominio bei socialinio poveikio – įverčiais ir pasaulinėmis atitinkamos mokslo krypties ar kryptių grupės plėtros tendencijomis.

Vertinimas atliekamas penkiabalėje skalėje 0,5 balo tikslumu, remiantis institucijos pateiktais duomenimis apie VV mokslinių tyrimų infrastruktūrą ir jos plėtrą, personalo struktūrą, kaitą ir valdymą, strateginius dokumentus ir MTEP tematikos vystymo planus, jaunesniosios kartos tyrėjų rengimo ir įtraukimo priemonės, taip pat pateikiamą institucijos veiklos savianalizę (SSGG). Balų reikšmės pateiktos 8 lentelėje.

8 lentelė. Balų reikšmės

Balas	Reikšmė
5	Puikiai – Vertinamasis vienetas turi potencialą veikti puikiai. Vertinamojo vieneto žmonių ištekliai, strategija, veiklos organizavimas ir infrastruktūra artimiausių 5 metų laikotarpiu, atsižvelgiant į dabartinius rezultatus, užtikrins sąlygas puikiems vertinamojo vieneto veiklos rezultatams
4	Labai gerai – Vertinamasis vienetas turi potencialą veikti labai gerai. Vertinamojo vieneto žmonių ištekliai, veiklos organizavimas ir infrastruktūra artimiausių 5 metų laikotarpiu, atsižvelgiant į dabartinius rezultatus, užtikrins sąlygas labai geriems vertinamojo vieneto veiklos rezultatams.
3	Gerai – Vertinamasis vienetas turi potencialą veikti gerai. Vertinamojo vieneto žmonių ištekliai, veiklos organizavimas ir infrastruktūra artimiausių 5 metų laikotarpiu, atsižvelgiant į dabartinius rezultatus, užtikrins sąlygas geriems vertinamojo vieneto veiklos rezultatams.
2	Patenkinamai – Vertinamasis vienetas turi potencialą veikti tik patenkinamai. Vertinamojo vieneto žmonių ištekliai, veiklos organizavimas ir infrastruktūra artimiausių 5 metų laikotarpiu, atsižvelgiant į dabartinius rezultatus, leis pasiekti tik patenkinamą vertinamojo vieneto veiklos rezultatų.
1	Silpnai – Vertinamasis vienetas neturi potencialo veikti bent patenkinamai. Vertinamojo vieneto žmonių ištekliai, veiklos organizavimas ir infrastruktūra artimiausių 5 metų laikotarpiu, atsižvelgiant į dabartinius rezultatus, sąlygos silpnus vertinamojo vieneto veiklos rezultatus.
0	Nevykdoma MTEP veikla

Vertinimui pateikiami duomenys

Institucijos teikia duomenis:

- **25.1. MTEP infrastruktūra:**
 - Infrastruktūros aprašymas, jos naudojimo organizavimas ir planuojamos (pageidaujamos) plėtros kryptys (25.1);
 - Prieiga prie kitų MTEP infrastruktūrų (25.1);
 - Dalyvavimas nacionalinėse ir tarptautinėse mokslinių tyrimų infrastruktūrose bei kitose tarptautinėse MTEP organizacijose (25.1).
- **25.2. Žmogiškieji ištekliai (personalo struktūra ir dinamika):**
 - Pastarųjų penkerių metų mokslininkų (dėstytojų, mokslo darbuotojų), kitų tyrėjų, doktorantų ir kitų darbuotojų skaičiai (25.2.1);
 - Darbuotojų pasiskirstymas pagal amžių ir lytį (paskutinių vertinamojo laikotarpio metų gruodžio 31 d.) (25.2.2);
 - Žmonių išteklių valdymo principai (25.2.3).
- **25.3. Strateginiai dokumentai ir MTEP plėtros planai:**
 - Vertinamojo vieneto arba institucijos strateginis veiklos planas (25.3);
 - Planuojamų plėtoti MTEP krypčių aprašymas ir pagrindimas (25.4).
- **25.4. Jaunosios kartos ugdymas:**
 - Informacija apie naujos tyrėjų kartos (doktorantų, jaunųjų tyrėjų) rengimo politiką (25.5).
- **25.5. Savianalizė:**
 - Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (SSGG) analizė (25.6).

MTEP veiklos perspektyvumo kriterijaus tobulinimo kryptys

Vertindami MTEP veiklos perspektyvumo kriterijų, kai kurie ekspertai pasigedo aiškesnių gairių, kas konkrečiai turėtų būti vertinama. Nors vertinimo skalėje nurodoma, kad ekspertai turi įvertinti, ar VV turi išteklių, strategiją ir veiklos organizavimo procesus, leidžiančius ateityje pasiekti puikių rezultatų, siūloma šį vertinimą grįsti vieno patarčių išsikeltų tikslų įvertinimu. Ekspertai rekomenduoja vertinti, ar institucijos resursai atitinka planuojamą plėtrą ir ar veiklos kultūra sudaro prielaidas ilgalaikiams tikslams įgyvendinti. Taip pat pažymėta, kad šiuo metu taikomi rodikliai yra pernelyg riboti ir neatskleidžia institucijos pažangos strateginės, įtraukties principais grindžiamos mokslinių tyrimų kultūros link.

Ekspertas Nick Hardiker: „The indicators of development potential appear somewhat limited and do not necessarily measure potential or progression towards an engaged, strategic, thriving, inclusive research culture e.g. detailing the ongoing investment made in people and infrastructure to support research activity (to aid this in the UK exercise, guidance points towards the following 4 elements: context, structure, research and impact strategy; people; income, infrastructure and facilities; and collaboration and contribution to the research base, economy and society).“

Keli ekspertai išreiškė susirūpinimą, kad MTEP veiklos perspektyvumo kriterijus pernelyg priklauso nuo MTEP kokybės ir MTEP veiklos socialinio ir ekonominio poveikio kriterijų. Dėl tokio persidengimo kyla rizika, kad šis kriterijus praras savo strateginę, į ateitį orientuotą funkciją ir yra pakartotinis jau vertintų duomenų nagrinėjimas su papildomomis prognozėmis, o tai kelia abejonių dėl vertinimo objektyvumo.

Ekspertas Carter Walter Bloch: „For the three criteria, there appears already to be a tendency to use some indicators for all three criteria. For example, strong research performance appears to enhance scores for impact and potential. Based on this, I would argue against using all available data to assess each individual criterion. Compartmentalizing the data helps to make the assessment of each criterion distinct from the others.“

Ekspertas Gunnar Sivertsen: „[An. development potential] ...appear as *extra assessments* of what is already assessed by Tables 1 [An. Quality] and 2 [An.Social Impact] by adding a *guessing* about five-year prospects. I see this as a fundamental problem. The solution is open for a practice where the panels first turn a critical assessment into low scores and then increase them to ensure funding stability. What will be expressed then is still a *summative* assessment but made in two rounds assessing exactly the same documentation with two different results.“

Rekomendacija, kaip patobulinti MTEP veiklos perspektyvumo vertinimą, kad jis taptų formuojamuoju vertinimu (angl. *formative evaluation*), orientuotu į mokymąsi ir tobulinimąsi

Siekiant, kad MTEP veiklos perspektyvumo vertinimas būtų ne tik balais išreiškiamas rezultatas, bet ir priemonė instituciniam mokymuisi bei strateginiam tobulėjimui, siūloma peržiūrėti vertinimo paskirtį, metodiką ir sąsajas su finansavimu. Vertinimas turėtų skatinti atvirą refleksiją, į ateitį orientuotą planavimą ir konstruktyvų vertinimo komisijos ir institucijų dialogą. Tam užtikrinti Gunnar Sivertsen rekomenduoja:

- MTEP perspektyvumo kriterijaus nenaudoti finansavimui – atskyrus šį kriterijų nuo tiesioginių finansinių pasekmių, būtų skatinamas atviras, į ateitį orientuotas savęs vertinimas ir dialogas.
- SSGG analizė būtų pagrindinis dokumentas, pagal kurį būtų vertinamas šis kriterijus, o kita informacija būtų kontekstinė.
- Dialogo tarp ekspertų komisijos ir VV užtikrinimas – tarp vertinimo komisijos ir institucijų turėtų vykti dialogas, paremtas institucijų pateikta medžiaga, o komisijos savo galutinėje ataskaitoje turėtų privalomai atsakyti į iškeltus klausimus, kurie vėliau galėtų būti naudojami institucijų strateginiam vystymui.
- Ekspertų komisijos sudėtis – renkant vertinimo komisijų narius, be aktyvaus mokslinio darbo patirties, svarbu atsižvelgti ir į patirtį vadovaujant mokslinių tyrimų institucijoms bei į tarptautinę patirtį teikiant strategines konsultacijas. Toks derinys užtikrintų tiek akademinę kompetenciją, tiek gebėjimą vertinti institucinę strategiją platesniame kontekste.

Duomenys MTEP veiklos perspektyvumo vertinimui

Tobulintinos sritys teikiant duomenis MTEP veiklos perspektyvumo vertinimui

Ekspertų įvardyti trūkstami elementai vertinant perspektyvumą	Ekspertų pastabos (pasiūlymai)
Pateikti informaciją prieš vertinimą apie VV organizacinę struktūrą ir veiklos valdymą	VV tokią informaciją teikė dalimis, dažnai teikdavo VV vizitų metu. Ekspertas Paul Struik: „Many comments reflected the struggle that review panel members had in understanding how the different units of assessment were functioning were organized and were managed.“
Strateginis planas VV lygiu	Šiuo metu VV gali pateikti institucijos strateginį planą, jei neturi atskiro dokumento. Ekspertas Paul Struik: „Make sure that in the self-evaluation, units of evaluation reflect on the relation between their own research strategy and the research strategies of the larger units (departments, faculties, knowledge institutions) they are part of, in such a way that they can demonstrate the validity of a deviant route they have chosen.“
Ankstesnių strategijų įgyvendinimo stebėsena	Siūloma vertinti ankstesnių strategijų įgyvendinimą ir jų rezultatus.
MTEP infrastruktūra	Socialinių mokslų S_1 ataskaitoje ekspertų komisija rekomenduoja persvarstyti, mokslinių tyrimų infrastruktūros sampratą ir įtraukti informaciją apie dalyvavimą mokslinių tyrimų tinkluose (pvz., įsitraukimas į mokslinių tyrimų konsorciumus, universitetų aljansus ar kitas tarptautines bendradarbiavimo iniciatyvas), kuris prisideda prie VV tarptautiškumo tikslų. Interestingly, Units interpreted R&D „infrastructure“ in very different ways. In most cases, information was provided on library facilities and access to databases, which is of limited interest when assessing specific Units and research fields, as these facilities are available across the institution and generally are up-to standards anyway. More relevant is participation in international R&D organisations, but often this was interpreted as (institutional or individual) memberships of academic associations in the field and not as the establishment of and participation in research consortia, university alliances, or similar research cooperation schemes. The Panel recommends Units to assess how research infrastructure understood as research network participation can contribute to their (internationalisation) objectives
Finansavimas (duomenys apie disponuojamus finansus)	Ekspertė Eileen Harkin-Jones: „A large research grant does not actually guarantee that excellent R&D outcomes will result so it’s also possible to argue that R&D funding should be considered under a ‘Research Environment’ criterion, as in REF, where it is a measure of system vitality and sustainability.“
Daugiau dėmesio karjeros plėtrai ir įvairovei	The data has specified the training policy for new researchers but it is just as important to have a dynamic training programme for existing researchers and staff.
Struktūruoti ir detalizuoti žmogiškųjų išteklių duomenys	Reikia skaidyti duomenis pagal pilietybę (užsienio, vietiniai) ir įvairovę. Duomenys apie amžių, lytį, sutarties tipą ir pareigas neišsamūs, kad būtų galima tinkamai įvertinti žmogiškuosius išteklius.
Atvirojo mokslo praktika institucijoje, VV	Vienas ekspertas siūlė įtraukti atvirąjį mokslą kaip atskirą subkriterijų su aiškiai apibrėžtais lūkesčiais ir infrastruktūros rodikliais. Subkriterijus nebūtinai turi būti įvertinamas balu.

Ekspertinio vertinimo organizavimas

PEV proceso etapai

Vertinamųjų vienetų sudarymas

- Nuo 2022 m. gegužės mėn. Institucijos teikė informaciją LMT dėl sudarytų vertinamųjų vienetų sandaros.
- LMT išanalizavo pateiktą vertinimo vienetų (VV) informaciją ir teikė pritarimą arba siūlymą koreguoti (jei institucija siekė sudaryti VV pasinaudodama išimtimis). VV sudaromi iki 2022 m. birželio 30 d.
- Iš viso sudaryti 85 VV. [VV sąrašai](#) skelbiami LMT tinklapyje.

Vertinamųjų vienetų sugrupavimas

- LMT sugrupavo VV į 13 grupių.
- [VV grupės](#) skelbiamos LMT tinklapyje.

Ekspertų komisijų atranka ir sudarymas

- LMT atrinko užsienio ekspertus, neturinčius interesų konflikto su Lietuvos mokslo ir studijų institucijomis, kandidatūras VV grupėms įvertinti.
- Institucijos buvo informuojamos apie sudarytas ekspertų komisijas ir galėjo informuoti LMT, jei abejojo ekspertų nešališkumu.
- LMT sudarė 13 ekspertų komisijų. [Komisijų sudėtys](#) skelbiamos viešai LMT tinklapyje.

VV duomenų vertinimui teikimas

- Nuo 2022 m. gruodžio iki 2023 m. vasario–kovo mėn. Institucijos teikė duomenis vertinimui į informacinę sistemą „Vieversys“: <https://vieversys.lmt.lt/login>.

Ekspertinis vertinimas, vizitai į Lietuvą

- Ekspertai pateiktus duomenis (gautus bent 20 d. d. prieš vizitą į Lietuvą) vertino individualiai nuotoliu.
- Ekspertų komisijų [vizitų Lietuvoje datos](#) skelbiamos LMT tinklapyje.
- Individualaus vizito į VV data ir laikas derinti su institucija (ne mažiau kaip 1 mėn. iki vizito).
- Ekspertų vizitą sudarė bendri ekspertų komisijos narių posėdžiai ir jų vizitai į VV.
- Ekspertai posėdžių metu kolegialiai sutarė dėl kiekvieno VV įvertinimo balų pagal kriterijus.
- Vizitų metu ekspertų komisija susitiko su VV administracija, tyrėjais, doktorantais ir apžiūrėjo VV infrastruktūrą.
- Vizito Lietuvoje metu ekspertų komisijos aptaria ir teiktinas rekomendacijas kiekvienam VV.

Ekspertų komisijų ataskaitų rengimas

- Už ekspertų komisijos ataskaitos parengimą (darbų komisijai paskirstymą) atsakingas ekspertų komisijos vadovas.
- Su parengtais VV įvertinimo pagrindimo projektais supažindinamos Institucijos. Projektams Institucijos gali teikti pastabas dėl jų nuomone, galimų faktinių klaidų. Iš viso 57 (du trečdaliai) vertinamųjų vienetų pateikė pastabas dėl galimai pastebėtų faktinių klaidų.
- Ekspertų komisijos, išnagrinėjusios institucijų pateiktas pastabas (jei tokių yra), prireikus koregavo ataskaitas ir pateikė atsakymus į pastabas.

Apeliacijų procedūra

- Institucijoms pateikti VV įvertinimo rezultatai.
- Institucijos, susipažinusios su rezultatais, galėjo teikti argumentuotas apeliacijas dėl jų nuomone, galimų faktinių klaidų ar vertinimo procedūrų pažeidimų.
- Apeliacijas nagrinėjo Apeliacinė komisija, kurią sudarė LMT iš išorinių akademinėi bendruomenei atstovaujančių institucijų ir ŠMSM deleguotų narių. Apeliacinės komisijos narius delegavo LMA, LURK, Lietuvos valstybinių mokslinių tyrimų institutų direktorių konferencija ir ŠMSM.
- Institucijos pateikė 18 apeliacijų. Apeliacinė komisija priėmė sprendimus nenagrinėti apeliacijų iš esmės, kadangi jos neatitiko Palyginamojo ekspertinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros vertinimo procedūrų reglamento 35.1 papunktyje minimų reikalavimų.

Rezultatų skelbimas

- Pasibaigus apeliacijų procedūrai, LMT tvirtino ekspertų komisijų ataskaitas.
- Ekspertų komisijų [ataskaitos ir suvestiniai vertinimo rezultatai](#) skelbiami LMT tinklapyje.

Analizės užduotis

PEV organizaciniam procesui įvertinti buvo pasirinkta analizuoti keturias temas, pasitelkiant organizacinius procesų analizės klausimus. Šios temos apima ekspertų atrankos proceso skaidrumą ir nešališkumą, vietinių ir virtualių vizitų efektyvumą, vertinimo kriterijų taikymo nuoseklumą, ataskaitų rengimo ir grįžtamojo ryšio procesų kokybę. Kiekviena tema nagrinėjama per konkrečią užduočių ir klausimų prizmę, kad būtų identifikuotos stipriosios ir tobulintinos sritys, pateiktos proceso tobulinimo rekomendacijos.

Analizės tema: 2.1. Ekspertų atrankos procesas

Užduotis: peržiūrėti dabartinį ekspertų atrankos procesą pagal skaidrumo ir nešališkumo aspektus.

Analizės klausimai:

1. Ar dabartinis ekspertų atrankos ir paskyrimo procesas yra pakankamai skaidrus, kad užtikrintų nešališkumą? Kokie žingsniai galėtų sustiprinti skaidrumą ir nešališkumą ekspertų atrankos procese?
2. Ar ekspertai buvo tinkamai atrinkti vertinti paskirtus vienetus? Kaip galėtų būti pagerintas ekspertų atrankos procesas, kad geriau derintų ekspertizę su vertinimo poreikiais?

Analizės tema: 2.2. Gyvi ir nuotoliniai vizitai

Užduotis: Įvertinti gyvų ir nuotolinių vizitų privalumus bei trūkumus.

Analizės klausimai:

1. Kokie yra gyvų ir nuotolinių vizitų privalumai bei trūkumai?
2. Kokią pridėtinę vertę gyvi vizitai suteikia, palyginti su nuotoliniais vizitais?

Analizės tema: 2.3. Vertinimo kriterijai taikymo nuoseklumas

Užduotis: Įvertinti procesą, naudojamą nuosekliai vertinimo kriterijų taikymui užtikrinti tiek atskirų ekspertų komisijų viduje, tiek keliuose komitetuose.

Analizės klausimai:

1. Ar pagal pateiktą dokumentaciją užtikrinamas nuoseklus vertinimo kriterijų taikymas?
2. Kokios priemonės galėtų būti įgyvendintos nuoseklumui sustiprinti?

Analizės tema: 2.4. Ataskaitų rengimas ir grįžtamojo ryšio procesas

Užduotis: Įvertinti ataskaitų rengimo procesą ir institucinio grįžtamojo ryšio įtraukimą.

Analizės klausimai:

1. Kaip dabartinis ataskaitų rengimo procesas yra struktūrizuotas, kad užtikrintų aukštą kokybę ir patikimumą?
2. Kaip veiksmingai institucinis grįžtamas ryšys integruojamas į ataskaitų rengimo procesą ir kokie patobulinimai galėtų geriau palaikyti šią integraciją?
3. Kokie patobulinimai galėtų sustiprinti tiek ataskaitų rengimo procesą, tiek galutinių ataskaitų rezultatų kokybę?

Ekspertų atranka

Ekspertų atranka

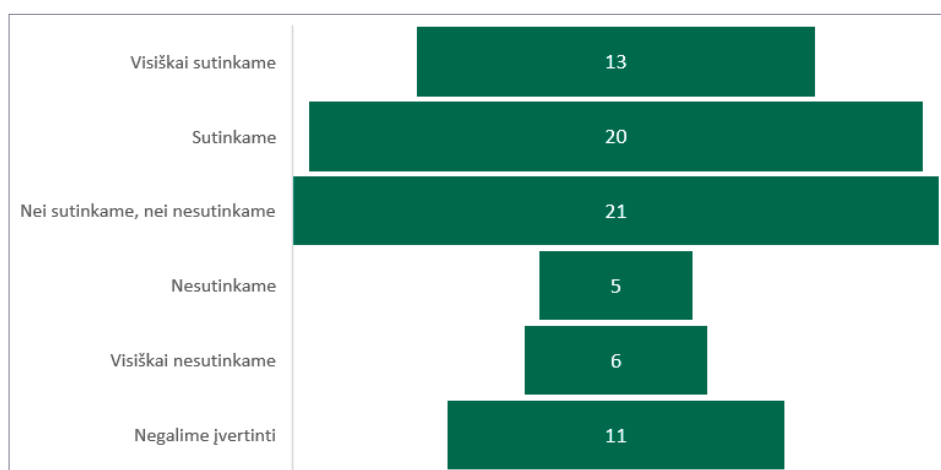
LMT formuoja ekspertų komisijas pagal VV grupių aprėptį, mokslo sritis ir kryptis, kuriose reikia įvertinti MTEP veiklos kokybę. Komisijos sudaromos taip, kad viena ekspertų komisija aplankytų VV grupę Lietuvoje per vieną savaitę, ta pati komisija gali vertinti ir kelias VV grupes per kelias savaites. Komisijų sudėtis priklauso nuo vertinimo specifikos: standartinę komisiją sudaro ne mažiau kaip 6 ekspertai, tačiau išimties atvejais, kai vertinama ne daugiau kaip dvi tos pačios mokslo kryptys, pakanka ne mažiau kaip 4 ekspertų. 2023 m. vertinime komisijas sudarė 8–20 ekspertų. Jie gali priklausyti kelioms skirtingoms komisijoms, kurios sudaromos vadovaujantis Lietuvos mokslo tarybos ekspertų veiklos bendrosiomis taisyklėmis.

LMT elektroniniu paštu informuoja institucijas apie ekspertų komisijų sudėtį, o institucijos turi teisę per 5 darbo dienas pateikti pagrįstus prieštaravimus dėl galimo interesų konflikto ar kitų pagrįstų priežasčių. Su ekspertais pasirašomos autorinės sutartys, o kiekvienas ekspertas turi pateikti interesų konflikto deklaraciją; jei ekspertas neatitinka šių reikalavimų, sutartis nepasirašoma. Komisijų sudėtis skelbiama LMT interneto svetainėje pagal vertinamas VV grupes. Proceso vykdymui užtikrinti numatyta, kad dėl nenumatytų aplinkybių susitikimai gali būti organizuojami mišriu arba išimtinai nuotoliniu būdais nepaprastosios padėties ar ekstremaliosios situacijos atvejais, naudojant elektronines ryšio priemones, kuriomis galima identifikuoti ekspertus.

Analizė ir rekomendacijos ekspertų atrankai

Užsienio ekspertai analizėse nurodė, kad ekspertų atranka aiškiai neapibrėžta. Šiuo metu Reglamentas reikalauja tik to, kad nebūtų interesų konflikto. Pagal Reglamentą ekspertai pasirašo deklaraciją, kurioje nurodo „neturintys ryšių su vertinamomis Institucijomis, t. y. ne mažiau kaip 5 metus neturėję darbo santykių su vertinamomis Institucijomis ir bendrų mokslinių publikacijų su vertinamųjų Institucijų tyrėjais“. Tačiau atrenkant ekspertus nereikalaujama, kad jie būtų aktyviai įsitraukę į MTEP veiklą, dalyvautų kituose vertinimuose ar turėtų kitos aktualios patirties.

LMT MoVDAS skyriaus organizuotoje grįžtamojo ryšio apklausoje su teiginiu: „Vertinamieji vienetai buvo pakankamai įtraukti į ekspertų komisijos narių atranką, užtikrinant nešališkumą vertinamųjų vienetų atžvilgiu“ sutiko arba visiškai sutiko 23 iš 75 VV. Nors dauguma VV nevertino proceso negatyviai, šie rezultatai iliustruoja, kad VV norėtų aktyviau įsitraukti į ekspertų atrankos procesą arba ekspertų atrankos procesas galimai buvo neaiškus vertinimo dalyviams.

Duomenų šaltinis: VV grįžtamojo ryšio apklausos duomenys, 2023 m.

4 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų teiginio „Vertinamieji vienetai buvo pakankamai įtraukti į ekspertų komisijos narių atranką, užtikrinant nešališkumą vertinamųjų vienetų atžvilgiu“ įvertinimo pasiskirstymas

Vertinamieji vienetai buvo pakankamai įtraukti į ekspertų komisijos narių atranką, užtikrinant nešališkumą vertinamųjų vienetų atžvilgiu.

Ekspertų atrankos kriterijai

Kadangi ekspertinis vertinimas paremtas ekspertų kompetencija įvertinti VV mokslo kokybę, poveikį, potencialą ir teikti rekomendacijas, ekspertai siūlo įtraukti į ekspertų atranką kriterijus, kurie užtikrintų reikalingas kompetencijas ir pagerintų vertinimo skaidrumą ir patikimumą. Emanuel Kulczycki siūlo:

Introduce a requirement for the recency of academic expertise, such as requiring experts to have active publications in the relevant research field within the last five years.

Define what constitutes „relevant experience“ by specifying whether it includes previous participation in evaluation panels, experience in research management, or involvement in science policy.

Enhance the involvement of assessed units in the expert selection process, allowing them not only to raise conflict-of-interest concerns but also to identify potential gaps in expertise within the panel composition.

Ekspertas Gunnar Sivertsen siūlo šiuos kriterijus kaip galimus ekspertų atrankai: „For experience from institutional leadership in research performing organizations, and, in addition, experience from providing strategic advice at the international level.“

PEV ekspertų grįžtamojo ryšio apklausoje pora ekspertų kritikavo komisijos vadovo vadovavimą ir netinkamą diskusijų moderavimą. Atsižvelgdami į tai ir analizuodami vertinimą ekspertai siūlo aiškiau apibrėžti komisijų vadovų atrankos kriterijus. Helena Korpelainen siūlo specifiškai apibrėžti kriterijus, kurie taikomi komisijų vadovų pozicijai ir taip pat juos skelbti viešai.

It is not fully clear how Chairs are selected and whether there is a procedure to ensure that they have sufficient expertise to lead panels. Experience, leadership qualities, activity and responsiveness are especially important for the Chair, who is in a way in charge of the assessment and report preparation. The criteria used for selecting Panel Chairs should be made public.

Nyderlandų pavyzdys

Nyderlandų SEP (Strategy Evaluation Protocol) nustatomi reikalavimai ne atskiriems nariams, o visam komitetui bendrai. Valdyba paskiria nešališką ekspertų vertinimo komitetą, kurio nariai kartu turi būti pajėgūs: „Assessing the research quality and societal relevance of the unit’s research and the viability of the unit in its current international context, taking into account the Dutch research environment as well as the unit’s Open Science policy, PhD Policy and Training, Academic Culture and Human Resources Policy.“ Komitetas turi būti tinkamai įvairus ir, kai tik įmanoma, tarptautinės sudėties. Įvairi komiteto sudėtis turėtų būti suprantama plačiąja prasme, daugiausia dėmesio skiriant atitinkamoms įvairovės dimensijoms kaip lytis, kultūrinė, nacionalinė ir disciplininė kilmė ir kt. Tarp komiteto narių yra bent vienas doktorantas ir vienas ankstyvosios (vidutinės) karjeros tyrėjas. Komitetas taip pat gali turėti neakademinį ekspertą. Komitetas privalo turėti pirmininką⁶.

Latvijos pavyzdys

Latvijos ekspertinį vertinimą aprašančiame Reglamente pateikiamos šios reikalingos užsienio eksperto kompetencijos:

„7.1. a doctoral degree;

7.2. international experience in the evaluation of research and development systems or scientific institutions which has been obtained in different countries;

⁶ Dutch Strategy Evaluation Protocol https://www.universiteitenvannederland.nl/files/publications/SEP_2021-2027.pdf

7.3. scientific work experience of at least 10 years and published original scientific articles in scientific journals or collected articles reviewed and included in Web of Science or SCOPUS databases the citation index of which reaches at least the average index in the field (not applicable to a national economy expert);

7.4. does not represent the scientific institution and there are no circumstances in his or her activities that would give rise to a conflict of interests, including that do not cause and will not cause personal or material interest⁷.

Siūloma įvesti ekspertų arba (ir) komisijos vadovų atrankos kriterijus. Pvz., aktyvios publikacijos per pastaruosius 5 metus, dalyvavimas vertinimo komisijose, patirtis mokslo vadyboje ir kt.

Skirtingų kompetencijų įtraukimas

Ekspertas iš Nyderlandų mokslo tarybos Stefan Penders siūlo remtis Nyderlandų vertinimo pavyzdžiu ir įtraukti bent vieną specifinę kompetenciją turintį ekspertą į vertinimo komisiją: „By way of comparison: in the Dutch SEP, it is mandatory that the committee members not only have relevant experience in the assessment criteria, but also in one or more key domains such as Open Science, PhD Policy and Training, Academic Culture and Human Resource Policy.“

Siūloma įtraukti ekspertus, turinčius specifinių kompetencijų. Pvz., kaip Nyderlandų SEP atvirasis mokslas, doktorantūros politika.

Ekspertų atrankos procesas

Kadangi vertinimo procesas priklauso nuo atrinktų ekspertų kompetencijos, siūloma atlikti trumpus interviu su pasirinktais ekspertais arba bent su komisijų vadovais jų patikimumui užtikrinti.

„The credibility of the entire process very much depends on the expertise and independence of the members of the review panels and their chairpersons. Usually, this selection is done with great care, but a proper review of candidate members is required, for example by reviewing their network. A short online interview might be part of the selection process“. Paul C. Struik

Siūloma atlikti interviu su galimais ekspertais arba bent komisijų vadovais prieš įtraukiant į vertinimo procesą.

Ekspertų atrankos kriterijų viešinimas

Paskutinio PEV metu vienintelė informacija, skelbiama apie ekspertus, buvo jų vardas, pavardė, šalis ir institucija. Vertinimo skaidrumui ir patikimumui užtikrinti, jei būtų priimtas siūlymas papildyti ekspertų atrankos kriterijus, ekspertė Helena Korpelainen siūlo viešai skelbti ekspertų atitiktį atrankos kriterijams, pateikiant trumpų santraukų formą.

⁷ Regulations for Latvian international evaluation of scientific institutions activity <https://likumi.lv/ta/en/en/id/301995-procedures-for-organising-the-international-evaluation-of-scientific-institution-activity>

Pavyzdžiui Latvijos vertinime yra viešai prieinami atrankos kriterijai (jie aptarti Ekspertų atrankos dalyje) ir pateikiamos komisijų vadovų kompetencijų santraukos. Pavyzdys iš metodologiją aprašančio dokumento, kurį parengė Technopolis:⁸

5 pav. Pavyzdys, kaip pateikiama informacija apie Latvijos vertinime samdomus ekspertus

Panel name	Expert	Institution	Expertise and experience
Natural Science	Professor Mats Gyllenberg	University of Helsinki, Finland	Professor Gyllenberg is a Professor of Mathematics in the Department of Mathematics and Statistics at the University of Helsinki in Finland and Permanent Secretary of the Finnish Society of Sciences and Letters. Working in the field of Biomathematics his research spans mathematics and biology. He chaired the Natural Science and Mathematics Panel of the 2013 Research Assessment Exercise in Latvia. Performed Evaluation of Research and Education of the Faculty of Mathematics and Natural Sciences at the Åbo Akademy University, Turku, Finland. He is a key player in the European research community: he is Chairman of the European Science Foundation's Standing Committee for Physical and Engineering Sciences and has been member of the ERC's Mathematics Evaluation Panel. President of the Finnish Mathematical Society, member of the prize jury for the Science Competition VIKSU 2001–2003, member of the Committee on Applied Mathematics of the European Mathematical Society. Published more than 230 papers and three books, h-index 33.
Medicine and Health Science	Professor Roland Pochet	Université Libre de Bruxelles, Belgium	Professor Pochet is a Professor in history and cell biology in the Faculty of medicine at the Université Libre de Bruxelles in Belgium and Secretary General of the Belgian Brain Council and Founder and Treasurer of the European Calcium Society, conducting research in the field of cell biology, neurosciences and diseases of the brain. He chaired the life Science and medicine Panel of the 2013 Research Assessment Exercise in Latvia and medicine Panel of the 2014 Research Assessment Exercise in Czech Republic. Was panel member in research assessment exercise in Lithuania in 2015. Was the elected chair of the Biomedicine Domain of the intergovernmental organisation COST and co-chair of the Life Sciences panel of the Portuguese Science and Technology Foundation (FCT)

Duomenų šaltinis: Latvijos vertinimo metodologijos apžvalga⁹

Siūloma viešai skelbti ekspertų (komisijos vadovų) atitiktį atrankos kriterijams.

VV įtraukimas į ekspertų atranką

Ekspertas Michael Ochsner argumentuoja, kad nėra būdo, kuris visiškai užtikrintų ekspertų nešališkumą, ypač tarpdisciplininio atžvilgiu:

It is difficult to see how impartiality can be achieved in research evaluation without explosive costs that would not make sense for the expected gains. Impartial evaluation goes well beyond having no conflicts of interest in the sense of having published with persons under evaluation. It would mean that each discipline and specialisation is having their expert, and each methodological and theoretical approach within the subdisciplines are covered. This is basically impossible...

⁸ Latvijos vertinimo metodologija – <https://www.izm.gov.lv/lv/media/5119/download>

⁹ Ibid.

Todėl ekspertas siūlo suteikti VV teisę teikti pastabas ar apeliacijas ne tik dėl galimo interesų konflikto, bet ir tais atvejais, kai abejojama ekspertų kompetencija jų atstovaujamai disciplinai vertinti.

Taip pat siūloma pailginti šiuo metu taikomą 5 dienų laikotarpį ekspertų sudėčiai peržiūrėti ir galimiems interesų konfliktams nustatyti, toks terminas laikomas per trumpu išsamiam vertinimui atlikti.

Siūloma labiau įtraukti VV į ekspertų atrankos procesą:

- Leisti VV teikti pastabas ne tik dėl interesų konfliktų, bet ir dėl ekspertų kompetencijos vertinti jų discipliną.
- Pailginti šiuo metu taikomą 5 dienų laikotarpį ekspertų sudėčiai peržiūrėti.

Interesų konflikto apibrėžimas

Pasak ekspertų, interesų konflikto apibrėžimas šiuo metu yra per siauras ir palieka spragų galimiems šališkumo atvejams. Šiuo metu jis apibrėžiamas kaip „neturintys ryšių su vertinamomis Institucijomis, t. y. ne mažiau kaip 5 metus neturėję darbo santykių su vertinamomis Institucijomis ir bendrų mokslinių publikacijų su vertinamųjų Institucijų tyrėjais.“

Siūloma peržiūrėti šį apibrėžimą ir jį išplėsti. Be buvusių darbo santykių ir bendraautorystės, rekomenduojama įtraukti ir kitus galimus ryšius, kurie gali kelti šališkumo riziką – bendrus projektus, narystę tuose pačiuose komitetuose, verslo interesus ir artimus asmeninius santykius (pvz., šeimos nariai).

Siūloma išplėsti interesų konflikto apibrėžimą, įtraukiant bendrus projektus, narystę komitetuose, verslo interesus, asmeninius santykius.

Ekspertų įvairovės užtikrinimas

Ekspertai atkreipė dėmesį į esamą ekspertų komisijų sudėties disbalansą – dauguma ekspertų yra vyrai (76 proc. vyrų ir 24 proc. moterų) ir kilę iš Europos, tai gali lemti vertinimų šališkumą. Objektivesniems ir įvairiapusiškesniems vertinimams užtikrinti siūloma parengti ir oficialiai patvirtinti ekspertų komisijų sudėties gaires, numatant aiškius tikslus dėl lyčių balanso ir geografinės įvairovės.

Ekspertas Stefan Penders pateikia pavyzdį – Nyderlandų mokslo taryba taiko principą, kad vertinimo komisijose būtų bent 45 proc. moterų. Tokios aiškos ir viešai komunikuojamos gairės padėtų formuoti subalansuotas ekspertų komisijas, o vertinimai būtų patikimesni.

Siūloma užtikrinti ekspertų įvairovę formalizuojant kiekvienos komisijos sudėtį arba teikiant rekomendacijas kito vertinimo ekspertų atrankai. Siūlomi įvairovės didinimo būdai:

- Užtikrinti lyčių balansą. Pvz., ne mažiau kaip 45 proc. moterų.
- Plėsti geografinę įvairovę, įtraukiant ne tik Europos šalių ekspertus.
- Įtraukti skirtingų karjeros (ne vien vėliausių) pakopų tyrėjus.

Papildomi ekspertų atrankos būdai

Ekspertai siūlo, kad atrenkant ekspertus vertinimui būtų pasitelkiamos ne tik Lietuvos mokslo tarybos duomenų bazės, bet ir tarptautinės ekspertų paieškos platformos ESF, COST ar ORCID. Kaip teigia ekspertas Laurens Katgerman, šiose bazėse pateikiama platesnė ir nuolat atnaujinama informacija apie ekspertų veiklą, įskaitant jų atliktas mokslinių straipsnių recenzijas, kurios yra svarbios vertinant mokslinės produkcijos kokybę.

Siūloma reglamentuoti kitų ekspertų ieškojimo išteklių naudojimą ir įtraukti kitus potencialius būdus ieškoti ekspertų vertinimui.

Vizitai į vertinamuosius vienetus

Vizitų reglamentavimas

Remiantis Reglamentu, vizitų organizavimas vyksta keliais etapais. Sudarius VV grupes, LMT parengia savaitinį vizitų tvarkaraštį, kuris derinamas su institucijomis ir turi būti paskelbtas ne vėliau kaip likus mėnesiui iki pirmojo ekspertų vizito į instituciją, taip suteikiant pakankamai laiko pasiruošti. Vizitus į VV organizuoja LMT, užtikrindama, kad kiekviename vizite dalyvautų ne mažiau kaip trys ekspertai. Vizitų metu ekspertus būtinai lydi koordinadorius ar kitas LMT paskirtas asmuo. Jei dėl nepaprastosios padėties, ekstremaliosios situacijos ar kitų nuo LMT nepriklausančių aplinkybių fizinis vizitas tampa neįmanomas, susitikimai gali būti organizuojami nuotoliniu būdu, naudojant elektronines ryšio priemones, o institucija pristato mokslinių tyrimų infrastruktūrą vaizdine medžiaga. Vizito trukmė paprastai – trys valandos, tačiau gali būti koreguojama pagal VV aprėptį ir mokslo krypčių skaičių, o sprendimą dėl trukmės priima vizito ekspertų grupės vadovas.

Esminės vizito eigos nuostatos

Šios vizito gairės organizavimui pateikiamos vertinamajam vienetai ir pridėtos 1 priede.

- Vizito metu ekspertai susitinka su vertinamojo vieneto administracija, tyrėjais ir doktorantais ir susipažįsta su vertinamojo vieneto mokslinių tyrimų infrastruktūra.
- Vienas vertinamojo vieneto darbuotojas (grupės atstovas) dalyvauja tik viename susitikime su ekspertais.
- Vizito į VV metu pokalbiams vadovauja ekspertų komisijos vadovo paskirtas vizito ekspertų grupės vadovas.
- Jei dėl nepaprastosios padėties, ekstremaliosios situacijos ar kitų nuo LMT nepriklausančių aplinkybių ekspertų vizitai draudžiami arba nerekomenduojami, susitikimai gali būti organizuojami elektroniniu būdu. Institucija su mokslinių tyrimų infrastruktūra supažindina pateikdama vaizdinę medžiagą.

Vizito trukmė ir eiga

Paprastai vizito trukmė yra 3 valandos. Trukmė gali būti koreguojama pagal VV aprėptį, mokslo sričių ir mokslo krypčių skaičių.

Siūloma standartinio vizito struktūra:

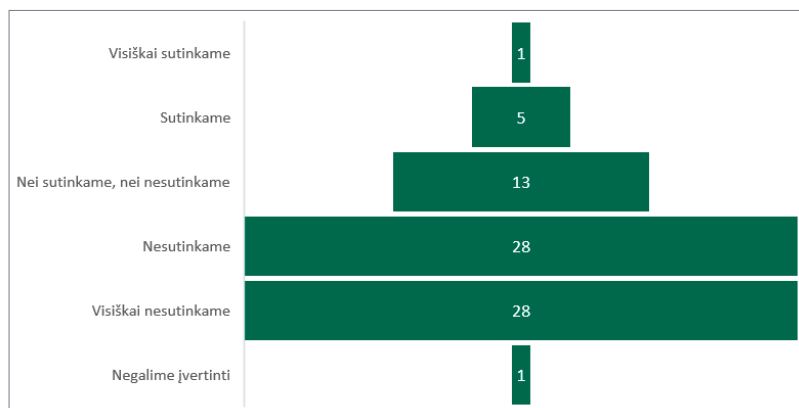
- **30 min.** susitikimas su vertinamojo vieneto administracija (pristatymui skiriama iki 10 min., kitas laikas – klausimams ir atsakymams).
- **30 min.** susitikimas su vertinamojo vieneto tyrėjais (pridedama papildomai iki 10 min. kiekvienai papildomai mokslo krypčiai, kurios MTEP veiklos kokybę reikia įvertinti atskirai; maksimali trukmė – 1 val.).
- **30 min.** susitikimas su vertinamojo vieneto doktorantais (pridedama papildomai iki 5 min. kiekvienai papildomai mokslo krypčiai, kurios MTEP veiklos kokybę reikia įvertinti atskirai; maksimali trukmė – 45 min.).
- **Mokslinių tyrimų infrastruktūros apžiūra** gali trukti nuo 30 min. iki 1 val.
Jei, vertinamojo vieneto atstovų nuomone, reikalingas kitoks apžiūros laiko intervalas, prašoma susisiekti su LMT MoVDAS darbuotojais. Pagal galimybes bus atsižvelgta į individualius poreikius.

Rekomendacijos ir siūlymai vizito organizavimui

- Pageidautina, kad ekspertai turėtų privačią erdvę darbiniam aptarimui po vizito ir tarp interviu su vertinamojo vieneto grupėmis.
- Jei dėl nenumatytų ir nuo LMT nepriklausančių aplinkybių kai kurie ekspertai negalėtų dalyvauti gyvai, būtina pasirūpinti, kad susitikimas vyktų hibridiniu būdu. Apie tai institucija turi būti informuota kuo anksčiau.

Grįžtamasis ryšys apie vizitus Vertinamųjų vienetų atsiliepimai

Vertinamieji vienetai pozityviai vertina vizitus. Tik 6 iš 75 sutinka arba visiškai sutinka su teiginiu, kad šiam vertinimui vizitai nebūtini. Su šiuo teiginiu nesutinka arba visiškai nesutinka 56 VV.

Duomenų šaltinis: VV grįžtamojo ryšio apklausos duomenys, 2023 m.

6 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų teiginio „**Tokio tipo vertinimui ekspertų vizitai į vertinamąjį vienetą nėra būtini**“ įvertinimo pasiskirstymas

Rašytiniuose atsakymuose figūravo du esminiai komentarai. 1) skirti daugiau laiko vizitui, ypač susitikimui su administracija (šiuo metu skiriama 30 min.); ir 2) tai, kad ekspertai nesusipažinę su Lietuvos mokslo situacija. Dalis kai kurių susitikimų laiko buvo skiriama ne VV aptarti, o Lietuvos mokslo sistemai pristatyti, tai ne visiškai sąžininga VV, kurie vertinami pirmieji.

Taip pat sulaukta kelių komentarų apie tai, kad buvo vėluojama į vizito pradžią, dėl to kai kurie VV, suprantama, buvo nepatenkinti. Tačiau su teiginiu „vizitai buvo organizuoti sklandžiai“ nesutiko tik 2 iš 75 VV.

Vertinusių ekspertų grįžtamasis ryšys

Nemažai ekspertų, grįžtamojo ryšio formoje paklausti apie didžiausias PEV stiprybes, įvardijo gyvus vizitus ir vizitą į Lietuvą. Jie nurodė svarbą aplankyti VV ir taip pat laiką, skirtą susipažinti su kitais komisijų nariais, kelti klausimus gyvai LMT darbuotojams apie Lietuvos kontekstą. Paklausti apie didžiausias vizitų silpnynes, ekspertai minėjo laiko trūkumą interakcijoms vizito metu. Kai kurie norėjo daugiau laiko kalbėtis su administracija ir vyresniaisiais tyrėjais. Kiti siūlė neformalaus bendravimo arba individualių interviu su doktorantais ar jauniaisiais tyrėjais galimybę. Taip pat ekspertai iš SH komisijų, kurių tvarkaraštis buvo intensyvesnis, minėjo laiko trūkumą tarp vizitų ir per intensyvų tvarkaraštį.

Ekspertų analizė dėl vizitų organizavimo Ar išlaikyti gyvus vizitus?

Ekspertams buvo užduoti šie klausimai: kokie yra gyvų ir virtualių vizitų privalumai ir trūkumai? Kokią pridėtinę vertę gyvi vizitai suteikia, palyginti su virtualiais? Dauguma ekspertų siūlo išlaikyti gyvus vizitus kaip pagrindinį vertinimo metodą, nes gaunama išsamesnės ir kontekstualesnės informacijos apie mokslo aplinką. Kaip pabrėžia ekspertai, kontaktiniai vizitai sukuria gilesnį tarpasmeninį ryšį, kuris stiprina vertintojų ir vertinamųjų pasitikėjimą, suteikia galimybę tiesiogiai apžiūrėti laboratorijas ir mokslinių tyrimų infrastruktūrą. Kitas gyvų vizitų privalumas – galimybė ekspertų komisijai natūraliai formuoti komandinę dinamiką ir dalytis spontaniškomis įžvalgomis, kurios, kaip pastebi ekspertas Stefan Penders, būtinos objektyviam ir sąžiningam vertinimui, bet sunkiai pasiekiamos vien tik virtualiuose susitikimuose, kaip pastebi Stefan Penders: „*What is underestimated, perhaps, is the potential importance of an on-site visit for the expert panel itself. Good group dynamics are essential to a fair assessment procedure*“. Pasak daugumos ekspertų, nuotoliniai vizitai turėtų toliau būti tik atsarginė priemonė.

Pailginti vizitams skirtą laiką

Tam, kad gyvų vizitų metu būtų surinkta išsami ir objektyvi informacija apie institucijos mokslinių tyrimų aplinką, tiek kritiški, tiek palaikantys šį vertinimo metodą ekspertai vieningai pritaria ilgesnei vizitų trukmei. Šiuo metu vizitai trunka apie tris valandas, tiek, daugelio ekspertų nuomone, nepakanka, kad komisija įsigilintų į instituciją ir palygintų su pateiktais dokumentiniais duomenimis. Eileen Harkin Jones, JK ekspertė, kritiškai vertinanti gyvų vizitų naudą, pažymi: „This is a very short period (as noted by some of the experts in their feedback) and it is highly debatable that any real benefit arises from it“. O dauguma palaikančių vizitus ekspertų pabrėžia, kad ilgesnis vizito laikas leistų visaverčiai išnaudoti jų potencialą ir užtikrintų objektyvesnį, prasmingesnį vertinimą. Todėl rekomenduojama pailginti vizitų trukmę ir peržiūrėti jų organizavimą. Be to, ilgesnis vizito laikas subalansuotų didelius organizacinius kaštus ir būtų efektyviau panaudoti investuoti resursai.

Siūloma pailginti vizitams skirtą laiką, kad būtų maksimaliai išnaudota gyvų vizitų nauda, kompensuojanti ekspertų kelionės ir apgyvendinimo logistinius kaštus.

Skirti laiko laisvai sąveikai

Siūloma suteikti daugiau laiko prasmingai sąveikai vizitų metu, ypač užtikrinant, kad ekspertų komisija laisvai bendrautų su doktorantais ir tyrėjais nedalyvaujant vadovams ar vadybos komandos nariams. Rekomenduojama skirti bent 2 valandas laisvai kiekvieno vertinimo vieneto sąveikai, kad ekspertai geriau suprastų mokslinių tyrimų aplinką ir organizacinę kultūrą. Kitas panašus siūlymas yra sukurti galimybę ekspertams vertinimo metu atlikti individualius interviu su doktorantais ir tyrėjais.

Vienas iš galimų sprendimų, teikiamų pačių vertintojų iniciatyva, galėtų būti tiesioginis dialogas su doktorantais. Vertinimo vienetu – VDU Informatikos ir gamtos mokslų fakultete – buvo vertinamos įvairios mokslo kryptys: N001 Matematika, N004 Biochemija, N009 Informatika, N010 Biologija, N011 Biofizika ir N012 Ekologija ir aplinkotyra. Atvykę ekspertai pastebėjo, kad su doktorantais bendrauti buvo sudėtinga dėl skirtingų mokslo krypčių, ypač tarp matematikos ir informatikos bei gyvybės mokslų sričių (biochemijos, biologijos, biofizikos, ekologijos ir aplinkotyros). Todėl ekspertai pasiūlė susiskirstyti į mažesnes grupes pagal mokslo kryptis. Toks suskirstymas ir pokalbiai prie vieno stalo sumažino formalų atstumą tarp ekspertų ir doktorantų (dažniausiai per vizitus ekspertai sėdi vienoje stalo pusėje, o vertinamo vieneto atstovai – auditorijos ar „studentų“ pozicijoje). Taigi pasiskirsčius į mažesnes grupes sukurtas ne toks formalus vertintojų ir vertinamųjų santykis, be to, susikoncentruota į krypčių ypatumus.

Ekspertai, atlikę vertinimą grįžtamojo ryšio apklausoje ir analizę, siūlo į vizitų gaires įtraukti rekomendaciją sudaryti individualių ir neformalių pokalbių galimybes. Gairėse būtų naudinga numatyti, esant poreikiui, pasiskirstyti į mažesnes temines grupes arba rengti individualius pokalbius, kad būtų užtikrinti konstruktyvus dialogas ir efektyvus vertinimas.

Siūloma suteikti daugiau ne tokios formalios sąveikos ir prasmingesnio bendravimo galimybių:

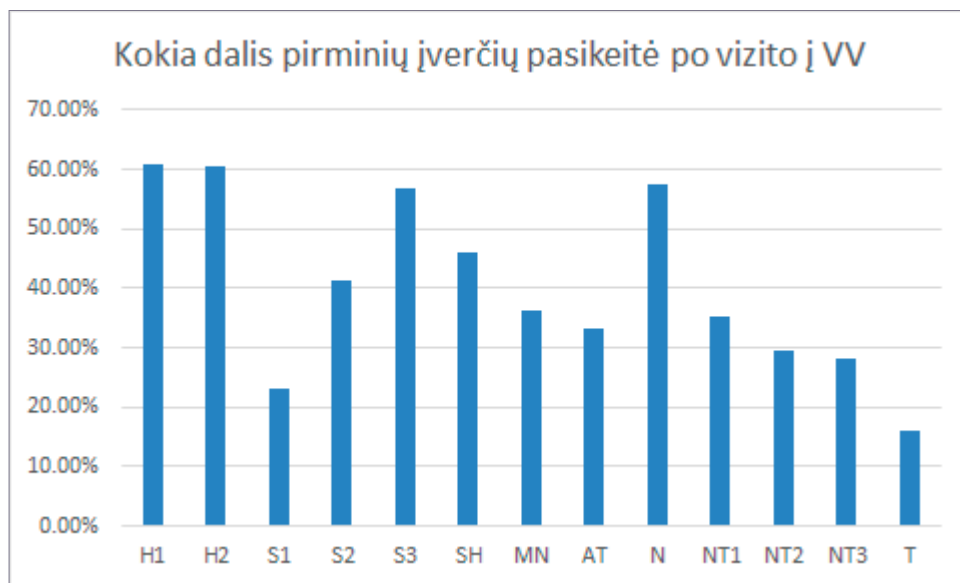
- Gairėse numatyti rekomendaciją, esant poreikiui, pasiskirstyti į mažesnes temines grupes arba rengti individualius pokalbius, taip užtikrinant konstruktyvų dialogą ir efektyvų vertinimą.
- Skirti laiko laisvai ekspertų ir doktorantų sąveikai be vadovų ar administracijos atstovų (pvz., 2 valandas).

Vizitų pridėtinė vertė

Vienas iš pasiūlymų, pateiktų Jungtinės Karalystės ekspertų, kurie kritikavo gyvus vizitus, – atlikti analizę, ar reikšmingai skiriasi vertinimai po vizitų. Kaip teigia Nick Hardiker, „Conduct an analysis that goes beyond the feedback from units of the added value provided by the site visits e.g. review final reports for evidence of findings from the visits or compare initial pre-visit scores with final post-visit scores to determine any positive or negative movement. Take a balance approach to costs and benefits.“

Palyginus įverčius, skirtus per pirmąją komisijos posėdį prieš vizitus į institucijas, ir galutinius įverčius po vizitų, paaiškėjo, kad 42 proc. galutinių įverčių skyrėsi nuo pirminių: 44 proc. MTEP veiklos kokybės, 35 proc. ekonominio ir socialinio poveikio ir 44 proc. perspektyvumo įverčių buvo pakeisti po vizitų.

Pirminiai ir galutiniai įvertinimai reikšmingai skyrėsi tarp skirtingų ekspertų komisijų: pavyzdžiui, T komisija pakeitė 16 proc. savo pradinių įverčių, o H1 komisija – 61 proc. Įverčių skirtumo procentinė išraiška pagal komisijas pateikta žemiau esančiame grafike:

Duomenų šaltinis: „Vieversio“ sistemoje užregistruoti pirminiai ir galutiniai įverčiai

7 pav. Pirminių vertinimo įverčių pasikeitimas po vizito procentine išraiška

9 lentelė. Įverčių pokyčių duomenys. Skaičius įverčių kategorijoje (komisijoje), pasikeitusių įverčių skaičius ir pasikeitusių įverčių procentinė išraiška

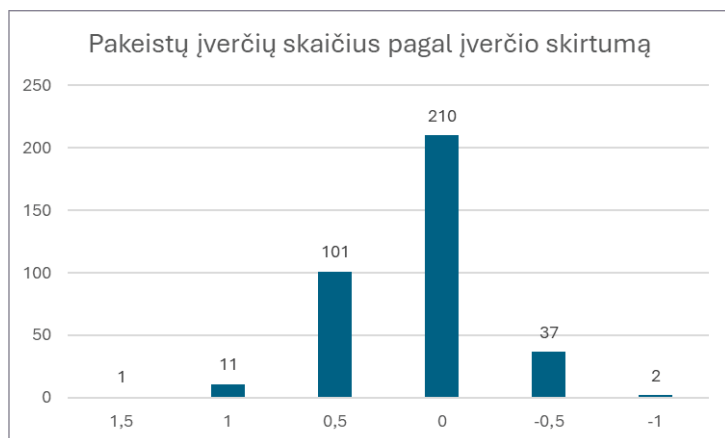
Įvertis kategorijoje	Visi įverčiai	Pasikeitę įverčiai	Pasikeitusių įverčių procentinė išraiška
Visi įverčiai	362	152	42 %
MTEP kokybė	192	85	44 %
Poveikis	85	30	35 %
Perspektyvumas	85	37	44 %

Komisija	Visi įverčiai	Pasikeitę įverčiai	Pasikeitusių įverčių procentinė išraiška
H1	26	16	61 %
H2	33	20	61 %
S1	26	6	23 %
S2	34	14	41 %
S3	37	21	57 %
SH	26	12	46 %
MN	36	13	36 %

Komisija	Visi įverčiai	Pasikeitę įverčiai	Pasikeitusių įverčių procentinė išraiška
AT	21	7	33 %
N	33	19	58 %
NT1	17	6	35 %
NT2	27	8	30 %
NT3	21	6	28 %
T	25	4	16 %

Duomenų šaltinis: „Vieversio“ sistemoje užregistruoti pirminiai ir galutiniai įverčiai

Dažniausiai įverčiai keitėsi teigiamai. Po vizitų 114 įverčių buvo didesni, 39 – sumažinti.

Duomenų šaltinis: „Vieversio“ sistemoje užregistruoti pirminiai ir galutiniai įverčiai

8 pav. Pirminių įverčių pakeitimo išraiška

Įverčiai keisti dėl kelių priežasčių. Viena iš jų – galimybė vizito metu gauti papildomos informacijos iš pristatymų, kuriuos įprastai paruošia VV administracija. Taip suteikiama daugiau konteksto pateiktiems duomenims. Naujos informacijos gaunama iš pokalbių ir klausimų, užduodamų VV administracijai, tyrėjams, doktorantams ir kitiems VV darbuotojams apžiūrint infrastruktūrą.

Kita svarbi priežastis – galimybė per savaitę, leidžiamą Lietuvoje, kartu su kitais ekspertais aptarti vertinimus ir skirti daugiau laiko įverčiams permąstyti. Dėl to net ir ekspertų savo srityse skiriami įverčiai gali būti palyginami ir keičiami pagal įverčius, skiriamus jų nevertinamiems vienetams, kurių situaciją jie gali geriau suprasti kartu dalyvaujant vizituose.

Ar atsisakyti gyvų vizitų

Trys gyvus vizitus kritikuojantys ekspertai iš Jungtinės Karalystės, kur gyvi vizitai nėra nacionalinės vertinimo sistemos (REF) dalis, atkreipia dėmesį į kelis reikšmingus jų trūkumus. Jie pabrėžia, kad vertinimas gali būti veiksmingas ir be gyvų vizitų, todėl būtina įvertinti tokių vizitų pridėtinę vertę.

Ekspertai kelia klausimų dėl vertinimo objektyvumo, teigdami, kad gyvi vizitai gali paskatinti šališkumą, kai sprendimai grindžiami institucijos turto, prestižo ar asmeninio įspūdžio pagrindu, o ne faktiniais moksliniais laimėjimais. Taip pat išryškinama rizika, kad kontaktinių susitikimų metu gali atsirasti vadinamasis *special pleading* – bandymas paveikti vertintojus, tai virtualiuose, ypač įrašomuose, vizituose būtų mažiau tikėtina. Vizitų naudai pagrįsti

siūloma atlikti analizę, kuri parodytų, ar ir kaip jie turėjo įtakos galutiniams vertinimo rezultatams. Tačiau šie ekspertai nepasiūlė, kaip tiksliai turėtų keistis vertinimo sistema, jei būtų atsisakoma vizitų iš viso. Organizuotame susitikime su analizes teikusiais ekspertais buvo keltas klausimas, kaip turėtų keistis sistema, jei būtų atsisakyta vizitų. Trys Jungtinės Karalystės ekspertai nuosekliai argumentavo, kad gyvi vizitai nebūtini, bet alternatyvų nepateikė.

Skirtingi siūlymai vertinimo vizitams

1. Išlaikyti gyvus vizitus vietoje prioritetingą formą dėl jų teikiamos papildomos vertės vertinimo procesui,
 - 1.1. Pailginti vizitams skirtą laiką, kad būtų maksimaliai išnaudota gyvų vizitų nauda ir kompensuoti ekspertų kelionės ir apgyvendinimo logistiniai kaštai.
 - 1.2. Gairėse numatyti galimybę, esant poreikiui, pasiskirstyti į mažesnes temines grupes arba rengti individualius pokalbius, konstruktyviam dialogui ir efektyviam vertinimui užtikrinti.
 - 1.3. Skirti laiko laisvai ekspertų ir doktorantų sąveikai nedalyvaujant vadovams ar vadybos komandos atstovams (pvz., 2 valandas) arba suteikti individualių interviu galimybes.
 - 1.4. Nuosekliau informuoti ekspertus apie Lietuvos mokslo sistemą, užtikrinti, kad vizitų metu (ypač pirmų komisijos vizitų metu) būtų diskutuojama apie VV veiklą, o ne apie sistemos ypatumus.
2. Gyvus vizitus pakeisti virtualiais ir nuspręsti, ar tokių pokyčių atveju keisti vertinimą, nes sumažėja laiko ekspertų tarpusavio sąveikai ir papildoma našta, uždėta VV savo infrastruktūrai pristatyti.
3. Atsisakyti vizitų ir svarstyti, kaip vertinimas turėtų būti pakeistas, kad būtų kompensuotas jų trūkumas (kokie ir kaip duomenys turėtų būti teikiami ir peržiūrimi, kaip, pavyzdžiui, vizitų neturinčiame REF kiekvienas teikiamas straipsnis peržiūrimas ir įvertinamas ir teikiamos naratyvu grįstos poveikio atvejo studijos).

Kriterijų taikymo nuoseklumas

Kriterijų taikymas

Vertinimo pradžioje ekspertams pateikiama ekspertinio vertinimo atmintinė¹⁰ ir Lietuvos mokslo ir studijų sistemos apžvalga. Atmintinėje nurodoma vertinimo struktūra, kriterijų paaiškinimai, vertinimo objektai, institucijų sąrašas, ekspertų vaidmenys, vertinimo etapai ir pateiktinų rezultatų formos. Apžvalga pateikia bendrą kontekstą apie Lietuvos mokslo ir studijų sistemą ir prieinama visoms ekspertų komisijoms.

Remdamiesi šiais dokumentais, ekspertai atlieka individualius jiems priskirtų vertinamųjų vienetų vertinimus. Kiekvienas VV vertinamas pagal tris kriterijus: MTEP veiklos kokybę, ekonominį ir socialinį poveikį ir veiklos perspektyvumą. Individualūs vertinimai pateikiami sistemos „Vieversys“ vertinimo formose su balais ir pagrindimais. Prieš vizitą į Lietuvą koordinatorius parengia individualių vertinimų suvestinę, su kuria supažindinami visi komisijos nariai.

Atvykę į Lietuvą ekspertai dalyvauja pirmame bendrame posėdyje, kurio metu aptariami pirminiai įverčiai. Po šio susitikimo vyksta vizitai į vertinamuosius vienetus, kurių metu renkama papildoma informacija. Po vizitų ekspertų komisija susitinka antrame posėdyje, kuriame priimami galutiniai įverčiai.

¹⁰ Nuoroda į atmintinę, parengtą 2023 m. palyginamajam ekspertiniam vertinimui <https://lmt.lrv.lt/public/canonical/1696845646/128/>

Internetinių seminarų serija

Ekspertų analizė parodė, kad nors PEV metu buvo surengtas vienas pristatymų susitikimas, jo nepakanka ekspertams efektyviai pasiręgti. Lenkijos vertinimo sistemos patirtis rodo, kad kelių internetinių seminarų organizavimas padeda ekspertams susipažinti su sistemos specifika, su kiekvienos mokslo krypties ekspertais atliekami du–trys seminarai. Pirmas seminaras supažindina ekspertus su vertinimo reglamentavimu ir praktine informacija, o antras skirtas diskusijai, atsakyti į ekspertų klausimus. Iškilus poreikiui organizuojami papildomi susitikimai sudėtingiems atvejams aptarti. Interaktyvūs mokymo renginiai suteikia galimybę ekspertams užduoti klausimus, išsiaiškinti neaiškumus ir aptarti realius atvejus, tai užtikrina, kad vertinimo kriterijus vienodai supras visi ekspertai.

2023 m. vertinime buvo atvejų, kuomet dėl skirtingų mokslo sričių (krypčių), sujungtų į vieną VV, nebuvo galimybės sudaryti komisijų, kurios vertintų visas vienos mokslo krypties grupes. Pavyzdžiui, vertinamasis vienetas VMU Informatics and Natural Sciences buvo sudarytas iš mokslo krypčių: N 001 Matematika; N 004 Biochemija; N 009 Informatika; N 010 Biologija; N 011 Biofizika; N 012 Ekologija ir aplinkotyra. Kadangi daugelis vertinamų mokslo krypčių buvo susijusios su N komisijai priskirtomis mokslo kryptimis, vienetas buvo N komisijoje. Į komisiją buvo paskirtas ekspertas, kuris galėjo įvertinti Matematikos ir Informatikos kryptis šiame VV, tačiau šis ekspertas nebuvo supažindintas su kitais šias sritis vertinančiais ekspertais ar duomenimis apie VV vykdančiais MTEP veiklą šiose kryptyse.

Remiantis Lenkijos pavyzdžiu būtų galima atlikti papildomus nuotolinius seminarus ekspertams, kurie vertina vieną kryptį ar kryptis, kurios nėra vienoje komisijoje, ir taip užtikrinti vienodą kriterijų taikymą.

Siūloma įdiegti internetinių seminarų seriją ekspertams supažindinti su vertinimo sistema ir kartu specifiniams atvejams aptarti.

Reguliarių tarpkomisinių susitikimų organizavimas

Ekspertai identifikavo problemą – tikrinimo pratimų trūkumą skirtingose vertinimo komisijose. Jungtinės Karalystės REF modelis, kuriame pagrindinės komisijos užtikrina nuoseklumą tarp disciplinų ir koordinuoja vertinimo procesą, gali būti sėkmingai pritaikytas PEV sistemoje. Reguliariuose tarpkomisinių susitikimų leistų atlikti kalibravimo pratimus vertinimo pradžioje, užtikrintų nuoseklumą vertinimo metu ir suderintų galutinių vertinimų balus proceso pabaigoje. Tai spręstų komisijų tarpusavio nuoseklumo problemą ir visuose vertinimo vienetuose būtų taikomi vienodi kriterijai.

Siūloma organizuoti tarpkomisinius susitikimus, kad vienodi kriterijai būtų taikomi vertinimo pradžioje, viduryje ir pabaigoje.

Vertinimo komisijų skaičiaus mažinimas

Laurens Kargerman pateikė konkretų siūlymą, kuris palengvintų įgyvendinimą, – mažinti vertinimo komisijų skaičių, pavyzdžiui, iki šešių (po vieną kiekvienai pagrindinei mokslo sričiai), tai užtikrintų patogesnę tarpusavio tikrinimą.

Tokia struktūra atitiktų pagrindinių mokslo sričių padalijimą ir nebūtų per didelės fragmentacijos.

Siūloma mažinti vertinimo komisijų skaičių iki 6, po vieną kiekvienai pagrindinei mokslo sričiai, dėl patogesnio tarpusavio tikrinimo.

Mažumos nuomonių įtraukimas į ataskaitas

Ekspertai pastebėjo, kad mažumos nuomonės nedokumentuojamos galutinėse ataskaitose, nors tokia procedūra yra numatyta. Kaip pažymėjo ekspertas Michael Ochsner: „What is important is that minority opinion is respected, and the procedure foresees that such minority opinions be documented. However, I have not come across such a minority statement in the reports – I might have missed them, but I think they should be clearly pointed out. I doubt that they did not appear, no panel I have participated in was unanimously for the conclusions.“

Pagal Reglamento 60 punktą: „VV vertinimo įvertiniai, dėl kurių ekspertų komisija susitaria, yra įrašomi į VV grupės VV įvertinimo balų suvestinę (Reglamento 6 priedas). Jei ekspertų komisijos narys turi atskirą nuomonę dėl VV įvertinimo, jo argumentai bus pateikiami vertinimo ataskaitoje prie VV vertinimo išvadų.“

Reglamente aprašytas atskirų nuomonių teikimas, sistema „Vieversys“ buvo pritaikyta skirtingoms nuomonių dokumentuoti, bet ši procedūra nebuvo nė karto panaudota 2023 m. PEV. Ši procedūra taip pat aprašyta ben-droje Atmintinėje¹¹ ekspertams, tačiau neįtraukta į įvadinio pristatymo skaidres ir į ataskaitos ruošimo atmintinę.

Siūloma ekspertus supažindinti su atskirų nuomonių teikimu skirtingose proceso stadijose.

Grįžtamasis ryšys ir ekspertų komisijų ataskaitos

Grįžtamojo ryšio ir ataskaitos rengimas

Už galutinės vertinimo ataskaitos rengimą atsakingas ekspertų komisijos vadovas, kuris koordinuoja darbų paskirstymą komisijos nariams. Kiekvienas ekspertas, remdamasis savo ir kolegų vertinimais, vizitų informacija ir komisijos sutartais įverčiais, parengia argumentuotą VV įvertinimo pagrindimą su rekomendacijomis.

Parengtas vertinimo ataskaitos projektas teikiamas ekspertų komisijos nariams ir koordinatoriui. Jei reikia, LMT gali prašyti projektą patikslinti ar papildyti, o ekspertų komisijos vadovas gali inicijuoti papildomą nuotolinį posėdį. LMT supažindina instituciją su VV įvertinimo pagrindu, per 3 darbo dienas institucija gali pateikti pastabas dėl faktinių klaidų. Ekspertų komisija į jas reaguoja, prireikus koreguoja vertinimo pagrindimą ir parengia atsakymą, kuris pateikiamas kartu su galutiniais VV įvertinimo rezultatais. Galutinė ataskaita laikoma patvirtinta, kai visi komisijos nariai raštu jai pritaria.

Grįžtamojo ryšio procese institucijos turi galimybę reaguoti į VV įvertinimą dviem etapais. Pirmiausia pateikda-mos pastabas dėl faktinių klaidų paskelbus vertinimo pagrindimą. Vėliau, jei institucija mano, kad vertinimo pagrindi-me padaryta faktinių klaidų ar pažeistos procedūros, ji per 5 darbo dienas nuo rezultatų gavimo gali teikti argumen-tuotą apeliaciją. Apeliacijas nagrinėja LMT sudaryta Apeliacinė komisija. Patvirtinus klaidų ar pažeidimų faktą, gali būti peržiūrimi vertinimo rezultatai arba kartojamas vertinimas. Apeliacijos paprastai turi būti išnagrinėjamos per 20 darbo dienų, o sprendimai institucijoms pateikiami per 3 darbo dienas nuo jų priėmimo.

Institucijų atsiliepimų ir apeliacijų laikotarpio ilginimas

Ekspertai pastebėjo, kad dabar nustatyto 3–5 darbo dienų termino nepakanka kruopščiai peržiūrėti institucijų ataskaitoms, kurios paveiks jų veiklą ateinančius penkerius metus. Ekspertas Stefan Penders pažymėjo: „Three working days is, however, a very short time for an institution to draft a response to a report that will considerably impact their continued existence.“ Kadangi ataskaita svarbi institucijos ateičiai, būtinas ilgesnis laikotarpis, kad institucijos tinkamai įvertintų vertinimus ir parengtų motyvuotus atsiliepimus ar apeliacijas.

Šiuo metu pagal Reglamento 64 punktą „Institucija ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo VV įvertinimo pagrindimo paskelbimo gali teikti pastabas dėl pastebėtų faktinių klaidų.“ Pagal Reglamento 69 punktą: „Institucijos turi teisę pateikti Tarybai argumentuotą apeliaciją dėl VV įvertinimo pagrindime galimai padarytų faktinių klaidų ir (ar) vertinimo procedūrų pažeidimo, galėjusio turėti įtakos vertinamojo vieneto įvertinimo pagrindimui, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo Institucijos VV įvertinimo rezultatų išsiuntimo dienos.“

Siūloma ilginti institucijų atsiliepimų ir apeliacijų pateikimo laikotarpį nuo 3–5 iki 10 darbo dienų.

Pastabų teikimo etapas

Dabartinis pastabų teikimo procesas orientuotas tik į faktinių klaidų taisymą, bet nesuteikia galimybės insti-tucijoms iš esmės aptarti vertinimų interpretacijas ar pateikti papildomą kontekstą. Analizavę ekspertai, remdamiesi grįžtamojo ryšiu, teigia, kad šis etapas galėtų būti pagerintas:

„From UoA feedback it appears that only 30% of respondents agreed or strongly agreed that the panel took into account the provided comments and only 28% agreed or strongly agreed that the panel had provided

¹¹ Nuoroda į atmintinę, parengtą 2023 m. palyginamajam ekspertiniam vertinimui <https://lmt.lrv.lt/public/canonical/1696845646/128/>

clear responses to the submitted comments. These are quite low scores and would indicate that institutional feedback is not being effectively considered by panels“, – Eileen Harkin-Jones

„Furthermore, there seems to be some disagreement among the UoAs in how seriously such objections are taken, see CEA Presentation 20240116, slide 29. Some of this is perhaps understandable (few institutions will happily take criticism), but it suggests that expert panels can do more to persuasively argue against the supposed errors brought up by the UoAs“, – Stefan Penders.

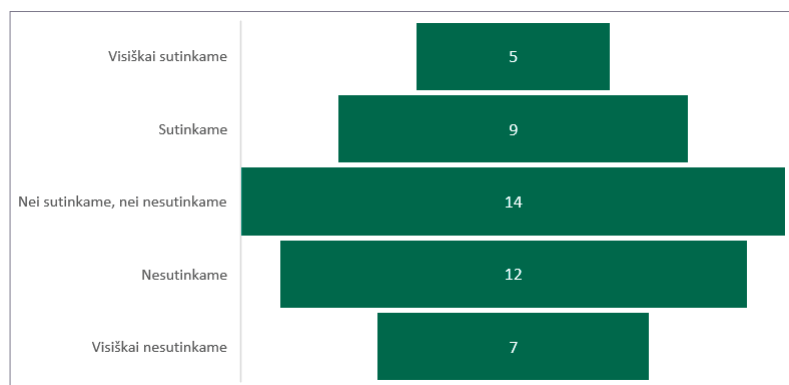
Pasak eksperto Emanuel Kulczycki,

„While this process is effective in preventing errors and maintaining credibility, it remains largely focused on factual accuracy rather than substantive dialogue. Institutions do not have the opportunity to challenge interpretations or provide additional context that might affect the assessment’s nuance. In practice, this means that while the reports are factually correct, they might not always fully capture the complexities of a given institution’s research environment.

To improve this aspect of the process, the scope of institutional feedback could be expanded to allow institutions to comment not just on factual discrepancies but also on how their research activities and impact have been characterized. A structured feedback system, where institutions can briefly elaborate on aspects they believe require reconsideration, could enrich the final report.“

Pagal Reglamento 65 punktą „ekspertų komisija, įvertinusi Institucijos pateiktas pastabas dėl pastebėtų faktinių klaidų, jei reikia, tikslina savo anksčiau parengtą VV įvertinimo pagrindimą ir dėl savo sprendimo Institucijai parengia atsakymą, kuris bus pateikiamas Institucijai drauge su VV įvertinimo rezultatais.“

Grįžtamojo ryšio apklausoje mažuma VV sutiko su teiginiu „Ekspertų komisija atsižvelgė į pateiktas pastabas ir patikslino vertinimo pagrindimus“, tai rodo, kad vertintojų ir vertinamųjų dialogas galėtų būti patobulintas.

Duomenų šaltinis: VV grįžtamojo ryšio apklausos duomenys, 2023 m.

9 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų teiginio „Ekspertų komisija atsižvelgė į pateiktas pastabas ir patikslino vertinimo pagrindimus“ įvertinimas

Vertinimą analizavęs Michael Ochsner taip pat rekomenduoja išplėsti šį etapą į platesnį vertinusiųjų ir vertinamųjų dialogą: „Let the UoA react to the report and the panel respond, beyond factual error correction and appeal, but rather as an exchange and with the goal of increasing the value for the UoA.“

Išplėstas institucijų grįžtamojo ryšio procesas:

- komentuotų faktinius neatitikimus ir charakterizuotų mokslinę veiklą;
- pateiktą papildomą kontekstą, kuris gali paveikti vertinimo niuansus;
- sudarytų galimybes institucijų ir ekspertų dialogui.

Siūloma plėsti pastabų teikimo etapą, kurio metu institucijos ne tik taisytų faktines klaidas, bet ir aptartų vertinimus su ekspertais.

Papildomų išteklių skyrimas ataskaitų kokybės kontrolei

Ekspertų analizė atskleidė kokybės kontrolės problemą – 37 proc. (28 iš 75) vertinimo vienetų komentavo faktines klaidas savo ataskaitose. Tai rodo poreikį papildomai ataskaitų kokybės kontrolei prieš išsiunčiant jas institucijoms. Be to, ekspertai pastebėjo neatitikimus tarp suteiktų balų ir jų aprašymų, kai kuriais atvejais naratyvas buvo daug kritiškesnis nei įvertis ir atvirkščiai. Siūloma aktyviai įtraukti visus komisijos narius į redagavimą ir peržiūrą ir skirti papildomų išteklių kokybės kontrolei.

Reglamente taip aprašomas ataskaitos ruošimo procesas:

„61. Už vertinimo ataskaitos parengimą atsakingas ekspertų komisijos vadovas. Rengiant vertinimo ataskaitą jis koordinuoja ekspertų komisijos narių darbą ir jų krūvį. Vertinimo ataskaitą sudaro: įvadinė informacija, VV įvertinimo rezultatai (įvertinimo pagrindimas ir įverčiai) bei rekomendacijos dėl VV veiklos tęstinumo ir (ar) pagerinimo.

62. Ekspertas, remdamasis savo ir kitų ekspertų užpildytomis VV individualaus ekspertinio vertinimo formomis, kitų ekspertų pateiktais pastebėjimais apie VV MTEP veiklą, vizitų į VV metu surinkta informacija bei antrojo bendro posėdžio Lietuvoje metu ekspertų komisijos sutartais VV įvertinimo įverčiais, parengia VV įvertinimo pagrindimą su rekomendacijomis dėl VV veiklos tęstinumo ir (ar) pagerinimo, užpildydamas Reglamento 7 priede pateiktą formą. VV vertinimo pagrindimas turi būti argumentuotas, pagrįstas vertinimui pateiktos informacijos duomenimis, vizito metu surinkta informacija, ekspertų komisijos prašymu Tarybos pateikta informacija. Užpildytas formas ekspertai pateikia ekspertų komisijos vadovui ir Koordinatoriui.

63. Pradinį vertinimo ataskaitos projektą ekspertų komisijos vadovas turi pateikti ekspertų komisijos nariams ir Koordinatoriui. Taryba gali prašyti ekspertų komisijos vadovo patikslinti ir (ar) papildyti parengtą pirminį vertinimo ataskaitos projektą. Esant poreikiui ekspertų komisijos vadovas gali organizuoti nuotolinį ekspertų komisijos posėdį VV įvertinimo pagrindimui, įverčiams bei rekomendacijoms aptarti ir (ar) pataisyti.“

Siūloma skirti papildomų išteklių ataskaitų kokybės kontrolei prieš išsiunčiant jas vertinimo vienetams.

Rekomendacijų konstruktyvumas

Ekspertai kritikavo, kad dabartinės rekomendacijos daugiausia orientuotos į vertinimo vienetų trūkumus, dažnai nepateikia konkrečių pasiūlymų, kaip situaciją pagerinti, ir apsiriboja tuo, kas turėtų būti pasiekta. Ataskaitose buvo rekomenduojama daugiau publikuoti aukščiausiuose tarptautiniuose žurnaluose ir dalyvauti tarptautinėse konferencijose.

„Provide additional guidance to experts to ensure that recommendations take precedence and are actionable, guiding units towards ‚how‘ in addition to ‚what‘. If one of the goals of the national exercise is to elevate the quality and impact of research nationally, then a mechanism should be put in place to determine common areas for improvement, to share good practice, and for units to learn from each other“, – Nick Hardiker.

„The feedback of the panel for the UoA should largely focus on recommendations. E.g. what actions are required to be done to convert a 4 rating into a 5 rating; what are key issues for the next years; how to ensure continuity of research and funding. This requires a good strategic plan with measurable deliverables and milestones. In summary less emphasis on shortcomings of the UoA, but recommendations on how to improve performance in years to come“, – Laurens Katgerman.

Siūloma nurodyti ekspertų atmintinėje, ataskaitos ruošimo gairėse ir kituose dokumentuose, kad rekomendacijos būtų konstruktyvios, kaip VV turėtų pasiekti aukštą įvertinimą.

Rekomendacijų atsisakymas

Ekspertai išreiškė abejonių dėl to, ar vertinimo ekspertai turėtų siūlyti rekomendacijas. Ekspertas David Sweeney, remdamasis Jungtinės Karalystės REF patirtimi, pastebėjo:

„The exercise (referring to REF in the UK) is not intended to suggest research directions. The Lithuania process is much more ambitious and poses consideration over whether the choice of experts can result in proposals for research directions that they favour. With a relatively small number of experts for each discipline there it may be that deciding on ‘global trends in their respective research fields and peculiarities to the Lithuanian research system within the next five years’ is down to a handful of people“.

Nedaug kiekvienos srities ekspertų reiškia, kad specifinės rekomendacijos gali būti netikslios, šališkos ir žalingos.

Siūloma atsižvelgti į ekspertų komentarus ir svarstyti, ar reikėtų atsisakyti rekomendacijų.

Sisteminiai siūlymai 2028 m. PEV modeliui

Vertinimo tikslų peržiūra

Ekspertai atkreipė dėmesį į tai, kad dabartinis PEV siekia vienu metu įgyvendinti kelis ambicingus tikslus, kuriems pasiekti reikėtų skirtingų vertinimo metodų. Ekspertas Michael Ochsner pažymėjo: „The very goal of the evaluation exercise is much too broad and far-reaching. An evaluation can never give general information of the state of research of a country... be informative to attribute funding and to serve as an accreditation exercise for PhD programs (and even more) at the same time.“

MOSTA (dabar STRATA), kuri organizavo 2018 m. PEV, savo ataskaitoje uždavinį apibrėžti vertinimo tikslą išskyrė 2019 m. kaip vieną iš svarbiausių trijų darbų ruošiantis kitam vertinimui:

„Reikėtų atkreipti dėmesį, jog toliau svarstant apie kiekvieną iš vertinimo elementų (VV sudarymas, kriterijai ir pateikiami duomenys, vizitai į institucijas, ekspertų atranka) ir priimant sprendimus dėl jų koregavimo, pirmiausia turi būti nuspręsta koks bus **vertinimo tikslas** ir kur jis bus panaudotas – ar jis skirtas tik paskirstyti bazinį finansavimą institucijoms, ar bus įtraukti ir kiti tikslai, pavyzdžiui, stebėti institucijų pažangą, sudaryti institucijų reitingą, padėti institucijoms įvardyti ne tik probleminius dalykus, bet ir pateikti specifines rekomendacijas, kaip tobulinti savo veiklą, naudojamas priimant sprendimus dėl doktorantūros vietų skyrimo ar kitais tikslais. Vertinimo tikslo (-ų) ir panaudojimo būdų įvardinimas padės išspręsti problemines Reglamento vietas“¹².

Siūloma peržiūrėti, ar vertinimo uždaviniai nėra pernelyg platūs ir skirtingi, kad būtų pasiekti vieno vertinimo metu, ir galimai atsisakyti tam tikrų tikslų arba apibrėžti esminį vertinimo tikslą.

Studijų programų ir doktorantūros vykdymo sąsaja su MTEP veiklos kokybės vertinimo rezultatais

2028 m. ekspertinio vertinimo rezultatai nulems studijų programų vykdymo galimybes Lietuvos universitetuose. 2022 m. birželio 30 d. priimtas Mokslo ir studijų įstatymo (MSĮ) 52 str. pakeitimas reglamentuoja aukštųjų mokyklų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros kokybės reikalavimus. Pagal šias nuostatas pirmosios pakopos universitetinės studijos turi būti „grindžiamos ne žemesnio kaip patenkinamo lygio tam tikros (tam tikrų) mokslo (meno) krypties (krypčių) moksliniais tyrimais ir eksperimentine plėtra“¹³. Tai reiškia, kad universitetai, kuriuose atitinkamos mokslo krypties vertinimas nepasieks bent 2 balų iš galimų 5 balų (patenkinamo lygio), negalės toliau vykdyti bakaluro studijų programų susijusiose studijų kryptyse. O antrosios pakopos studijoms keliama aukštesni reikalavimai –

¹² <https://strata.gov.lt/Tarptautinio-MTEP-bendradarbiavimo-zemelapis/priedai/1.3.Palyginamojo-ekspertinio-MTEP-veiklos-vertinimo-metodikos-keitimu-siulymai2019.pdf>

¹³ <https://e-seimasx.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.343430/NSrqnrPJtk?jfwid=mw3a6vvi6>

ties kolegijų, ties universitetų magistro studijos privalo būti „grindžiamos ne žemesnio kaip gero lygio tam tikros (tam tikrų) mokslo (meno) krypties (krypčių) moksliniais tyrimais“, tai reiškia ne mažesnio kaip 3 balų reikalavimą.

Aukščiausiam studijų lygmeniui – trečiosios pakopos studijoms (doktorantūrai) – reikia „ne žemesnio kaip labai gero lygio tam tikros mokslo (meno) krypties mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros“, t. y. ne mažiau kaip 4 balų įvertinimo. Moksliniai tyrimai vertinami pagal penkių balų skalę kas penkerius metus.

Įstatymas numato išimtis situacijoms, kai „nėra nė vienos aukštosios mokyklos, kurioje įvertintos mokslo (meno) krypties moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra ir (arba) meno veikla atitiktų šio straipsnio 5 ir 8 dalyse nustatytus reikalavimus“. Tokiais atvejais švietimo, mokslo ir sporto ministras gali „nustatyti vienoje ar keliose mokslo ir studijų institucijose tos mokslo (meno) krypties mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir (arba) meno veiklos stiprinimo priemones“ ir leisti laikinai tęsti studijas pagal specialiąsias sutartis. Tačiau jeigu po sutarties pabaigos „atlikus pakartotinį mokslo (meno) krypties mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir (arba) meno veiklos vertinimą paaiškėja, kad aukštosios mokyklos mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir (arba) meno veikla neatitinka šio straipsnio 5 ir 8 dalyse nustatytų reikalavimų, aukštoji mokykla nebegali vykdyti studentų priėmimo į aukštąją mokyklą studijuoti pagal tos krypties ir pakopos studijų programą“.

Svarbu paminėti, kad šiuo metu teisę akredituoti studijas Lietuvoje turi dvi institucijos, priklausomai nuo studijų pakopos. Pirmoji ir antroji studijų pakopos akredituojamos Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC), o trečiosios pakopos – doktorantūros – vertinimą atlieka LMT. Ekspertinio vertinimo rezultatų siejimas su studijomis kelia klausimų dėl suderinamumo su jau egzistuojančiais ir taikomais vertinimo modeliais.

Studijų programų ir doktorantūros teisių apribojimų prognozės pagal 2023 m. PEV rezultatus

Remiantis 2023 m. PEV rezultatais galima modeliuoti, kiek studijų programų galėtų neatitikti 2029 m. slenkstinio įverčio reikalavimo. Įstatymo pakeitimas palieka neaiškumo, ar užtenkama, kad studijas grįstų tik užtenkamo lygio mokslo kryptys ir studijos būtų grindžiamos viena pakankamo lygio mokslo kryptimi, kol likusios galėtų būti žemesnio lygio.

Pirmosios pakopos studijos interpretuojant MSĮ pozityviau VV atžvilgiu neturėtų būti paveiktos. Tačiau, jei MSĮ būtų interpretuojamas griežčiau, VU Reabilitacijos, Slaugos ir akušerijos programos neatitiktų slenkstinio reikalavimo, nes mokslo kryptys Slauga, Farmacija gavo žemą MTEP veiklos įvertinimą, nors studijos siejamos su labai gero lygio Medicinos mokslo kryptimi.

10 pav. Studijų ir mokslo krypčių sąsajos su įverčiais

Institucijos santrumpa	SKP (nuo 2017 m)	Programų sk.	Mokslo metai	Mokslo kryptis (iš sąsajų sąrašo)	Požymis-mk;mkg	MTEP kokybės įvertis	Pakopa
VU	Reabilitacija	2	2023-2024	Slauga, Farmacija	mkg	1	Pirmosios pakopos studijos
				Medicina	mk	4	
	Slauga ir akušerija	1	2023-2024	Slauga, Farmacija	mkg	1	Pirmosios pakopos studijos
				Medicina	mk	4	

Duomenų šaltinis: Švietimo valdymo informacinė sistema ir 2023 m. PEV duomenys modeliavimui

Antrosios pakopos studijose, jei ekspertinio vertinimo rezultatai nesikeistų ir užtektų studijas grįsti viena užtenkama kryptimi, būtų panaikinta 14 studijų programų. Problematiškiausia būtų antrosios pakopos Vadybos programoms – naikinamos 6 studijų programos. Griežtesniu įstatymo interpretavimu 25 antrosios pakopos studijų programos neatitiktų reikalavimo būti paremtomis užtenkamo lygio MTEP veikla.

Trečioji studijų pakopa (doktorantūra) būtų labiausiai paveikta šio reikalavimo, nes studijos turi būti grindžiamos labai geru MTEP veiklos įvertinimu – 4 įverčiu penkių balų skalėje. Šiuo metu Lietuvoje suteikta teisė vykdyti 88 mokslo doktorantūras (skaičiuojant kiekvieną jungtinę doktorantūrą kaip vieną). Yra 146 institucijos, kurios vykdo mokslo doktorantūrą (skaičiuojant kiekvieną instituciją, vykdančią jungtines doktorantūras atskirai). Jei pagal 2023 m. PEV įverčius būtų įgyvendintas doktorantūros teisės reguliavimas, liktų 56 institucijos, vykdančios mokslo doktorantūras. Taip pat liktų 7 institucijos, vykdančios jungtines mokslo doktorantūras, kurių koordinuojanti institucija neturėtų užtenkamo įverčio doktorantūros studijoms vykdyti. Iš šių trys yra institutai (GTC, LAMMC, LSMC), kurie kaip institutai neturi teisės vykdyti mokslo doktorantūrą be universitetinio partnerio.

Pagal 2024 m. studijuojančių duomenis ir 2023 metų PEV rezultatus, 1180 doktorantų (arba 45% visų doktorantų) yra trečiosios pakopos studijose, kurios šiuo metu nėra grindžiamos 4 MTEP veiklos įverčiu.

10 lentelė. Trečiosios studijų pakopos studijų reglamentavimo 2029 m. modeliavimas (2023 m. PEV rezultatų ir 2024 m. doktorantūrų duomenimis)

Mokslo sritis	2024 m.		2029 m.		2024 m.	2029 m.			
	Dokto- rantūrų (jungtinių ir pavienių) skaičius	Universitetų ir mokslinių tyrimų institutų skaičius kiekvienoje doktorantūroje			Doktorantų skaičius				
		Vykdo doktoran- tūrą	Institucijos tenkintų 4 balų reikalavimą		Studijuoja	Institucijose, kurios tenkintų reikalavimą dėl 4 balų		Likusiose institucijose	
N	22	37	11	30 %	705	362	51 %	343	49 %
T	18	28	10	36 %	477	202	42 %	275	58 %
M	8	8	3	38 %	330	268	81 %	62	19 %
A	4	6	4	67 %	124	98	79 %	26	21 %
S	22	40	16	40 %	689	333	48 %	356	52 %
H	14	27	12	44 %	295	177	60 %	118	40 %
Iš viso	88	146	56	38 %	2620	1440	55 %	1180	45 %

Duomenų šaltinis: Švietimo valdymo informacinė sistema ir 2023 m. PEV duomenys modeliavimui

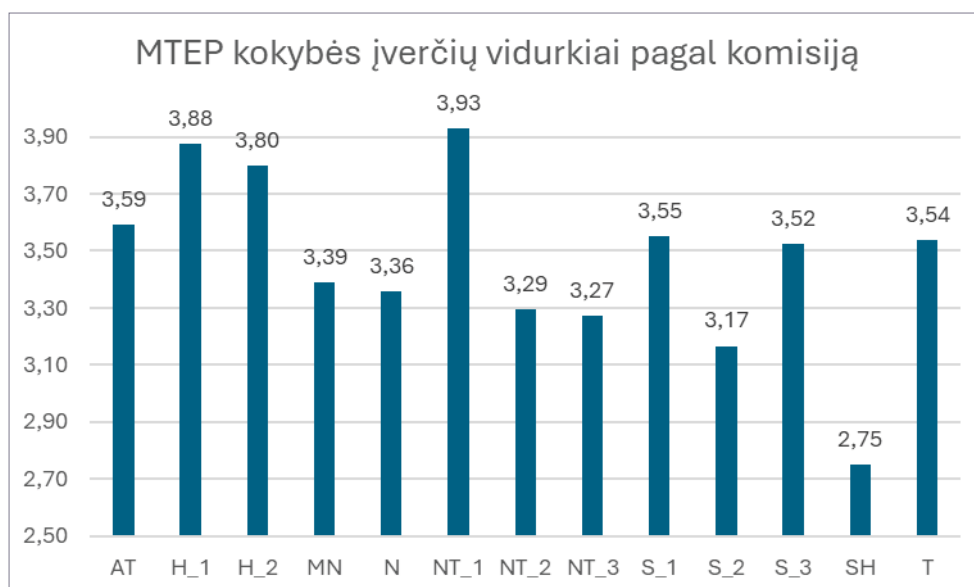
Mokslo ir studijų įstatymo 52 str. reglamentuoja išimtis sudaryti specialiąsias sutartis:

„Jeigu nėra nė vienos aukštosios mokyklos, kurioje įvertintos mokslo (meno) krypties moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra ir (arba) meno veikla atitiktų šio straipsnio 5 ir 8 dalyse nustatytus reikalavimus, švietimo, mokslo ir sporto ministras Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka gali nustatyti vienoje ar keliuose mokslo ir studijų institucijose tos mokslo (meno) krypties mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir (arba) meno veiklos stiprinimo priemones“.

Dabartinis reglamentavimas neaprašo, kaip bus priimamas sprendimas pasirinkti, kurioms studijoms bus sudaromos specialiosios sutartys. Taip pat sutartis pagal įstatymą galima sudaryti, tik jei mokslo srityje nėra nė vienos institucijos, turinčios užtenkamą įvertinimą, nors ministras gali sudaryti kelias specialiąsias sutartis, todėl įmanoma, kad blogesnis bendras krypties įvertinimas leistų sudaryti daugiau specialiųjų sutarčių, o jei bent viena institucija mokslo kryptyje surinktų užtenkamą įvertinimą vykdyti studijas, negalėtų sudaryti specialiųjų sutarčių su likusiomis institucijomis.

Įverčių variacija pagal komisiją

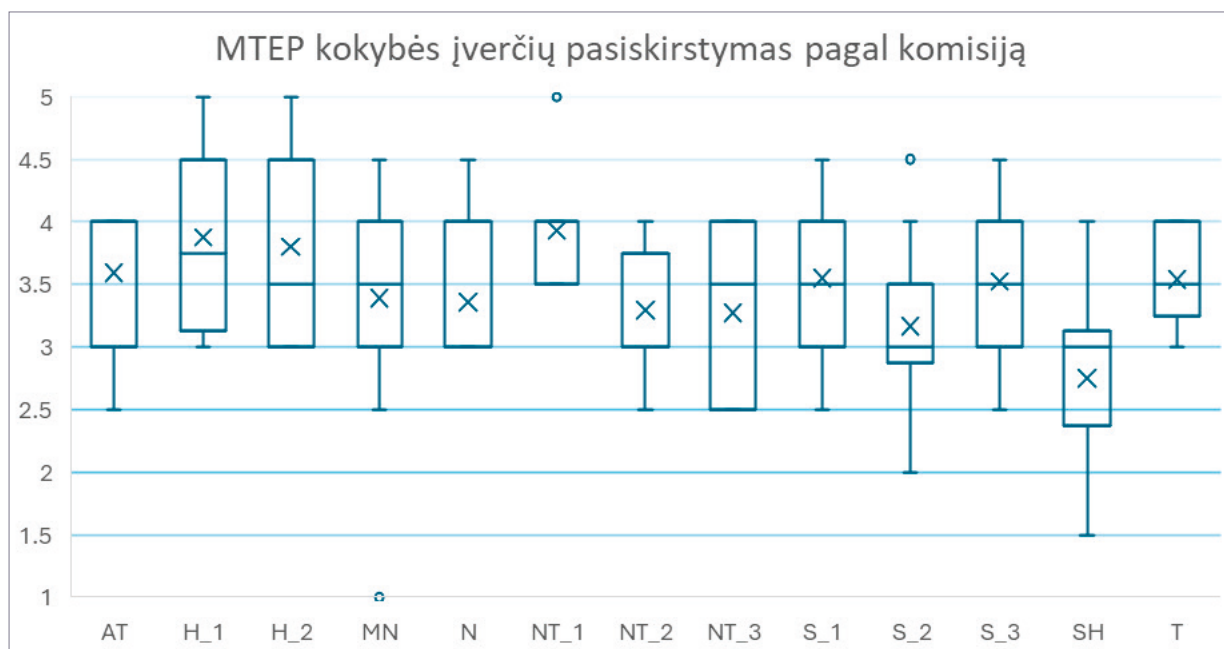
Įverčiai, suteikti 2023 m. vertinime, varijuoja tarp komisijų amplitudė ir vidurkiu, dėl to kvestionuotina, ar jie gali būti slenkstinis matas nustatyti, ar vertinamasis vienetas gali vykdyti studijas. Skirtingos įverčių amplitudės gali būti susijusios MTEP kokybės skirtumais tarp skirtingų vertinamųjų vienetų grupių, tačiau taip pat gali būti susiję ir su komisijų skirtingai interpretuojama vertinimo skale. Reikalingas 4 balų įvertinimas, kuris apibrėžiamas kaip buvimas stipriu tarptautiniu mastu, gali būti skirtingai interpretuojamas skirtingų mokslo sričių, kryptių ar disciplinų, skirtingų regionų ar skirtingų kompetencijų ekspertų. Egzistuoja 5 komisijos, kuriose aukščiausias suteiktas MTEP kokybės įvertinimas buvo 4 balai, kurie 2028 m. taps slenkstiniu balu doktorantūros studijoms tęsti.

Duomenų šaltinis: PEV 2023 m. rezultatai

11 pav. MTEP kokybės įverčių vidurkliai pagal komisiją

2023 m. vertinimo MTEP kokybės įverčių vidurkliai tarp komisijų svyruoja nuo 2,75 (SH komisijoje) iki 3,93 (NT_1 komisijoje). O visų vertinimo MTEP kokybės įverčių vidurkis yra 3,42, taigi nė vienoje komisijoje įvertinimo vidurkis nesiekė slenkstinės 4 balų ribos, reikalingos doktorantūros studijoms tęsti. Matant 2023 m. vertinimo rezultatus galima svarstyti, ar 2022 m. priimtas MSĮ pakeitimas tinkamu įverčiu grindžia studijas.

Duomenų šaltinis: PEV 2023 m. rezultatai

12 pav. MTEP kokybės įverčiai pagal komisiją

Galimų rizikų identifikavimas MTEP veiklos kokybės vertinimo rezultatams

Mokslo ir studijų įstatymo pakeitimu įtvirtintas reikalavimas, kad studijų programos turi būti grindžiamos atitinkamo lygio MTEP veikla, suponuoja, kad ekspertinis vertinimas taps lemiamu instrumentu, nustatančiu studijų tęstinumo galimybes. Tačiau kyla rizika, kad vertinimo rezultatai bus paveikti to, jog ekspertai MTEP kokybės skalę interpretuos ne kaip savarankišką kriterijų, o kaip priemonę pagrįsti ar paneigti institucijos teisę vykdyti studijas, ypač doktorantūrą.

Įverčių susiejimas su doktorantūros teise gali paveikti ne tik teisę vykdyti studijas, bet ir pačius įverčių skyrimo principus. Ekspertai gali būti labiau linkę skirti 4 balų įvertinimą institucijoms, kurios jau turi doktorantūros teisę, ir žemesnį nei 4 toms, kurios šios teisės neturi, nes jų vertinimas gali būti grindžiamas jau vykdomų studijų etalonu. Kadangi pagal 2023 m. rezultatus net 62 proc. doktorantūros studijų programų nėra grindžiamos pakankamu MTEP kokybės įvertinimu, leidžiančiu tęsti studijas, tokia praktika reikšmingai iškreiptų vertinimo rezultatus.

Kol kas neaišku, kaip ekspertai reaguos į vertinimo rezultatų siejimą su studijomis. Jei ekspertai toliau remsis vertinimo skale ir skirdami įverčius ir ignoruos studijų ir vertinimo rezultatų sąsają, skirtingos komisijos skirs skirtingus įverčius ir galimai reikės uždaryti daug doktorantūros programų.

O jei ekspertai vertinimo metu atsižvelgs į studijų teisės slenkstį kaip svarbų veiksnių, kils vertinimo objektyvumo rizika – taps sunku nustatyti tikrąją mokslo kokybę šalyje ir paskirstyti finansavimą pagal realius rezultatus.

Galiausiai, jei skirtingos ekspertų komisijos skirtingai prioretizuos atitikimą vertinimo skalei ir jos sąsają su studijomis, taip pat gali reikšmingai iškreipti bendrus vertinimo rezultatus, nebus vienodo institucijų vertinimo ir stabilaus slenkstinio studijų matavimo visoje sistemoje.

Siūloma svarstyti ekspertinio vertinimo sąsajas su studijomis, ar:

- vertinimo rezultatų sąsaja su studijomis ir jų nutraukimas tinkamai ir aiškiai reglamentuotas;
- vertinimo rezultatų sąsaja su studijomis nekelia rizikos vertinimo paveikti vertimo patikimumui;
- galimas studijų naikinimas yra naudingas Lietuvos aukštojo mokslo sistemai.

Keičiamas MVDDA skaičiavimas

Iki šiol skaičiuojant dėstytojų, turinčių mokslo daktaro laipsnį, indėlį į mokslinius tyrimus finansavimo tikslais buvo atsižvelgiama tik į trečdalį jų darbo krūvio. Naujas reguliavimas keičia šį koeficientą nuo vieno trečdalo ($1/3$) į pusę ($1/2$), t. y. „padalijus iš 2“ vietoje ankstesnio „padalijus iš 3“. Mokslo ir studijų įstatymo pakeitimas:

MSĮ nuo 2023-12-15 [Nr. XIV-2309, 2023-12-05]:

„75³ straipsnis. Valstybės biudžeto bazinio ir skatinamojo finansavimo lėšų moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai, meno veiklai plėtoti skirstymas mokslo ir studijų institucijoms

2. ... Lėšos kiekvienos mokslo srities moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai skiriamos universitetams ir mokslinių tyrimų institutams proporcingai jų vertinamųjų vienetų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ekspertinio vertinimo suminių įverčių ir šių vertinamųjų vienetų dydžių, išreikštų jų mokslininkų visos darbo dienos atitikmenimis, sandaugoms. Mokslininkų visos darbo dienos atitikmuo skaičiuojamas kaip tam tikros mokslo srities ar krypties visų institucijos dėstytojų, turinčių mokslo daktaro laipsnį, visos darbo dienos atitikmens, padalyto iš 2, ir visų šios mokslo srities ar krypties mokslo darbuotojų, turinčių mokslo daktaro laipsnį, visos darbo dienos atitikmens suma.“

Nurodytas mokslininkų ir menininkų visos darbo dienos atitikmens skaičiavimas pirmą kartą bus taikomas 2028 m. atliekant ekspertinį universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir meno veiklos vertinimą.

Šis pakeitimas tiesiogiai paveiks universitetų ir mokslinių tyrimų institutų finansavimą. Kadangi dėstytojų, turinčių mokslo daktaro laipsnį, darbo krūvis bus vertinamas kaip 50 proc. (ne 33,3 proc.) jų darbo laiko, skiriamo mokslinei veiklai, tai pakels institucijų vertinamųjų vienetų dydžius skaičiuojant finansavimą.

Didesni vertinamųjų VV dydžiai galimai padidins finansavimą institucijoms, kuriose dirba daugiau dėstytojų, turinčių mokslo daktaro laipsnį, jų indėlis į mokslinės veiklos skaičiavimus bus didesnis. Tačiau institucijos, turinčios mažesnį dėstytojų krūvį ar personalą, galimai gaus mažiau lėšų, nes yra proporcingai mažiau dėstytojų, turinčių mokslo daktaro laipsnį.

Didesnis MVDDA skaičius dėl dėstančio personalo tam tikrais atvejais gali lemti ir mažesnį įvertinimą, nes pakeistas krūvio skaičiavimas nebūtinai užtikrins užtenkamai gerus rezultatus didesniai vertinimo vienetui, o vertinančių ekspertų gali būti keliami didesni reikalavimai dėl didesnio MVDDA. Nors naujas MVDDA skaičiavimas skirtų daugiau lėšų institucijoms, kuriose didesnis dėstytojų personalas, dėl to taip pat galimai kiltų didesnė rizika nesusirinkti įvertinimo, reikiamo studijoms tęsti.

Didesnis MVDDA skaičius turės įtakos VV skaičiui – reikės Tarybos pritarimo vienetams, kurių dydis viršija 75 MVDDA, sudaryti. Pagal Aprašą:

Institucijos padaliniai, didesni nei 75 MVDDA, skaidomi į keletą vertinamųjų vienetų. Siekdama sudaryti vertinamąjį vienetą, kuriame yra nuo 75 MVDDA iki 160 MVDDA, arba vertinamąjį vienetą, kuris veikia trijose mokslo srityse, institucija turi pateikti argumentus dėl tokio vertinamojo vieneto sudarymo tikslingumo ir gauti Tarybos pritarimą. Rekomenduojama institucijos padalinių, kurie yra kitų institucijos padalinių sudėtyje ir yra mažesni nei 75 MVDDA, neskaidyti į skirtingus vertinamuosius vienetus.

Apskaičiavus VV aprėptis pagal patikslintą 2023 m. vertinimo MVDDA informaciją apie dėstytojų ir tyrėjų etatus, matyti, kad papildomi 8 VV viršys 75 MVDDA ribą.

Nr.	VV pavadinimas	MVDDA pedagogai/3	VV>75 MVDDA pedagogai/2
1	LII_LII	77	77
2	VilniusTech_MEC	60	81
3	VU_EV	66	82
4	KTU_Elekt(ronik)a	73	82

Nr.	VV pavadinimas	MVDDA pedagogai/3	VV>75 MVDDA pedagogai/2
5	VilniusTech_CE	71	84
6	VDU_IGM	73	86
7	VDU_TAS	76	88
8	LAMMC_ŽI	92	92
9	GTC-Aplinka	92	92
10	LSMC_LSMC	93	93
11	LEI_energ	95	95
12	FTMC_DarChem	96	96
13	VU_04H	74	99
14	VU_04P	102	103
15	VilniusTech_EI	72	104
16	VU_MIF	91	106
17	VU_BIO	101	109
18	KTU_ChemIn	105	117
19	VU_02P+08P	115	121
20	VU_medicina	111	139
21	FTMC_FTF	221	221
22	LSMU_BioMed	199	245

Siūloma svarstyti, ar MVDDA skaičiavimo pakeitimas tinka dabartinei mokslo finansavimo sistemai su galimomis rizikomis ir ar reikėtų atsisakyti šio pakeitimo.

Išvados ir siūlymai

Lietuvos universitetų ir mokslinių tyrimų institutų MTEP veiklos palyginamojo ekspertinio vertinimo sistema yra svarbus mokslo politikos instrumentas, kuriuo remiamasi paskirstant MTEP finansinius išteklius, stiprinant institucijų atsakomybę ir kokybės kultūrą. Tačiau ši sistema turi būti periodiškai peržiūrima, kad geriau atlieptų šiuolaikinio mokslo raidos tendencijas, kintančias vertinimo praktikas ir institucijų lūkesčius. Tarptautiniai judėjimai, skatinantys atsakingą mokslinių tyrimų vertinimą, vis dažniau pabrėžia būtinybę atsisakyti siauro, vien kiekybiniais rodikliais grindžiamo požiūrio, įtraukti tarpdiscipliniškumą, vertinti mokslinės veiklos poveikį visuomenei, užtikrinti vertinimo skaidrumą ir kontekstinį jautrumą. Šiame kontekste Lietuvos vertinimo sistema turi būti tobulinama, kad išlaikytų aktualumą ir prisidėtų prie reikšmingo mokslo pažangos vertinimo.

Vertinamųjų vienetų sudarymo taisyklių peržiūra

Vertinamųjų vienetų sudarymo nuostatų analizė parodė, kad nors 2023 m. PEV metu buvo įgyvendinti reikšmingi pokyčiai (atsisakyta reikalavimo VV veikti tik vienoje mokslo srityje, o mokslo krypčių vertinimas susietas tik su doktorantūros vykdymu, o ne studijomis), išliko keli esminiai iššūkiai. Jie susiję su VV dydžio ribų taikymo lankstumu, neaiškumais apskaičiuojant MVDDA ir sunkumais užtikrinant MTEP veiklos bendrumą, kai VV sudaromas iš kelių mokslo krypčių. Atsižvelgiant į MSĮ įtvirtintus MVDDA skaičiavimo pakeitimus, institucijų ir ekspertų grįžtamąjį ryšį, siūloma peržiūrėti VV sudarymo reglamentavimą: apsvastyti galimybę netaikyti viršutinės MVDDA ribos natūraliems struktūriniais vienetams, aiškiau apibrėžti VV sudėties pagrįstumo reikalavimus, reglamentuoti tarpdiscipliniškumo vertinimą, užtikrinti duomenų atsekamumą, jei VV sudarytas iš daugiau nei vieno struktūrinio padalinio arba yra visa institucija. Šios priemonės užtikrintų tikslesnį, skaidresnį ir institucinio konteksto atžvilgiu jautresnį vertinimą.

Kriterijų aiškumo ir taikymo nuoseklumo stiprinimas

Ekspertinio vertinimo Apraše pateikiamos balų skalės ir vertinimo struktūra, tačiau neapibrėžiamas esminis vertinamų sąvokų (pvz., „MTEP kokybė“, „poveikis“) turinys. Tai neigiamai atsiliepia ekspertų komisijų vertinimo nuoseklumui ir rezultatų interpretavimui. Siūloma svarstyti Aprašo papildymą vertinimo kriterijų apibrėžimais ir (arba) parengti bendrąsias vertinimo gaires, kuriose būtų konkretizuoti požymiai, aprašytos situacijos, leidžiančios ekspertams taikyti kriterijus vienodžiau.

Be to, gerinant ekspertinio vertinimo kokybę ir nuoseklumą, siūloma organizuoti daugiau internetinių seminarų ekspertams pasirengti, reguliarius tarpkomisinius susitikimus tikrinimui ir nuoseklumui užtikrinti, mažinti vertinimo komisijų skaičių iki šešių pagal pagrindines mokslo sritis, kad būtų patogesnis tarpusavio tikrinimas, užtikrinti mažumos nuomonių dokumentavimą galutinėse ataskaitose ir supažindinti ekspertus su atskirų nuomonių teikimo procedūromis visuose vertinimo proceso etapuose.

Duomenų struktūros ir kriterijų atitikimo peržiūra

Analizė parodė, kad dabartinė duomenų struktūra ne visais atvejais užtikrina sklandų kriterijų taikymą ir tinkamą VV konteksto atskleidimą. Apibrėžus vertinimo kriterijų sąvokas, tikslinga peržiūrėti ir Apraše nustatytus duomenų reikalavimus, jų priskyrimą konkretiems kriterijams, kad būtų proporcingi, logiškai susieti ir veiksmingai pritaikomi ekspertų darbo metu. Siūloma:

- peržiūrėti Apraše nustatytus duomenų pagal kriterijus sąrašus, atsižvelgti į šioje studijoje teikiamus siūlymus, įtraukti ekspertus, mokslo institucijų atstovus ir tarptautinius partnerius;
- parengti metodines kriterijų interpretacijos ir duomenų pateikimo gaires;
- numatyti lankstesnės VV pateiktų duomenų savirefleksijos (pvz., kontekstiniai naratyvai prie pateiktų MTEP kokybės rezultatų) galimybes.

Ekspertiniam vertinimui teikiami duomenys galėtų būti labiau apibendrinti, susisteminti pagal vertinimo kriterijų logiką, o ne pateikiami kaip detalus sąrašas. Kai kurie rodikliai, ypač susiję su MTEP socialiniu ir ekonominiu poveikiu, dubliuojasi arba yra pertekliniai, todėl siūloma jų apimtį racionalizuoti ir aiškiau kategorizuoti. Vertinamųjų vienetų veiklos turiniui ir kontekstui išsamiau atskleisti rekomenduojama papildomai pateikti apibendrintus visos MTEP veiklos rezultatus ir informaciją apie valdomus finansinius išteklius.

MTEP veiklos socialinio ir ekonominio poveikio vertinimo peržiūra

Ekspertų nuomonės rodo būtinybę iš esmės peržiūrėti socialinio ir ekonominio poveikio kriterijaus sampratą, aiškiau apibrėžti, kas laikytina poveikiu. Dabartiniai vertinimui teikiami duomenys dažnai atspindi veiklas ar įsitraukimo formas, tačiau neparodo faktinių poveikio rezultatų. Siūloma atsisakyti perteklinių ar netinkamai priskirtų rodiklių (pvz., redakcinės veiklos), stiprinti įrodymų apie poveikio rezultatus reikalavimus, įtraukti galimybę pateikti poveikio atvejo analizes (angl. *impact cases*), kurios atskleistų mokslinės veiklos poveikį naratyvine forma.

MTEP perspektyvumo kriterijaus paskirties peržiūra

Nors MTEP perspektyvumo kriterijus formaliai skirtas institucijos gebėjimui užtikrinti ilgalaikę mokslinės veiklos plėtrą vertinti, dabartiniame vertinimo modelyje jis faktiškai funkcionuoja kaip išvestinis, apibendrinantis kitų dviejų kriterijų (MTEP kokybės; socialinio ir ekonominio poveikio) rezultatus, ir orientuojamas į prognozę, ar VV ateityje pasieks aukštų rezultatų. Siūloma persvarstyti šio kriterijaus paskirtį, kad ekspertinis vertinimas būtų funkcionalus: labiau orientuotis ne į rezultatų vertinimą, o į formuojamąją, strateginę funkciją, kuomet vertinama, kaip institucija organizuoja, vykdo ir palaiko mokslinę veiklą pagal savo misiją, išteklius ir valdymo gebėjimus. Taip kriterijus padėtų institucijoms įvertinti pažangą, planuoti veiklą, identifikuoti tobulinimo sritis ir plėtros galimybes. Rekomenduojama svarstyti, kad šis kriterijus būtų atsietas nuo tiesioginių finansinių pasekmių, skatintų konstruktyvią refleksiją, o ne formalius atitikimus.

Ekspertų atranka

Gerinant ekspertų atrankos proceso kokybę ir skaidrumą, siūloma įvesti aiškius ekspertų ir komisijų vadovų atrankos kriterijus, užtikrinti ekspertų kompetencijas specifinėse srityse, didinti komisijų sudėties įvairovę lyčių ir geografiniu požiūriais. Proceso patikimumą siūloma stiprinti išplėtus interesų konflikto apibrėžimą, suteikus vertinimo vienetams platesnes teises dalyvauti ekspertų atrankoje ir viešai skelbiant ekspertų kvalifikacijų informaciją. Taip pat rekomenduojama naudoti daugiau tarptautinių ekspertų paieškos platformų ir pailginti terminą ekspertų sudėties peržiūrai, tai užtikrintų aukštesnę vertinimo proceso kokybę, o rezultatai būtų patikimesni.

Vizitai

Atsižvelgiant į vizitų pridėtinę vertę vertinimo procesui, siūloma išlaikyti gyvus vizitus kaip prioritetinę formą, tačiau pailginti jų trukmę, kad būtų maksimaliai išnaudota ekspertų dalyvavimo nauda ir kompensuoti logistiniai kaštai. Tuo pat metu kai kurie ekspertai, turėję patirties su vertinimo modeliais be vizitų, siūlė svarstyti virtualių vizitų taikymą arba net visišką vizitų atsisakymą, pritaikant vertinimo metodiką prie tokio modelio.

Grįžtamasis ryšys

Tobulinant grįžtamojo ryšio ir ataskaitos rengimo procesą siūloma: ilginti institucijų atsiliepimų ir apeliacijų teikimo laikotarpį iki dešimties darbo dienų; įvesti papildomą vertinimo etapą, kurio metu institucijos ne tik taisytų faktines klaidas, bet ir aptartų vertinimus su ekspertais; nustatyti formalų balų persvarstymo mechanizmą po institucijų atsako; skirti papildomų išteklių ataskaitų kokybės kontrolei; užtikrinti konstruktyvesnių rekomendacijų teikimą arba visiškai atsisakyti rekomendacijų atsižvelgiant į ekspertų skaičiaus apribojimus ir galimą šališkumą.

Sisteminiai keitimai

Tobulinant sisteminius sprendimus siūloma peržiūrėti, ar vertinimo uždaviniai nėra pernelyg platūs ir skirtingi vienu metu pasiekti, galimai atsisakyti tam tikrų tikslų arba apibrėžti esminį vertinimo tikslą, svarstyti ekspertinio vertinimo sąsajos su studijomis reglamentavimo aiškumą ir galimą poveikį vertinimo patikimumui atsižvelgiant į studijų nutraukimo riziką, įvertinti, ar MVDDA skaičiavimo pakeitimas tinka dabartinei mokslo finansavimo sistemai su galimomis rizikomis ir ar reikėtų atsisakyti šio pakeitimo.

Priedai

1. Palyginamojo ekspertinio vertinimo vizito vertinamajame vienetė eiga.....	73
2. Example Guidelines for preparation final expert panel report	74
3. Vertinimo rezultatų apibendrinimas	79
4. Feedback from Experts who participated in the CEA	95
5. 2023 PEV grįžtamojo ryšio apklausos rezultatai	97
6. Terms of Reference for International Experts	110
7. SUMMARY OF EXPERT ANALYSIS	120
8. Užsienio praktikų pavyzdžiai	144

1. Palyginamojo ekspertinio vertinimo vizito vertinamajame vienetė eiga

Vizito tikslas ir bendros nuostatos

Ekspertų komisija vizito metu surinktą informaciją naudoja vertindama vertinamąjį vienetą.

Vizito į vertinamojo vieneto organizavimo procesą ir eigą nustato Palyginamojo ekspertinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros vertinimo aprašo, patvirtintame LR švietimo, mokslo ir sporto ministro 2021 m. rugsėjo 2 d. įsakymu Nr. V-1593 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 1 d. nutarimo Nr. 149 „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo įgyvendinimo“ 2.2–2.6 papunkčių įgyvendinimo“ 18 ir 19 punktai ir Palyginamojo ekspertinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros vertinimo procedūrų reglamento, patvirtinto Lietuvos mokslo tarybos pirmininko 2022 m. rugpjūčio 8 d. įsakymu Nr. V-486, 38 ir 50 – 55 punktai. Esminės vizito eigos nuostatos yra šios:

1. Vizito metu ekspertai susitinka su vertinamojo vieneto administracija, tyrėjais ir doktorantais – ir susipažįsta su vertinamojo vieneto mokslinių tyrimų infrastruktūra;
2. Vienas vertinamojo vieneto darbuotojas (grupės atstovas) dalyvauja tik viename susitikime su ekspertais;
3. Vizito į VV metu pokalbiams vadovauja ekspertų komisijos vadovo paskirtas vizito ekspertų grupės vadovas;
4. Jei dėl Lietuvos Respublikoje įvestos nepaprastosios padėties ar ekstremaliosios situacijos ar kitų nuo Tarybos nepriklausančių aplinkybių ekspertų vizitai į VV buvimo vietą yra draudžiami arba nerekomenduojami, susitikimai gali būti organizuojami pasitelkiant elektronines ryšio priemones, Institucija su mokslinių tyrimų infrastruktūra supažindina pateikdama vaizdinę medžiagą.

Vizito trukmė ir eiga

Paprastai vizito trukmė yra 3 valandos, trukmė gali būti koreguojama atsižvelgiant į VV aprėptį ir mokslo sričių ir mokslo krypčių skaičių;

Siūloma standartinio vizito struktūra:

1. 30 min susitikimas su vertinamojo vieneto administracija (vertinamojo vieneto pristatymui skiriama iki 10 min., kitas laikas skirtas klausimams ir atsakymams);
2. 30 min susitikimas su vertinamojo vieneto tyrėjais (pridedamos papildomai iki 10 min kiekvienai papildomai mokslo krypčiai, kurios MTEP veiklos kokybę reikia įvertinti atskirai, tačiau maksimali susitikimo trukmė neturi viršyti 1 val.);
3. 30 min susitikimas su vertinamojo vieneto doktorantais (pridedamos papildomai iki 5 min kiekvienai papildomai mokslo krypčiai, kurios MTEP veiklos kokybę reikia įvertinti atskirai, tačiau maksimali susitikimo trukmė neturi viršyti 45 min);
4. vertinamojo vieneto mokslinių tyrimų infrastruktūros apžiūra gali trukti nuo 30 min iki 1 val. Jei, vertinamojo vieneto atstovų nuomone, reikalingas kitoks infrastruktūros apžiūros laiko intervalas, prašome susisiekti su Lietuvos mokslo tarybos MoVDAS darbuotojais. Pagal galimybes bus atsižvelgiama į individualaus vertinamojo vieneto poreikį.

Rekomendacijos ir siūlymai vizito organizavimui:

- Pageidautina, kad ekspertai turėtų privačią erdvę darbiniam apsitaramui po vizito ir tarp interviu su vertinamojo vieneto grupėmis;
- Jei, dėl nenumatytų ir nuo Lietuvos mokslo tarybos nepriklausančių aplinkybių, dalis ekspertų negalėtų dalyvauti susitikime gyvai, pasirūpinti, kad susitikimas galėtų vykti hibridiniu būdu. Apie tai institucija bus informuota, kiek įmanoma anksčiau. PRIEDAS NR. 1

2. Example Guidelines for preparation final expert panel report

THE STRUCTURE OF THE FINAL REPORT:

Panel Chair will be responsible for coordination of preparation of the Panel Report. He/she shall coordinate the work of the members of the Panel and their workload in the preparation of the Panel Report.

The Panel Report will consist of:

1. introductory information (prepared by RCL)
2. **report for each UoA** (prepared by assigned experts)
3. outlook/general conclusions of AT Panel (prepared by Panel Chair).

Report for UoA consist of:

- Scores for each of the criterion with explanatory text for each
 - **Quality of R&D activities**
 - **Economic and social impact of R&D activities**
 - **Development potential of R&D activities**
- Recommendations for the continuation and/or improvement of the UoA

Content:

RCL WILL PREPARE THE INTRODUCTORY PART AND WILL INCLUDE THESE PARTS:

- Purpose, Scope, and Goals of the CEA; Assessment Organization and Assessment Criteria; Expert Panel for AT Group of UoA; Assessment Organization for AT Group of UoA.

REPORTS FOR EACH UNIT OF ASSESSMENT SHALL INCLUDE:

- Scores for each of the criterion, with explanatory text for each
 - **Quality of R&D activities**
 - **Economic and social impact of R&D activities**
 - **Development potential of R&D activities**
- **Recommendations for the continuation and/or improvement of the UoA:**
 - Recommendations could be made on how to improve research quality and socio-economic impact.
 - Recommendations for strengthening the UoA and its future potential, including (but not limiting to) its research environment and infrastructure, strategic management and operational issues and the composition of research staff.
 - Recommendations should be formulated for a five-year period considering the context of the global trends in their respective research fields taking into the account the peculiarities of the Lithuanian research system.

FINDINGS OF THE PANEL:

Panel Chair writes **the Findings (Outlook) of the AT Panel**, which would be a **general overview** and **recommendations for the research fields covered by the Panel** in Lithuania. If you wish, you elaborate on:

- **The overall quality of research (research fields of your Panel) and its level of internationalisation**

- **Knowledge transfer:** socio-economic impact of research activities
- **Infrastructure, funding, management, human resources (including career development and human resource management)**
- **Recommendations for the covered research fields/for the national science system**

Panel Chair is free to add anything she/he thinks is important. As well, if Panel Chair wish, he could ask Panelists to contribute.

Volume:

Explanatory text of each criterion should be from 400 words.

Deadlines:

The **deadline** for submitting the **Final Panel Report** for the AT Panel is Monday, the 26th of June 2023.

The suggested timeline of the preparation of the **report for UoA**:

Till 2023/05/22: The draft of **report for UoA** should be prepared within 2 weeks after the visit to Lithuania. After the approval of the Panel Chair the reports should be submitted in the online assessment system “Vieversys”.

The draft final reports will be reviewed by RCL representatives. RCL representative can ask to clarify the provided text, might draw your attention to any factual discrepancies.

2023/06/05: the Panel Chair should confirm that the **final reports for UoA** are ready to be shared with Institutions. Only written justification of the scores (without the scores and recommendations) will be sent to the unit of assessment. The unit of assessment has a right within 3 working days provide comments regarding factual errors.

From 2023/06/15: The revision and finalisation of the **report for UoA** after the feedback of units of assessment should be done in approx. one week. If the UoA provides any comments regarding factual errors, the Expert Panel shall prepare a response to the UoA on its decision, which will be submitted to the Institution together with the results of the UoA assessment (after 26th of June).

Till 2023/06/26: The members of the Panel must send written approval of the Panel Report to the Chair and the Panel Coordinator.

Guidelines for explanatory text:

The justification for the assessment of the UoA shall be reasoned and based on the information provided for the assessment, the information gathered during the visit and the information provided by the RCL at the request of the Panel.

By completing the report for UoA (accessible at the online assessment system “Vieversys” and as document template), the expert refers to the preliminary assessment forms of his / her own and other experts, the information collected during the visits to the UoA, and the final evaluation results (scores) of the UoA agreed by the Panel.

To justify the given score, it is necessary to refer to the scales of criteria and the specific information for each criterion provided in Table 1, Table 2 and Table 3.

Scales for the assessment criteria and the data to inform the scoring of the criteria.

Table 1. Scores and definitions of the criterion: the quality of R&D activities

SCORE	DEFINTION	DESCRIPTION	INFORMATION TO CONSIDER FOR SCORING THE CRITERION
5	Excellent	The unit of assessment is among top international players (in a research field or group of research fields of a research area). R&D activities are of the highest international standard.	The following information will be provided for the R&D quality assessment purposes: 1. by the UoA's research field and/or group/groups of research fields within research area:
4	Very good	The unit of assessment is strong at the international level (in a research field or group of research fields of a research area). R&D carried out is of high level and internationally recognised.	1.1. the data on doctoral studies of the unit of assessment for each past 5-year period (as of 31 December): 1.1.1. the list of theses defended; 1.1.2. the numbers of PhD students in the 1-4 years' full-time department and in the 1-6 years' part-time studies department, with foreign students separated out;
3	Good	The unit of assessment is strong with limited international recognition (in a research field or group of research fields of a research area). R&D carried out is of high level and nationally recognised.	1.2. the list of teaching staff with a scientific degree of the unit of assessment as at 31 December of the last year of the assessment period and the list of research workers and other researchers with a scientific degree, with links to their scientific profiles;
2	Satisfactory	The unit of assessment is assessed satisfactorily at the national level (in a research field or group of research fields of a research area). R&D carried out is satisfactory.	1.3. the following information on the unit of assessment for the past five years: 1.3.1. the list of best research outputs; 1.3.2. the list of best reports delivered at conferences abroad; 1.3.3. the list of main national and international awards for R&D activities; 1.3.4. the details of the participation in the competition-based R&D projects.
1	Poor	The unit of assessment is assessed as poor at the national level (in a research field or group of research fields of a research area). R&D activities carried out are of low level.	2. The information available to the RCL, for the period under assessment, on research results dissemination units (research outputs) of the assessment of the Institution and the participation in the international R&D programmes in research areas obtained after summarising the annual results of R&D activities of universities and research institutes.
0	No R&D	The unit of assessment does not carry out R&D.	

Table 2. Scores and definitions of the criterion: the economic and social impact of R&D activities

SCORE	DEFINTION	DESCRIPTION	INFORMATION TO CONSIDER FOR SCORING THE CRITERION
5	Excellent	The unit of assessment carries out scientific research of exceptional importance and is an extremely important partner in R&D outside academia. The unit of assessment has a positive influence on the development of society and is a highly valued partner in R&D matters not only within the academic community but also outside it. Employees of the Institution are regarded as experts in public and private sectors.	The following information will be provided for the economic and social impact of R&D activities assessment purposes: for the past five years: the list of research outputs, R&D orders of economic entities (Lithuanian and foreign), and l projects (national and international) that had the greatest economic and social impact; 1.2. the lists of the main cases of participation of researchers of the unit of assessment in working groups, panels or committees formed by administrative authorities, state and municipal enterprises and organisations; 1.3. the lists of the main consultations provided by the unit of assessment to the public or economic entities; 1.4. the lists of the main scientific conferences and events organised by the unit of assessment; 1.5. the lists of the main cases of participation of the researchers of the unit of assessment in editorial boards of scientific journals; 1.6. the lists of the main memberships of the researchers of the unit of assessment in international working groups, associations etc.; 1.7. the lists of the main results of scientific popularisation activities; 1.8. the data on cooperation agreements between research and economic entities. 2. The information for the period under assessment available to the Council on orders of economic entities carried out by the Institution, obtained having summarised the results of annual assessment of R&D activities of universities and research institutes.
4	Very good	The unit of assessment carries out very important scientific research and is a very important partner in R&D beyond the academic community. The research carried out is important for society. The unit of assessment is closely related not only with academic community but also with business, decision-makers, and society.	
3	Good	The unit of assessment carries out important research and is an important partner in R&D outside the academic community. The research carried out is important for society. Relationship with business, decision-makers and society is appropriate to a recognised institution carrying out academic activities.	
2	Satisfactory	Unit of Assessment carries out important scientific research, but little interacts with private sector, decision-makers, society. The research carried out is important for society, but interaction of the unit of assessment with business, decision-makers and society is weak.	
1	Poor	The research carried out by the unit of assessment is not important, there is no interaction with business decision-makers and society. The research carried out is not important for society. The unit of assessment does not interact with business, decision-makers and society.	
0	No R&D	The unit of assessment does not carry out R&D.	

Table 3. Scores and definitions of the criterion: the development potential of R&D activities

SCORE	DEFINITION	DESCRIPTION	INFORMATION TO CONSIDER FOR SCORING THE CRITERION
5	Excellent	The unit of assessment has potential to achieve excellent ratings. Having regard to current performance, the human resources, strategy, organisation of activities and infrastructure of the unit of assessment will ensure conditions for excellent ratings in the next 5 years.	The following information will be provided for the development potential of R&D activities assessment purposes: 1. the description of the current R&D infrastructure and the lines of its planned development in terms of its use, available access to other R&D infrastructure, participation in national and international research infrastructures, participation in other international R&D organisations; 2. human resources structure and dynamics: 2.1. numbers of research workers (teaching staff and research workers, other researchers), PhD students, other employees (hereinafter collectively - the employees) for the last year of the period under assessment; 2.2. the distribution of the employees by age and gender (as at 31 December of the last year of the period under assessment); 2.3. human resources management principles; 3. the strategic operating plan of the unit of assessment or the Institution; 4. the description and justification of the R&D subjects to be developed; 5. the information on the policy of training new generation of researchers; 6. the information on the UoA's strengths, weaknesses, opportunities and threats (SWOT).
4	Very good	The unit of assessment has potential to achieve very good ratings. Having regard to current performance the human resources, strategy, organisation of activities and infrastructure of the unit of assessment will ensure conditions for very good ratings in the next 5 years.	
3	Good	The unit of assessment has potential to achieve good ratings. Having regard to current performance, the human resources, strategy, and organisation of activities and infrastructure of the unit of assessment will ensure, conditions for good ratings in the next 5 years.	
2	Satisfactory	The unit of assessment has potential to operate only satisfactorily. Having regard to current performance, the human resources, strategy, and organisation of activities and infrastructure of the unit of assessment will ensure to achieve only satisfactory ratings in the next 5 years.	
1	Poor	The unit of assessment has no potential to operate at least satisfactorily. Having regard to current performance, the human resources, strategy, organisation of activities and infrastructure of the unit of assessment will lead to poor ratings in the next 5 years.	
0	No R&D	The unit of assessment does not carry out R&D.	

3. Vertinimo rezultatų apibendrinimas

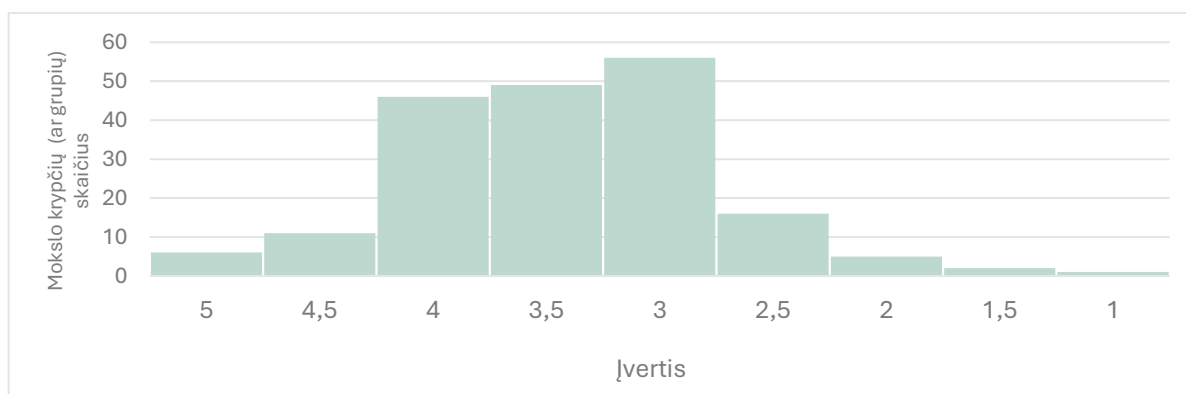
2023 m. Palyginamojo ekspertinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros vertinimo rezultatai

Palyginamojo ekspertinio vertinimo metu vertinamieji vienetai buvo vertinami pagal tris vertinimo kriterijus:

1. MTEP veiklos kokybė mokslo kryptyje arba mokslo krypties grupėje;
2. MTEP veiklos socialinis ir ekonominis poveikis;
3. MTEP veiklos perspektyvumas.

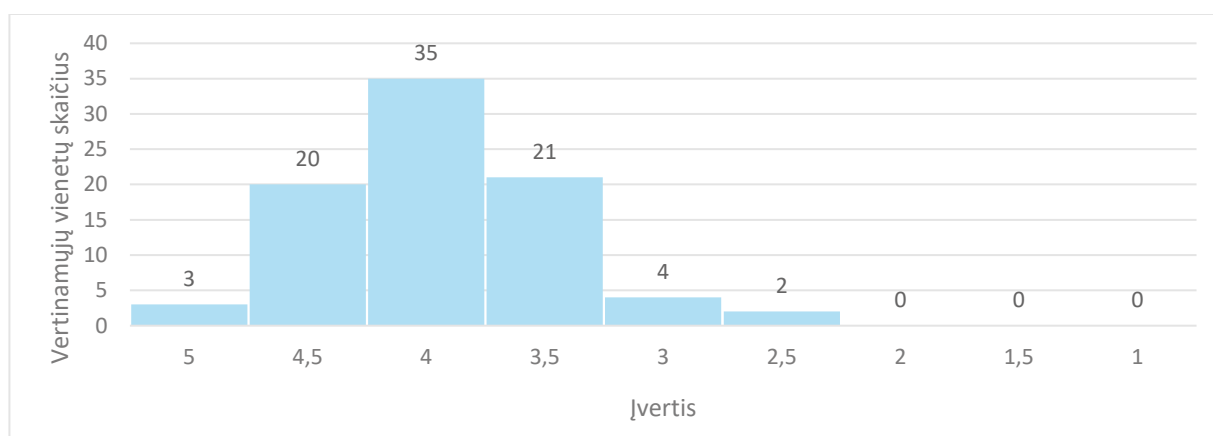
Iš viso buvo įvertinti 85 vertinamieji vienetai ir 192 mokslo kryptys ar mokslo krypčių grupės mokslo srityje, kuriose vertinamieji vienetai vykdė MTEP veiklą.

63 mokslo kryptys (ar mokslo krypčių grupės) iš 192 (33 proc.) buvo įvertintos kaip stiprios tarptautiniu mastu arba yra tarptautinio masto lyderės.

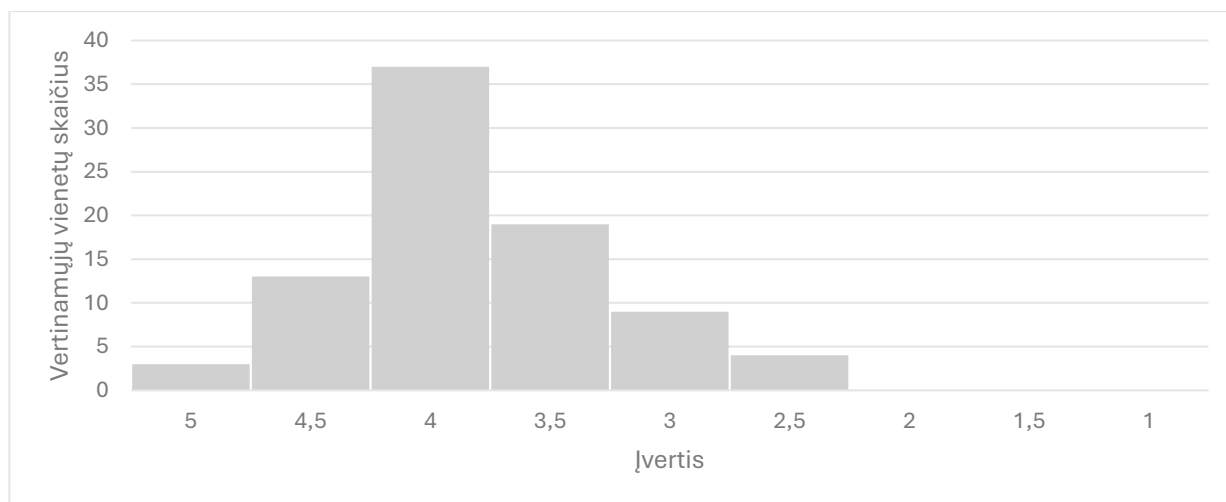
1 pav. MTEP kokybės įvertis

58 iš 85 arba du trečdaliai (68 proc.) institucijų vertinamųjų vienetų yra įvertinti kaip labai (ar ypač) svarbūs partneriai už akademinės bendruomenės ribų – visuomenėje, versle.

2 pav. MTEP veiklos ekonominio ir socialinio poveikio įvertis

53 iš 85 arba (62,4 proc.) institucijų vertinamųjų vienetų potencialas veikti įvertintas labai gerai arba puikiai.

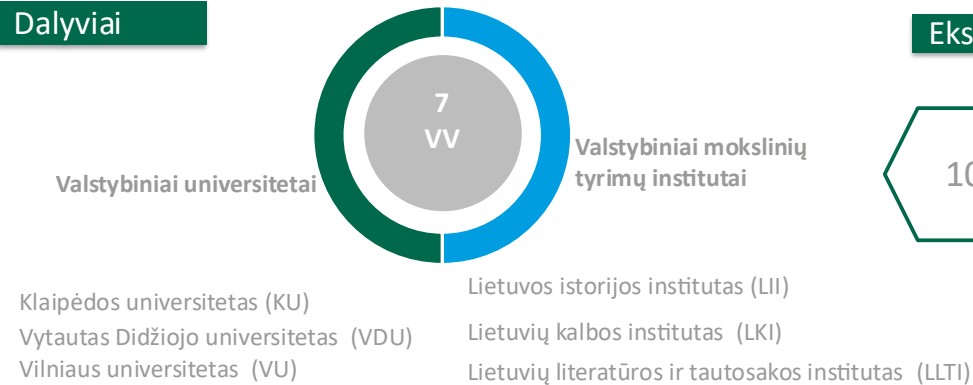

3 pav. MTEP veiklos perspektyvumo įvertis

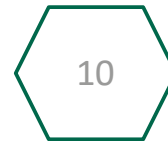
PEV: Ekspertų komisija H1: Humanitariniai mokslai

Ekspertų komisijos vadovas – Jan Palmowski

Dalyviai

Ekspertai

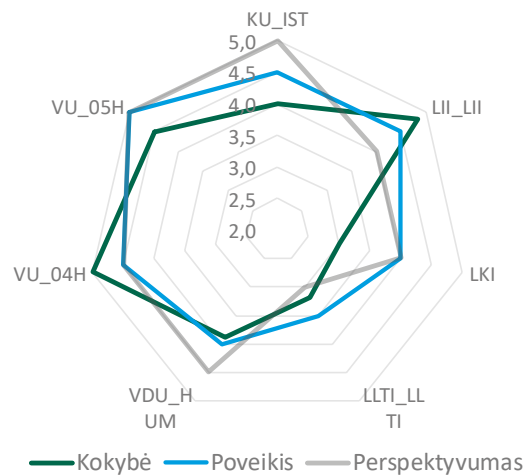
Ekspertų iš mokslinius tyrimus vykdančių institucijų 8 skirtingose užsienio šalyse:

Lenkija 3
Austrija 1
Čekijos Respublika 1
Suomija 1
Vengrija 1
Nyderlandai 1
Jungtinė Karalystė 1
Peru 1

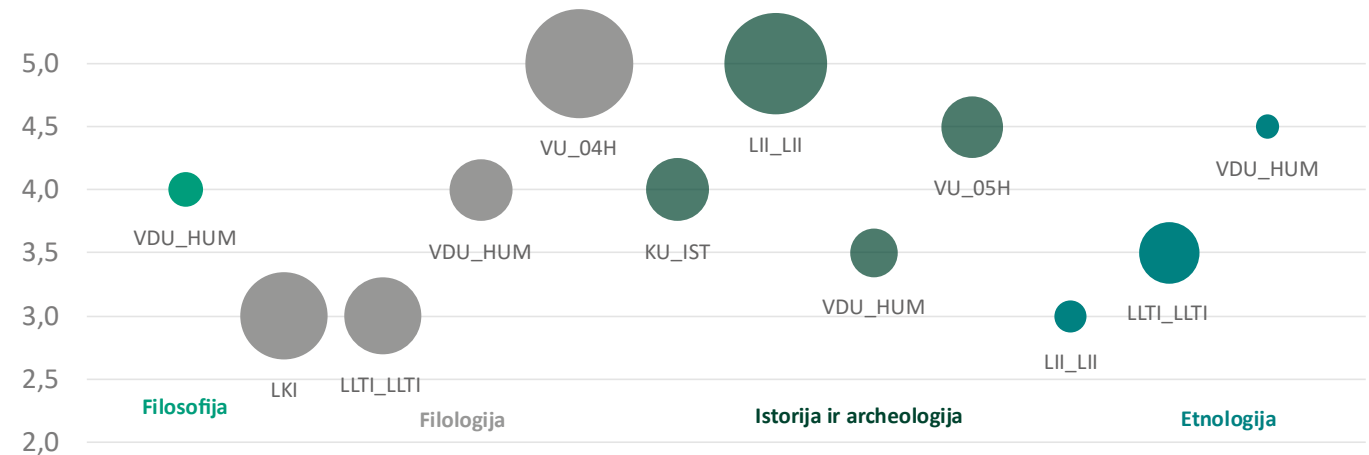

Rezultatai

VV vertinimo kriterijų įverčiai

MTEP veiklos kokybės įverčiai mokslo kryptyse

Apskritimo dydis išreikštas MVDDA. Mažiausias MVDDA mokslo kryptyje – 3,6; didžiausias – 73,6

PEV: Ekspertų komisija H2: Humanitariniai mokslai

Ekspertų komisijos vadovė – Ivana Diaz Fernandez

Ekspertai

12

Ekspertų iš mokslinius tyrimus vykdančių institucijų 9 skirtingose užsienio šalyse:

Austrija
Čekijos Respublika
Suomija
Vengrija
Airija
Italija
Peru
Lenkija
Ispanija

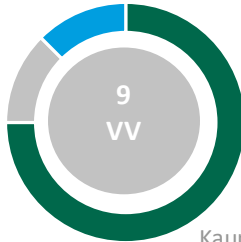

Dalyviai

Nevalstybinis universitetas

Europos humanitarinis universitetas (EHU)

Valstybinis mokslinių tyrimų institutas
Lietuvos kultūros tyrimų institutas (LKTI)

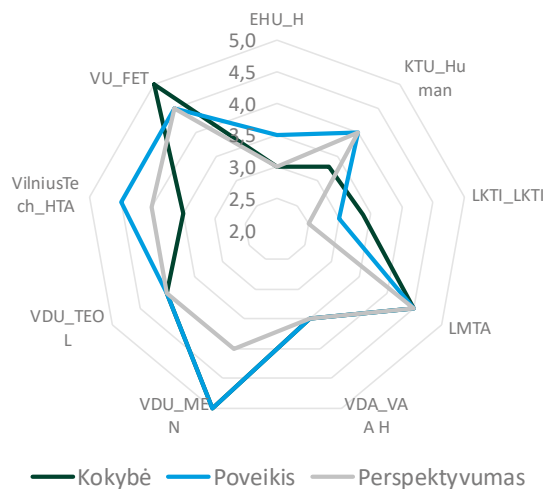

Valstybiniai universitetai

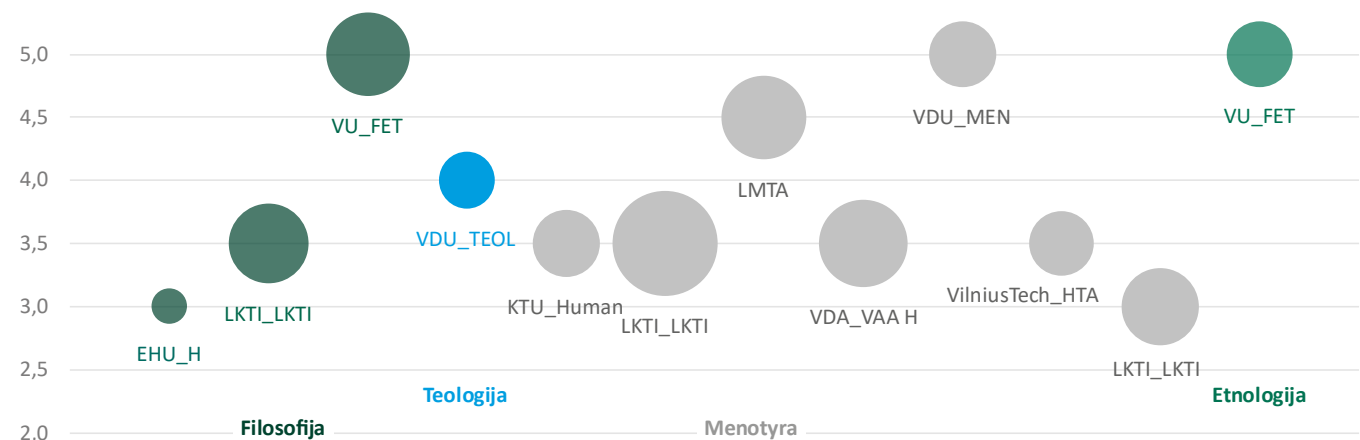
Kaunas Kauno technologijos universitetas (KTU)
Lietuvos muzikos ir teatro akademija (LMTA)
Vilniaus dailės akademija (VDA)
Vilniaus Gedimino technikos universitetas (VILNIUS TECH)
Vytauto Didžiojo universitetas (VDU)

Rezultatai

VV vertinimo kriterijų įverčiai

MTEP veiklos kokybės įverčiai mokslo kryptyse

Apskritimo dydis išreikštas MVDDA. Mažiausias MVDDA mokslo kryptyje– 2,9; didžiausias – 25,5

Dalyviai

Valstybiniai universitetai

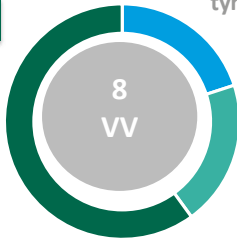
Mykolo Romerio universitetas (MRU)
Vytauto Didžiojo universitetas (VDU)
Vilniaus universitetas (VU)

Nevalstybinis mokslinių tyrimų institutas

PPMI Group

Nevalstybinis universitetas

Europos humanitarinis universitetas (EHU)

Ekspertai

9

PEV: Ekspertų komisija S1: Socialiniai mokslai

Ekspertų komisijos vadovas – Nicolaas Stijn Groenendijk

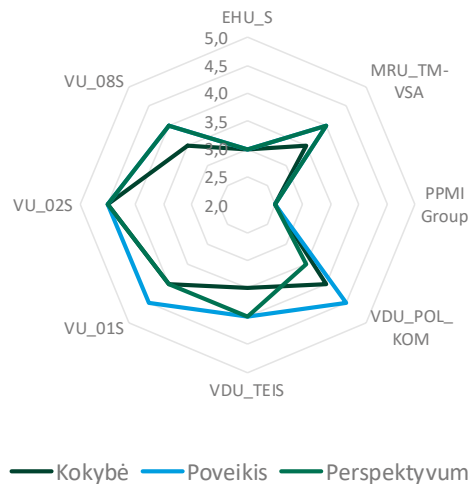
Ekspertai iš mokslinių tyrimus vykdančių institucijų 9 skirtingose užsienio šalyse:

Kroatija	1
Čekijos Respublika	1
Danija	1
Estija	1
Suomija	1
Izraelis	1
Norvegija	1
Rumunija	1
Ispanija	1

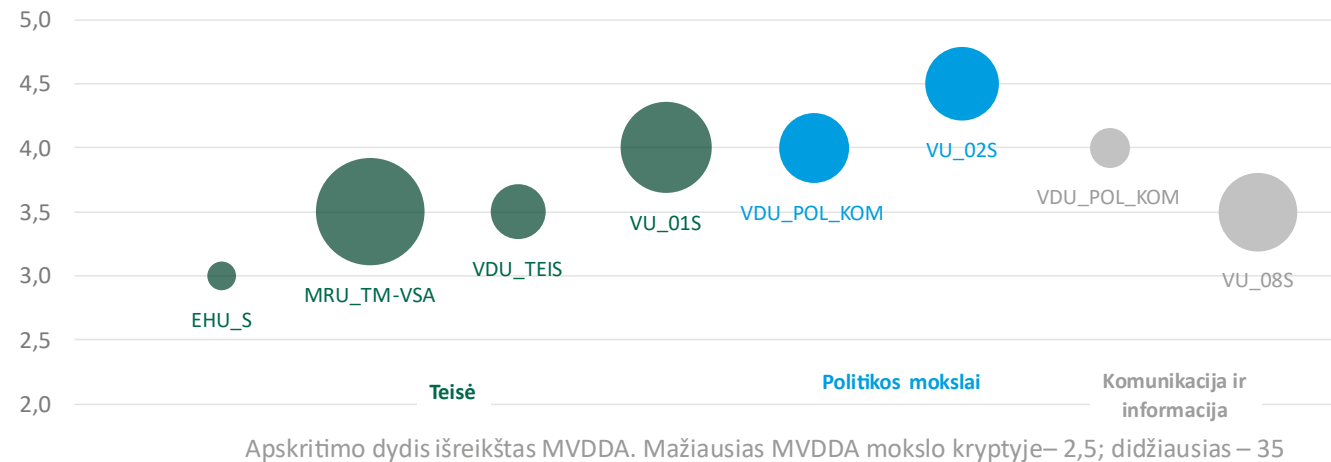

Rezultatai

VV vertinimo kriterijų įverčiai

MTEP veiklos kokybės įverčiai mokslo kryptyse

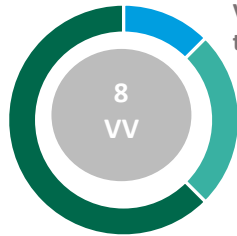
PEV: Ekspertų komisija S2: Socialiniai mokslai

Ekspertų komisijos vadovas– Soumodip Sarkar

Dalyviai

Valstybiniai universitetai

Mykolo Romerio universitetas (MRU)
Kauno technologijos universitetas (KTU)
Vilniaus Gedimino technikos universitetas (Vilnius TECH)
Vytauto Didžiojo universitetas (VDU)
Vilniaus universitetas (VU)

Valstybinis mokslinių tyrimų institutas

Lietuvos energetikos institutas (LEI)

Nevalstybiniai universitetai

ISM Vadybos ir ekonomikos universitetas (ISM)
Kazimiero Simonavičiaus universitetas (KSU)

Ekspertai

13

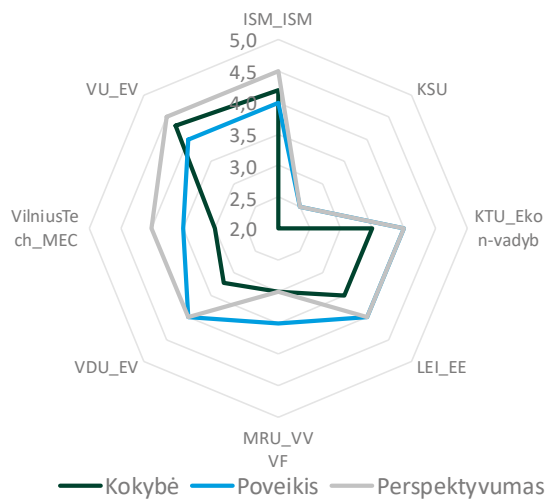
Ekspertų iš mokslinių tyrimus vykdančių institucijų 9 skirtingose užsienio šalyse:

Ispanija	3
Čekijos Respublika	2
Lenkija	2
Estija	1
Danija	1
Nyderlandai	1
Portugalija	1
Rumunija	1
Švedija	1

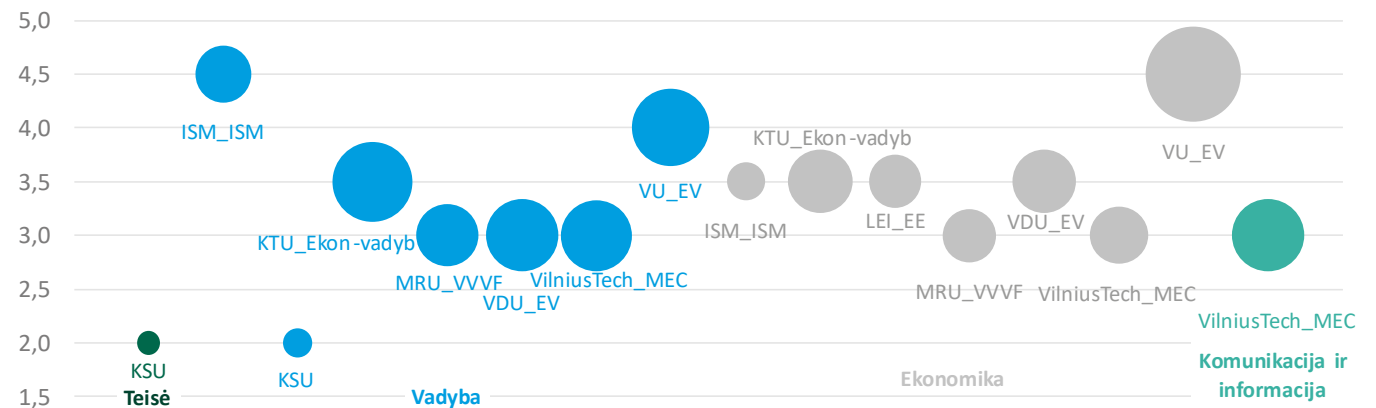

Rezultatai

VV vertinimo kriterijų įverčiai

MTEP veiklos kokybės įverčiai mokslo kryptyse

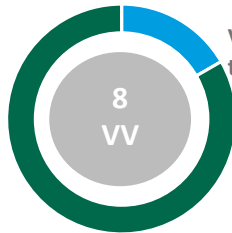

Apskritimo dydis išreikštas MVDDA. Mažiausias MVDDA mokslo kryptyje– 2,42; didžiausias – 39,98

PEV: Ekspertų komisija S3: Socialiniai mokslai

Ekspertų komisijos vadovė— **Andrea Kárpáti**

Dalyviai

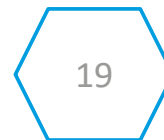
**Valstybinis mokslinių
tyrimų institutas**

Lietuvos socialinių mokslų centras (LSMC)

Valstybiniai
universitetai

Kauno technologijos universitetas (KTU)
Klaipėdos universitetas (KU)
Lietuvos sporto universitetas (LSU)
Vytauto Didžiojo universitetas (VDU)
Vilniaus universitetas (VU)

Ekspertai

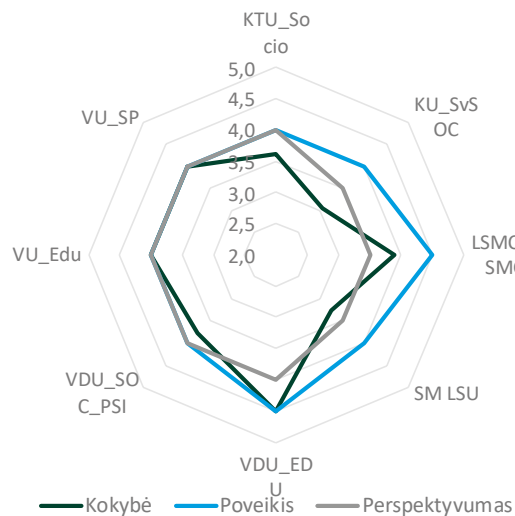

Ekspertų iš mokslinius tyrimus vykdančių institucijų 11 skirtingų užsienio šalių:

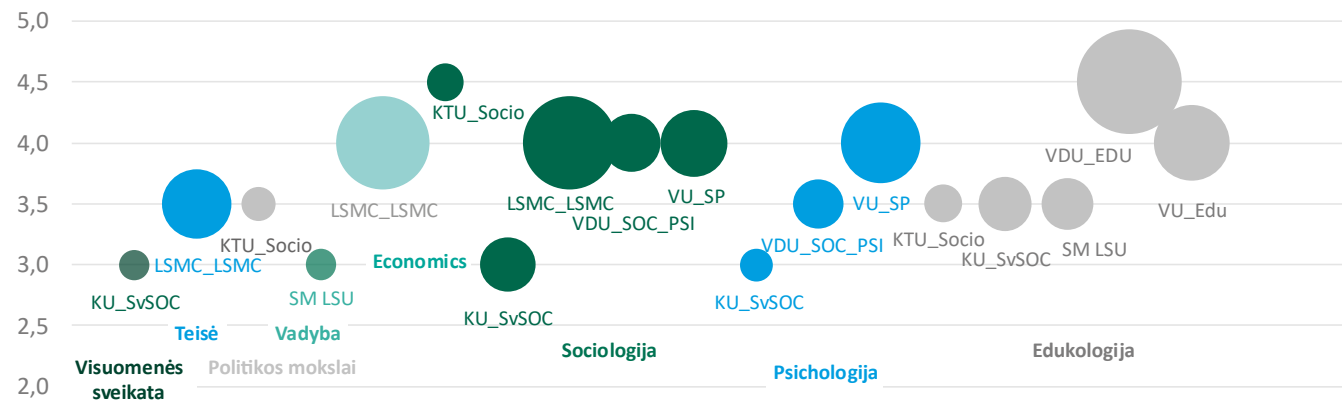

Rezultatai

VV vertinimo kriterijų įverčiai

MTEP veiklos kokybės įverčiai mokslo kryptyse

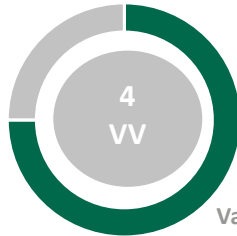

Apskritimo dydis išreikštas MVDDA. Mažiausias MVDDA mokslo kryptyje – 3,89; didžiausias – 46,58

PEV: Ekspertų komisija SH: Socialiniai ir Humanitariniai mokslai

Dalyviai

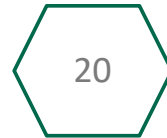
Nevalstybinis universitetas
LCC Tarptautinis universitetas (LCC)

Valstybiniai universitetai

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija (LKA)
Klaipėdos universitetas (KU)
Mykolo Romerio universitetas (MRU)

Ekspertai

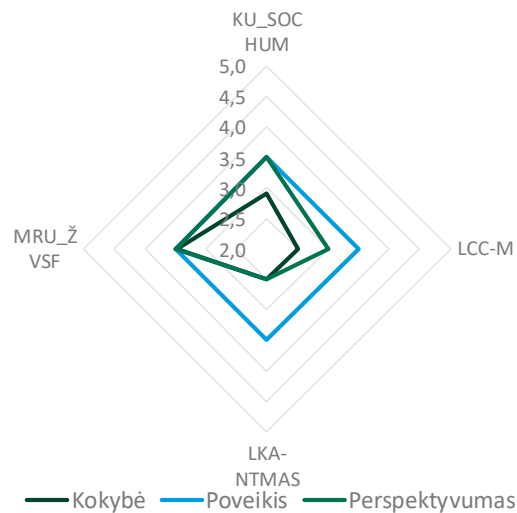
Ekspertų iš mokslinius tyrimus vykdančių institucijų 9 skirtingų užsienio šalių:

Čekijos Respublika 3
Estija 3
Suomija 4
Vengrija 2
Italija 1
Latvija 1
Nyderlandai 2
Lenkija 3
Ispanija 1

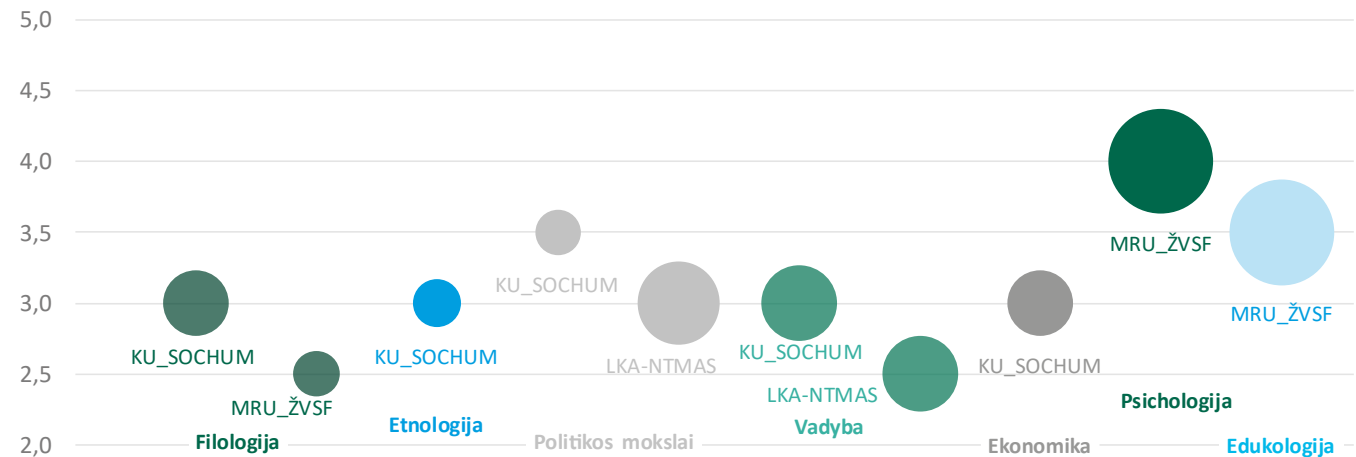

Rezultatai

VV vertinimo kriterijų įverčiai

MTEP veiklos kokybės įverčiai mokslo kryptyse

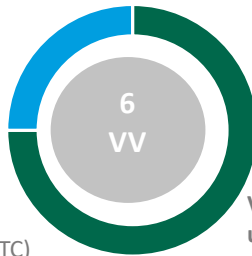

Apskritimo dydis išreikštas MVDDA. Mažiausias MVDDA mokslo kryptyje– 2,3; didžiausias – 12,2

Dalyviai

Valstybinis mokslinių tyrimų institutas

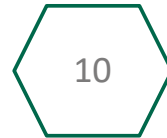
Gamtos tyrimų centras (GTC)

Valstybiniai universitetai

Klaipėdos universitetas (KU)
Vilniaus universitetas (VU)
Vytauto Didžiojo universitetas (VDU)

Ekspertai

PEV: Ekspertų komisija N: Gamtos mokslai

Ekspertų komisijos vadovas – Matti Lepparanta

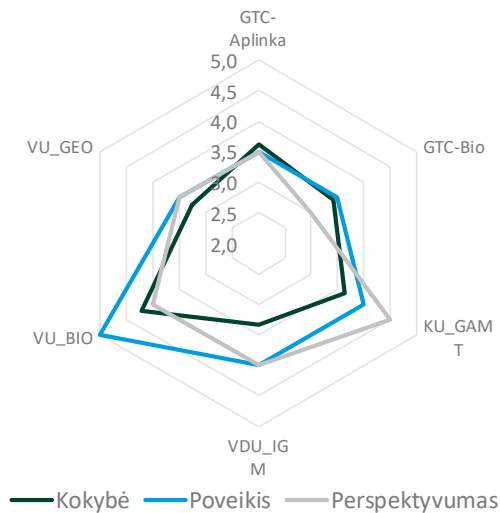
Ekspertų iš mokslinius tyrimus vykdančių institucijų 8 skirtingose užsienio šalyse:

Čekijos Respublika 2
Danija 1
Suomija 1
Graikija 1
Italija 1
Lenkija 1
Ispanija 1
Jungtinė Karalystė 2

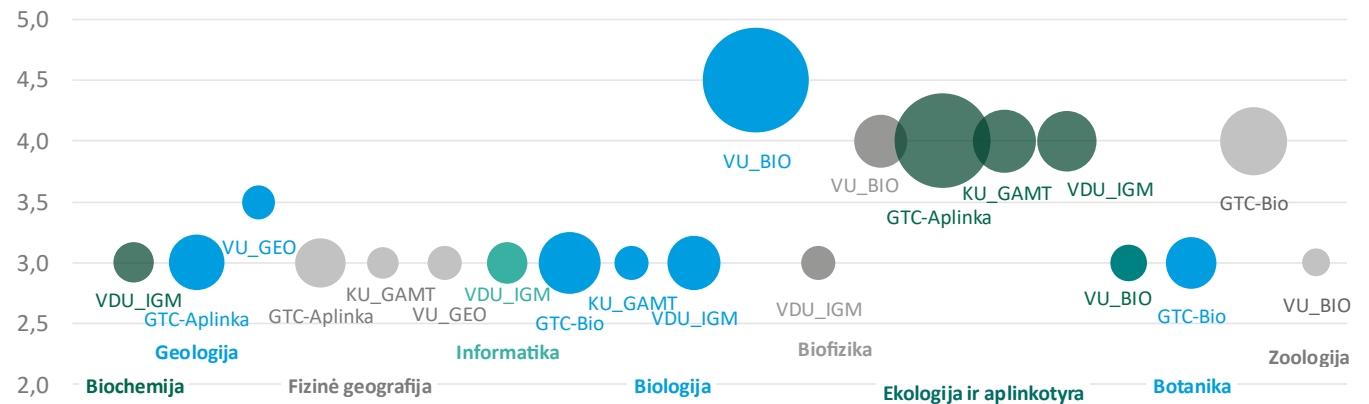

Rezultatai

VV vertinimo kriterijų įverčiai

MTEP veiklos kokybės įverčiai mokslo kryptyse

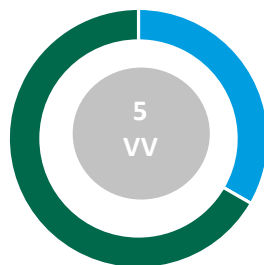

Apskritimo dydis išreikštas MVDDA. Mažiausias MVDDA mokslo kryptyje– 4,9; didžiausias – 70,1

PEV: Ekspertų komisija NT1: Gamtos ir Technologijos mokslai

Dalyviai

Valstybiniai
universitetai

Valstybinis
mokslinių tyrimų
institutas

Kauno technologijos universitetas (KTU)
Vilniaus universitetas (VU)

Fizinių ir technologijos mokslų centras (FTMC)

Ekspertai

Ekspertai iš mokslinių tyrimų vykdančių institucijų 5 skirtingose užsienio šalyse:

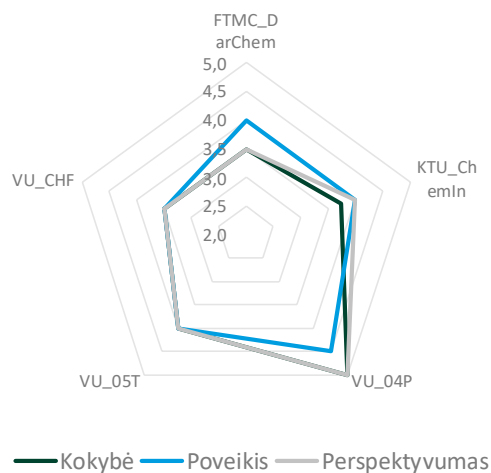
Ekspertų komisijos vadovė– Ursula Liebl

Jungtinė Karalystė 3
Prancūzija 2
Lenkija 2
Austrija 1
Airija 1

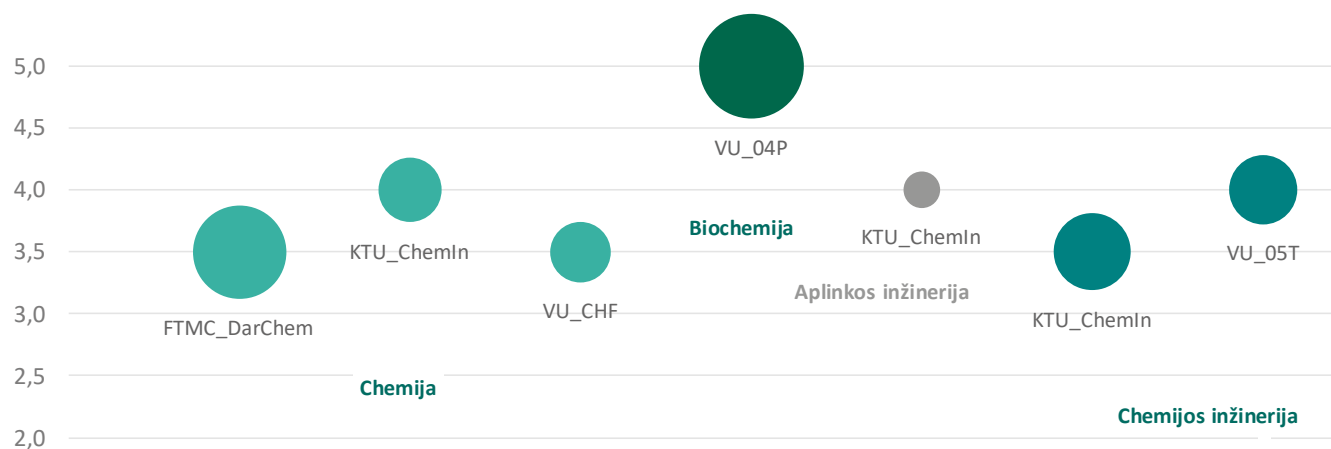

Rezultatai

VV vertinimo kriterijų įverčiai

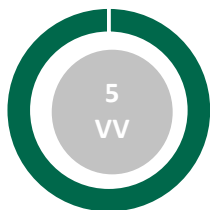
MTEP veiklos kokybės įverčiai mokslo kryptyse

Apskritimo dydis išreikštas MVDDA. Mažiausias MVDDA mokslo kryptyje– 11,8; didžiausias – 102,4

PEV: Ekspertų komisija NT2: Gamtos ir Technologijos mokslai

Dalyviai

Valstybiniai universitetai

Kauno technologijos universitetas (KTU)
Klaipėdos universitetas (KU)
Vilniaus Gedimino technikos universitetas (VILNIUS TECH)
Vilniaus universitetas (VU)

Ekspertai

Ekspertų iš mokslinius tyrimus vykdančių institucijų 8 skirtingose užsienio šalyse:

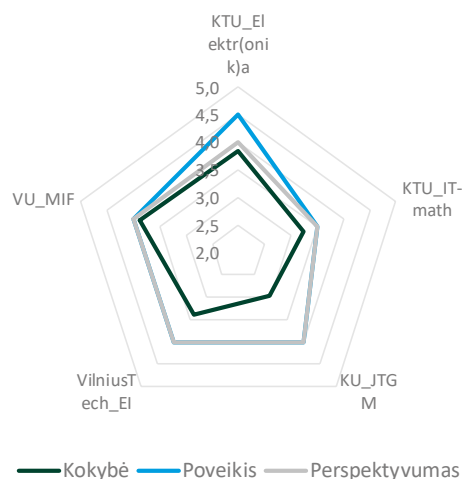
Ekspertų komisijos vadovas – Erkki Ikonen

Jungtinė Karalystė 1
Čekijos Respublika 1
Suomija 3
Vokietija 1
Airija 1
Italija 1
Lenkija 2
Slovėnija 1

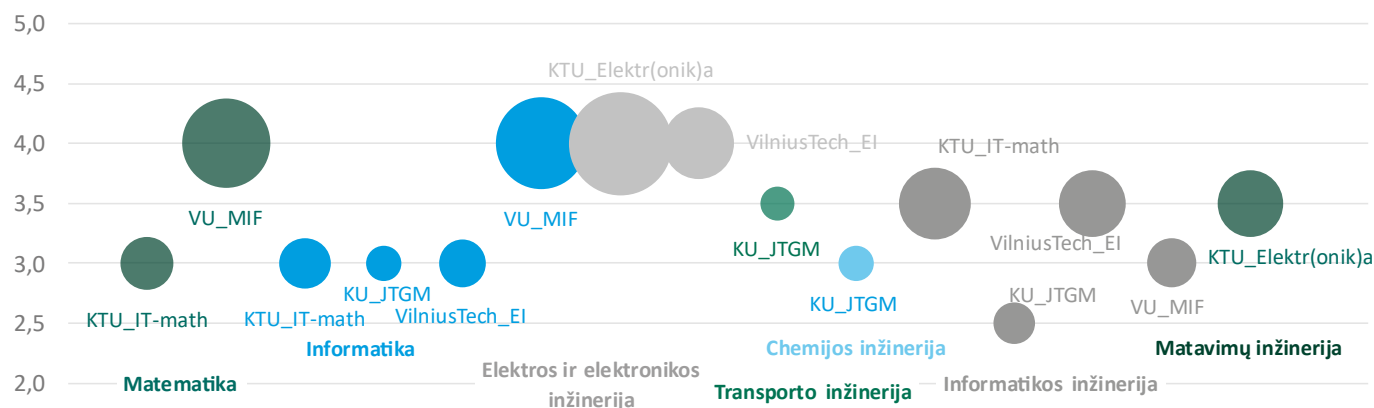

Rezultatai

VV vertinimo kriterijų įverčiai

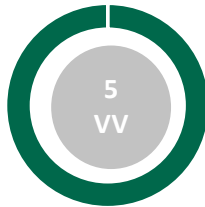
MTEP veiklos kokybės įverčiai mokslo kryptyse

Apskritimo dydis išreikštas MVDDA. Mažiausias MVDDA mokslo kryptyje – 5,6; didžiausias – 52

PEV: Ekspertų komisija NT2: Gamtos ir Technologijos mokslai

Dalyviai

Valstybiniai universitetai

Kauno technologijos universitetas (KTU)
Klaipėdos universitetas (KU)
Vilniaus Gedimino technikos universitetas (VILNIUS TECH)
Vilniaus universitetas (VU)

Ekspertai

Ekspertų iš mokslinius tyrimus vykdančių institucijų 8 skirtingose užsienio šalyse:

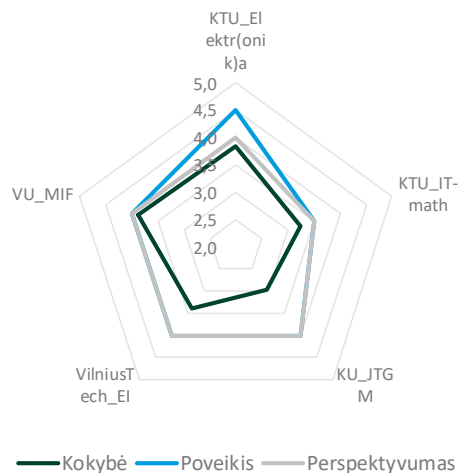
Ekspertų komisijos vadovas – Erkki Ikonen

Jungtinė Karalystė 1
Čekijos Respublika 1
Suomija 3
Vokietija 1
Airija 1
Italija 1
Lenkija 2
Slovėnija 1

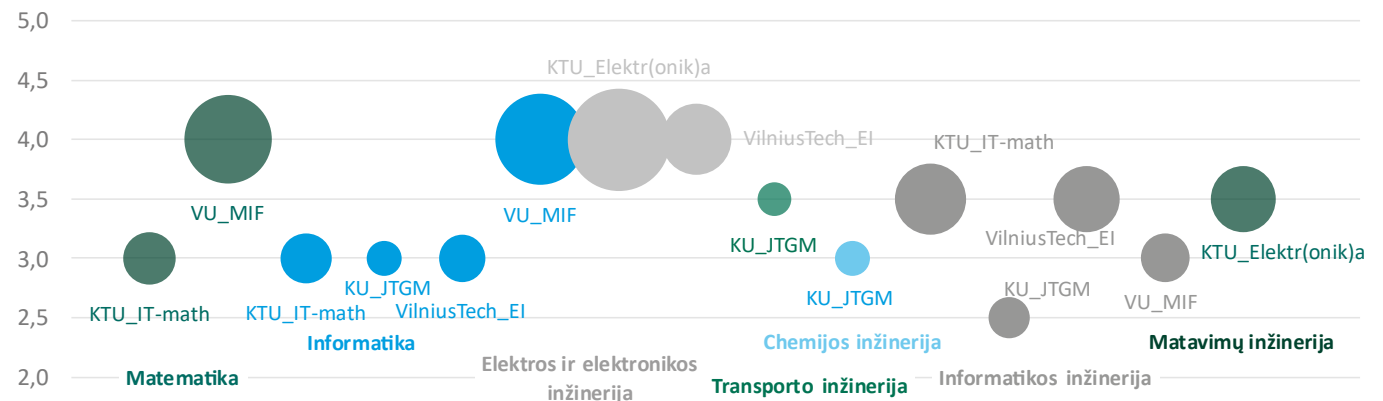

Rezultatai

VV vertinimo kriterijų įverčiai

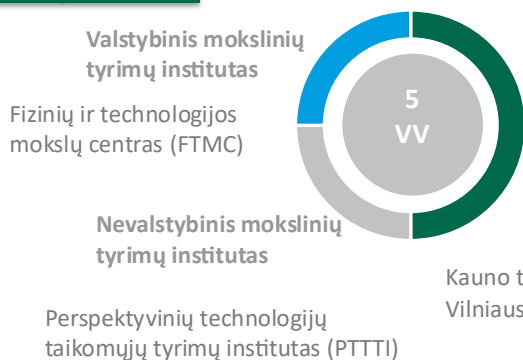
MTEP veiklos kokybės įverčiai mokslo kryptyse

Apskritimo dydis išreikštas MVDDA. Mažiausias MVDDA mokslo kryptyje– 5,6; didžiausias – 52

PEV: Ekspertų komisija NT3: Gamtos ir Technologijos mokslai

Dalyviai

Ekspertai

Ekspertai iš mokslinius tyrimus vykdančių institucijų 7 skirtingose užsienio šalyse:

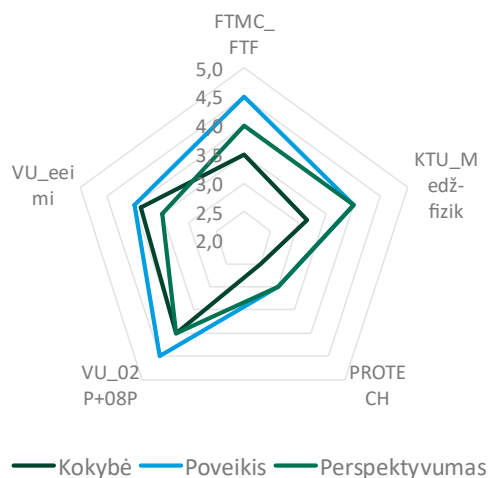
Ekspertų komisijos vadovas – Olaf Scholten

Čekijos Respublika	2
Danija	1
Airija	1
Italija	1
Nyderlandai	1
Lenkija	1
Ispanija	1

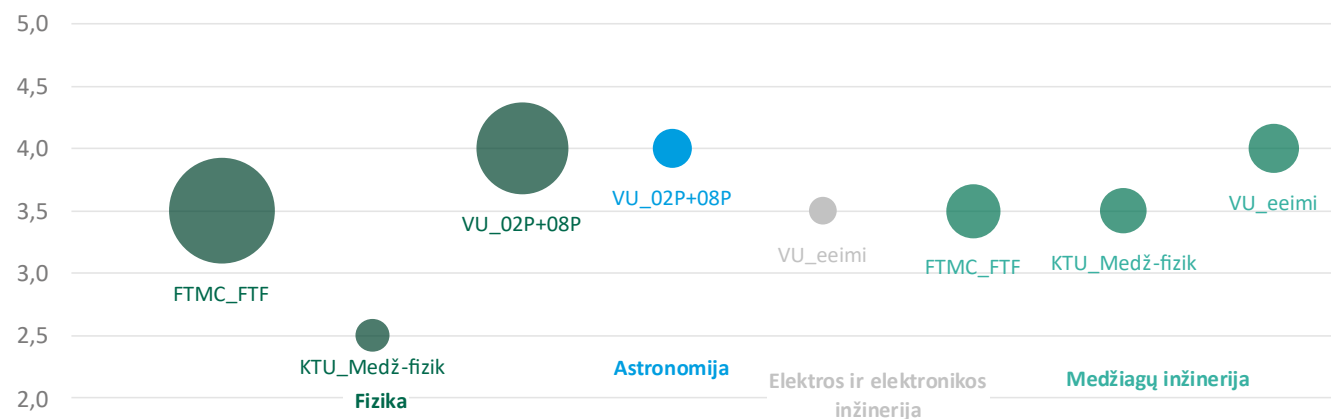

Rezultatai

VV vertinimo kriterijų įverčiai

MTEP veiklos kokybės įverčiai mokslo kryptyse

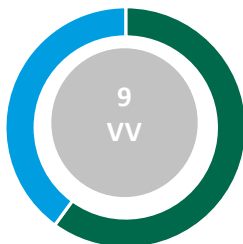

Apskritimo dydis išreikštas MVDDA. Mažiausias MVDDA mokslo kryptyje – 8,4; didžiausias – 126

PEV: Ekspertų komisija MN: Medicinos ir sveikatos ir Gamtos mokslai

Dalyviai

Valstybiniai
mokslinių tyrimų
institutai

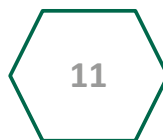

Valstybiniai
universitetai

Nacionalinis vėžio institutas (NVI)
Inovatyvios medicinos centras (IMC)

Lietuvos sporto universitetas (LSU)
Lietuvos sveikatos mokslų universitetas (LSMU)
Vilniaus universitetas (VU)

Ekspertai

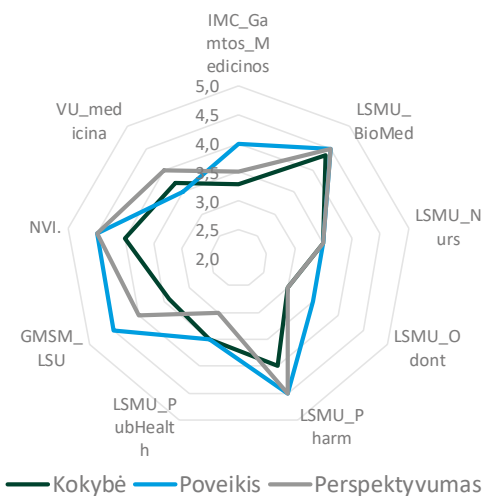
Ekspertų iš mokslinių
tyrimų vykdančių
institucijų 6
skirtingose užsienio
šalyse :

Prancūzija	5
Ispanija	2
Italija	1
Belgija	1
Portugalija	1
Suomija	1

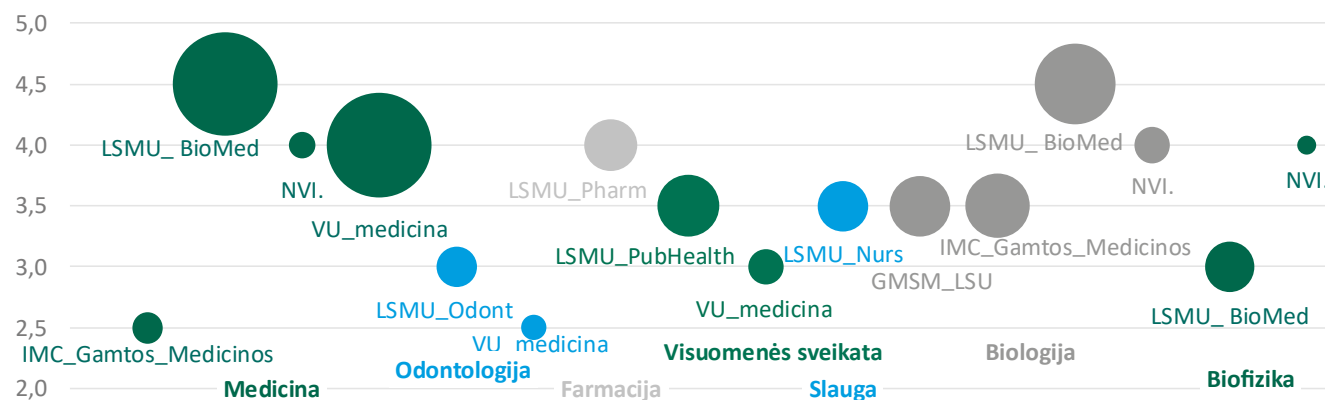

Rezultatai

VV vertinimo kriterijų įverčiai

MTEP veiklos kokybės įverčiai mokslo kryptyse

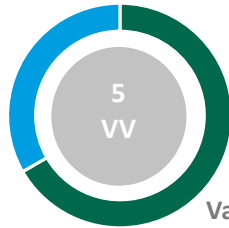

Apskritimo dydis išreikštas MVDDA. Mažiausias MVDDA mokslo kryptyje– 3; didžiausias – 91

PEV: Ekspertų komisija AT: Žemės ūkio ir Technologijos mokslai

Dalyviai

Valstybiniai mokslinių tyrimų institutai
Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centras (LAMMC)

Valstybiniai universitetai

Lietuvos sveikatos mokslų universitetas (LSMU)
Vytauto Didžiojo universitetas (VDU)

Ekspertai

Ekspertai iš mokslinius tyrimus vykdančių institucijų 7 skirtingose užsienio šalyse :

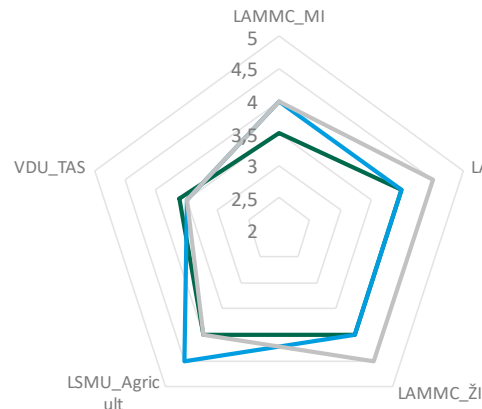
Bulgarija 1
Čekijos Respublika 1
Italija 3
Norvegija 1
Lenkija 1
Portugalija 1
Ispanija 1

Ekspertų komisijos vadovas– Kaare Magne Nielsen

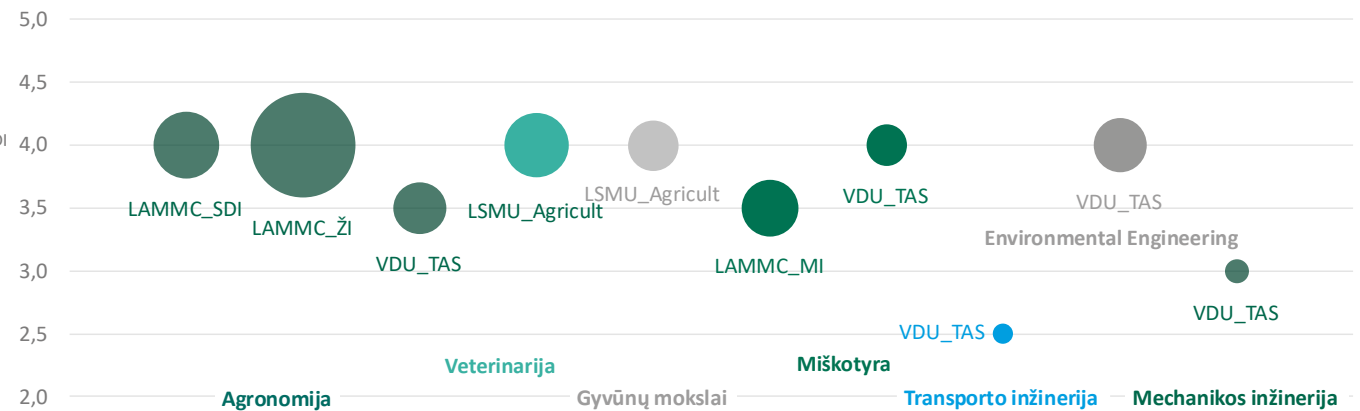
Rezultatai

VV vertinimo kriterijų įverčiai

— Kokybė — Poveikis — Perspektyvas

MTEP veiklos kokybės įverčiai mokslo kryptyse

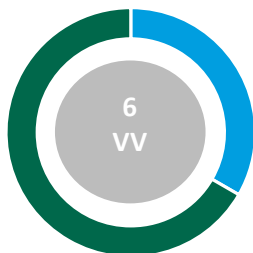
Apskritimo dydis išreikštas MVDDA. Mažiausias MVDDA mokslo kryptyje– 3,3; didžiausias – 89

PEV: Ekspertų komisija T: Technologijos mokslai

Dalyviai

Valstybiniai universitetai

Kauno Technologijos Universitetas (KTU)
Vilniaus Gedimino technikos universitetas (Vilnius TECH)

Valstybinis institutas

Lietuvos energetikos institutas (LEI)

Ekspertai

10

Ekspertų iš mokslinių tyrimus vykdančių institucijų 8 skirtingose užsienio šalyse:

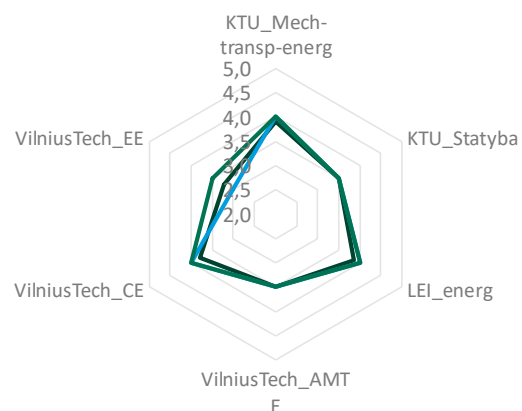
Ekspertų komisijos vadovas –Leonid Dubrovinsky

Graikija	2
Lenkija	2
Austrija	1
Kipras	1
Danija	1
Prancūzija	1
Vokietija	1
Portugalija	1

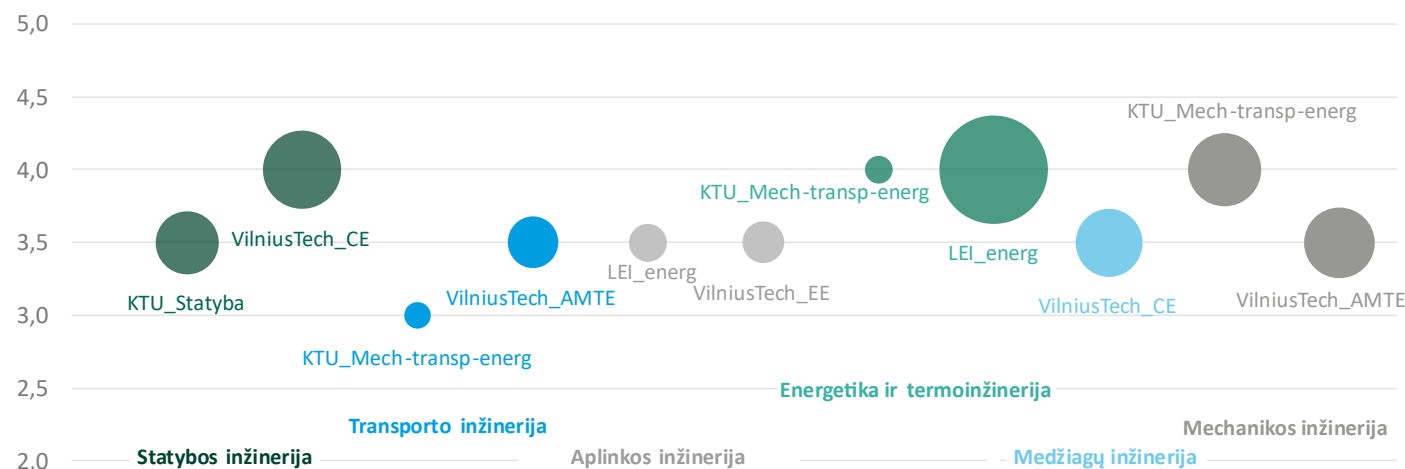
Rezultatai

VV vertinimo kriterijų įverčiai

— Kokybė — Poveikis — Perspektyvumas

MTEP veiklos kokybės įverčiai mokslo kryptyse

Apskritimo dydis išreikštas MVDDA. Mažiausias MVDDA mokslo kryptyje– 4,5; didžiausias – 77,5

4. Feedback from Experts who participated in the CEA

After the 2023 Comparative Expert Assessment of R&D Activities (hereinafter – CEA), a survey with five open-ended questions was sent to experts who evaluated the Units of Assessment (hereinafter UoA). A total of 47 experts (out of 113) responded. The survey asked them to identify the strengths and weaknesses of the CEA process, provide an overall evaluation of their satisfaction, and offer suggestions regarding the format of data submission and the organization of the assessment.

Strengths of the CEA Process

Experts identified the following strengths of the CEA process:

- Impartiality in evaluation by involving international experts and assigning at least two representatives from each research field.
- Transparency of the evaluation process and effective conflict-of-interest management.
- A qualitative rather than quantitative assessment approach.
- The opportunity for direct communication with the UoA's administration, researchers, and doctoral students.
- Coordination and planning of the assessment process.
- Professionalism of the organizers in promptly addressing emerging issues.

Formation of Units of Assessment

Although the vast majority of experts reported being satisfied or very satisfied with the CEA process, certain concerns and criticisms were raised. Issues related to the formation of UoA varied, with some experts noting that UoAs were of vastly different sizes, artificially assembled from non-collaborating research groups, or artificially divided when groups were closely related or already collaborating. Ideally, all UoAs should be homogeneous in terms of structure and collaboration while also being of similar size. However, there were few concrete expert suggestions on how to implement this with the current research groups. A couple of proposals included adjusting the minimum and maximum size of UoA or forming UoAs based on a single department or faculty.

Evaluation of R&D Activities Based on Three Criteria and Data form

Experts had widely differing opinions on potential changes to the data submission form. Some found the data to be extensive and suggested a more focused analysis of fewer submitted works. Others believed that all UoA publications and bibliometric analyses should be available for review. It is important to note, that these differing views could also stem not only from varying opinions on how R&D activities should be assessed but also from the significant differences in the volume of data submitted by UoAs of different sizes and the differing workload assigned to experts.

A more unified dissatisfaction was expressed regarding the inclusion of awards (especially local ones), which experts felt were not very useful for evaluation. As a result, experts suggested that awards—or at least local awards—should not be included in the data submission format.

Another important issue noted was the data forms inability to reflect how a UoA is managed, how researchers are supported, or what its R&D strategy is, as these aspects were described very differently across UoAs. The lack of structured information on salaries, support, and incentive systems made it difficult to assess the criterion of development potential.

Similar concerns were raised regarding the assessment of economic and social impact. Experts found it not only difficult to evaluate based on the submitted data but also challenging to determine what constitutes valid evidence of impact. It is worth mentioning that, in relation to the future potential criterion, experts more frequently mentioned a lack of data or its structure, whereas for the impact criterion, the main concern was its lack of clear definition.

Organizational process of the CEA

Some experts felt there was insufficient time for discussions during site visits. To address this, and to mitigate the formal nature of the evaluation process, several experts suggested allowing individual interviews, extending the duration of visits to laboratories and institutional facilities (where informal conversations could take place), or conducting a UoA staff survey to gather responses from all personnel.

Concerns about expert competence and the selection process were raised by two out of seven experts from the humanities panels. Some experts were considered by their colleagues to be insufficiently qualified to assess institutions' R&D activities in an international context. In two cases, the panel leadership was criticized for causing conflicts.

Quotes from the two humanities panels experts about the issue:

- *“One of the chairs was absolutely unprepared and impolite.”*
- *“The choice of the Panel’s Chairs – as this is a delicate matter, the LMT cannot allow situations where a Chair insults the experts and does not allow them to speak. Some of the experts in this group were highly influential in European science policy, involved in creating research policy and evaluation criteria at the European level (and in research assessment in many highly profiled European programs), but they were forbidden to talk by the Chair, who was actually not an academic but working in a managerial role.”*

Issues with expert selection were mentioned in only two feedback reports, and only from the humanities panel, but the selection process could still be reviewed.

Five experts noted that the payment system was unclear, as the exact amount to be paid was determined only after arriving in Lithuania and after the distribution of panel report writing tasks.

Additionally, across all panels, eight experts expressed that the process of writing reports and responding to institutional comments was not very clear. According to them responsibilities were not well-defined, and reports had to be revisited long after the visit to Lithuania.

Experts from the humanities and social sciences panels reported dissatisfaction with the intensive and exhausting schedule, as well as the lack of time to prepare evaluations after a full day of institutional visits. This concern was particularly pronounced in the humanities panels, where four out of seven experts mentioned this issue.

5. 2023 PEV grįžtamojo ryšio apklausos rezultatai

Palyginamasis ekspertinis universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros vertinimas

LR švietimo, mokslo ir sporto ministro 2021 m. rugsėjo 2 d. įsakymu Nr. V-1593 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 1 d. nutarimo Nr. 149 „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo įgyvendinimo“ 2.2–2.6 papunkčių įgyvendinimo“ Lietuvos mokslo tarybai (toliau – LMT) pirmą kartą pavesta organizuoti palyginamąjį ekspertinį universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros vertinimą (toliau – palyginamasis ekspertinis vertinimas).

Palyginamojo ekspertinio vertinime dalyvavo 28 mokslo ir studijų institucijos (11 valstybinių ir 4 nevalstybiniai universitetai bei 11 valstybinių ir 2 nevalstybiniai mokslinių tyrimų institutai) (toliau – Institucijos). Institucijos suformavo 85 vertinamuosius vienetus. Vertinamieji vienetai – Institucijų suformuotos struktūros vertinimui atlikti. Institucijos padaliniai, sudarantys vertinamąjį vienetą, yra tarpusavyje susiję bendra MTEP veikla ir sudaro sąlygas ekspertams objektyviai įvertinti vertinamojo vieneto veiklą. Vertinamasis vienetas (toliau – VV) veikia ne daugiau kaip dviejose mokslo srityse.

2023 m. LMT sudarė 13 ekspertų komisijų kuriose bendrai dirbo 151 ekspertas (113 unikalių) iš 26 skirtingų užsienio šalių mokslo institucijų. 6 komisijos buvo skirtos įvertinti socialinių ir humanitarinių mokslo sričių apimtyje veikiančių VV MTEP veiklą, o 7 – gamtos, technologijų, medicinos ir sveikatos mokslų sričių apimtyje.

Pagrindinės palyginamojo ekspertinio vertinimo dalyvių atsakomybės pateiktos Lentelė 1.

Lentelė 1. Pagrindinės palyginamojo ekspertinio vertinimo dalyvių atsakomybės

Institucijos (VV)	Ekspertai	LMT
• suformuoti VV; • pateikti duomenis apie MTEP veiklą vertinimui informacinėje sistemoje „Vieversys“ • priimti į vertinamąjį vienetą atvykstančius ekspertus; • susipažinti su VV įvertinimo pagrindimo projektais ir pateikti pastabas dėl, jų nuomone, esančių faktinių klaidų; • susipažinti su VV įvertinimo rezultatais ir jei reikia, pateikti apeliaciją.	• susipažinti su vertinimui pateikta informacija ir medžiaga ir individualiai įvertinti priskirtus VV pagal 3 kriterijus; • dalyvauti bendruose ekspertų komisijų posėdžiuose ir vizituoti priskirtus VV; • sutarti dėl komisijai priskirtų VV vertinimo įverčių; • parengti VV vertinimo ataskaitas; • dalyvauti apeliacijų procese (jei reikia).	organizuoti palyginamąjį ekspertinį vertinimą, įskaitant: • paruošti informacinę sistemą „Vieversys“ duomenų teikimui; • atrinkti ekspertus ir suformuoti ekspertų komisijas; • organizuoti ekspertų komisijų vizitus į Lietuvą ir į VV; • sudaryti Apeliacinę komisiją; • parengti vertinimo suvestinius rezultatus ir juos viešinti.

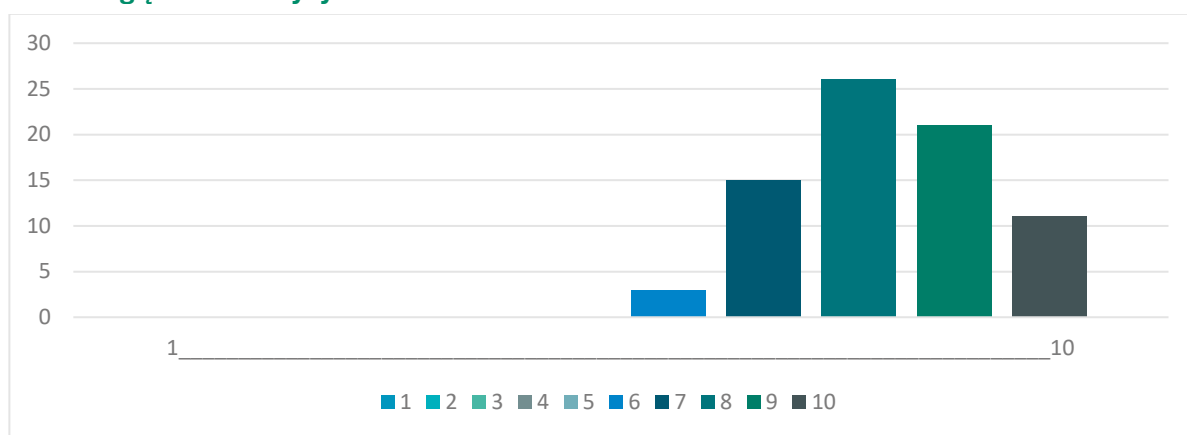
2023 m. Palyginamojo ekspertinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros vertinimo grįžtamojo ryšio apklausa

Paskelbus palyginamojo ekspertinio vertinimo rezultatus, LMT parengė 2023 m. palyginamojo ekspertinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veiklos vertinimo grįžtamojo ryšio klausimyną institucijų vertinamiesiems vienetams, siekdama sužinoti vertinamųjų vienetų nuomonę ir patirtis dalyvaujant šiame procese. Klausimyno struktūra atliepė palyginamojo ekspertinio vertinimo proceso etapus, kurių organizavimą vertinamieji vienetai buvo prašomi įvertinti tiek uždarų (privalomi), tiek atvirų klausimų forma.

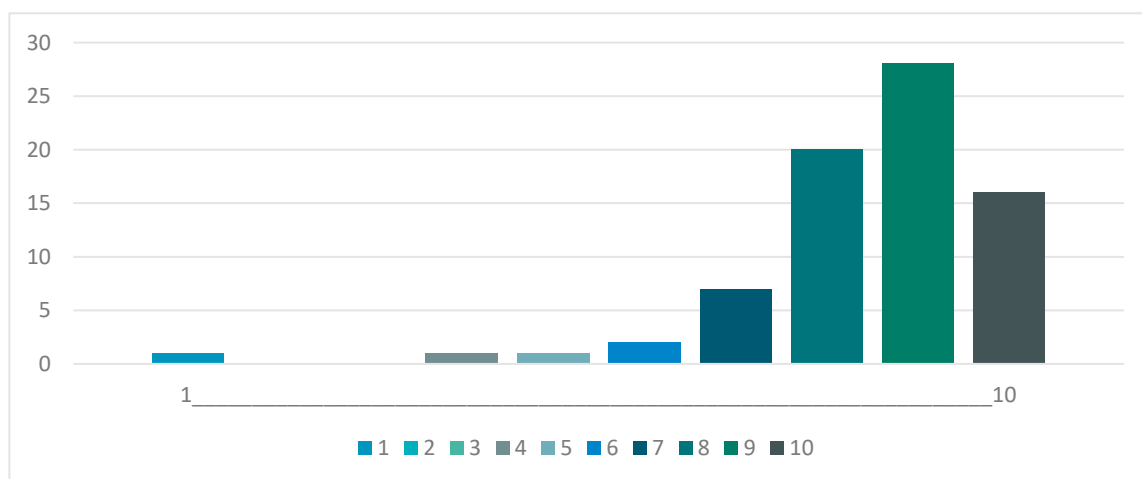
Internetinė apklausa vykdyta 2023 m. gruodžio 4 – 18 d.

Vertinamieji vienetai buvo kviečiami užpildyti klausimyną patalpintą „Microsoft Forms“ įrankyje 2023 m. gruodžio 4 - 18 d. Klausimyną užpildė 76 vertinamieji vienetai iš 85 (90 proc.). Privalomų klausimų atsakymų pasiskirstymas pateikiamas žemiau grafikuose.

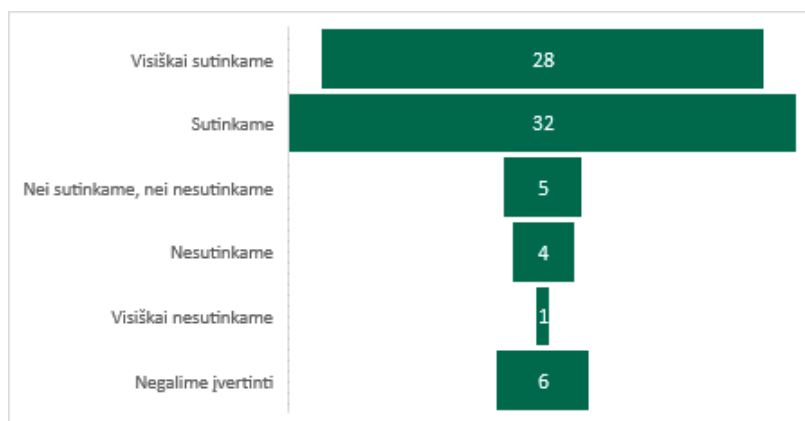
Bendras grįžtamasis ryšys:

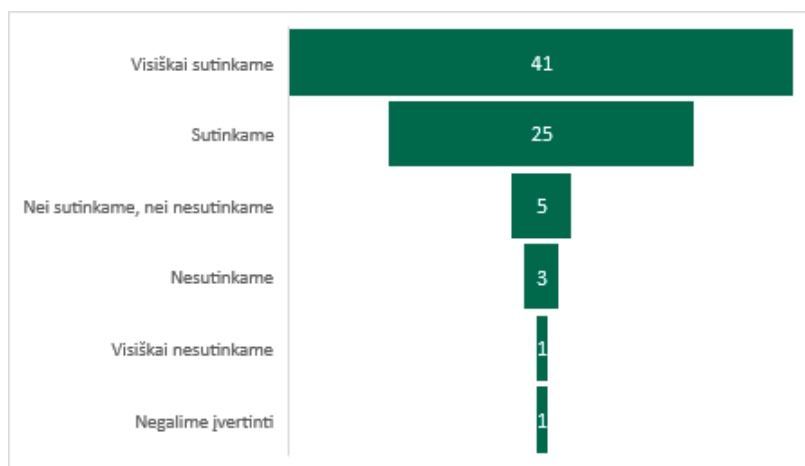
1 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų atsakymų pasiskirstymas į klausimą „Kaip bendrai vertinate palyginamojo ekspertinio MTEP veiklos vertinimo organizavimo procesą 10 balų skalėje, kai 10 reiškia maksimalų teigiamą vertinimą?“

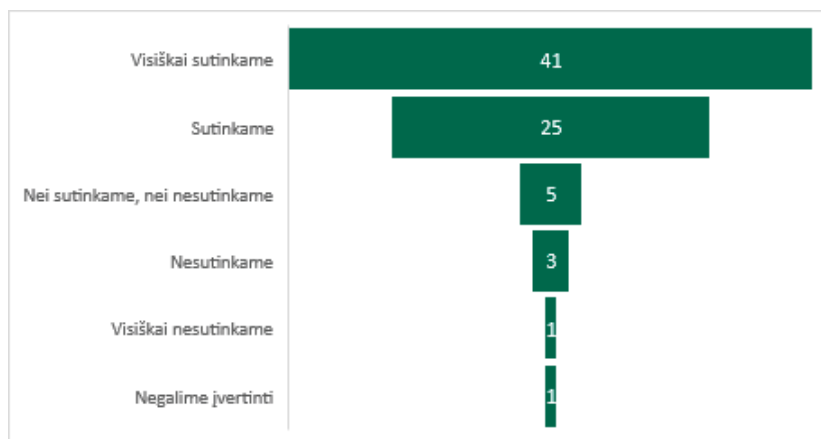
2 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų atsakymų pasiskirstymas į klausimą „Kaip bendrai vertinate Tarybos informacijos sklaidą apie palyginamąjį ekspertinį vertinimą, kai 10 reiškia maksimalų teigiamą vertinimą?“

Grįžtamasis ryšys apie vertinamųjų vienetų sudarymo ir grupavimo etapą:

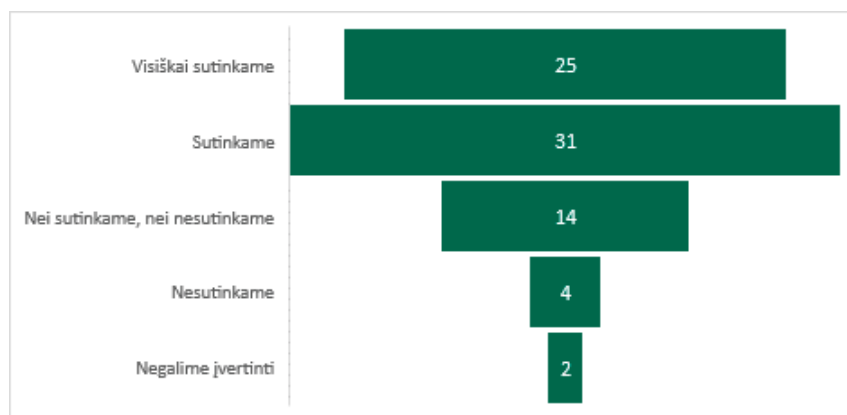
3 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų teiginio „**Vertinamųjų vienetų sudarymo etapas buvo sklandus**“ įvertinimo pasiskirstymas

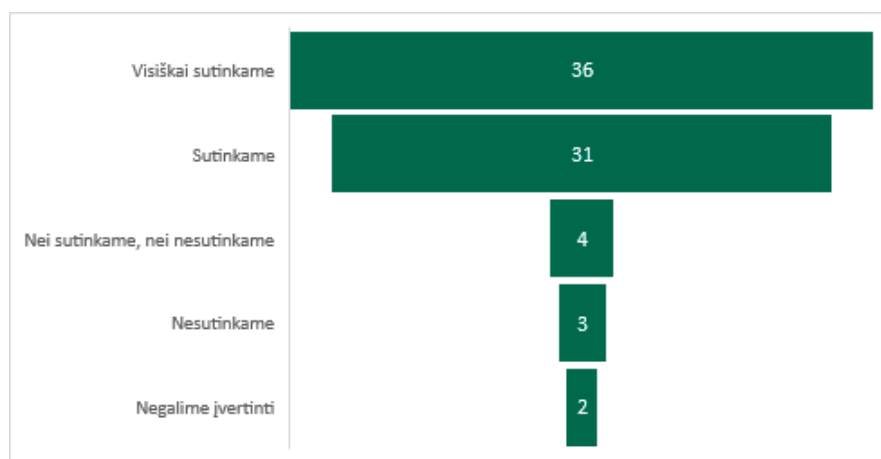
4 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų teiginio „**Padaliniai, iš kurių sudarytas jūsų vertinamasis vienetas, yra tarpusavyje susiję bendra MTEP veikla**“ įvertinimo pasiskirstymas

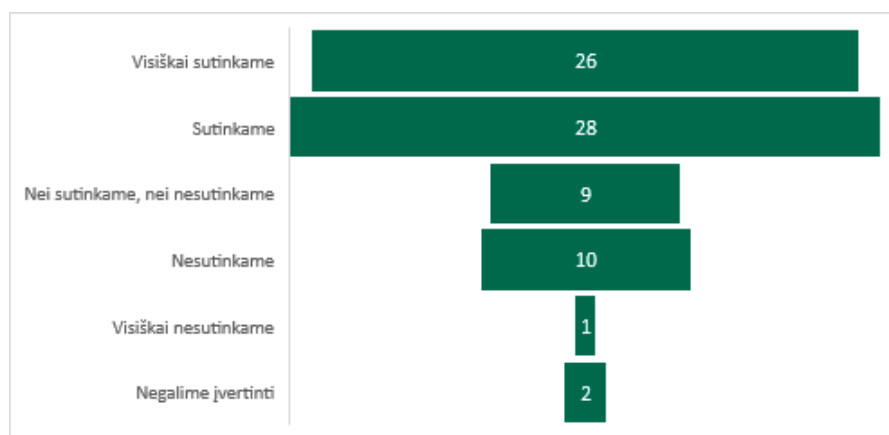
5 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų teiginio „**Vertinamųjų vienetų grupė, kurios sudėtyje yra mūsų vertinamasis vienetas, yra sudaryta racionaliai**“ įvertinimo pasiskirstymas

Grįžtamasis ryšys apie duomenų vertinimui atrankos ir teikimo etapą:

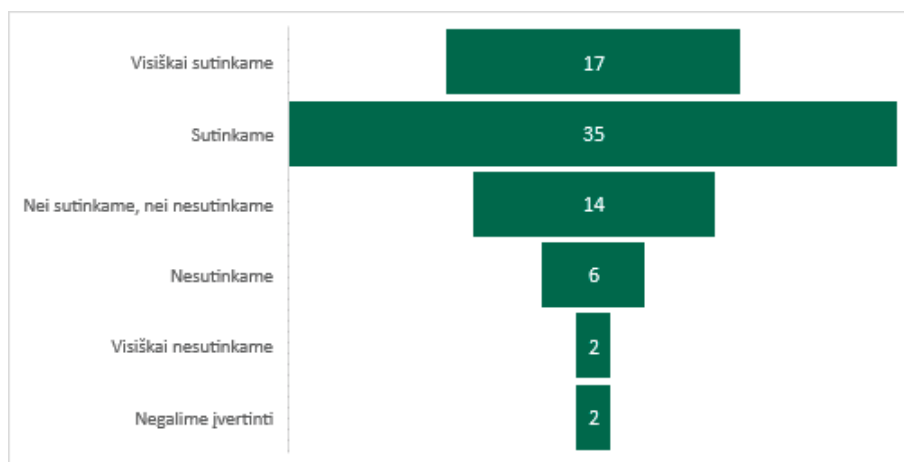
6 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų teiginio „**Sprendimai dėl duomenų pateikimo vertinimui vyko įtraukiant didžiąją dalį vertinamojo vieneto bendruomenės narių**“ įvertinimo pasiskirstymas

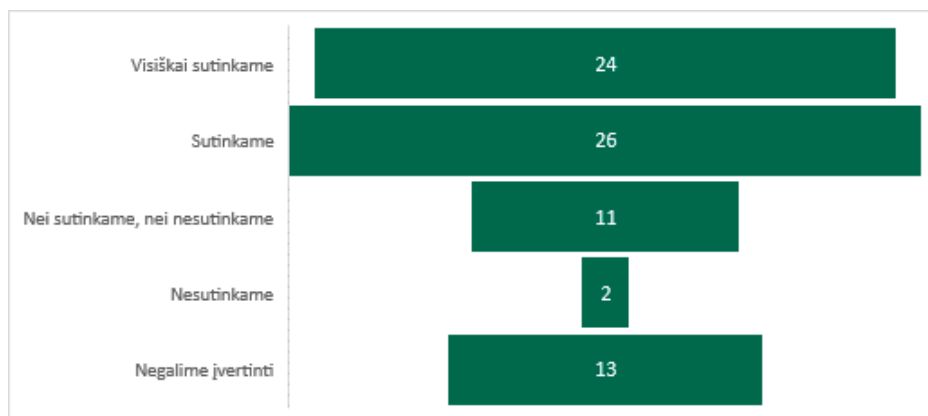
7 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų teiginio „**Vertinamojo vieneto bendruomenė buvo supažindinta su vertinimui pateiktais duomenimis**“ įvertinimo pasiskirstymas

8 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų teiginio „**Duomenų pateikimas vertinimui sistemoje „Vieversys“ buvo sklandus**“ įvertinimo pasiskirstymas

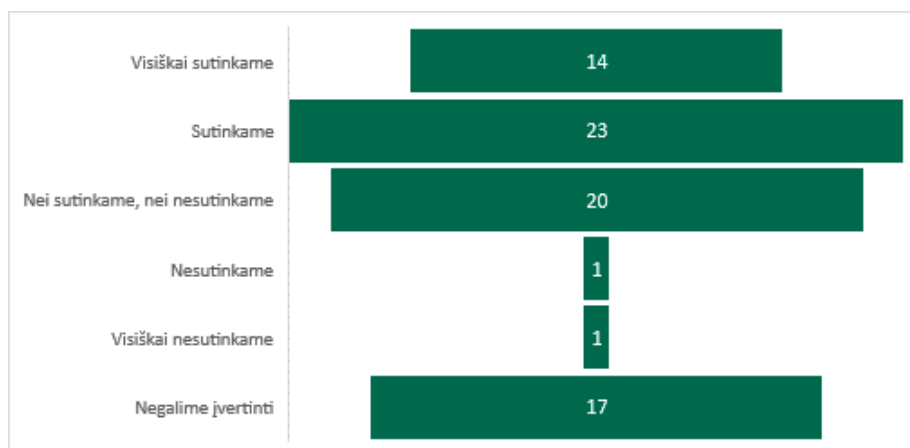

9 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų teiginio „**Buvo pakankamai laiko pateikti duomenis vertinimui**“ įvertinimo pasiskirstymas

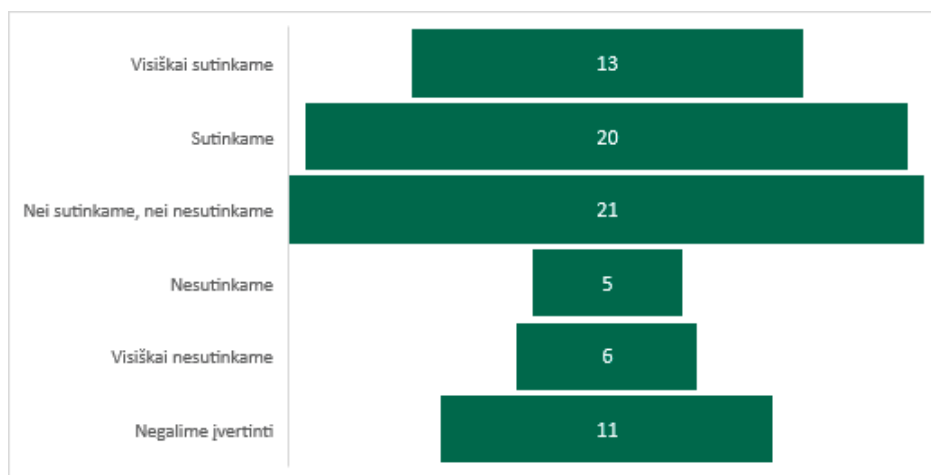

10 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų teiginio „**Duomenų teikimo metu kilusius klausimus Taryba sprendė operatyviai**“ įvertinimo pasiskirstymas

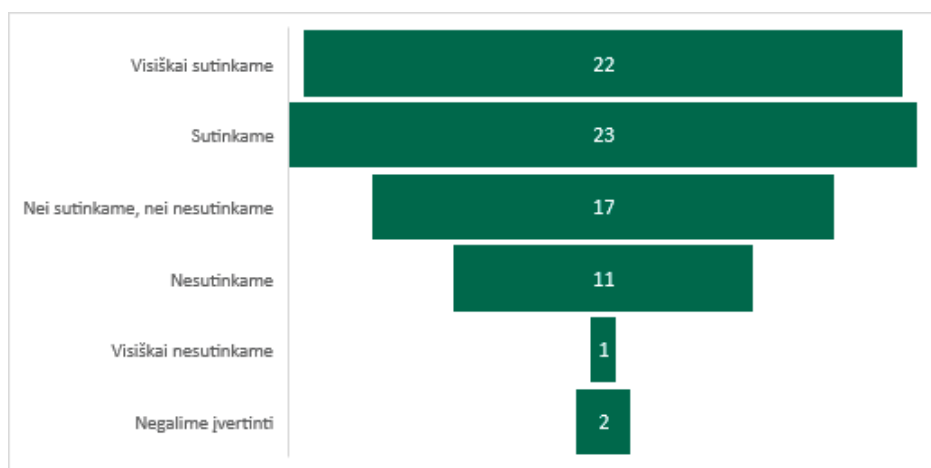
Grįžtamasis ryšys apie ekspertų atrankos ir ekspertų komisijos sudarymo etapą:

11 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų teiginio „**Ekspertų komisijų sudarymo procesas buvo skaidrus**“ įvertinimo pasiskirstymas

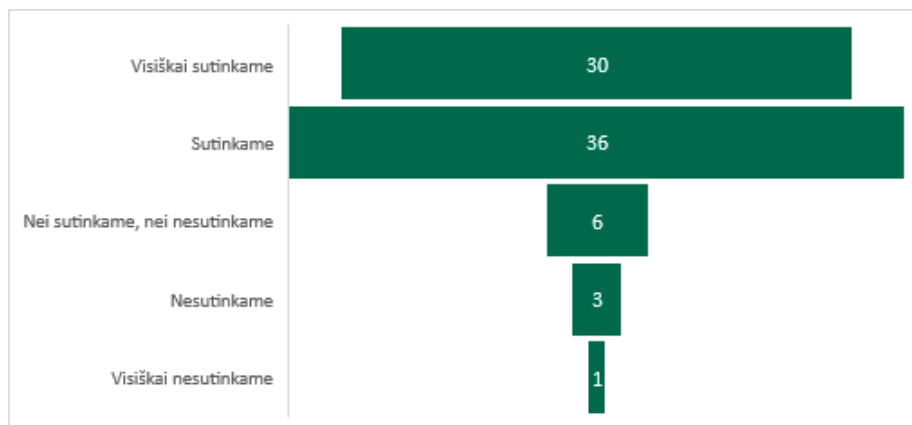

12 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų teiginio „Vertinamieji vienetai buvo pakankamai įtraukti į ekspertų komisijos narių atranką, užtikrinant nešališkumą vertinamųjų vienetų atžvilgiu“ įvertinimo pasiskirstymas

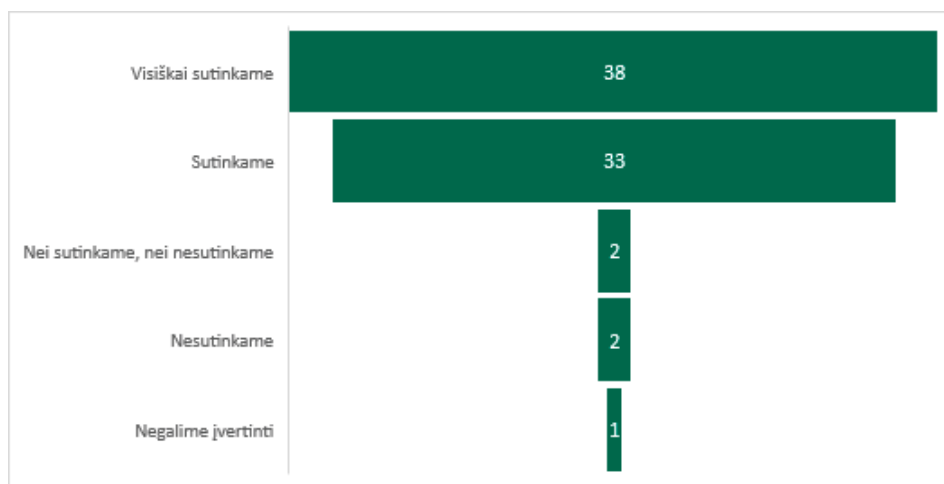

13 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų teiginio „Jūsų vertinamąjį vienetą vertino kompetentinga ekspertų komisija“ įvertinimo pasiskirstymas

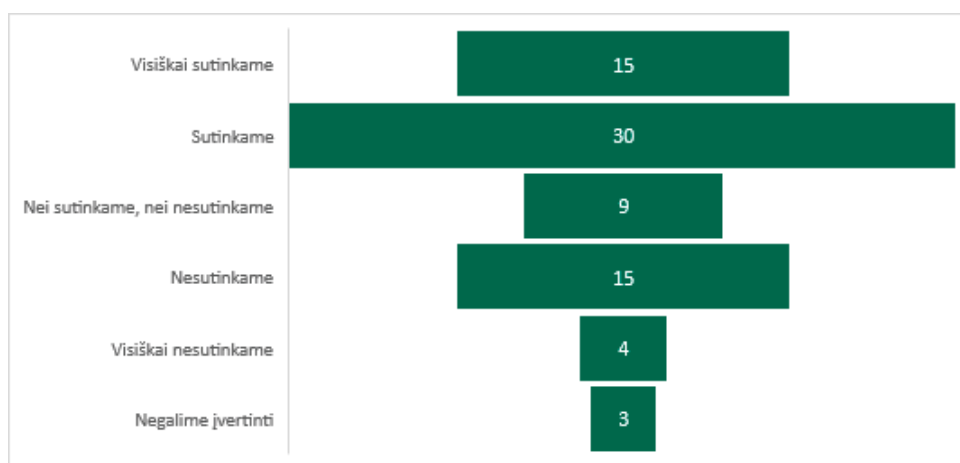
Grįžtamasis ryšys apie ekspertų vizitą į vertinamąjį vienetą:

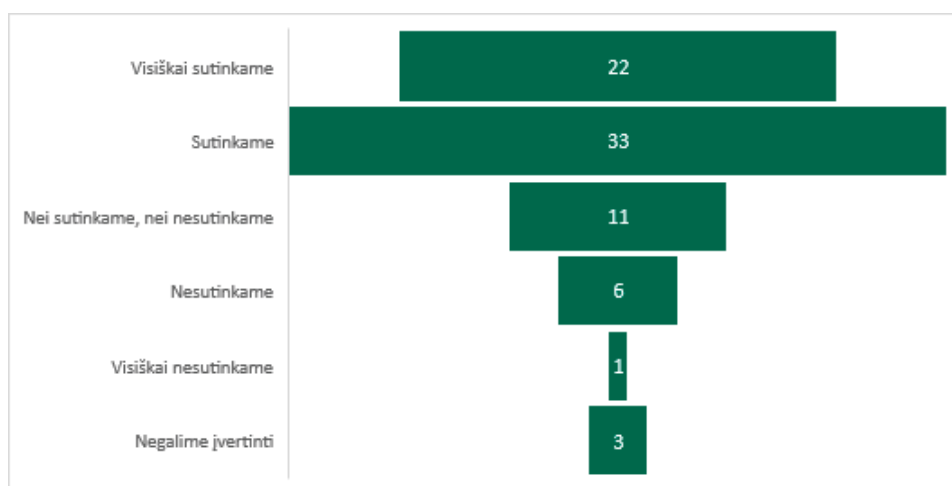
14 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų teiginio „Vizitas į vertinamąjį vienetą buvo organizuotas sklandžiai“ įvertinimo pasiskirstymas

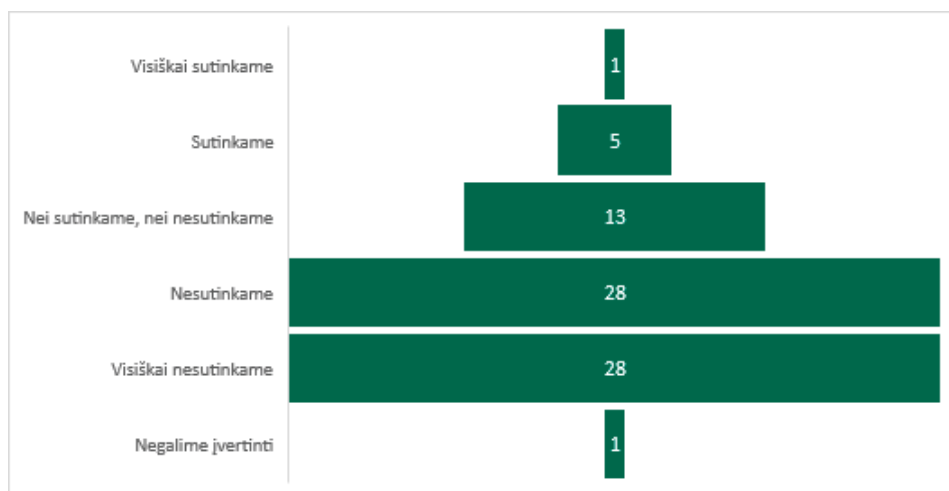
15 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų teiginio „Tarybos koordinatoriai pateikė aiškią informaciją kaip pasirengti vizitui“ įvertinimo pasiskirstymas

16 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų teiginio „Vizitui skirtu laiku pakako“ įvertinimo pasiskirstymas

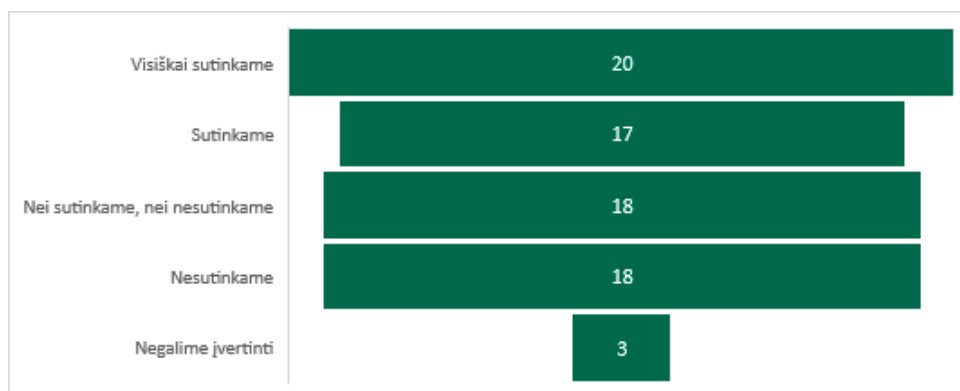

17 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų teiginio „Į vizitą atvykę ekspertai savo darbą atliko kompetentingai“ įvertinimo pasiskirstymas

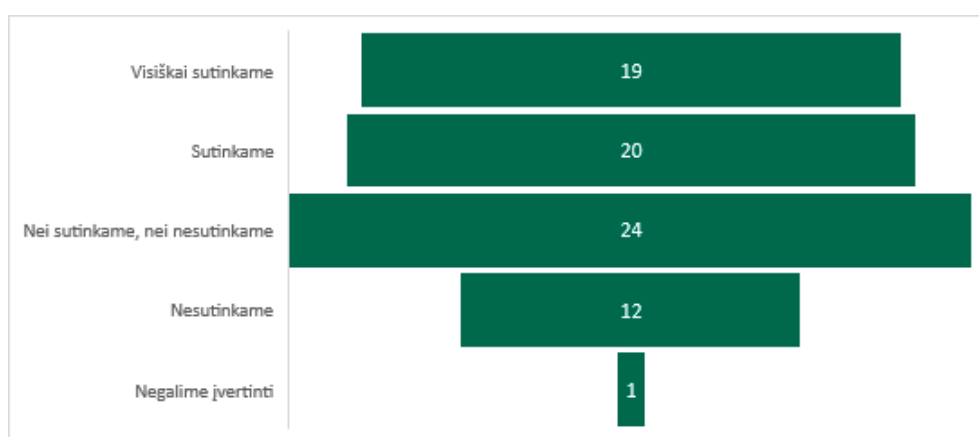

18 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų teiginio „Tokio tipo vertinimui ekspertų vizitai į vertinamąjį vienetą nėra būtini“ įvertinimo pasiskirstymas

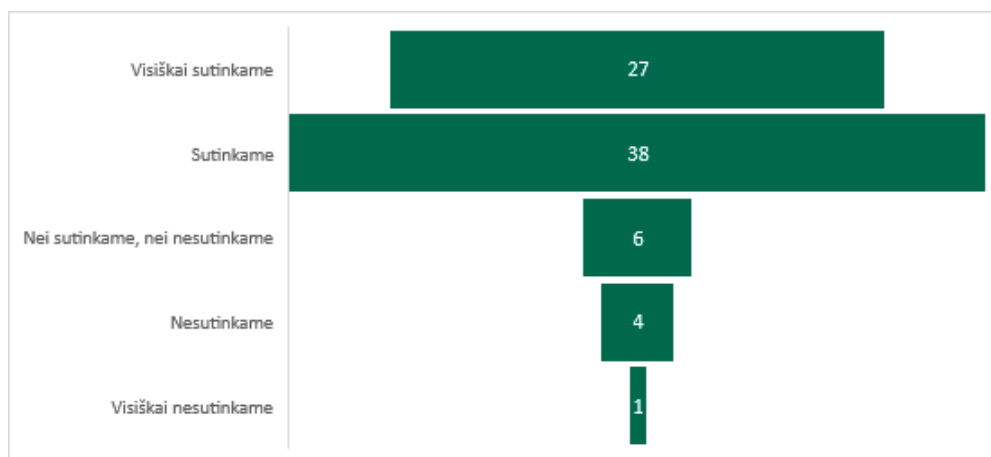
Grįžtamasis ryšys apie ekspertų komisijos įvertinimą ir ataskaitą:

19 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų teiginio „Sutinkame su ekspertų komisijos skirtais įvertinimais (balais)“ įvertinimo pasiskirstymas

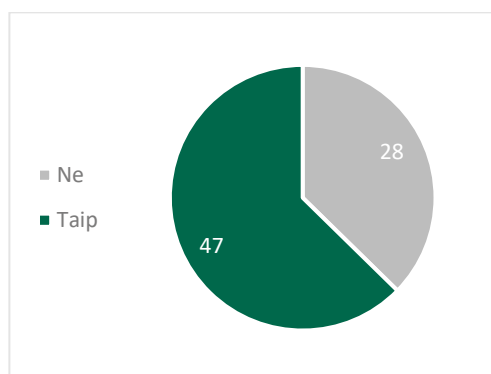

20 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų teiginio „Ekspertų komisija kompetentingai pagrindė vertinamojo vieneto įvertinimus“ įvertinimo pasiskirstymas

21 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų teiginio „**Ekspertų pateiktos rekomendacijos yra vertingos tobulinant vertinamojo vieneto veiklą**“ įvertinimo pasiskirstymas

Grįžtamasis ryšys apie pastabų dėl vertinimo pagrindimo ir apeliacijų etapus:

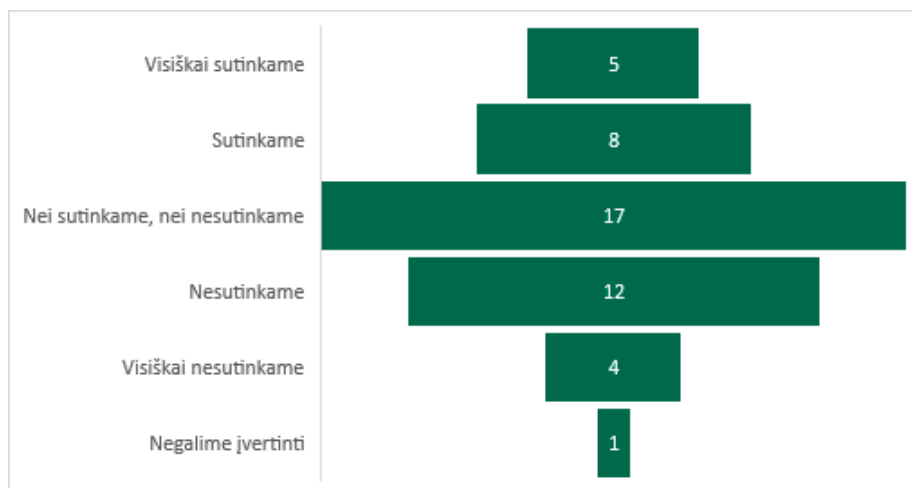
22 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų atsakymų pasiskirstymas į klausimą „**Ar teikėte pastabas dėl, Jūsų nuomone, buvusių faktinių klaidų?**“

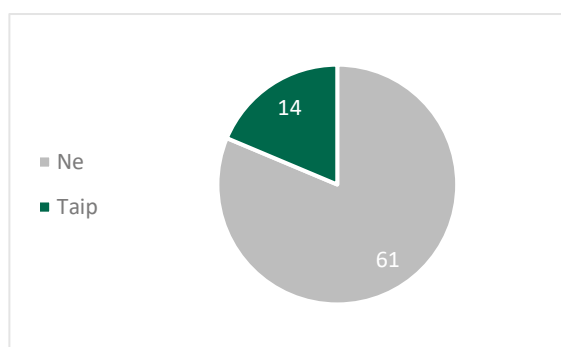
23 pav. Apklausoje dalyvavusių ir pastabas teikusių vertinamųjų vienetų teiginio „**Buvo pakankamai laiko pateikti pastabas**“ įvertinimo pasiskirstymas

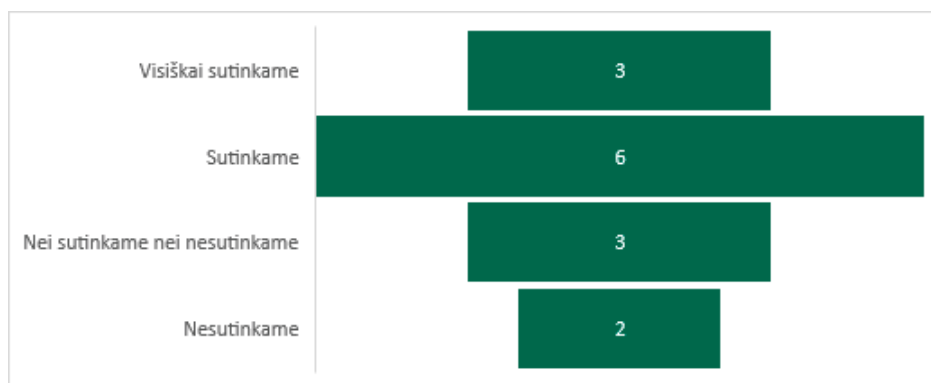
24 pav. Apklausoje dalyvavusių ir pastabas teikusių vertinamųjų vienetų teiginio „**Ekspertų komisija atsižvelgė į pateiktas pastabas ir patikslino vertinimo pagrindimus**“ įvertinimo pasiskirstymas

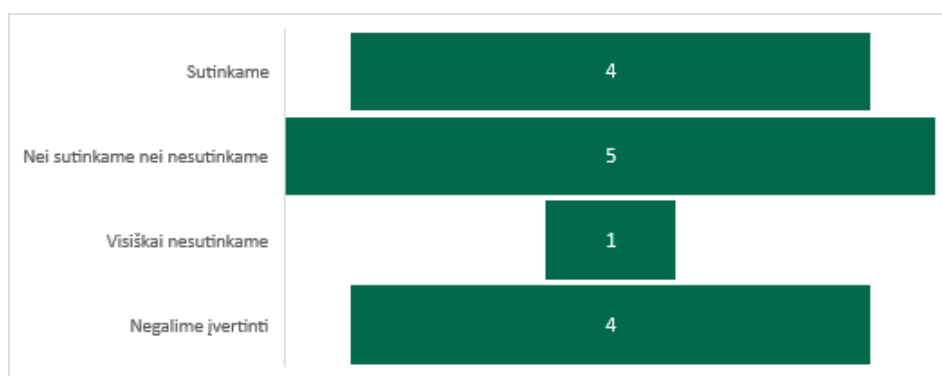
25 pav. Apklausoje dalyvavusių ir pastabas teikusių vertinamųjų vienetų teiginio „**Ekspertų komisija pateikė aiškius atsakymus į pateiktas pastabas**“ įvertinimo pasiskirstymas

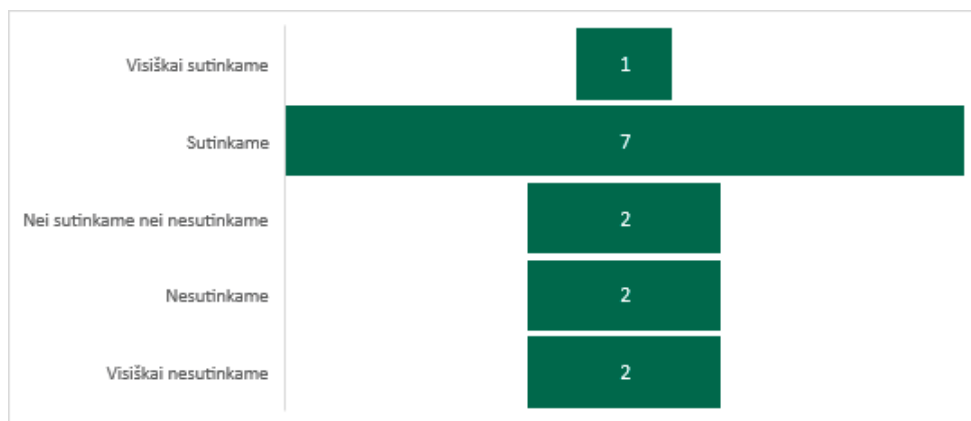
26 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų atsakymų pasiskirstymas į klausimą „**Ar teikėte apeliaciją?**“

27 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų teiginio „**Apeliacijos teikimo ir nagrinėjimo procedūra buvo aiški**“ įvertinimo pasiskirstymas

28 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų teiginio „**Apeliacijos procesas buvo skaidrus**“ įvertinimo pasiskirstymas

29 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų teiginio „**Buvo pakankamai laiko pateikti apeliaciją**“ įvertinimo pasiskirstymas

30 pav. Apklausoje dalyvavusių vertinamųjų vienetų teiginio „**Apeliacinės komisijos sudarymo principai sudarė sąlygas objektyviam apeliacijų išnagrinėjimui**“ įvertinimo pasiskirstymas

6. Terms of Reference for International Experts

PROCESS AND IMPLEMENTATION EVALUATION *of the Comparative Expert Assessment of R&D activities conducted by Lithuanian universities and research institutes*

Abbreviations

CEA – Comparative Expert Assessment of R&D activities conducted by Lithuanian universities and research institutes

R&D – research and development

ToR – Terms of Reference

DORA – The San Francisco Declaration on Research Assessment

CoARA – Coalition for Advancing Research Assessment

UoA; Unit – Unit of Assessment. Units of assessment are structures formed by the Institutions for assessment purposes (it could be the whole institution or its part).

FTE – full-time equivalent

FTE(SD) – the sum of the FTE of teaching staff members with a science degree divided by 3, and the FTE of research workers and other researchers with a scientific degree

Sources (accessible in the online shared folder)

Legal Acts regulating CEA

Ministry of Education, Science and Sports of the Republic of Lithuania:

1. Description of the Comparative Expert Evaluation of R&D Activities of Universities and Research Institutes ([link](#))
2. Submission Form of Data on Results of Research and Development Activities Carried out by Universities and Research Institutes for the Comparative Expert Assessment ([link](#))
(both approved by the Order of the Minister of Education, Science and Sports of the Republic of Lithuania on September 2, 2021).
3. Regulation on the Procedure for the Comparative Expert Assessment of Research and Development Activities Carried out by Universities and Research Institutes ([link](#))
(approved by the Order of the Chair of Research Council of Lithuania on August 8, 2022).

Complementary, supporting documents:

4. Guidelines for 2023 comparative expert assessment (CEA) of R&D activities carried out by universities and research institutes ([link](#))
5. Feedback and results of CEA in [pptx](#) (presented during final dissemination event of CEA on January 16, 2024)
6. Expert selection description ([link](#))
7. Guidelines for visit organization ([link](#))
8. An introductory presentation delivered to the expert panels ([link](#))

9. Guidelines for preparation of expert panel report ([link](#))
- 10.13 Expert panel reports of the 2023 CEA ([link](#))
11. Example data submission form ([link](#))

Introduction

The purpose of this Terms of Reference (ToR) is to engage experienced scientists & scholars and/or practitioners from the international community to be part of a **Process and implementation evaluation of the Comparative Expert Assessment of R&D activities conducted by Lithuanian universities and research institutes**. This initiative aims to critically review and improve the methodologies, procedures, and overall execution of the *Comparative Expert Assessment of R&D activities conducted by Lithuanian universities and research institutes* (hereinafter referred to as CEA). The evaluation will provide insights into the effectiveness and efficiency of the assessment process, ensuring it aligns with international standards and supports the overarching goals of enhancing the quality, impact and viability of research and development (R&D) activities in Lithuania. The findings will serve as a foundation for refining and preparing the next round of the CEA, scheduled for 2028.

About the Comparative Expert Assessment of R&D activities (CEA)

The overall objective of CEA is to assess the quality level of R&D activities carried out by Lithuanian *universities and research institutes* within an international context, as well as to determine the economic and social impact of these activities, as well as their future potential. Each of these criteria is assessed on a five-point scale, with half-points allowed.

This assessment, conducted by engaging researchers from the international scientific community, was officially launched in 2018 and was conducted for the *second time in 2023*. During the 2023 evaluation, R&D activities, their outcomes, and the implementation environment of institutions for the *period of 2018–2022* were assessed.

Based on the results of the 2023 CEA, 70% of the state budget's basic funding allocated to the development of R&D among Lithuanian *universities and research institutes* for the next five years. The remaining share (30%) of institutional R&D funding is distributed according to the results of the formal (implemented annually) assessment of R&D and artistic activities conducted by *universities and research institutes*.

To ensure the quality of the expert assessment process, the Research Council of Lithuania is carrying out an **evaluation of the process and implementation of the 2023 Comparative Expert Assessment of R&D activities conducted by Lithuanian universities and research institutes**.

More about CEA ([link](#)).

Objectives

The objectives of the *process and implementation evaluation* of CEA are:

1. To evaluate whether the data, descriptions of assessment criteria and assessment criteria scales provided for the CEA of Lithuanian universities and research institutions are sufficient and suitable for ensuring a comprehensive and reliable information base for assessment and recommend steps for enhancement.
2. To propose measures or adjustments necessary to improve the organization of the expert assessment process.

The scheme of the objectives:

Object of assessment

Legal regulatory framework:
Methodology for Expert
Assessment in Legal Acts

Outcomes assessment

Enhance the regulation of expert
assessment in the following areas:

- assessment criteria;
- description of the criteria scales;
- data submitted for peer review.

Process level:
Organization of expert
assessment

Enhance the condition for impartial,
fair and competent assessment and
the quality of the written justifications
of the scores.

Expected Outputs

The analysis outputs are expected to support the enhancement and further development of the CEA and are intended for potential inclusion in the published study. The expected outputs are organized into two analysis blocks:

Analysis Block 1: Assessment Criteria, Data for assessment, Descriptions of scores. This analysis block is further divided into two major analysis topics.

Analysis Block 2: Organization of the Expert Assessment Process. This analysis block is further divided into four analysis topics.

Each analysis topic should include two main sections addressing the relevant questions:

1. **Analysis:** This section should examine the CEA based on the provided questions, evaluating the suggested material and determining whether the current process effectively achieves its goals.
2. **Recommendations and Suggestions:** This section should offer actionable advice grounded in the preceding analysis and incorporate relevant insights, ideas, and suggestions from external sources.

The length of each analysis block is expected to be no less than 2,000 words. Experts will be provided with the input form (please see the [Appendix 1](#)).

The analysis of the CEA is expected to draw on, but is not limited to, the following sources:

- Examples from other research performance evaluation systems;
- Recommendations from research assessment manifestos and organizations, such as DORA, the Leiden Manifesto, and CoARA;
- Research papers on research performance assessment;
- Experience in participating in and/or creating research performance evaluation systems.

Each analysis topic includes its analysis questions with provided guidelines to how to approach it and with sources relevant for the topics analysis, for example the relevant chapters of a legal document. Upon request you may be provided with additional information, data.

The following list of essential documents is provided to facilitate a comprehensive understanding of the CEA:

Legal Acts regulating CEA

Ministry of Education, Science and Sports of the Republic of Lithuania:

1. Description of the Comparative Expert Evaluation of R&D Activities of Universities and Research Institutes ([link](#))
2. Submission Form of Data on Results of Research and Development Activities Carried out by Universities and Research Institutes for the Comparative Expert Assessment ([link](#))
(both approved by the Order of the Minister of Education, Science and Sports of the Republic of Lithuania on September 2, 2021).

Research Council of Lithuania:

1. Regulation on the Procedure for the Comparative Expert Assessment of Research and Development Activities Carried out by Universities and Research Institutes ([link](#))
(approved by the Order of the Chairman of the Lithuanian Research Council on August 8, 2022).

Complementary, supporting documents:

2. Guidelines for 2023 comparative expert assessment (CEA) of R&D activities carried out by universities and research institutes. ([link](#))
3. Feedback and results of CEA in [pptx](#) (presented during final dissemination event of CEA on January 16, 2024).

Requirements for Experts

Experts should possess competencies and experience in national research evaluation systems, whether through their development or active engagement in these processes. Their expertise will be essential for providing insights and recommendations across two key analysis blocks.

Analysis Blocks, Topics and Tasks

Analysis Block 1: Assessment Criteria, Data for Assessment, Descriptions of Scores

Analysis topic 1.1: Assessment Criteria and Data Relevance

Task:

Evaluate whether the provided data set for expert assessment effectively operationalizes the assessment criteria: quality within research field (or group of research fields), economic and social impact and development potential of R&D activities. The criterion of the socio-economic impact of R&D activities has sparked significant discussions among expert panel members and warrants a thorough review. This is particularly important given the growing expectations for its role in enhancing science-based policy development and contributing to the competitiveness of the Lithuanian economy.

Analysis Questions:

1. To what extent does the provided data support the assessment of each criterion? What further information might be necessary? Are there any unnecessary or redundant data?
2. Are certain outputs or pieces of information elements better suited to a different criterion?
3. Identify the data that should take priority for decision-making within each assessment criterion.
4. Is the same data set suitable across different-sized units¹?
5. Should the data submission structure be more flexible? Should the data submission structure be open and ungrouped by criteria? Please provide examples, list advantages and disadvantages of the flexible approach. As well, please consider how to balance two goals: (1) allowing greater flexibility for units to provide additional data at their discretion, ensuring that expert assessment is not overly focused on quantitative indicators, and (2) preventing the submission of excessive or unnecessary information?

Data to Review:

- Chapters II, IV, VI of Description of the Comparative Expert Evaluation of R&D Activities of Universities and Research Institutes ([link](#));
- Example data submission form ([link](#))
- Guidelines for 2023 comparative expert assessment (CEA) of R&D activities carried out by universities and research institutes ([link](#))
- see **Annex 1 (The List of the Units of Assessment groups)** for information on unit sizes across disciplines (2023);
- see **Annex 4 (Scales for the evaluation criteria and the data to inform the scoring of the criteria)** for information on data assigned to be evaluated according to each criterion.

Context data

13 Expert panel reports of the 2023 CEA ([link](#))

Guidelines:

Review the legal and supporting documents related to the expert assessment process and provide comprehensive answers to each analysis question. Include actionable suggestions on how to enhance the data submission process to ensure it aligns with the assessment's objectives and criteria. Additional information or data may be provided upon request to support your analysis

Analysis topic 1.2: Descriptions of Scores*Task:*

To evaluate the design and interpretation of score descriptions for assessment criteria used in the expert assessment process, ensuring they foster consistency, fairness, and clarity across diverse disciplines, unit sizes, and contexts.

¹ Currently, the size of a unit influences the required number of outputs for certain data (info about which data might be found in [Submission Form of Data](#)) that units must provide for the assessment. The number of outputs equals the units full- time equivalent staff with scientific degree (FTE(SD)) divided by two; if UoA is smaller than five FTE(SD)s, then five outputs should be provided.

Analysis Questions:

1. Is it appropriate to use the same descriptions of scores for different scientific disciplines and units of varying sizes (regardless of their financial capacities, human resources, or stated missions)?
2. The scales of each assessment criterion are from 0 to 5 (half point scores may be given). Currently the description for whole-number scores is provided, or should detailed descriptions also be provided for half-point scores? Evaluate whether the absence of descriptions for half-point scores creates ambiguity or inconsistency.
3. In the scale of the quality of R&D activities there is reference to “the unit is among international leaders” or “strong internationally”, is the description of the quality scores of 4 and 5 need further refinement according to your experience?

Data to Review:

- Assessment criteria scales and their description might be found in on Chapter VI, Section 29: Description of the Comparative Expert Evaluation of R&D Activities of Universities and Research Institutes ([link](#))
- Annex 4: **Scales for the assessment criteria and the data to inform the scoring of the criteria** in Guidelines for 2023 comparative expert assessment (CEA) of R&D activities carried out by universities and research institutes. ([link](#))

Guidelines:

Review the provided documentation on scores, their descriptions for assessment criteria, suggest best practices for designing and applying assessment scales in research evaluation and provide actionable recommendations to enhance the design and application of assessment scales.

Analysis Block 2: Organisation of Expert Assessment Process**Analysis topic 2.1: Expert Selection Process***Task:*

Review the current expert selection process for transparency and impartiality.

Analysis Questions:

1. Is the current expert selection and appointment process transparent enough to ensure impartiality? What steps could enhance transparency and impartiality in the expert selection process?
2. Were the experts appropriately selected to evaluate the assigned units? How could the expert selection process be improved to better match expertise with assessment needs?

Data to Review:

- Chapter III of Description of the Comparative Expert Evaluation of R&D Activities of Universities and Research Institutes ([link](#));
- Chapter V of Regulation on the Procedure for the Comparative Expert Assessment of Research and Development Activities Carried out by Universities and Research Institutes ([link](#))
- Expert selection description ([link](#))
- PowerPoint presentation with info graphs of each Panels composition and competence in research fields ([link](#))

Guidelines:

Examine the selection process for any biases or gaps in transparency. Provide examples from other research performance evaluation systems and suggest improvements for identified challenges within expert selection process in Lithuania.

Analysis topic 2.2: On-Site vs. Virtual Visits*Task:*

Evaluate the pros and cons of on-site versus virtual visits.

Analysis Questions:

1. What are the advantages and disadvantages of on-site versus virtual visits?
2. What added value do on-site visits provide over virtual visits?

Data to Review:

- Chapter V of Description of the Comparative Expert Evaluation of R&D Activities of Universities and Research Institutes ([link](#));
- Guidelines for visit organization ([link](#))

Guidelines:

An institutional visit is a component of the assessment process, during which an expert committee gathers information about the assessment unit. The visit involves meetings with the unit's administration, researchers, and doctoral students, as well as a review of its research infrastructure. Typically lasting about three hours, the visit includes structured sessions for presentations, Q&A, and infrastructure tours.

According to the CEA methodology a visit may be conducted virtually if in-person visits are not feasible. A virtual visit is described as including sessions with the evaluated unit's administration, researchers, and doctoral students, supplemented by visual materials or live virtual tours of the research infrastructure to ensure comprehensive assessment.

Provide the differences between on-site and virtual visits based on international practices. Summarize the benefits and limitations of each approach to recommend an optimal visitation strategy.

Analysis topic 2.3: Consistency in Applying Assessment Criteria*Task:*

Assess the process used to ensure the consistent application of assessment criteria both within individual expert committees and across multiple committees.

Analysis Questions:

1. According to the documentation provided, is the consistency in applying assessment criteria ensured?
2. What measures could be implemented to enhance consistency?

Data to Review:

- Section 4 and 5 from Guidelines for 2023 comparative expert assessment (CEA) of R&D activities carried out by universities and research institutes. ([link](#))
- An introductory presentation delivered to the expert panels ([link](#))

Guidelines:

Examine the existing consistency mechanisms and suggest enhancements. Provide recommendations for standardizing criteria application across committees to promote reliability.

Analysis topic 2.4: Reporting and Feedback Process*Task:*

Evaluate the report preparation process and the incorporation of institutional feedback.

Analysis Questions:

1. How is the current report preparation process structured to ensure high quality and reliability?
2. How effectively is institutional feedback integrated into the reporting process, and what refinements could better support this integration?
3. What improvements could enhance both the reporting process and the quality of the final report outcomes?

Data to Review:

- Chapter VII of Description of the Comparative Expert Evaluation of R&D Activities of Universities and Research Institutes ([link](#));
- Chapter 4.3 of Guidelines for 2023 comparative expert assessment (CEA) of R&D activities carried out by universities and research institutes ([link](#));
- Guidelines for preparation of expert panel report ([link](#));
- 13 Expert panel reports of the 2023 CEA ([link](#))

Guidelines:

Review current report preparation process to identify potential enhancements that ensure outputs are reliable, strategically relevant, and of high quality. Emphasize adaptable reporting practices that meet the strategic intelligence needs of stakeholders and integrate best practices from international systems where applicable.

Appendix 1 Input form

Thank you for participating in the process and implementation evaluation of the Comparative Expert Assessment (CEA). To support this evaluation, we kindly ask you to provide your input and recommendations based on the questions below, organized by analysis blocks and topics.

Your input should include two main sections:

- Analysis: Evaluate provided questions, review the material, and determine whether the current process effectively meets its objectives.
- Recommendations and Suggestions: Offer actionable advice based on your analysis, incorporating relevant insights and suggestions.

Please provide your input into the spaces provided and include any additional comments or suggestions where applicable. We appreciate your valuable contributions.

Block 1: Assessment Criteria, Data for Assessment, Descriptions of Scores

Analysis topic 1.1: Assessment Criteria and Data Relevance

1. To what extent does the provided data support the assessment of each criterion? What further information might be necessary? Are there any unnecessary or redundant data?
2. Are certain outputs or pieces of information elements better suited to a different criterion?
3. Identify the data that should take priority for decision-making within each assessment criterion.
4. Is the same data set suitable across different-sized units²?
5. Should the data submission structure be more flexible? Should the data submission structure be open and ungrouped by criteria? Please provide examples, list advantages and disadvantages of the flexible approach. As well, please consider how to balance two goals: (1) allowing greater flexibility for units to provide additional data at their discretion, ensuring that expert assessment is not overly focused on quantitative indicators, and (2) preventing the submission of excessive or unnecessary information?

Your input:

Analysis topic 1.2: Descriptions of Scores

1. Is it appropriate to use the same descriptions of scores for different scientific disciplines and units of varying sizes (regardless of their financial capacities, human resources, or stated missions)?
2. The scales of each assessment criterion are from 0 to 5 (half point scores may be given). Currently the description for whole-number scores is provided, or should detailed descriptions also be provided for half-point scores? Evaluate whether the absence of descriptions for half-point scores creates ambiguity or inconsistency.
3. In the scale of the quality of R&D activities there is reference to “the unit is among international leaders” or “strong internationally”, is the description of the quality scores of 4 and 5 need further refinement according to your experience?

Your input:

² Currently, the size of a unit influences the required number of outputs for certain data (info about which data might be found in [Submission Form of Data](#)) that units must provide for the assessment. The number of outputs equals the units full-time equivalent staff with scientific degree (FTE(SD)) divided by two; if UoA is smaller than five FTE(SD)s, then five outputs should be provided.

Block 2: Organization of Expert Assessment Process

Analysis topic 2.1: Expert Selection Process

1. Is the current expert selection and appointment process transparent enough to ensure impartiality? What steps could enhance transparency and impartiality in the expert selection process?
2. Were the experts appropriately selected to evaluate the assigned units? How could the expert selection process be improved to better match expertise with assessment needs?

Your input:

Analysis topic: 2.2 On-Site vs. Virtual Visits

1. What are the advantages and disadvantages of on-site versus virtual visits?
2. What added value do on-site visits provide over virtual visits?

Your input:

Analysis topic 2.3: Consistency in Applying Assessment Criteria

1. According to the documentation provided, is the consistency in applying assessment criteria ensured?
2. What measures could be implemented to enhance consistency?

Your input:

Analysis topic 2.4: Reporting and Feedback Process

1. How is the current report preparation process structured to ensure high quality and reliability?
2. How effectively is institutional feedback integrated into the reporting process, and what refinements could better support this integration?
3. What improvements could enhance both the reporting process and the quality of the final report outcomes?

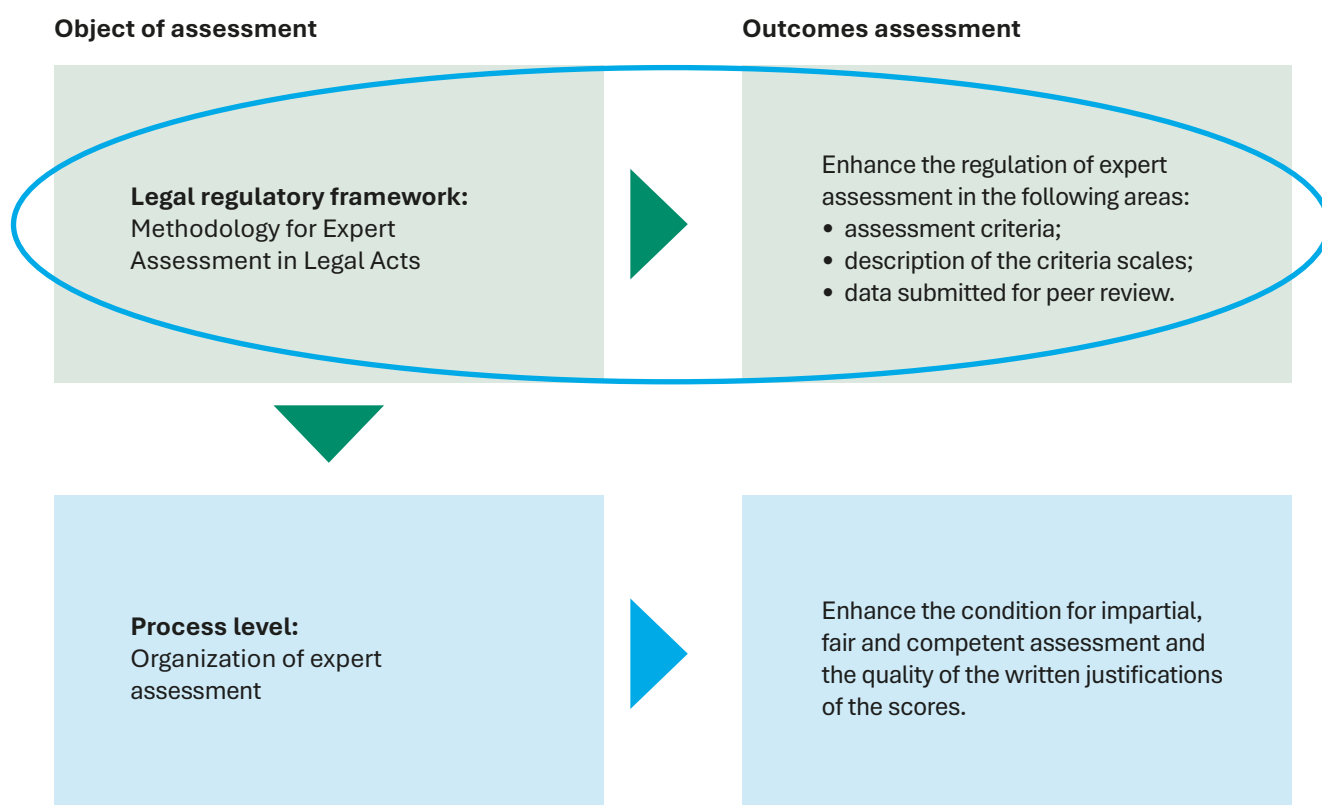
Your input:

7. SUMMARY OF EXPERT ANALYSIS

The objectives of the *process and implementation evaluation* of CEA were:

1. To evaluate whether the data, descriptions of assessment criteria and assessment criteria scales provided for the CEA of Lithuanian universities and research institutions are sufficient and suitable for ensuring a comprehensive and reliable information base for assessment and recommend steps for enhancement.
2. To propose measures or adjustments necessary to improve the organization of the expert assessment process.

The scheme of the objectives:

Expected Outputs

The analysis outputs are expected to support the enhancement and further development of the CEA and are intended for potential inclusion in the published study. The expected outputs are organized into two analysis blocks:

Analysis Block 1: Assessment Criteria, Data for assessment, Descriptions of scores. This analysis block is further divided into two major analysis topics.

Analysis Block 2: Organization of the Expert Assessment Process. This analysis block is further divided into four analysis topics.

Below is a summary of expert feedback regarding the **Assessment Criteria, Data for assessment, and Descriptions of scores.**

Description of R&D quality criterion

The legal framework does not provide an explicit definition of what constitutes R&D quality. Although the data required for the evaluation of the R&D quality criterion is outlined, and a scale with the description of scores is provided, the conceptual definition of research quality remains unspecified.

One alternative: The current formulation of R&D quality grants expert panels the flexibility to interpret quality in line with disciplinary standards and established norms, with definitions emerging through deliberation during the evaluation process.

Suggestions on refinement of this alternative:

1. To be more explicit and transparent about this alternative:

Expert 6: "...it is for the Research Council to decide whether to delegate decisions on weighting and interpretation to the panels or whether to seek some degree of conformity, but I do think there should be transparency about what the decision is."

2.1. To explicitly define how international benchmarks are selected and ensure transparency in the process:

Expert 9: "Instead of attempting to refine the definitions of scores 4 and 5, I suggest focusing on clarifying how experts establish the list of "top international players" that serve as Benchmarks in their assessment. [...] to announce how the top international players is established as early as possible in the process."

2.2. Additionally, consider appropriate benchmarking approaches for small and nationally oriented units [it was recommended by experts with SH background]

Expert 9: "[...] ensuring that small research units are evaluated against similarly sized international counterparts rather than large research centers."

Expert 7: "On the basis of the above, the RCL may consider sketching a framework for what excellence may entail for small or nationally oriented units."

Expert 8: "It appears to be difficult to assess and implicitly compare units with very different sizes, and it is important for panelists to keep this size perspective in mind, that their assessments of quality, impact and potential should be in relation to the unit's size."

3. Strengthen cross-communication between panel members and chairs

Expert 3: "Consistency between the panels is certainly a big challenge. In particular where the definitions for R&D quality can differ between Natural and Social sciences. And 13 panels as in the last review will also make it quite complicated, as there are no planned inter-panel meetings or communications to normalise scores. Reduction to less panels would certainly make this easier. E.g. 6 panels"

Another alternative: The current definition of R&D quality is overly broad and ambiguous. To ensure clarity and consistency in evaluation, it is necessary to provide an explicit and operationalised explanation of what constitutes R&D quality.

Suggestions on refinement of this alternative:

1. Provide clear R&D quality definition and subcomponents of it to ensure more consistent interpretations:

Call for a clear definition of R&D quality. Experts emphasize the lack of a clear, shared definition of what constitutes R&D quality:

- Expert 8: "I am missing a definition or explanation of what each of the criteria are; ie. a description of what is meant by the "quality of R&D activities".
- Expert 7: "It could be helpful for the CEA to either include subcriteria that can be explicitly assessed by the expert panels [...] or offer a more general, descriptive 'framework of excellence' that explains how the assessment criteria are to be understood."

- Expert 11: “Use a clearer definition of research quality.”
- Expert 2: “However, the way in which this quality is assessed and scored needs to be very well defined.”

Proposals for subcomponents to improve consistence. Experts recommend including specific subcomponents of R&D quality to reduce subjectivity and improve comparability.

- Expert 11: “Two reviewers could both judge a submission as 4 on innovation, 3 on rigour and 2 on scholarship [...]; if judged overall, one might rate it 3.5 and the other 2.5 depending on which subcomponents they prioritize.”
- Expert 7: “However, it could be helpful for the CEA to [...] include subcriteria that can be explicitly assessed by the expert panels (such as commitment to Open Science, or innovativeness of R&D achievements).”
- Expert 10: Suggests four specific dimensions for scoring each publication: originality, solidity, integrity/scientific value, societal value.
- Expert 1: Proposes a broad list of desirable subcomponents, including novelty, originality, significance, rigour, interdisciplinarity, gender dimension, international recognition, etc.

Reference to UK REF practice. Experts reference UK REF as a model for structuring subcomponents of quality in a transparent and systematic way.

- Expert 2: Highlights the REF’s practice of reading all submitted outputs and scoring them under subcriteria of Rigour, Significance, Originality, without using journal impact factors.
- Expert 4: Describes the UK REF’s structure for assessment:
 - Outputs: originality, significance, rigour
 - Impact: reach, significance
 - Environment: vitality, sustainability

Is operationalization of quality scores of 4 and 5 sufficient?

The experts were asked:

Do the descriptions of quality scores of 4 and 5 (e.g., ‘among international leaders’ or ‘strong internationally’) need refinement?

Account for differences between different research areas

Expert 3: “The criterion UoA is among top international players might be more relevant for Natural and Technological Sciences and less for Social Sciences and Humanities.”

Replace hierarchical language such as “top international players” with terms that emphasize scientific excellence across contexts

Expert 10: “Researchers in all countries may strive to perform research of the highest scientific standard without trying to compete with researchers in other countries. Instead, we are increasingly collaborating across countries to perform research of the highest scientific standard. We compete for funds, but we collaborate to be good. I therefore suggest that wordings such as “top international players” and “international” versus “national” are replaced by references to the degree of meeting high scientific standards...”

Expert 1: “The score descriptors are generally clear and suitable. A few small suggestions include the following:

- “Excellent” for the quality of R&D activities: instead of “... is among top international players” rather “... has outstandingly strong research, with world leading qualities”;

Avoid conflating internationality with research quality in the absence of defined subcategories of research quality criterion

Expert 11: “So, if you want to measure research quality, make a scale regarding research quality, not internationality. [...] define more quality criteria that specify this dimension, of which one might be international exchange.”

Address the ambiguity in how “international recognition” and “international level” should be distinguished and measured

Expert 8: “For research quality, it is internationalization, where the top scores range from “among top international players” (5) to “at the international level” (4) to “with limited international recognition” (3). Perceptions of what is needed to be among the topic international players may vary across panels. The score of 4 also requires that R&D is “internationally recognized”. This may be seen as higher than “international level”, where international level could be interpreted as having articles in good international journals while “recognized” could be interpreted that the group is well known internationally. There are examples of assessments that appear to note fairly strong activity in terms of international publication but still argue that the UoA has limited international recognition. Is it possible to be more concrete? For example, that 5=level that corresponds to the top 25% of departments in Europe within the area; that 4= active publication in top international journals and international collaboration; that 3=some international publication but little or no international collaboration.”

Expert 6: “However different people see ‘international excellence’ in different ways and some underpinning could prove helpful.”

Data for quality of R&D activities

Balancing the quantitative vs qualitative input from UoA for R&D quality evaluation

One alternative: Introduce short narratives or highlight sections—that allow units to contextualize their data, reflect on their performance, and explain strategic decisions. These sections would also support expert panels by providing a qualitative complement to the data, helping to reduce over-reliance on metrics.

Expert 2: “...in the UK REF 2021, [...]. Each submitted output was accompanied by a 100-word statement from the authors explaining why the output was important. [...] In my view, this is the gold standard for quality assessment of research outputs as there are so many negative aspects to the use of citations data and impact factors.”

Expert 1: “More free form text as data would be desirable (i.e., an inclusion of qualitative and described data in addition to quantitative data), for instance, when describing the goals, ambition, novelty, originality, significance, rigour, and interdisciplinarity of R&D. Such specifications and elaborations would make both the data collection and interpretations by assessors more reliable and consistent. Data based on free form text can have a size limit (number of characters) to avoid overly long reporting. “

Expert 5: “Non-parametric methods of quality assessment might be equally or even more robust in the long term, especially if they are associated with proper contextualization.”

Another alternative: Move forward towards more mission-oriented research assessment.

1. Align assessment with UoA strategy to better account for scale and diversity of contributions. Experts encourage to assess quality against purpose.

Expert 7: “The RCL could consider giving the strategy and mission of UoAs a more prominent role as a framework within which to assess each UoA. This has a number of advantages. Firstly, it leads to a fairer assessment, with units being assessed for the targets and goals they have set for themselves. Secondly, it allows for UoAs more room to define their identity and added value within the academic landscape, highlighting strengths and weaknesses for the expert panels to focus on in their assessment. Thirdly, the UoAs strategy and mission are likely to fit the research field(s) in which they are active as well as their size, providing a better measuring tool for excellence than a one-size-fits-all approach.”

Expert 4: “Consistency in assessment is important, but as promoted by the Leiden manifesto and mentioned previously, research performance should be measured against purpose, and according to CoARA, it is important to continue to acknowledge disciplinary differences and to recognise a diversity of research activities and practices, which points to the need for a balanced approach (which may vary between panels).”

2. Introduce more and different indicators and allow discipline-specific diversity

Expert 11: “Use a wide catalogue of criteria reflecting diverse research practices. Evaluations should be aligned with the strategic goals and societal roles of the unit.”

Expert 7: “An additional suggestion offered by the SEP is to allow UoAs to choose indicators of quality that fit with their mission and research field (see in this case Appendix E in the SEP, but also the quality indicators formulated with specific regard to the Humanities).”

“The self-evaluation is narrative in nature, must include case studies and reference to the above-mentioned criteria, but research units may themselves choose which indicators of quality they choose to include, from traditional output such as journal publications to datasets, patents or exhibitions.”

3. Allow narratives to showcase the achieved results that are important to R&D quality:

Expert 4: “In addition to awards, a number of elements might be better represented as part of a general contextual narrative rather than listed out separately e.g. cooperations, consultations, participations, memberships, organisation of conferences, etc. While this might reduce the degree of standardisation, with appropriate guidance it would celebrate diversity and allow different organisations to play to their own strengths, emphasising what they consider to be important indicators of research performance.”

Recommendations on the currently used data submission for R&D Quality

If the focus of CEA is on internationalization and international collaboration, as the description of R&D quality implies, then more comprehensive data on international activities and the unit’s position within international scientific networks should be included:

Expert 1: “To include a more explicit overview of internationalization aspects (foreign employees, short- and long-term foreign research fellows, visiting professors, etc.).”

Expert 3: “Provided data are adequate but somewhat too extensive. Only international output should be submitted. More focus and highlights will improve the quality. In particular more emphasis on international activities and less on local interactions etc. [...] e.g. International exchanges (e.g., sabbatical leaves or visits, Erasmus exchanges).”

Expert 8: “On the other hand, research collaboration is an important parameter that could be covered more in the data (both collaboration on publications and funding grants).”

Expert 2: “Participation in competition based-based R&D could be the second most important sub-criterion and classified as national/international with a greater weighting given to the international funding.”

Data on overall performance of the unit to inform the assessment process better:

Data on overall productivity/funding of the Units

Data on Publications:

Expert 1: “To include a more comprehensive overview of the full magnitude (quality and quantity) of research outputs, not only of a certain limited number of best research outputs and best conference papers.”

Expert 8: “Overall number of publications (broken down by type of publication).”

Data about Funding

Expert 2: “Participation in competition based-based R&D... [...] All such funding for the period should be presented (not just FTE (SD)/2), however it should be presented per FTE (SD).”

Expert 4: “Consider standardising aspects of information about research income to make it simpler to obtain an overview. By way of comparison, see paragraphs 346-358 at https://2021.ref.ac.uk/media/1447/ref-2019_01-guidance-on-submissions.pdf.”

Expert 3: “Furthermore, e.g. data on funding apply to all 3 criteria.”

What is misplaced and could be used for R&D quality

It was repeatedly suggested that participation in editorial boards and the organization of conferences should be reassigned to Criterion 1 (R&D Quality).

Expert 7: “Lastly, it is noteworthy that the submission forms asks for information on many different forms of impact, including academic impacts such as taking part in editorial boards or hosting conferences. This type of information could also be considered under criterion I, as it is deeply tied to the R&D work of the unit.”

Expert 8: “6.4 (scientific conferences and events organized by the UoA) has in my view nothing to do with economic and social impact, however it is relevant for research quality. Hence, I suggest that this point is moved to research quality.”

Expert 11: “Both are not judged correctly – societal impact is biased because scientific impact is polluting the estimate for societal impact, and scientific quality is biased because the participation in national and international scholarly networks as well as reputation is missing in the evaluation for quality!”

Overview of data collected for R&D quality criterion

Data on PhD:

Alternative 1: Exclude doctoral studies from the R&D quality criterion

Expert 9: “Remove the parameters related to doctoral studies (23.1.1.–23.1.1.2.), as they do not directly reflect research quality. [...] Optionally, move the parameter related to the number of PhD students (23.1.1.2.) to Criterion 3 (the development potential of R&D activities), but without requiring such detailed annual reporting.

Expert 2: “A summary of the number of doctoral degrees awarded in the period is sufficient to give a picture of the vitality of the doctoral training activities”

Alternative 2: Retain limited indicators, e.g. Phd thesis awarded

Alternative 3: Enhance Doctoral Data with Outcome-Oriented Indicators

Expert 2: “The number of graduated students is not a measure of output quality however, a reasonable measure might be employability and career destination of the graduated doctoral students).”

Alternative 4: Add additional information if there is a component of the quality of PhD programmes to evaluate

Expert 1: “To include a short overview of the content of the doctoral programs and supervision arrangements.”

Expert 5 “International expertise beyond what is being studied in Lithuania itself and international collaboration based on exchange of staff and data sets should be important evaluation criteria, especially to assess the quality of PhD programmes”

Expert 7: “Should the number of PhDs (or the number of PhDs finished on schedule) be a marker of success, without also taking into account other aspects of the UoA’s PhD programme?”

The best research outputs

The term ‘best’ lacks operational clarity (it also applies to the best reports delivered at the conferences)

Expert 9: “On the other hand, the qualifying phrase “the best” is highly imprecise. [...] it is not operationalized and remains subjective. [...] to phrase it as “The research output selected by the UoA.”

Expert 1: “Also, the meaning of “best” may vary and there may be an interest to involve works widely across researchers, research groups and themes.”

Expert 7: “The term ‘best’ is broad and open to interpretation. No further indication is offered of what ‘best’ may entail and what aspects do (or do not) fall under ‘best’: are the expert panels expected to weigh these publications for their innovative nature? Their impact on the scientific field? The extent to which they show international

collaboration, or involvement with Open Science principles? Criticizes the term ‘best research outputs’ for its vagueness and lack of operational definition.”

If research quality criterion remains unaligned with mission-oriented evaluation, limit outputs to peer-reviewed publications only/ not limit to publications only

Limit:

Expert 3: “Publications in high-impact international journals (only publications in scientific journals should be considered)”

Expert 10: “The assessment of individual scientific publications is a cornerstone in research quality evaluation, not only when assessing individual CV’s but also in organizational-level evaluations”

Not limit:

Expert 9: “The best research outputs” is, on the one hand, a good choice, as “outputs” is not limited solely to “publications” (or even to “scientific articles”). “

The best reports delivered at conferences abroad

To restrict this indicator to invited speeches only.

Expert 5: “only count invited keynotes”.

National and international awards

Experts generally agree that international awards can meaningfully reflect research excellence, while national awards are seen as less reliable due to risks of inflation or strategic misuse; aligning awards with other quality indicators is recommended.

Expert 5: “National awards are often not a very relevant quality criterion, international award, however, are indicative of individual quality of researchers.”

Expert 2: “Research awards/prizes data is also a useful measure of output quality and should be aligned as far as possible with the presented research outputs.”

Expert 9: “This is a useful parameter. However, based on Poland’s experience, it is prone to distortion. After a few years of implementation local journals and small scientific societies started mass-producing “awards” just to help researchers claim them in evaluation processes.”

Competition based funding

Experts (more frequently with NTMA background) mainly agree that it is important data for research quality and propose refinements:

Expert 1: “To show the role of the Units’ Researchers in competitive national/international research funding (a lead partner or a participant).”

Expert 2: “Participation in competition based-based R&D could be the second most important sub-criterion and classified as national/international with a greater weighting given to the international funding. All such funding for the period should be presented (not just FTE (SD)/2), however it should be presented per FTE (SD). It would be important to only consider R&D project funding and not large infrastructure or doctoral training funding here.”

While other experts do not necessarily consider it as important to quality criterion:

Expert 9: “Participation in projects is more closely linked to potential rather than actual R&D quality.

Receiving a grant means only that a researcher has convinced a panel about the promise of their project, not that they have actually produced high-quality R&D results.

Otherwise, we risk falling into the Matthew Effect trap (“the rich get richer, and the poor get poorer”).

Thus, it might be more appropriate to move this parameter to Criterion 3.“

Expert 10: “The other items, the list of the best reports delivered at conferences abroad, the list of the main national and international awards received for R&D activities, and the details of participation in the competition-based R&D projects, can also only serve as *background information* by indicating ambitions and the level of success.”

Description of social and economic impact of R&D activities

Lack of conceptual clarity in the definition of social and economic Impact

As with the R&D quality criterion, the legal framework does not provide an explicit conceptual definition of what constitutes social and economic impact. Although the required data for its evaluation are outlined and a scoring scale is provided, the absence of a clear definition creates room for divergent interpretations. This ambiguity is reflected in the expert feedback, which points to inconsistencies between the expected value of the criterion and the indicators currently used to assess it.

One expert highlighted that the criterion is insufficiently specified, resulting in confusion over the rationale behind the selection of certain indicators:

Expert 11: “Concretely, for economic and societal impact, the UoAs are evaluated regarding how many scientific conferences etc. they organised, for how many scientific boards for journals etc. they have been convoked, in how many international working groups they participate. This obviously does not make sense. Why are scientific events, conferences and journals societal impact? These are indicators for different aspects of *research quality* – reputation, international cooperation, or similar, but they give no indication for the *societal or economic impact*”.

The idea that some indicators are misplaced and should be assigned to other criteria, usually R&D quality, was also shared by other experts, e.g.:

Expert 8: “6.4 (scientific conferences and events organized by the UoA) has in my view nothing to do with economic and social impact, however it is relevant for research quality. Hence, I suggest that this point is moved to research quality. Same comment for 6.5 (membership in editorial boards of scientific journals).”

However, another opinion was that the existing score descriptions could be kept but there was a proposal for a more encompassing reformulation of the criterion title—from **“Social and Economic Impact”** to **“Impact”**—along with a clearer specification of what types of engagement should be measured. The expert 3 recommended incorporating indicators such as:

- Participation of researchers in working groups, panels or committees formed by administrative authorities, state and municipal enterprises and organisations
- Participation in international steering and or review committees
- Chairmanship international boards or committees
- Collaboration and participation in international projects (e.g. EU, ESF, COST etc.)
- Consultations for companies; non-executive board memberships
- International scientific conferences and events organised
- Key note presentation at international conferences
- Direct funding from industries and companies
- In-kind participation of companies.

Although, “membership in editorial boards of scientific journals” – item from initial list of data to be considered under social and economic impact, was not suggested anymore and moved to R&D quality list by the expert. Other elements of academic and scientific community leadership (e.g., Keynote presentation at international conferences) and Collaboration and participation in international projects (e.g. EU, ESF, COST etc.) was introduced.

These examples highlight the gap between the given current description of the social and economic criterion score and provided indicators.

Therefore, as expert 11 have stated “a clear definition of societal impact” should be introduced to CEA. The UK and Poland could be examined as reference cases.

Additional recommendation:

Expert 9: Avoid splitting “economic impact” and “societal impact” into separate categories. In many evaluation systems (e.g., the UK REF and the Polish model), economic impact is treated as part of societal impact rather than a separate entity.

Data for social and economic impact of R&D activities

Alternatives on how to assess the social and economic impact of R&D activities criterion

When analysing the social and economic impact criterion, experts primarily concentrated on offering recommendations for improving how this criterion should be measured.

1. One proposed alternative is to strengthen the assessment of societal impact by focusing more directly on demonstrated outcomes. Experts noted that current approach documents activities that may contribute to societal impact rather than providing evidence of actual outcomes. This observation was shared mainly by experts with NTMA background, but as well with some experts with SH background.

Expert 2: “Participation in an outreach activity is not a measure of impact..“

Expert 4: “The assessment items for economic and social impact appear to be confined almost exclusively to pathways to impact i.e. process or input, rather than including as the key component evidence of tangible benefit i.e. outcome. “

Expert 9: “In other words, what we receive is a list of scientific publications, consultations, and conferences. This could be described as evidence of scientific contribution.

What is missing? Evidence of actual societal impact.”

While experts agree on the challenge of capturing tangible societal impacts, they offer differing solutions. The following section presents individual expert perspectives, each highlighting specific aspects of the problem and proposing distinct **approaches to address it:**

1.1. To provide only quantified evidence of the impacts and to retain some current categories for demonstration of impact

Expert 2: “However, it is important to consider if the data provided is useful in providing an *actual measure or quantification of the impact* of the R&D activities of the institution. For example, a list of science popularisation activities does not provide evidence of the impact of the activities (which could have been measured, for example, by positive feedback from attendees at the event). Participation in a research project is not an impact; it is a pathway to achieving impact. The data under this criterion should present a clear indication of how an impact has arisen from the R&D activities of the institution (link the impact to the research) and to present a measure of that impact that is clear and unambiguous [e.g. the research led to the establishment of a spin-out company that employs 20 researchers and has a turnover of €10m or, the advice (based on the researcher’s R & D work) provided by a researcher to government has been integrated into a government policy document on education. This policy will beneficially impact x million children by facilitating free access to digital learning sources.”

Expert 2: “I would retain the following sub-sections 6.1, 6.8, 6.2, 6.3, 6.6* to demonstrate impact. Subsection 6.7* should only be retained if there are measures of the actual impact presented. This would require some type of positive feedback from audiences.”

1.2. To keep the list of activities that demonstrate outreach and to add measures that more effectively capture the societal and economic impact of R&D. However, it is necessary to eliminate overlaps in the existing set of activities and indicators of social participation and engagement.

Expert 1: “However, the required data aspects for the economic and social impact are too numerous, partly redundant [...] and 6.2, 6.3, 6.6 and 6.8¹ are potentially overlapping. [...]

Basically, the data should contain the following elements: what are the **main activities** related to the valorization, dissemination and communication of research outputs in the Unit? What are the key **outcomes** of economic and/or social impact activities in the Unit?”

1.3. Use Case Studies to demonstrate impact as implemented in other evaluation systems. For case studies to work, the definition of social impact of research is needed, guidance and examples of impact for the Units and evaluators should be prepared.

Expert 9: “Use structured impact case studies to demonstrate how research has led to measurable societal effects.

Reduce the emphasis on merely listing activities and outputs (e.g., publications, consultations, conferences). Instead, focus on demonstrating the actual consequences of research on society, the economy, or policymaking.

Countries such as Australia, the UK, Poland, and Norway have successfully implemented such models. They demonstrate that this approach is not only feasible but also allows researchers to report non-obvious yet significant societal effects of their R&D activities.”

Expert 4: „A shift in emphasis might precipitate a cultural shift in the sector towards verifiable measurable benefit e.g. policy changes, changes in practice, measurable improvement, stimulation of further research, etc. This would probably need to take the form of a narrative and might be presented as in the UK exercise as a set of impact case studies that reveal the beneficiaries, the impact of the research on ‘products, processes, behaviours, policies, practices, and understanding’, and the avoidance of negative impact. In the UK impact case studies are guided towards identifying, with supporting independently verifiable evidence, benefits to ‘economy, society, culture, public policy and services, health, production, environment, international development and quality of life’.

2.Flexible, inclusive and discipline sensitive approach for measuring social impact should be maintained and further strengthened. Therefore, mixed way (narratives, countable outputs) of presenting the impact should be secured.

According to one expert’s referenced [policy brief](#) that was produced by the “European Network for Research Evaluation in the Social Sciences and the Humanities” (ENRESSH), while measuring societal impact it **is important include not only countable items, but as well processes and activities:**

“Cast the net wide” when defining impact include processes and activities in evaluation of societal impact: Research impacts societies in many ways, and the more specific or narrow the criteria for evaluating impact or categories of outputs are defined, the less the system can identify different and emerging aspects of societal impact. Societal impact evaluation should not only include “countable” items, i.e., manifest impacts such as products, monetary return etc., but also processes and activities, such as interactions with society, actions to raise awareness even if they are ephemeral etc. This comes with the advantage that scholars report more realistic impacts than when evidence of impact must be reported.”

¹ 6.1. The list of research outputs, R&D orders of economic entities (Lithuanian and foreign), and projects (national and international) with the largest socioeconomic impact (by impact significance).

6.2. The list of the most important cases of participation of the UoA researchers in working groups, commissions or committees set up by public authorities, state and municipal institutions, enterprises, organisations, and economic entities.

6.3. The list of main consultations provided by the UoA to the public or economic entities:

6.6. The list of the most important cases of the UoA researchers’ membership in the international working groups, associations, etc.

6.7. The list of the most important results of science popularisation activities.

6.8. The list of cooperation agreements between research and economic entities

Especially for Social sciences and Humanities the role on societal and economic innovation is less quantifiable, therefore it is recommended avoid privileging easily measured economic outputs and instead embrace qualitative and field-appropriate forms of impact. Therefore, the mix of countable outputs and “*more room for self-reflection and narrative, detailing socio-economic impact over a longer period of time, would be welcome.*” [Expert 7].

As well, it was noted by some experts that impact expectations should be aligned with societal expectations per discipline; targets should be unit-defined:

Expert 1: “The expectations of the society concerning the contributions of science are also different for different disciplines. The point is to assess contributions in areas that the Unit has itself designated as target areas.”

3. There was another alternative proposed. Rather than attempting to measure societal impact directly—which can be diffuse, delayed, and context-dependent—it is recommended that the assessment focus on institutional strategies and organizational practices aimed at fostering societal engagement

Quantifying the societal impact of research is not always straightforward, as impact might be diffuse, delayed, and context-dependent. To address this challenge, an alternative approach is to evaluate how societal impact is being pursued—by focusing on institutional strategies and organizational practices for social engagement. This shifts the emphasis from attributing specific outcomes to individual outputs, toward assessing the structures and processes through which research institutions foster meaningful societal contributions.

Expert 8: „In my view, the economic and social impact of R&D activities should be something that is distinct from the quality of R&D activities. It can potentially also cover the economic and social relevance of the research but should in my view be primarily measured in terms of the UoA’s efforts to achieve economic and social impact and the results of those efforts.”

Expert 10: “Since 2014, the parallel exercise in the UK, the REF, has introduced *impact case studies* for output-based expert assessment of societal impact (Norway is an example of a country that has copied the method). This approach is more structured than in the CEA, but it also demands a longer time perspective and much more resources to be spent both by the institutions and the panels. On other hand, one gain is that both the funders and the funded organizations are provided with ‘good stories’ to tell society about the value of science for society.

Still, impact case studies represent a conceptual problem that is discussed in this OA chapter: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-69580-3_4:

Societal impact of research does not occur primarily as unexpected, extraordinary incidents of particularly useful breakthroughs in science. Is it more often a result of normal everyday interactions between organisations that need to create, exchange, and make use of new knowledge to further their goals. This chapter discusses how to assess and improve the cocreation and use of research in normal research–society relations.

Contrary to the *output-oriented approach* of the REF, Sweden has recently performed an assessment how well and to what degree each of its 39 universities are *organized* to take care of their responsibility for societal impact:

<https://www.uka.se/download/18.288725c71931f5e269016/1731499331997/Guidelines%20for%20thematic%20evaluation%20of%20collaboration.pdf>

I advise to study this solution. It is in principle easier to assess what the research organizations *do* to stimulate societal interaction and take care of their specific responsibilities than it is to assess their *activities and outputs* in the societal relations. The Swedish solution requires slightly different information from the institutions than the CEA does. Most important is the *self-evaluations* of how they organize for societal interaction. The linked document shows which questions these self-evaluations respond to. The Swedish solution requires *evaluation committees* (also with members representing different societal interests in research).”

A modification to such different approach, would be to measure societal impact through indicators and narrative sections and **to include the part where Unit/ Institution presents and reflects on its strategy for achieving the impact results**, because currently:

Expert 7: “There is no space reserved for a reflection by the UoA on how its’ scientific strategy and mission connect to the achieved results of the past five years. Nor are UoA’s asked to address their broader impact strategies, now and in the future.”

What data is missing to assess impact

Data on innovation and commercialization activities

The information on innovation outcomes and commercialization effort was absent. This includes patents, startup companies, new products or services developed by the Unit, and outputs relevant to public and private sectors.

Expert 8: “Finally, I am missing data on innovation (or R&D) outputs and commercialization activities. This can include patents and start-up companies. It can also include products or services that were developed by the UoA (or with significant contribution by the UoA) and should include outputs that can be taken into use in both the public and private sectors.”

Feedback from the stakeholders

It was noted that it is important to integrate the stakeholder perspectives into the impact evaluation process.

Expert 5: “When assessing socio-economic impact, how to value the interaction between knowledge institutions and individual researchers on the one hand with stakeholders, such as farmers, processors, especially in agricultural sciences on the other hand, especially where the number of stakeholders can be very large? Suggestions to overcome this challenge include in-depth interviews with key-informants who are in close contact with the stakeholders (such as representatives of farmers’ organisations) and small survey forms evaluating the level of satisfaction of stakeholders to be filled out during large-scale meetings with stakeholders.”

Teaching and its influence on research impact

Although the primary focus of CEA is on R&D, several experts suggested that teaching and course development should be acknowledged as contributing to societal and economic impact.

Expert 7: “Lastly, concerning the requested data, it is of note that teaching receives scant mention. Beyond the demands of teaching on the time of academic staff and the UoA as a whole, it could also be argued that the development of courses and the knowledge transfer through teaching are both core elements of research and impact.”

Description of Development potential of R&D activities

Expert comments on **the clarity of the Development Potential of R&D activities criterion** range from recognizing commendable aspects of its operationalization, highlighting that the criterion remains insufficiently defined to raising concerns about the validity of the assessment of this criterion. As well there were proposals on how development potential could be defined.

Operationalization of development potential criterion is adequate:

Expert 9: “I consider this criterion to be very well operationalized. In particular, the parameters related to the distribution of employees by age and gender and the policy for training new researchers serve as excellent indicators for this criterion.”

The lack of definition clarity:

Expert 11: If the dimensions (Quality, Societal Impact, Potential) would be clearly defined and indicators assigned to criteria defining those dimensions, it would become visible that some of the criteria measure another concept or dimension.

Expert 8: “I am missing a definition or explanation of what each of the criteria are; i.e., a description of what is meant by the “quality of R&D activities”, etc. This would be good to have in all three cases and help improve understanding of the criteria”

Recommendations on how strengthen the operational clarity of the development potential criterion

1. Review and enhance the indicators for development potential:

Experts offered individual suggestions on how to improve the operationalization of the Development Potential criterion.

One opinion was that current description of the score could be maintained, **but the list of indicators should be reviewed:**

Expert 3: “Descriptions for impact and development can remain the same for all disciplines, but the data required to support impact and development are ambiguous”. Expert 3 has proposed the following list of indicators for development criterion:

- Distribution of the employees by age and gender
- Career plan for permanent staff members
- Ability to attract high quality PhD students
- Strategic operating plan with measurable deliverables and milestones
- SWOT analysis of the unit

2. Provide clearer guidance on what should be assessed:

One expert provided an example of what elements/domains in development potential should be assessed. e.g., development potential should reflect the Unit’s future prospects, strategic goals, and operating culture, with emphasis on the viability and sustainability of its research base—i.e., the alignment between available resources and long-term objectives in both research and societal engagement.

Expert 1: “Development potential refers to the future prospects and operating culture of the Unit and how they support development and renewal. The theme viability is a combination of the operating culture and the sustainability of the research base. The assessment covers the strategy that the Unit intends to pursue in X years ahead and the extent to which it is estimated to be capable of meeting its targets in research and society during this period. The sustainability of the research base refers to the analysis of the balance between the resources available and the goals and strategies in the Unit.”

Another expert noted that the current indicators for Development potential are limited and fail to capture progression toward a strategic and inclusive research culture. It was suggested to adopt **a more comprehensive framework—such as that used in the UK REF** – which includes “context, structure, research and impact strategy; people; income, infrastructure and facilities; and collaboration and contribution to the research base, economy and society).”

Development potential criterion is too dependent on R&D quality and societal impact criteria

Some experts raised concerns that, based on the current description, the Development Potential criterion is overly interdependent with the other two criteria—R&D Quality and Societal Impact – which may undermine its distinct purpose in the evaluation process, which should promote forward-looking, strategic dialogue rather than reinforce current performance through financial incentives.

Expert 8: “For the three criteria, there appears already to be a tendency to use some indicators for all three criteria. For example, strong research performance appears to enhance scores for impact and potential. Based on this, I would argue against using all available data to assess each individual criterion. Compartmentalizing the data helps to make the assessment of each criterion distinct from the others.”

Expert 10: “[An. development potential] ...appear as *extra assessments* of what is already assessed by Tables 1 [An. Quality] and 2 [An. Social Impact] by adding a *guessing* about five-year prospects. I see this as a fundamental problem. The solution is open for a practice where the panels first turn a critical assessment into low scores and then increase them to ensure funding stability. What will be expressed then is still a *summative* assessment but made in two rounds assessing exactly the same documentation with two different results.”

Recommendation on how to improve development potential assessment, so it would foster genuine, formative evaluation: The expert 10 recommends that the development potential criterion should be:

- Removed from the funding formula – decoupling it from direct financial consequences would encourage honest, forward-looking self-assessment and dialogue.

- Informed by the background data listed for the Development Potential criterion, with the SWOT analysis serving as the primary document guiding the discussion
- Reframed to support institutional learning – the focus should shift from scoring to strategic support. There should be a dialogue between evaluation committee and institutions based on material prepared and “the committees should be required to reflect on the questions raised by both parties in their final report, which can then be used for strategic development at the institutions.”

Data for development potential of R&D activities

Areas for improvement in data collection for development potential

Expert-Identified Missing Elements for Assessing Development Potential	Observations/proposals by the expert(s)
Governance and operational structure of the Unit	Expert 5: “many comments reflected the struggle that review panel members had in understanding how the different units of assessment were functioning were organized and were managed”.
Strategic plan on the Unit level	Currently, a Unit may submit the institutional strategic plan if it does not have its own separate document. Expert 5: “Make sure that in the self-evaluation, units of evaluation reflect on the relation between their own research strategy and the research strategies of the larger units (departments, faculties, knowledge institutions) they are part of, in such a way that they can demonstrate the validity of a deviant route they have chosen.”
Monitoring of past strategic implementation	Consider to evaluate the implementation or outcome of previous strategies.
Funding	Expert 2: “A large research grant does not actually guarantee that excellent R&D outcomes will result so it’s also possible to argue that R&D funding should be considered under a ‘Research Environment’ criterion, as in REF, where it is a measure of system vitality and sustainability. “
More attention for career development and career diversification within the UoAs	The data has specified the training policy for new researchers but it is just as important to have a dynamic training programme for existing researchers and staff.
Structured and disaggregated HR data	Breakdown by nationality (foreign vs local) and diversity (Expert recommend expanding diversity reporting on groups that might be underrepresented or treated less favourably in the Lithuanian research environment race, disability, and other characteristics.) Age, gender, contract type, and staff level data are not sufficiently detailed to evaluate human capacity.
Open Science practices	Expert proposes including Open Science as a distinct subcriterion, with defined expectations and infrastructure indicators

Evaluation Scale

Experts were invited to consider whether detailed descriptions should be provided for **half-point scores**, and to evaluate whether the absence of such descriptions may lead to ambiguity or inconsistency in the assessment process. Experts expressed divergent views on whether half-point scores should be retained and whether they require detailed descriptors.

There is **no consensus** among experts on whether half-point scores should be permitted or whether detailed descriptions should be provided for them. The core issues identified include interpretation variability, scoring precision, and the risk of overcomplicating the system.

Some see value in flexibility without added complexity, while others warn of ambiguity and inconsistency without clearer guidance. A few propose alternative models such as broader scales (from 0 -10) or qualitative ratings (rating with stars) to enhance scoring consistency and reduce reliance on numeric averaging.

And there was one important reminder that the design and use of the assessment procedure, including clarity about what is being measured, consistency of interpretation and management of differences in evaluators' assessment behaviour, is more important than the specific format of the assessment scale itself. While some scales allow for more precise distinctions, they can also lead to artificial variance or false precision. The focus should therefore be on common understanding, clear conceptual definitions and mechanisms to address scoring inconsistencies, rather than solely adjusting the scale format.

Expert 11: "Basically, change the scale so that it is not the definition of the dimension as it is now, this leads to invalid measurements, low comparability, low interrater reliability and opens doors to many biases."

1. Support for removing half-point scores

Expert 2: "Half points indicate a level of discrimination that the current assessment method does not support."

Expert 11: "Adding half-steps then becomes less clear. The scale is ordinal and not equidistant."

Expert 4: "Consider disallowing partial grades, tighten grade descriptors, and consider a smaller number of grades, providing guidance and examples to steer assessment decisions."

2. Support for keeping half-point scores without additional descriptions

Expert 8: "In my view, it would be very difficult to formulate score descriptions for each half-point, however I support the use of half-points. Panelists base their assessments on a number of factors and appear able to argue for differences between for example a 3.5 and 4.0 score."

Expert 6: "No, detailed descriptions should not be given for half-point scales or you just end up with 10 detailed descriptions. Inevitably subjective judgement is subjective and half-points allow for balancing different views."

3. Suggestions for alternative scoring approaches

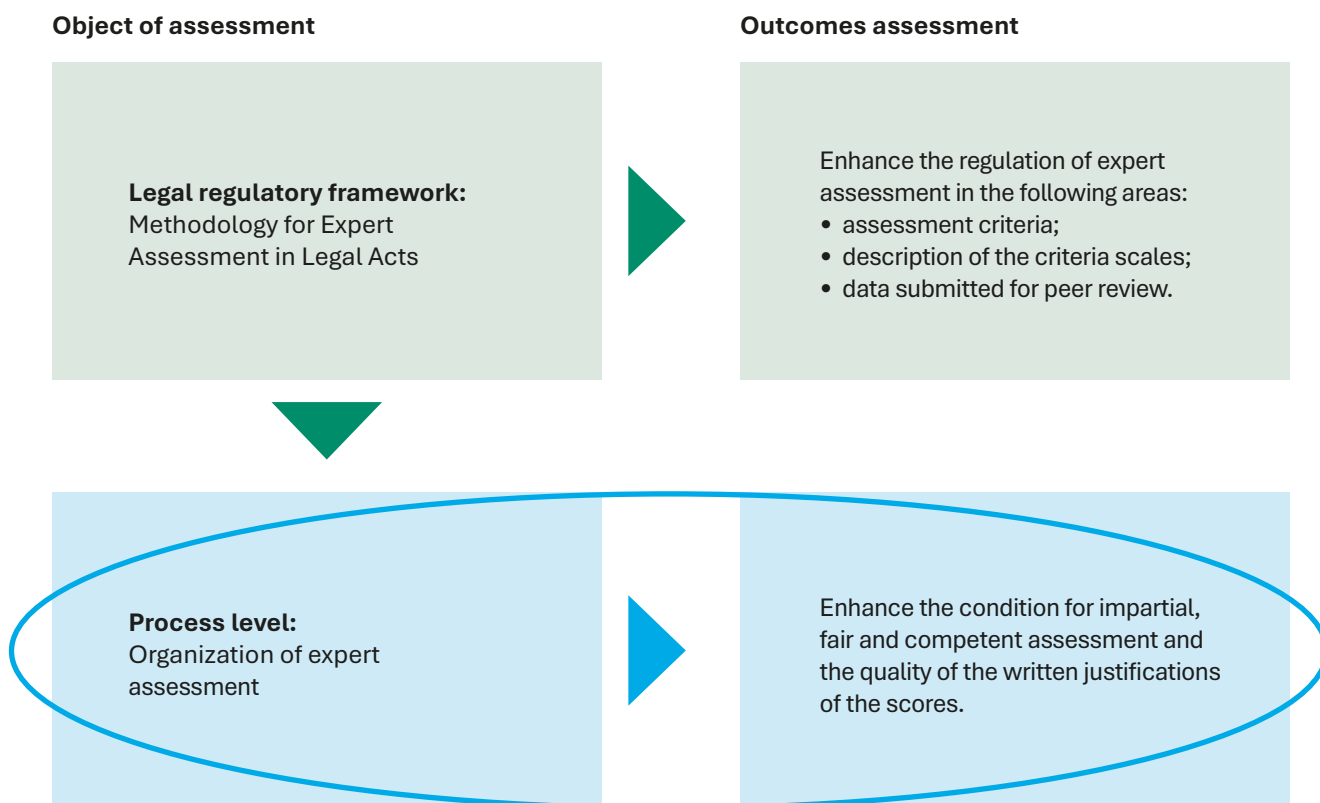
Expert 9: "Another option could be to replace numerical scores with a star-rating system: 'Excellent' = 5 stars".

Expert 5: "I recommend using a 10-point scale, to make the scale very specific and precise, by adding (more) words to each point and to use different words for fundamental, strategic, and applied research. [...] This would reduce the need for standardization within and among review panels."

The objectives of the *process and implementation evaluation* of CEA were:

3. To evaluate whether the data, descriptions of assessment criteria and assessment criteria scales provided for the CEA of Lithuanian universities and research institutions are sufficient and suitable for ensuring a comprehensive and reliable information base for assessment and recommend steps for enhancement.
2. To propose measures or adjustments necessary to improve the organization of the expert assessment process.

The scheme of the objectives:

Expected Outputs

The analysis outputs are expected to support the enhancement and further development of the CEA and are intended for potential inclusion in the published study. The expected outputs are organized into two analysis blocks:

Analysis Block 1: Assessment Criteria, Data for assessment, Descriptions of scores. This analysis block is further divided into two major analysis topics.

Analysis Block 2: Organization of the Expert Assessment Process. This analysis block is further divided into four analysis topics.

Below is a summary of expert feedback regarding the organizational aspects of the Expert Assessment Process.

1. Expert selection process

The experts were asked:

1. Is the current expert selection and appointment process transparent enough to ensure impartiality? What steps could enhance transparency and impartiality in the expert selection process?
2. Were the experts appropriately selected to evaluate the assigned units? How could the expert selection process be improved to better match expertise with assessment needs?

Transparency and Impartiality in the Expert Selection Process

The transparency of the expert selection process is generally considered adequate, but several areas for improvement have been identified. Expert 1 notes that while institutions have the opportunity to raise concerns about conflicts of interest, the criteria for selecting experts and panel chairs remain unclear. As expert 9 notes: “The selec-

tion criteria are broad and do not specify how recent an expert's publications should be or what constitutes relevant experience."

To ensure transparency expert 9 suggests defining "...relevant experience' by specifying whether it includes previous participation in evaluation panels, experience in research management, or involvement in science policy." And expert 1 suggests "Making these criteria public, along with short summaries of panel members' qualifications, would enhance transparency."

Increasing Diversity

Gender and geographic representation are also noted as concerns by a few experts. The current expert pool is reported to be predominantly male, and European experts seem to dominate the selection, potentially leading to biases according to some assessments: Expert 6: "Diversity in panel composition ensures more robust evaluations, as differing perspectives contribute to balanced assessments."

Expert 7 also notes, that to solve the issue of gender imbalance the RCL should formalise their guidelines on gender balance by giving an example from the Dutch Research Council:

"As a recommendation, I would suggest considering the development of further guidelines to assist in the composition of the expert panels, particularly with regard to gender. If they already exist informally, I would suggest formalising them and communicating more clearly about them. Such guidelines are, for example, standard practice at the Dutch Research Council when forming assessment committees. Committees are expected to at least contain 45% female experts, and careful consideration is given to disciplinary differences when forming committees."

Expert 7 as well mentions the need for accounting in disciplinary diversity which the Dutch Research Council actively seeks to address. Expert 11 on the other hand, notes that true impartiality can't be achieved:

"It is difficult to see how impartiality can be achieved in research evaluation without explosive costs that would not make sense for the expected gains. Impartial evaluation goes well beyond having no conflicts of interest in the sense of having published with persons under evaluation. It would mean that each discipline and specialisation is having their expert, and each methodological and theoretical approach within the subdisciplines are covered. This is basically impossible..."

Therefore, expert 11 suggests accepting the impossibility of selecting impartial experts and using tools to address impartiality when needed:

- "If possible, use the Bayesian ranking suggested by Heyard et al. (2022).
- Be as transparent as possible how the experts were selected (selection criteria)
- Offer a possibility for appeals regarding experts for UoAs or at least offer a discussion where UoAs can place concerns."

Expert 7 also highlights that in the Dutch assessment it is mandatory to have a diverse range of experience.

"By way of comparison: in the Dutch SEP, it is mandatory that the committee members not only have relevant experience in the assessment criteria, but also in one or more key domains such as Open Science, PhD Policy and Training, Academic Culture and Human Resource Policy."

Expert 7 also suggests as in the Dutch assessment including junior researchers, which could be use their recent experience to evaluate the development potential of R&D activities:

"Expert panels are asked to assess the development potential of R&D activities on the basis of the UoA strategy and personnel development, in which more junior academic staff also plays a crucial role. It is therefore strange that at least some junior academics (such as experienced associate professors), who also often take on administrative or supervision duties, are not consistently included in the expert panels."

"For example, it is mandatory SEP assessment committees to include a PhD representative, an early career researcher and (if relevant) a non-academic expert."

The experts' suggestions leave room for deciding how much emphasis should be placed on formalising the selection criteria and required expertise per Panel, as well as on how strongly CEA procedures should address bias and ensure impartiality when necessary.

Expanding the Definition of Conflict of Interest

Conflict of interest procedures seemed acceptable to some experts; a few suggested broadening the scope of conflict of interest criteria and defining them clearly: to include joint projects, committee memberships, and even personal relationships, which may compromise impartiality:

Expert 7 “The current documents and Declaration of Interest forms explicitly mention two examples of Col: co-publications and previous employment. There is an additional clause that the expert needs to report any potential other Col, but this leaves much room for ambiguity.

Expert 4: “Regarding transparency, the conflict-of-interest process appears to function. It might be useful to expand on the listing out of a wider set of interests e.g. family members, grant applications, business relationships, etc. “

Another insight is that the current five-day period for reviewing expert panel compositions was deemed too short to thoroughly investigate potential conflicts and should be prolonged as expert 1 notes: “The five-day period for objections may be too short for thorough conflict of interest investigations.”

Expert Selection Tools

One technical suggestion by expert 5 to improve the expert selection was to conduct online interviews to validate candidate suitability. While this might be resource intensive to be done with all experts, this could be more feasible to do with Panel Chairs, whose proper selection as a few experts have highlighted is of the highest importance:

Expert 11: Pay special attention to the selection of panel chairs, most importantly to their social competence in arbitrating different opinion and their openness towards diverse scientific approaches – assure that they are competent and active researchers.”

A couple of experts also mention expert databases beyond the one used by the RCL—such as ESF, COST, or ORCID—which the RCL could consider for improving their expert selection process.

Expert 10: “I would perhaps add ORCID as a source of information in addition to the Research Council’s database because it now also includes individual-level updated lists of performed reviews for the major scientific journals. This competence is also important for CEA since it is about reviewing outputs, not projects.”

2. On-Site vs. Virtual Visits

The experts were asked:

1. What are the advantages and disadvantages of on-site versus virtual visits?
2. What added value do on-site visits provide over virtual visits?

Advantages and Disadvantages of On-Site vs. Virtual Visits

On-site visits are widely valued over Virtual Visits for their depth and interpersonal quality, but they come with logistical challenges.

As expert 11 notes the main advantage of on-site visits is its human aspect: “experts themselves can also show themselves as humans, colleagues, researchers, rather than abstract evaluators <...> and trust is more easily built.”

And the most notable drawback of On-Site visits is their cost, as Expert 9 notes “Despite their benefits, on-site visits come with significant costs related to travel, accommodation, and logistics, making them a resource-intensive approach.” Another drawback is that it might be more difficult to ensure inclusivity and gender equality, as Expert 11 explains researchers with kids may find it harder to commit to travel-heavy assessments. Virtual visits offer flexibility, cost-efficiency, and sustainability benefits. According to Expert 9, “Virtual visits offer a cost-effective and flexible alternative, enabling a more diverse pool of international experts to participate without logistical barriers.”

According to experts from the UK another possible disadvantage of On-Site visits is the possibility to have the evaluation based not on the research alone but as expert 6 notes based on ‘personal chemistry’ instead. As well as elaborated by expert 2 the benefits of seeing facilities first hand and interviewing the researchers also have the possible drawback of basing the assessment on perceived prestige and wealth:

“One might consider that they (On-Site visits) offer an opportunity for assessors to see the research facilities in operation and to interview researchers to get a better feel for the actual research environment. However, such visits are not a particularly objective way to make assessments. There is the potential for bias based on the wealth or perceived prestige of the institution rather than on actual performance.”

These experts address that On-Site visits may make it harder to get a more objective evaluation because of the live impressions made during the visit. While expert 7 notes the advantage of having On-Site visits “found in more ephemeral aspects of the assessment procedure” come as a “double-edged sword”, but at the same time virtual visits don’t eliminate the biases mentioned by previous experts either:

“The surroundings of a unit, the quality of the research infrastructure, the way personnel interact with one another and the expert panel: these may be very telling indicators of quality but may also create unwanted influences on the assessment procedure that are difficult to control for. These types of unavoidable impressions are a negative effect of on-site visits (although they cannot be fully ruled out in virtual visits either).”

Added Value of On-Site Visits

On-site evaluations provide irreplaceable opportunities for in-depth, context-sensitive assessment. Expert 9 underscores this: “One of the most significant advantages of on-site visits is the ability to inspect laboratories and research facilities directly.” They also enhance the legitimacy of the process—Expert 8 says that on-site visits can strengthen the legitimacy of the assessment process, giving UoA staff a chance to engage directly with panellists.

Team dynamics and spontaneous insights further elevate the value. As Expert 7 notes, “What is underestimated, perhaps, is the potential importance of an on-site visit for the expert panel itself. Good group dynamics are essential to a fair assessment procedure.” According to the expert these dynamics and discussions would be much harder to achieve if the experts only met in online meetings and didn’t have time in between to discuss their findings. Meanwhile, Expert 10 adds, that the informal impressions gained during site visits are invaluable for evaluating development potential.

Recommendations for On-Site Visits

A couple of experts from the UK were more critical of the use of On-Site visits, which are not part of the UK’s REF, illustrating that an evaluation can function without them. They recommend assessing whether the On-Site visits provide sufficient additional value and whether potential biases during the visits allow for an objective evaluation. Their concerns are noted below:

Expert 4 “Conduct an analysis that goes beyond the feedback from units of the added value provided by the site visits e.g. review final reports for evidence of findings from the visits or compare initial pre-visit scores with final post-visit scores to determine any positive or negative movement.”

Expert 2 “However, such visits are not a particularly objective way to make assessments. There is the potential for bias based on the wealth or perceived prestige of the institution rather than on actual performance.”

Expert 6 “My starting point is that on-site visits introduce an additional set of risks to the process. It allows special pleading in a way that is more difficult to do with a virtual visit (especially if the virtual visit is recorded and can be inspected later).”

Expert 9 acknowledges that he writes from the perspective of the Polish evaluation system, in which visits are also not used, but emphasizes that “the very fact that experts conduct a visit to the evaluated unit is a very good practice. Whether this visit takes place on-site or virtually is, of course, relevant, but the key aspect is that it happens at all.”

But most experts, recognizing practical challenges, recommend preserving on-site visits or see them as preferable to virtual ones, by citing their own experiences, other evaluation systems and the added value of On-Site visits as illustrated by the following quotes:

Expert 1 “Getting to know the research environment virtually is not likely to be as effective as on-site visits. Thus, on-site visits are expected to lead to a more comprehensive assessment of the Unit, also ensuring a consistent application of the assessment criteria and scores. Virtual visits should be rather used as a backup.”

Expert 3 “Personally, I think on-site visits give a much better impression of the UoA and have more opportunities to directly communicate with staff members and students”

Expert 5 “In person meetings are essential for a detailed insight and experiences can be shared among panel members.”

Expert 7 “In the Dutch context, in-person assessment procedures are usually given preference over online assessment procedures. The experience of the Dutch Research Council, as well as the Recognition & Rewards programme, is that in-person dialogues lead to more extensive conversation and a higher quality assessment.”

Expert 8 “Without having hands-on knowledge of the panel visits from panellists or UoA managers, I would view the on-site visits as very valuable.”

Expert 10 “Virtual visits *cannot compensate* for the value of on-site visits. It is better to have no visit at all.”

Expert 11 “Prefer on-site visits to ensure that experts experience the physical conditions and the organizational culture.”

Another key suggestion from multiple experts is allowing more time for meaningful interactions during site visits as noted by expert 5: “There should be ample time and space for free interaction between PhD candidates and the review panel without presence of supervisors or members of management teams. A slot of at least 2 hours per unit of assessment for this free interaction is advised.”

Also, there is no support for mixed formats. Expert 11 cautions, “Mixed visits are very tiresome and create inequalities between those physically present and those online.”

3. Applying criteria

The experts were asked:

1. According to the documentation provided, is the consistency in applying assessment criteria ensured?
2. What measures could be implemented to enhance consistency?

Increasing Calibration between Panels

Some experts found the existing calibration measures sufficient to ensure consistency in applying assessment criteria. However, according to several others, the main issue with consistent application lay in the lack of calibration exercises across review panels. A few experts also noted that more structured calibration within individual Panels could further improve consistency.

Several experts recommended pre-assessment calibration exercises, regular inter-panel meetings, and ongoing recalibration sessions throughout the review period. Expert 6 referenced the UK REF model, where Main panels

ensure the coherence across disciplines and help to coordinate the evaluation exercise and use “Calibration Exercises: - Early in the assessment process, sub-panels undertake calibration exercises. Panel members independently assess selected submissions, then compare and discuss ratings to align their interpretation and application of criteria.” Which could possibly be used in the CEA to enhance consistency.

Another suggestion to improve calibration is to reduce the number of Panels to for example expert 3 suggest having 6 Panels, one for each of the main research areas. This reduction could help to have a more manageable number of Panel chairs which could have inter-Panel meetings to ensure consistency. As a couple experts have suggested and as per the REF example these inter-Panel calibration meetings could take place before the assessment, intermittently during the assessment process, and in the end to finalise the assessments scores.

A suggestion from expert 9 was to organize webinars to introduce experts beforehand to the system. While an introductory meeting was conducted for experts of the CEA, it might be beneficial to learn from the Polish evaluation systems multiple webinars approach:

“...we found that organizing a series of webinars helped familiarize experts with the specifics of the system. These sessions provided a platform for experts to ask questions, clarify doubts, and discuss real-life scenarios. Such interactive training sessions can be very effective in ensuring that all experts have a consistent understanding of the assessment criteria.”

Consistency and Definition of Scores

Another problem with maintaining consistency between Panels is the definition of Scores. As the scoring scale remains subjective, which carries its own pros and cons, it is difficult to maintain consistency across Panels. One of the suggestions is to provide clear examples for each score or clear benchmarks for each of the scores for a particular research area or Panel, as expert 9: “...to enhance consistency, one of the most important thing is to state very explicitly which kind of benchmark should be implemented and whether the same for all UoAs.”

Most of the discussion regarding this question has been discussed in Block 1 but the questions of criteria are also relevant here as expert 11 notes, that it is difficult to know if consistency is being ensured if it is not clear what is being measured:

“If consistency is not achieved, comparability is also not achieved. This is what is also noted at least in some panel reports. This is severe for CEA to be meaningful. However, besides criteria and the scoring, already the procedure is set up such that comparability is at best very hard to achieve. First, the notion of what is compared to what and why needs to be answered. Formulated in the way of this question: With regard to what do the scores need to be consistent? There is not absolute quality. How can a rating of MacDonalds, a Michelin-Star Restaurant and a Lithuanian folklore restaurant be consistent and with regard to what?”

As expert 11 suggests in their recommendation, if consistency and comparability is important for the CEA, then there should be a clear concept of what is being measured: “Adhere to social science methodology that asks to have a clear concept of what is to be measured.”

Formalising Procedures for Panel dynamics

A couple of experts also highlighted the need to formalise the process of group dynamics in the assessment as there are no clear procedures or ruling on how disagreements between Panel members and chairs should be resolved. And what is the role of RCL in the discussions:

Expert 7: “Given that the text of the evaluation scales is open to interpretation on some points, are members encouraged to discuss the intended meaning of the evaluation scales for their field? Does the chair of the panel watch over the uniform application of the criteria, or are the panel members encouraged to do this themselves? Does the expert panel decide on the specific interpretation of the evaluation scale, or does the RCL have the final word?”

While experts noted that it is important to make proper selections of chairs, conflicts can occur and have as expert 11 notes citing the CEA expert feedback which notes one case where a couple Panel members had problems

with their chair, as per expert 11: “...competency of chairs – if they forbid some experts to speak, we have a serious issue and comparability is certainly not achieved.”

The couple suggestions from the experts underline the need for more defined roles and procedures, but the suggestions themselves are rather broad in interpretation:

Expert 1: “Develop a procedure for resolving disagreements between individual expert scores, such as allowing more time to discuss assessment in the case of differing views and scores during the joint meeting.”

Expert 1: “Develop an appropriate process for resolving discrepancies between individual expert assessments to produce a fair and accurate panel report.”

Expert 5: “In cases with large variation in the original scores of the individual members of the panel, the chairperson of the review panel should report in great detail how this variation was discussed and handled in the final evaluation and scoring.”

4. Reporting and Feedback Process

The experts were asked:

1. How is the current report preparation process structured to ensure high quality and reliability?
2. How effectively is institutional feedback integrated into the reporting process, and what refinements could better support this integration?
3. What improvements could enhance both the reporting process and the quality of the final report outcomes?

Report Preparation Process

Experts mostly agree that the current report preparation process is well-structured and supports the reliability of the reports, though they also identify areas for improvement. Expert 6 praises the staged approach, noting, “Your staged approach sounds impressive, as is the tight timing. It is clear how the information is collected and developed into a coherent whole.” Expert 7 emphasizes the benefits of having a UoA response stage: “The opportunity for input from the UoA on factual errors is highly commendable” and the strong factual verification system, while Expert 10 finds the guidelines “suitable for a well-organized reporting and feedback process.”

Despite these strengths, several experts note procedural bottlenecks and limitations. Expert 7 warns that the panel chair may become a “bottleneck” due to limited involvement of other experts in reviewing the full report and recommends a more collective review approach. Expert 1 raises the question that it is not clear how “discrepancies between individual expert assessments are resolved during report preparation.” Expert 11 questions the absence of minority opinions in final reports which don’t seem to be documented and suggest that minority opinion should be respected, documented and included:

“What is important is that minority opinion is respected, and the procedure foresees that such minority opinions be documented. However, I have not come across such a minority statement in the reports – I might have missed them, but I think they should be clearly pointed out. I doubt that they did not appear, no panel I have participated in was unanimously for the conclusions.”

Evaluation Objectives and Its Content

One systematic issue identified with the CEA is that it is rather ambitious in having multiple goals at the same time, which to achieve would require different approaches. A couple experts raised the question if for example evaluating experts should suggest recommendations at all, as often the recommendations in global trends come from only a handful of people, who are not infallible. The systematic problems are very well described by these expert statements:

Expert 6: “The exercise (referring to REF in UK) is not intended to suggest research directions. The Lithuania process is much more ambitious and poses consideration over whether the choice of experts can result in proposals for research directions that they favour. With a relatively small number of experts for each discipline there it may be that deciding on ‘global trends in their respective research fields and peculiarities to the Lithuanian research system within the next five years’ is down to a handful of people.”

Expert 11: “The very goal of the evaluation exercise is much too broad and far-reaching. An evaluation can never give general information of the state of research of a country... be informative to attribute funding and to serve as an accreditation exercise for PhD programs (and even more) at the same time.”

Report Content and Recommendations

While some experts raised concerns about the methodology of CEA not being suitable for providing recommendations, other found the currently produced recommendations in the reports lacking. Some experts highlighted that as recommendations given in the Panel report go, they seem to focus on the Units shortcomings and lacks and do not suggest how to improve. As expert 3 notes: “In summary less emphasis on shortcomings of the UoA, but recommendations on how to improve performance in years to come.”

Some experts identified limited sharing of good practices between units recommending that instead of just focusing in the recommendations on what should be done experts should be instructed to also note how to do so as expert 4 notes: “Provide additional guidance to experts to ensure that recommendations take precedence and are actionable, guiding units towards ‘how’ in addition to ‘what.’” Expert 4 as well suggests introducing a mechanism which would help to share good practices and common areas for improvement after the evaluation: “If one of the goals of the national exercise is to elevate the quality and impact of research nationally, then a mechanism should be put in place to determine common areas for improvement, to share good practice, and for units to learn from each other.” While this was done to some extent in the Findings section of the reports, the process could be improved by formalising it in the guidelines for report preparation or by adding an additional step to the assessment.

Another possibility for improvement would be to open a dialogue between the evaluated Units and Panellists after receiving the reports. As currently the process only focuses on fixing errors and not the evaluation. According to this suggestion maybe the process would need to add a further formalised stage of reconsidering the score after a response from a Unit. As expert 9 elaborates:

“While this process is effective in preventing errors and maintaining credibility, it remains largely focused on factual accuracy rather than substantive dialogue.

Institutions do not have the opportunity to challenge interpretations or provide additional context that might affect the assessment’s nuance.

In practice, this means that while the reports are factually correct, they might not always fully capture the complexities of a given institution’s research environment.

To improve this aspect of the process, the scope of institutional feedback could be expanded to allow institutions to comment not just on factual discrepancies but also on how their research activities and impact have been characterized.”

Together with the concerns raised about the methodology and the content and focus of the recommendations, these findings suggest that this part of the assessment process should be reviewed. It will be important to reflect on whether adjustments are needed to the evaluation methodology, the objectives of the exercise, or both.

Increasing time for Feedback and Appeals

Multiple experts observed that the current timeframe (3-5 working days) appears insufficient for institutions to thoroughly review draft reports and finalised reports which will determine their future for another 5 years. Expert 7 “Three working days is, however, a very short time for an institution to draft a response to a report that will considerably impact their continued existence.” It is recommended to extend the period for institutional responses and

appeals. For example, expert 1 recommends: “The period for submitting appeals should be increased, for instance to 10 working days, to thoroughly review the panel report.”

Increasing Quality Control

A few experts also noted that quite a large number of UoAs commented on factual errors in their reports, as per expert 2: “37% (28 out of 75) of UoAs replied that they had commented on factual errors in their reports... [This] points to the need for additional quality control of reports before they are issued to the institutions.” Another issue a couple of experts noted is that they perceived a mismatch between the scores given to the UoA and their descriptions. As in some cases the narrative was a lot more negative than the positive score, and vice versa:

Expert 5: “There is also another important issue: in quite a number of cases the narrative supporting a certain score was not in line with the actual score. At least, I have read cases where the narrative was much more critical than the score suggested or should be interpreted.”

Experts suggested improving quality control. One suggestion is to actively involve all Panel members in the editing and review process, or to allocate extra resources to quality control to avoid the the problem of a quality control “bottleneck” of the Panel chair:

Expert 7: “It might be advisable for the RLC to encourage a full round of checks to the entirety of the expert panel, letting members of the expert panel not directly involved with drafting an element of the final report critically read the draft to check for veracity, clarity and persuasiveness.”

Expert 7 “Within Dutch Research Council procedures, it is standard practice that the committee in its entirety is involved in the final drafting and checking of reports (though, admittedly, with a direct coordinating role for Research Council staff).”

8. Užsienio praktikų pavyzdžiai

Nyderlandai

Mokslo vertinimo sistemos (SEP) apžvalga

Vertinimo reguliavimas

Nyderlandų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (MTEP) vertinimo sistema yra reglamentuojama pagal Standartinį vertinimo protokolą (SEP), kurį parengė ir patvirtino Nyderlandų universitetų asociacija (VSNU), Nyderlandų mokslo taryba (NWO) ir Nyderlandų karališkoji menų ir mokslų akademija (KNAW). Šios organizacijos užtikrina, kad jų valdomų institucijų moksliniai tyrimai būtų vertinami bent kartą per šešerius metus, laikantis SEP reikalavimų 2021–2027 metų laikotarpiu. Už šių vertinimų organizavimą atsakinga atitinkamo universiteto vykdomoji taryba, NWO arba KNAW valdyba (toliau – valdyba), kuri taip pat sprendžia, kurie mokslinių tyrimų vienetai (institutai, departamentai, tyrimų grupės ar daugiadiscipliniai klasteriai su savo strategija) bus vertinami konkrečiais metais.

Vertinimo tikslas

Pagrindinis SEP vertinimo tikslas yra įvertinti mokslinio tyrimų vieneto veiklą atsižvelgiant į jo paties tikslus ir strategiją. Vertinimo metu analizuojama: tikslų tinkamumas ir pakankamumas, strategijos efektyvumas bei vieneto gebėjimas įgyvendinti savo užsibrėžtus tikslus.

Vertinimo sąlygų apibrėžimas

Valdyba nustato vertinimo sąlygų aprašą (angl. Terms of Reference), kuriame turi būti pateikiama strategijos vertinimo protokolo (SEP) esmė, kai vertinimo procesas grindžiamas tyrimų padalinio tikslais ir strategija, o padalinys gali pasirinkti jam tinkamiausius rodiklius. Taip pat įtraukiamas galutinio vertinimo ataskaitos viešumas, užtikrinant jos prieinamumą visuomenei. Sąlygų aprašas apima specifinę informaciją apie vertinamą tyrimų padalinį arba kitus svarbius aspektus, į kuriuos turi atsižvelgti vertinimo komisija, strategines rekomendacijas nacionaliniu mastu, jei vertinimas apima visos disciplinos analizę šalyje, bei tris pagrindinius vertinimo kriterijus ir keturis specifinius aspektus. Be to, valdyba gali papildomai prašyti komisijos atsižvelgti į kitus svarbius klausimus, tokius kaip padalinio tikslų tinkamumas ar strategijos efektyvumas.

Valdyba skiria nepriklausomą ekspertų komisiją, kurios sudėtis užtikrina reikiamą kompetenciją. Komisijoje dalyvauja bent vienas doktorantas bei vienas arba keli ankstyvosios arba vidurinės karjeros tyrėjai, o prireikus – ir neakademinis ekspertas. Ši komisija yra atsakinga už objektyvų ir nepriklausomą tyrimų vertinimą pagal SEP nustatytus standartus.

Vertinimo kriterijai

Mokslinių tyrimų vienetų vertinimas SEP sistemoje grindžiamas trimis pagrindiniais kriterijais: tyrimų kokybe, socialine aktualumu ir perspektyvumu (angl. viability). Šie kriterijai leidžia išsamiai įvertinti tyrimų vienetų veiklą ir jų indėlį tiek į mokslo, tiek į visuomenės pažangą.

Tyrimų kokybė yra vertinama pagal vieneto mokslinį indėlį per pastaruosius šešerius metus. Analizuojamas mokslinių rezultatų kokybės ir reikšmės lygis tarptautiniame, nacionaliniame ar regioniniame kontekste, priklausomai nuo vieneto tikslų. Taip pat atsižvelgiama į akademinę reputaciją ir lyderystę pasirinktoje srityje. Vertinimas grindžiamas naratyvine argumentacija, kuri yra pagrįsta įrodymais apie vieneto pasiekimus. SEP protokolas remiasi San Francisko deklaracija dėl mokslinių tyrimų vertinimo (DORA) principais, kurie skatina vertinti mokslinę produkciją kokybiniu požiūriu.

Vertinamieji vienetai

Vertinamuosius vienetus nustato valdyba, laikydamasi tam tikrų sąlygų. Vienetas turi būti atpažįstamas kaip savarankiškas subjektas tiek institucijos viduje, tiek už jos ribų, turėti aiškiai apibrėžtus tikslus ir strategiją. Vienetas turi būti pakankamai didelis – bent 10 VDDA (Visos darbo dienos atitikmens, angl. Full-Time Equivalent – FTE) tarp nuolatinių akademinio personalo darbuotojų, įskaitant turinčius tenure-track pozicijas, tačiau neskaičiuojant doktorantų ir podoktorantų. Nors tai yra minimalus reikalavimas, pirmenybė teikiama didesniems vienetais. Taip pat vienetas turi būti įsteigtas bent prieš trejus metus. Jei vertinami naujesni vienetai, jų savianalizėje turi būti pateikta jų plėtros stadijos informacija, kad vertinimo komisija galėtų atsižvelgti į šį faktą.

Pateikiami duomenys

Nyderlandų mokslo vertinimo sistemoje, remiantis Standartiniu vertinimo protokolu (SEP), pagrindinis vertinimo dokumentas yra vieneto savianalizės ataskaita. Šioje ataskaitoje tyrimų vienetas detalai aprašo savo tikslus, strategiją ir pasiekimus per pastaruosius šešerius metus, taip pat planus ateičiai.

Duomenų rinkimo principai ir šaltiniai

Vienetai turi laisvę pasirinkti ir pagrįsti tinkamus rodiklius, atsižvelgiant į savo srities specifiką ir užsibrėžtus tikslus, tačiau visada privaloma pateikti faktinius įrodymus, pagrindžiančius naratyvinę ataskaitą. Tai reiškia, kad vien tik kiekybiniai rodikliai nėra vertinimo esmė, jie yra kontekstas naratyvinei analizei.

Vienetai duomenis renka iš įvairių šaltinių, siekdami užtikrinti jų tikslumą ir patikimumą. Dažniausiai naudojami šaltiniai apima:

- **Institucinės tyrimų informacijos sistemos (CRIS):** jose kaupiami duomenys apie publikacijas, projektus, doktorantus, akademinį darbuotojų veiklą.
- **Bibliometrinės duomenų bazės:** pvz., *Web of Science*, *Scopus*, naudojamos publikacijų, citavimų ir bendradarbiavimo analizei. Tačiau svarbu pabrėžti, kad SEP laikosi DORA principų, todėl bibliometrika nėra vienintelis ar pagrindinis vertinimo kriterijus – ji naudojama tik kaip papildomas kontekstas.
- **Vidaus finansinės ir personalo ataskaitos:** informacija apie gautus finansavimus (konkurso pagrindu gauti projektai, institucinis finansavimas), personalo sudėtį, doktorantų ir podoktorantų skaičių.
- **Apklauskos ir kokybiniai duomenys:** susiję su atvirojo mokslo praktikomis, akademinė kultūra, žmogiškųjų išteklių politika.

Pagrindiniai aspektai, kuriems teikiami duomenys:

Savianalizės ataskaitoje, be bendrosios informacijos apie tyrimų kokybę, socialinę aktualumą ir perspektyvumą, turi būti atspindėti ir keturi specifiniai aspektai, kuriems pateikiami atitinkami duomenys:

1. **Atvirojo mokslo praktikos:** Duomenys apie atvirų duomenų saugyklų naudojimą, atvirosios prieigos publikacijų dalį, dalyvavimą atvirojo mokslo iniciatyvose.
2. **Doktorantūros politika ir mokymas:** Informacija apie doktorantų skaičių, jų baigimo rodiklius, mokymo programų aprašymai, karjeros stebėsenos duomenys, doktorantų įtraukimas į mokslinę veiklą.
3. **Akademine kultūra:** Duomenys, atspindintys vieneto aplinką ir kultūrą, įskaitant atvirumą, socialinį saugumą, įtrauktį ir mokslinių tyrimų vientisumo užtikrinimą (pvz., etikos mokymų statistika, įvairovės ir įtraukties iniciatyvos).
4. **Žmogiškųjų išteklių politika:** Kaip vienetas vertina ir skatina įvairią mokslininkų veiklą ir indėlį, atsižvelgiant į įvairius rezultatus (pvz., pripažinimo ir atlygio už nepublikacinius rezultatus (programinę įrangą, duomenų rinkinius, politikos rekomendacijas) sistemos, mokslininkų karjeros plėtros programos).

Duomenų analizė ir panaudojimas

Vertinimo komisija analizuoja pateiktus duomenis, siekdama suformuoti visapusišką vieneto veiklos vaizdą. Kiekybiniai duomenys tarnauja kaip įrodymai ir kontekstas pagrindinei naratyvinei argumentacijai. Komisija ne tik vertina absoliučius skaičius, bet ir analizuoja jų tendencijas, kontekstą ir atitiktį vieneto nustatytiems tikslams. Pavyzdžiui, citavimų skaičius bus vertinamas atsižvelgiant į disciplinos specifiką ir pačių tyrėjų karjeros etapą. Duomenys taip pat gali būti naudojami lyginamajai analizei (angl. *benchmarking*) su panašiais vienetais nacionaliniu ar tarptautiniu mastu, siekiant nustatyti stipriąsias puses ir tobulintinas sritis.

Po vertinimo surinkti duomenys ir parengta vertinimo ataskaita su rekomendacijomis yra pagrindas tyrimų vienetų ir institucijų strateginiam planavimui ir tobulėjimui. Šios išvados gali būti naudojamos priimant sprendimus dėl finansavimo paskirstymo, investicijų į infrastruktūrą ar personalo plėtrą, taip pat tobulinant doktorantūros studijų programas ir skatinant atvirojo mokslo iniciatyvas. SEP procesas siekia ne tik įvertinti praeitį, bet ir suteikti gaires ateities vystymuisi.

Šaltinis: Standartinis vertinimo protokolas (SEP) https://storage.knaw.nl/2022-06/SEP_2021-2027.pdf

Norvegija

Norvegijoje mokslinių tyrimų sisteminį vertinimą organizuoja Norvegijos mokslo taryba (angl. The Research Council of Norway) kas 5–10 metų organizuoja pasirinktų mokslo sričių (tematikų, disciplinų), kuriuos atlieka tarptautiniai ekspertai, analizuodami vertinimui parinktas veiklos sritis ir taikydami skirtingas prieigas. Vertinimai nėra susiję su instituciniu mokslinių tyrimų finansavimu – jie skirti prisidėti prie politikos formavimo ir informavimo, padeda tiek nacionaliniu, tiek instituciniu lygiu planuoti ir plėtoti mokslinių tyrimų veiklą ir politiką.

2021 m. Norvegijos mokslo taryba pradėjo naują mokslinių tyrimų vertinimo etapą. Tai bus trečiasis Norvegijos mokslinių tyrimų vertinimo etapas nuo 1990-ųjų pabaigos. Vertinime dalyvauja universitetai, mokslinių tyrimų institutai ir viešosios ligonių įstaigos (angl. hospital trust).

Vertinimo vienetai Norvegijoje sudaromi derinant institucinę ir disciplininę perspektyvas. Institucija teikia vertinimui administracinius vienetus, kurie sudaryti iš mokslinių tyrimų grupių.

Vertinimo vienetų dydis gali būti labai įvairus, priklausomai nuo mokslinių tyrimų srities ir dalyvaujančių institucijų. Nors konkretūs dydžio apribojimai administraciniams vienetais nenustatyti, mokslinių tyrimų grupėms yra taikomi minimalūs reikalavimai. Pavyzdžiui, 2024 m. organizuoto Norvegijos biomokslų 2022 – 2024 vertinimo ataskaitoje nurodyta, kad minimaliai mokslinių tyrimų grupę turi sudaryti bent penki visą darbo dieną dirbantys darbuotojai ir trys nuolatinės (angl. tenure) pareigas einantys darbuotojai. Kvietiniai profesorai, techninis personalas ir kiti svarbūs darbuotojai gali būti įtraukti į grupę, tačiau negali būti įskaičiuoti į minimalų skaičių.

Vertinama mokslinių tyrimų grupė turi būti įsteigta ne mažiau kaip prieš trejus metus. Gali būti leidžiama dalyvauti ir naujesnėms grupėms, jei jos atsirado dėl didelių organizacinių pokyčių motininėje institucijoje.

Mokslinių tyrimų grupė turėtų būti žinoma tiek institucijoje, tiek už jos ribų (pvz., turėti atskirą interneto svetainę). Ji turėtų galėti dokumentuoti bendrą veiklą ir rezultatus tokiomis formomis: publikacijos (bendros publikacijos), mokslinių tyrimų duomenų bazės ir infrastruktūros ar bendros atsakomybės už studijų vykdymą, sveikatos paslaugų ar moksliniais tyrimais pagrįstų sprendimų teikimą nustatytiems sektoriams.

Administracinis padalinys, teikdamas savianalizę, turi pasiūlyti tinkamą mokslinių tyrimų grupės lyginamąjį standartą (angl. benchmark). Tarptautinės ekspertų komisijos, vertindamos grupės veiklos rezultatus, atsižvelgs į lyginamąjį standartą. Atsižvelgiant į grupės paskirtį ir jos instituciją, lyginimui teikiamas etalonas gali būti pagrįstas tiek akademiais, tiek neakademiais standartais ir tikslais.

Administracinis vienetas ir jo sudėtyje veikiančios mokslinių tyrimų grupės vertinami pagal kelis kriterijus (vieni taikomi mokslinių tyrimų grupei (MTG), kiti administraciniam vienetai (AV)):

- Strategija, išteklių ir organizavimas (MTG, AV)
- Tyrimų rezultatai ir kokybė (MTG, AV)
- Įvairovė, lygybė ir etika [angl. diversity, equality and integrity] (AV)
- Atitiktis instituciniams ir sektoriniams tikslams (AV)
- Svarba visuomenei (AV)

Institucinis (arba administracinis) vienetas vertinamas pagal bendrą organizacinę struktūrą, vadovavimo strategiją ir institucinę politiką, o taip pat, kaip jos remia mokslinių tyrimų kokybę ir mokslo plėtrą.

Mokslinių tyrimų grupės vertinamos pagal aukšto lygio mokslinių tyrimų rezultatus ir mokslinių tyrimų poveikį visuomenei. Atsižvelgiama į tokius kriterijus, kaip publikacijų skaičius, išorės finansavimas ir pan.

Parengta pagal šiuos šaltinius:

<https://www.forskningsradet.no/en/analysis-numbers/evaluations/subject-theme/>

https://www.forskningsradet.no/siteassets/publikasjoner/2024/evalbiovit/evalbiovit-national-report_final_14.3.2024.pdf

Portugalija

Portugalijoje mokslinių tyrimų padalinių vertinimą organizuoja Fundação para a Ciência e a Tecnologia (FCT) - Portugalijos nacionalinė MTEP finansavimo organizacija. FCT organizuojamas MTEP veiklos vertinimas yra MTEP vienetų (angl. R&D units) lygiu. MTEP vienetai teikia paraišką dalyvauti vertinime ir turi būti patvirtinti FCT.

MTEP vertinimo rezultatai yra naudojami skirstyti MTEP vienetų daugiametės finansavimo programos lėšas:

Bazinis finansavimas: Du trečdaliai viso MTEP vienetams skirtą biudžetą skirstomi atsižvelgiant į vienetų dydį ir vertinimo balus. Bazinį finansavimą gauna tik tie vienetai, kurių bendras įvertinimas gerai arba aukščiau (žr. žemiau tekste).

Tikslinis finansavimas: Kita dalis finansavimo skiriama, atsižvelgiant į vertinimo komisijos rekomendacijas, kurios grindžiamos vienetų pateiktais poreikio planais ir pasiektų rezultatų vertinimu. 2023\2024m. vertinimo gide nurodyta, kad tikslinis finansavimas gali būti skiriamas vienetams, kurių bendras įvertinimas gerai arba aukščiau (žr. žemiau tekste).

MTEP vienetų sudarymo taisyklės:

1. Institucinė struktūra ir priklausomybė: MTEP vienetas gali būti viešasis arba privatus juridinis asmuo – universitetas, kolegija, mokslinių tyrimų institutas arba jų konsorciumas.

Tyrėjai, priklausantys MTEP vienetai, turi turėti Portugalijos institucijų prieskyrą, ir jie turėtų būti oficialiai įdarbinti arba su jais turėtų būti sudarytos sutartys.

2. Tyrėjų sudėtis: MTEP vieneto sudėtyje turi būti intergruotų (angl. integrated) mokslo daktarų (tyrėjas oficialiai priklausantis MTEP vienetai ir aktyviai dalyvaujantis jo veikloje). Šie tyrėjai turi skirti ne mažiau kaip 20 proc. savo darbo laiko mokslinių tyrimų veiklai vienetė. Kiekvienas tyrėjas gali būti laikomas tik vieno MTEP vieneto įtrauktu nariu, nors jam leidžiama bendradarbiauti su kitais padaliniais.

Reikalaujama, kad MTEP vienete būtų ne mažiau kaip 10 mokslo laipsnį turinčių tyrėjų, skaičiuojant pagal svertinį tyrėjų laiką skiriamą MTEP darbui (visą darbo dieną, ne visą darbo dieną arba iš dalies).

3. Padalinio dydis ir laboratorijų veiklos intensyvumas: Vienetai klasifikuojami pagal jų dydį ir laboratorinės veiklos intensyvumą. Ši klasifikacija turi įtakos baziniam finansavimui, kurį jie gali gauti. Didelio intensyvumo padaliniai turi didelių veiklos sąnaudų dėl savo įrangos, laboratorijų ar „lauko“ tyrimų. Vidutinio ir mažo intensyvumo padaliniai turi mažesnius veiklos reikalavimus, pavyzdžiui, archyvai, duomenų bazės ar bibliotekos.

4. Formavimo lankstumas: MTEP vienetai gali būti steigiami kaip nauji subjektai arba reorganizuojant esamus vienetus juos sujungiant ar padalijant. Vienetai gali koreguoti savo struktūrą, kad atitiktų strateginius tikslus.

Vienetai taip pat gali būti bendradarbiavimo laboratorijos (CoLAB) arba asocijuotosios laboratorijos, kurios apima kelių institucijų, įskaitant pramonę ir kitus suinteresuotuosius subjektus, partnerystę, kuria siekiama spręsti visuomenei svarbius uždavinius.

Ekspertų komisijos parinkimas

Tarptautinės ekspertų komisijos yra skirstomos į stambias mokslų sritis, o vėliau į siauresnes mokslinių tyrimų krypčių grupes. 2023/2024 m. buvo priimtos 336 MTEP vienetų paraiškos dalyvauti jos viso buvo priimtos vertinimui, kurį atliks 29 ekspertų komisijos.

Pagrindinė komisija: Kiekvienas MTEP vienetas turi pasirinkti tinkamiausią ekspertų komisiją pagal savo pagrindinę mokslinių tyrimų kryptį iš anksto sudarytų komisijų sąrašo.

Papildomos komisijos: Jei MTEP vienetas atlieka daugiadisciplininius mokslinius tyrimus, apimančius kelias mokslo disciplinas, jis gali pasirinkti ne daugiau kaip dvi papildomas vertinimo grupes. Tai leidžia vienetai įvertinti skirtingose mokslo srityse, susijusiose su jo veikla.

Jei pagrindinė komisija neapima visos padalinio mokslinių tyrimų srities, padalinys gali prašyti atlikti daugiadisciplininį vertinimą. Vertinime gali dalyvauti ne daugiau kaip penki komisijos nariai (trys iš pagrindinės komisijos ir du iš papildomų komisijų).

Ekspertų komisijos sudėtis, atitinkamos nuotolinių susitikimų ir vizitų į padalinius datos skelbiamos interneto svetainėje likus 3-4 savaitėms iki pirmojo planuojamo kiekvieno MTEP vieneto ir vertinimo komisijos susitikimo.

Vertinimo kriterijai:

A. Kokybės, nuopelnai (angl. merit) ir mokslinių tyrimų aktualumas:

Šiuo kriterijumi daugiausia dėmesio skiriama vieneto atliekamų mokslinių tyrimų kokybei, originalumui, tikslumui ir aktualumui. Taip pat vertinamas vieneto veiklos tarptautiškumas, ypač atsižvelgiant į tai, kaip ji atitinka tarptautinius mokslinių tyrimų standartus ir kaip prisideda prie mokslo pažangos pasauliniu mastu.

Pagal šį kriterijų taip pat vertinama mokslinių tyrimų sklaida, įskaitant jų taikymą ir indėlį į visuomenės problemų sprendimą, taip pat padalinio mokslinių tyrimų temų strateginę svarbą.

Kriterijaus svoris – 40%

B. Mokslinių tyrimų grupės moksliniai ir technologiniai nuopelnai (angl. merit):

Vertinami mokslininkų, ypač į vienetą „įtrauktų“ tyrėjų, moksliniai pasiekimai, atsižvelgiant į jų pripažinimą tarptautinėse ir nacionalinėse mokslo bendruomenėse.

Taip pat vertinama grupės karjeros raida, padalinio gebėjimas pritraukti ir ugdyti jaunuosius tyrėjus ir jo indėlis į tyrėjų rengimą per tokias programas kaip doktorantūra.

Kriterijaus svoris – 35%

C. Mokslinių tyrimų plano ir organizavimo kokybė ir įgyvendinamumas:

Vertinami vieneto strateginiai tikslai, būsimas mokslinių tyrimų planas ir jo įgyvendinimas per ateinančius penkerius metus. Pagal šį kriterijų vertinama, kokia yra vieneto struktūra, skirta moksliniams tikslams pasiekti, įskaitant žmogiškųjų ir finansinių išteklių valdymą ir strateginį infrastruktūros naudojimą.

Taip pat atsižvelgiama į tai, kaip padalinys integruoja tyrėjus į nacionalinę ir tarptautinę mokslinių tyrimų ekosistemą, ir į jo tarptautinio bendradarbiavimo ir tinklų kūrimo planus.

Kriterijaus svoris – 25%

Kiekvienas iš kriterijų vertinamas 5-balėje skalėje (nuo 1 iki 5).

Kiekvienam vienetai paskaičiuojamas bendras balas:

Bendras MTEP vieneto balas (g) apskaičiuojamas pagal formulę:

$$g = (40\%A) + (35\%B) + (25\%C)$$

Bendras įvertinimas:

Remiantis bendroju balu, MTEP suteikiamas galutinis įvertinimas:

Puikiai: $g = [4,4 - 5,0]$

Labai geras: $g = [3,7 - 4,3]$

Gerai: $g = [3,0 - 3,6]$

Silpnas: $g < 3,0$

Parengta pagal šiuos šaltinius:

<https://www.fct.pt/en/avaliacao-de-unidades-de-id/>

<https://myfct.fct.pt/LibDocument/FileDisplay.aspx?EcrypDoctId=ocSoN5+Wv24gEnivBgQPZsZSkLI/v/Gjb-DNIYkfwGP2nMA1nK5tEhQMSWpmyLRwjQOuqj6+3p2T3lpqw8A3dgxdPvVKzpBXUYLCqsFO0qHL6FeJ9s6x+o7Vn-CMPpPs9TR/B7Bu0Mzh8fELQE5jJlMQJfGyA1Qklza5aXb8jIwxM=>

<https://myfct.fct.pt/LibDocument/FileDisplay.aspx?EcrypDoctId=ocSoN5+Wv24gEnivBgQPZsZSkLI/v/Gjb-DNIYkfwGP2LJxXkefXaGQzQxvteFnAKn6jQzDksh2mE+CwT3Eh/aYbKAZeGGtrs+FQALwAgaVv0Ry1TUGu2Fx6N-96GJ02720/o4AcEX1Z739SpV/useE/cuJ493VQ3G34cckA/LvQE=>

Latvija

Latvijoje mokslinių tyrimų vertinimo sistema iš dalies remiasi anksčiau Jungtinėje Karalystėje naudotu vertinimo metodu, todėl yra artimas Lietuvoje vykdomam ekspertiniam vertinimui. Šis vertinimo organizavimą koordinuoja Švietimo ir mokslo ministerija.

Vertinimas vykdomas kas šešerius metus, ir už jo organizavimą atsakinga Švietimo ir mokslo ministerija, kuri konkurso tvarka pasirenka vertinimo vykdytoją - juridinį asmenį, turintį profesinį patirtį ir kompetenciją organizuojant mokslo institucijų veiklos vertinimus. Jos vykdytojas paskutiniaisiais metais buvo tarptautinė tiriamoji ir konsultacinė organizacija Technopolis.

Nuo 2018 metų Latvijos ekspertiniame vertinime vertinimo vienetai sudaromi pagal instituciją arba jos struktūrinį padalinį. Ekspertų grupė, suformuota pagal vieną iš šešių mokslo sričių:

- gamtos mokslų ekspertų grupė;
- inžinerijos ir technologijų ekspertų grupė;
- medicinos ir sveikatos mokslų ekspertų grupė;
- žemės ūkio, miškininkystės ir veterinarijos mokslų ekspertų grupė;
- socialinių mokslų ekspertų grupė;
- humanitarinių mokslų ir menų ekspertų grupė.

Vertinamųjų vienetų skaičius aukštojoje mokykloje negali viršyti fakultetų skaičiaus. Vertinamieji vienetai apima visą mokslinę veiklą, vykdomą institucijoje. Aukštoji mokykla pati nustato, kokios rūšies vertinamuosius vienetus (pvz., fakultetus, tyrimų platformas ar centrus) pasirinks, tačiau visi vertinamieji vienetai turi būti vienodo tipo. Be to, institucija nustato vieną iš šešių mokslo sričių ekspertų grupę, atsakingą už kiekvieno vertinamojo vieneto vertinimą, vadovaudamasi vertinimo nuostatuose pateiktomis gairėmis.

Kiekvienoje ekspertų grupėje turi būti ne mažiau kaip šeši užsienio ekspertai, iš kurių vienas yra grupės vadovas, vienas - nacionalinės ekonomikos ekspertas, o mažiausiai keturi ekspertai atitinka pagrindinę mokslo sritį.

Užsienio ekspertas turi turėti daktaro laipsnį, tarptautinį patirtį vertinant MTEP sistemas ar mokslo institucijas skirtingose šalyse, mažiausiai 10 metų mokslinės veiklos patirtį ir paskelbtas originalias mokslines publikacijas Web of Science arba SCOPUS duomenų bazėse su citavimo indeksu, atitinkančiu srities vidurkį. Grupės vadovas papildomai turi turėti patirtį vadovaujant tarptautinei ekspertų grupei vertinant mokslo institucijas.

Vertinimo metodologiją parengia vertinimo vykdytojas, konsultuodamasis su šakinėmis ministerijomis, mokslo institucijas atstovaujančiomis organizacijomis ir Latvijos mokslo taryba. Mokslo institucijos turi iki sausio 1 d. pranešti ministerijai apie savo atitiktį mokslo kryptių klasifikacijai, o savęs vertinimo ataskaitas pateikti iki balandžio 30 d. Šiuo metu vertinimo vykdytojas yra tarptautinė tiriamoji ir konsultacinė organizacija Technopolis.

Ekspertų grupės vertina savęs vertinimo ataskaitose pateiktą informaciją, duomenis nacionalinėje mokslinių tyrimų informacijos sistemoje, bibliometrinius duomenis iš Web of Science, SCOPUS ir kitų duomenų bazių, atlieka institucijų vizitus su darbuotojų interviu ir mokslo infrastruktūros tyrimu. Vizitų metu institucijos gali papildomai organizuoti ekspertų susitikimus su šakinės ministerijos ir pramonės atstovais.

Vertinimas vykdomas laikantis pagrindinių principų: fundamentalūs ir taikomieji tyrimai vertinami kaip vienodai reikšmingi; vertinamas poveikis atitinkamoms mokslo sritims ir nacionalinės mokslo politikos tikslams; ekonominis ir socialinis poveikis; mokslo infrastruktūros atitiktis; institucijos plėtros potencialas ir bendradarbiavimas su atitinkamu nacionalinės ekonomikos sektoriu.

Komisijos pateikia kokybinę analizę, pagal kurią mokslinėms institucijoms skiriami balai nuo vieno iki penkių. Jei vertinama mokymo įstaiga turi daugiau nei vieną fakultetą, ekspertai kiekvieną fakultetą įvertina atskirai, taip pat skirdami balus nuo vieno iki penkių kiekvienam vertinimo vienetai.

Institucijos turi galimybę per 10 darbo dienų susipažinti su apžvalga ir pateikti prieštaravimus bei papildymus. Po to rengiami galutiniai ekspertų grupių pranešimai ir suvestinis pranešimas.¹

¹ Medžiaga paimta iš puslapio <https://likumi.lv/ta/en/en/id/301995-procedures-for-organising-the-international-evaluation-of-scientific-institution-activity>

Estonia

Description of Data Sources in the Estonia’s Regular Evaluation

Evaluation Criteria and Threshold Descriptions

The following table outlines the key evaluation criteria, associated indicators, and threshold levels used in the regular evaluation of research and development (R&D) fields. These criteria provide a structured framework to assess scientific impact, sustainability, and societal impact of institutional R&D performance, taking into account both quantitative metrics and qualitative descriptions.

Evaluation Criterion	Description	Quantitative Indicators	Qualitative Indicators	Threshold Level
1. Scientific Impact of Research	Scientific impact is understood as the amount and impact of R&D outputs in an international field-specific comparison.	1.1 Number of peer-reviewed publications per R&D employee (full-time equivalent); 1.2 Share of publications included in the 10% most cited publications (InCites indicator, % Documents in Top 10%); 1.3. Share of publicly available publications (Open Access) (%); 1.4. Impact of articles (InCites indicator; Category Normalized Citation Impact).	1.5. Institution’s description of the 10 most impactful R&D results of the evaluation period, if necessary, add up to 10 most important scientific publications with links to full texts; 1.6 Description of intellectual property granted; 1.7. Institution’s opinion regarding aspects that need to be improved in the field of scientific impact of research.	Majority of R&D results are at a good international level: the results attract international interest in the field. Most of the publications have been published by well-known international publishing houses and/or in well-known international professional journals. The number of international peer-reviewed publications per R&D employee has remained on the same level or increased. There are publications that are among the 10% most cited scientific publications in the world and/or the institution owns intellectual properties granted. The results showing the institution’s scientific impact have consistently and systematically improved. The facts presented by the institution in the self-evaluation report confirm the scientific impact of R&D activities.

Evaluation Criterion	Description	Quantitative Indicators	Qualitative Indicators	Threshold Level
2. Sustainability	Sustainability is defined as the ability of the institution to ensure R&D at a good international level in the relevant research field in the next evaluation period.	2.1. Number of R&D employees by types of position (R) (full-time equivalent); 2.2. Proportion of women (%) and men (%) among R&D employees; 2.3. Number of doctoral students and PhDs defended (where relevant); 2.4. Volume and structure of R&D revenues (incl domestic financing); foreign funding (incl the private sector, the EU framework programmes).	2.5. Institution's description of the most important facts showing sustainability and potential of R&D.; 2.6. Sufficiency and condition of R&D infrastructure; 2.7. Databases and collections; 2.8. Connections between R&D activities and doctoral studies (where relevant); 2.9. Principles of ensuring equal opportunities in the institution 2.10. Institution's opinion regarding aspects that need to be improved in the field of sustainability.	The results showing sustainability of the institutions have consistently and systematically improved. The development and management of R&D in the field is clear and effective. Measures to ensure the funding of the field, the volume of funding and the composition of R&D employees testify to the sustainability of R&D in the future. Most research directions in the field have clearly expressed potential from a scientific, socio-economic and environmental perspective. The infrastructure is in good condition and creates very good conditions for R&D in the field and, in the case of universities, for conducting doctoral studies. (For universities) The R&D, that form the basis of all doctoral programmes related to the field, is at a good international level. The facts presented by the institution in the self-evaluation report confirm the sustainability of R&D activities.

Evaluation Criterion	Description	Quantitative Indicators	Qualitative Indicators	Threshold Level
3. Societal Impact of Research	The coherence of R&D activities with what is happening in society is defined as social impact, including the connection with topical problems in society. The coherence of R&D activities with higher education at the first two levels is also considered as societal impact (the connection with the third level of higher education is evaluated in the context of sustainability).	3.1. The financial volume of contracts with private and public sector (domestic and foreign) per R&D employee (full time equivalent); 3.2. The number of R&D employees involved in advisory bodies or working groups (based on the information provided in the self-evaluation).	3.3. Institution's description of the most important evidence-based examples of the societal impact of R&D activities; 3.4. Generalised description of continuing education courses and consultations aimed at the general public; 3.5. Participation of R&D employees in state and/or business consultations related to R&D activities (e.g. participation in advisory bodies, administrative bodies, etc.); counselling on important topics for the society; 3.6. Participation of R&D employees in higher education activities (incl lectures, seminars and practicums, both in and outside own institution, and supervision of student theses); 3.7. Organisation of cooperation events aimed at the society or community (for example, an R&D institution as a partner that brings together parties from the private and public sectors to discuss topical issues); 3.8. Evidence-based examples of popularisation and dissemination of R&D results in society; 3.9. Participation of R&D employees in national and international working groups and networks (list the names of the organisations and bodies); 3.10. Publicly available publications, databases, products/services created as a result of R&D activities; 3.11. Other facts showing R&D societal impact and cooperation; 3.12. Institution's opinion regarding aspects that need to be improved in the field of societal impact of research.	The results showing the institution's societal impact have consistently and systematically improved. In R&D of the field, the developments and needs of society are taken into account in several research directions (e.g. through the research of current topics or commissioned applied research, through the participation of R&D employees in important development and decision-making bodies outside the institution, in the form of important societal developments based on R&D results, etc.). As a result of R&D activities in the field, products/services have been created for society. The selection of research topics is also based on societal and global significance, and discussions are initiated on current topics. Some R&D employees are involved in higher education as lecturers, practicum supervisors and/or thesis supervisors.

The quantitative indicators used in Estonia's regular research and development (R&D) evaluation are supported by various data sources. These indicators are not used as strict thresholds but serve as contextual reference points to support expert assessment. The actual threshold levels are defined in Table 1 of the Evaluation Guidance.

Data on peer-reviewed publications and citation metrics are primarily sourced from the InCites database. Institutions may supplement this with additional publications recorded in the Estonian Research Information System (ETIS), as long as these are linked to the evaluated institution.

Information on R&D personnel, gender balance, and infrastructure is provided directly by the institution being evaluated. Data on doctoral students and defended PhDs is retrieved from ETIS. Financial data, including revenue from domestic and international sources (such as EU framework programmes), is also reported by the institutions and further calculated by the Estonian Research Council (ETAG).

Each R&D field (e.g. Natural Sciences, Engineering, Health Sciences, etc.) has its own set of reference values derived from national or international benchmarks, but these values are not interpreted as minimum requirements.

This background data enables the expert panel to contextualize and compare institutional performance responsibly, while still prioritizing qualitative assessment and expert judgment in line with international best practices in research evaluation.

Table. Source of Data for Quantitative Indicators

Quantitative Indicator	Source of Data	Reference Value(s)	Party providing data
1.1. Number of peer-reviewed publications per R&D employee (2018–2023)	a) Number of publications from InCites database, institutions may add in addition publications in ETIS with classification 1.2 and 2.1. All publications must be related to the institution evaluated. b) Number of R&D employees – numbers provided by the institution.	None	ETAG, Institution
1.2. Share of publications in Top 10% most cited (2018–2023)	InCites indicator % Documents in Top 10%	1. Natural Sciences 13.3 2. Engineering and technology 9.8 3. Medical and health sciences 21.0 4. Agricultural and veterinary sciences 13.9 5. Social Sciences 12.1 6. Humanities and the arts 11.1.	ETAG
1.3. Share of Open Access publications (2018–2023)	InCites % All Open Access Documents	1. Natural Sciences 63.6 2. Engineering and Technology 50.7 3. Medical and Health Sciences 71.4 4. Agricultural and Veterinary Sciences 61.0 5. Social Sciences 44.2 6. Humanities and the Arts 42.0	ETAG

Quantitative Indicator	Source of Data	Reference Value(s)	Party providing data
1.4. Category Normalized Citation Impact	InCites indicator Category Normalized Citation Impact	1. Natural Sciences 1.4 2. Engineering and Technology 1.0 3. Medical and Health Sciences 2.0 4. Agricultural and Veterinary Sciences 1.3 5. Social Sciences 1.3 6. Humanities and the Arts 1.6	ETAG
2.1. Number of R&D employees by type of position (R) (full-time equivalent)	Institutional data	—	Institution
2.2. Gender balance of R&D employees	Institutional data	—	Institution
2.3. Number of doctoral students and PhDs defended	ETIS	—	ETAG
2.4. Volume and structure of R&D revenues (2018–2023)	ETIS	Estonia's average volume of revenue from research projects per R&D employee with a doctoral degree in the evaluated institution in 2018-2023. Calculations are performed by ETAG based on the data provided by the evaluated institutions. 1. Natural Sciences 2. Engineering and Technology 3. Medical and Health Sciences 4. Agricultural and Veterinary Sciences 5. Social Sciences ETAG 6. Humanities and the Arts	ETAG

Source: <https://etag.ee/wp-content/uploads/2024/05/Regular-Evaluation-Guidance-2024.pdf>

United Kingdom

Overview of Research Excellence Framework

This document is an overview of Research Excellence Framework (REF) practices, compiled with the intent to learn from it and fine tune the current Comparative Expert Assessment (CEA) of Research and Development Activities Carried out by Universities and Research Institutes. The overview covers recent changes in the past two REF exercises and the changes already planned for REF 2029.

What is REF?

The UK has been assessing the quality of its research institutions through a national program since the late 1980s. The REF outcomes are used to inform the allocation of around £2 billion per year of public funding for universities' research.

The REF was first carried out in 2014, replacing the previous Research Assessment Exercise. Research England manages the REF on behalf of all four UK higher education funding bodies: Research England, Scottish Funding Council, Higher Education Funding Council for Wales and Department for the Economy, Northern Ireland.

The funding bodies' shared policy aim for research assessment is to secure a world-class, dynamic and responsive research base across the full academic spectrum within UK higher education.

The REF objectives are to:

- provide accountability for public investment in research and produce evidence of the benefits of this investment;
- provide benchmarking information and establish reputational yardsticks, for use in the higher education sector and for public information;
- inform the selective allocation of funding for research.¹

The last REF 2021 exercise process worked by:

1. Funding bodies released detailed guidance documents outlining the criteria and assessment framework and conduct consultations on possible changes within the framework;
2. Universities submitted data for REF 2021. This included information on research staff, details of research outputs from 2014-2020, impact case studies, data on research income and doctoral degrees awarded (2013-2020), and statements describing the research environment within the university (2013-2020);
3. Independent expert panels assessed the submissions based on the established criteria, considering quality, impact, and the research environment.
4. The REF results are published, and research funding is allocated to universities based on their performance in the assessment.

The main thematic changes in REF 2029

The REF 2029 exercise focuses more on the environment that fosters research excellence, rather than individual researchers themselves. The main changes of REF 2029 are:

- **Moving away from individual assessment:** Previously, institutions submitted researchers for assessment. REF 2029 will use an average staffing level over several years to calculate the volume of research output. This means the number of outputs and impact case studies won't be directly linked to specific researchers.
- **Shifting focus to research environment:** A quarter of the assessment will now consider "People, Culture and Environment". This element looks at how the institution cultivates an environment that allows researchers to thrive. The aim is to assess the overall health of the research environment, not just individual achievements.
- **Broader definition of research outputs:** REF 2029 aims to capture a wider range of research contributions. This likely means recognizing things beyond just academic publications.²

Volume of Outputs

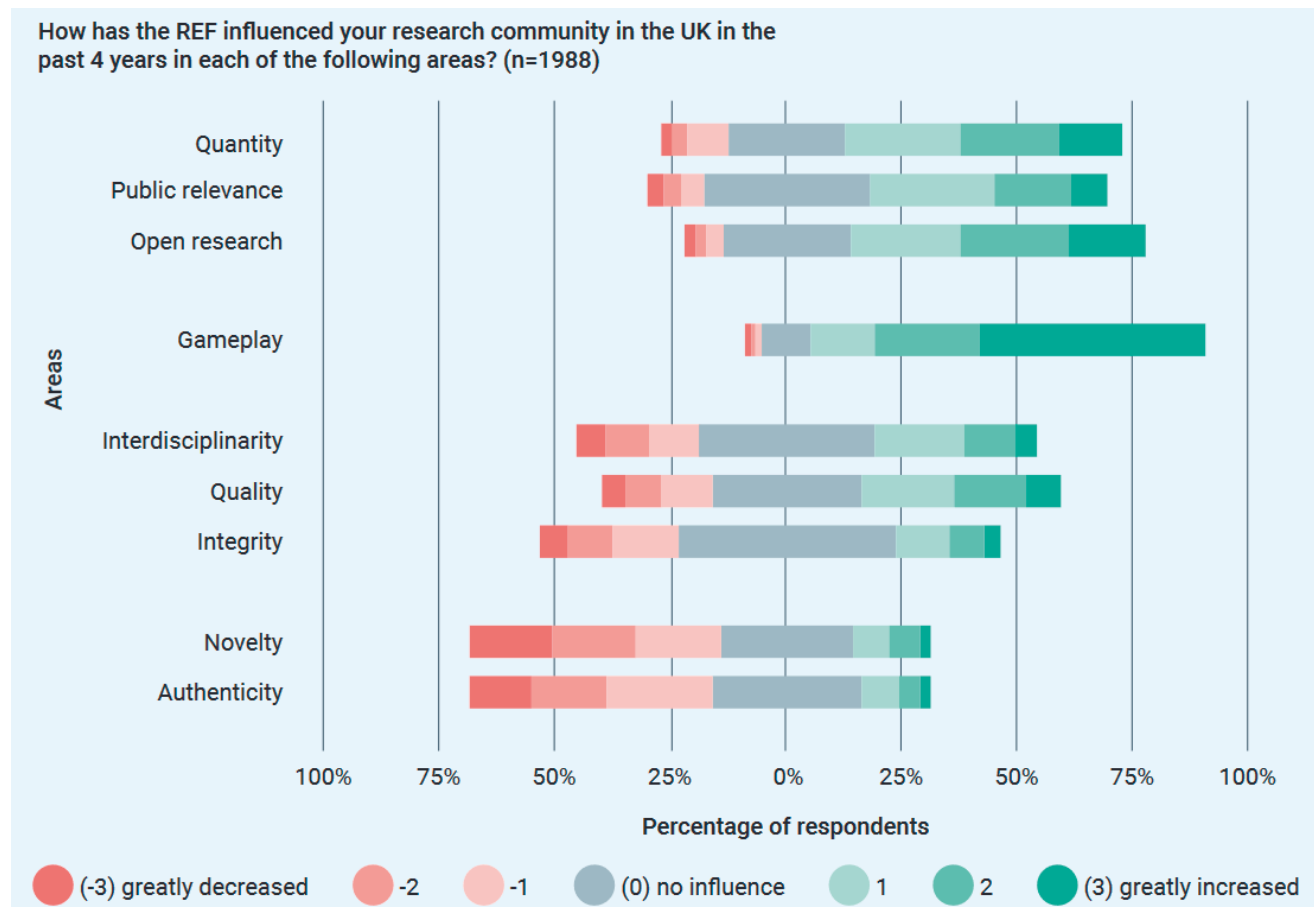
One of the main differences between REF and CEA is the volume of evaluated outputs. For the REF 2021 and 2029 is about 5 times higher than for CEA. The volume of outputs required from researchers has been decreasing with each exercise, thus lowering the pressure on researchers individually and decreasing the need for gaming within the institutions. As can be seen from this excerpt from the Times Higher Education discussing the changes to REF 2021:

“In the 2014 exercise, each participating researcher was expected to submit four outputs, but this time the number of outputs can range between one and five, with an average of 2.5 per full-time equivalent researcher expected. In the 2021 exercise, a single output was submitted for 44 per cent of researchers who participated. University staff had welcomed the new submission rules which had removed the “emotional pressure” caused by deliberations over whether they would be “in or out” of the REF – a decision that often had consequences for future promotions, said David Sweeney, executive chair of Research England. “There is no longer that same pressure on individuals,” he reflected.”³

The initial changes for REF 2029 also continue this trend of taking pressure of the individual researchers and reducing gaming by:

- fully breaking the link between individual staff and institutional submissions;
- removing the minimum or maximum requirement of outputs needed for each researcher completely, but still maintaining the needed average 2.5 submissions per FTE;
- instead of having one date on which FTE is calculated, REF will instead calculate it from average FTE of eligible staff across the academic years 2025-26 and 2026-27.

The current change to 2.5 outputs on average from 2014 requiring 4 outputs per participating researchers was welcomed by the university staff which has seen REF exercise as valuing the number of outputs over novelty, authenticity, integrity and quality as seen in the figure bellow.

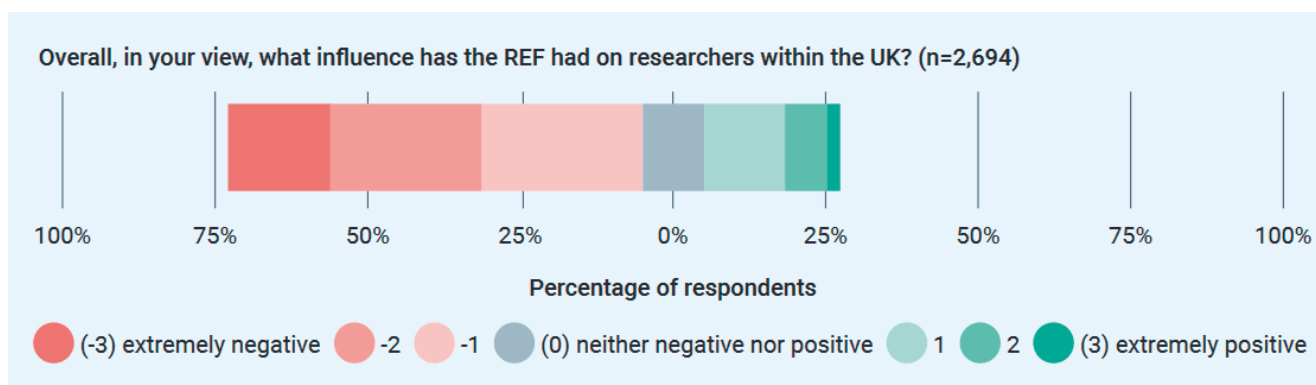

Results of 2020-2021 study conducted through online surveys with UK's researchers⁴

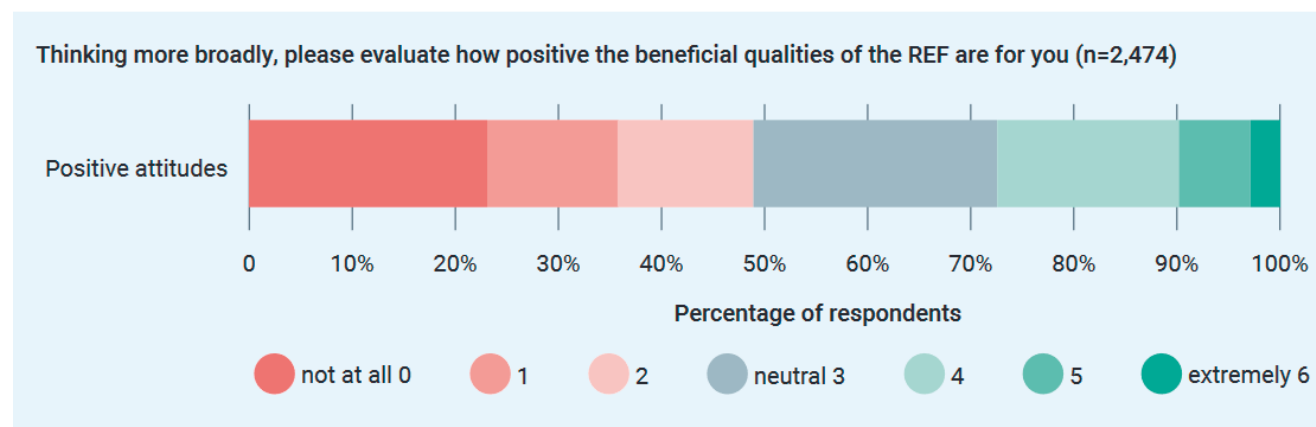
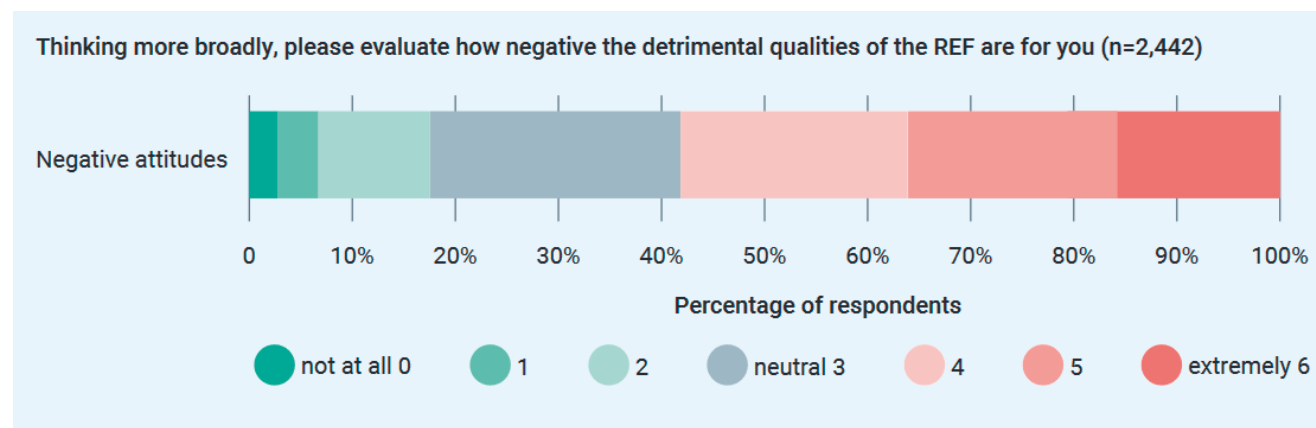
The Future Research Assessment Programme (FRAP) International Advisory Group also came to the same conclusion stating that the burden of REF should be taken away from individuals: "much of the criticism levelled at the REF comes from consequential institutional behaviours rather than governmental expectations. Our recommendations that shifting the burden away from a focus on the individual to the institution will hopefully assist in reducing these concerning aspects."⁵

While there were discussions whether the CEA should evaluate best outputs or the Unit as a whole, if learning from experience of REF it does seem that the strategy to focus on a fewer number of outputs doesn't encourage the same gaming as seen in UK's Higher Education Institutions (HEIs) during 2014 REF.

REF according to a 2020-2021 study has not been seen in a positive light by the researchers who must partake in it.

Only a minority of its participants express that it has improved theirs or other researchers' situation.

However, this broad discontent with the heavy burden put on individual researchers by the REF exercise has led to major changes towards inclusiveness. As the assembly of the FRAP International Advisory Group whose recommendation are being used to implement changes for REF 2029 which has been moved a year later because of its current reform.

REF Criteria weight

Within the current REF reform, the focus on weight of each criterion is changing to fulfil one of its goals - Shifting focus to research environment. REF 2029 will support a broader assessment of excellence by reshaping and renaming the three assessment elements (previously “outputs”, “impact” and “environment”) to include a broader range of research and impact-enabling activities. The weightings of the elements have been rebalanced to increase the emphasis on research culture, people and environment. The new elements will be:

- People, Culture and Environment
- Contribution to Knowledge and Understanding
- Engagement and Impact

In REF 2029, the weight of “outputs” in a UoA will decrease from 60% to only 50%. This element itself has been renamed “contribution to knowledge and understanding.” This reflects a broader view of research excellence, where the assessment will not just look at the outputs themselves, but also how they contribute to the overall advancement of knowledge and understanding within the field.

The social, economic or political influence of research, known as “impact”, will retain a 25 % weighting in REF 2029. It will be renamed “impact and engagement”, and a “structured explanatory statement which sets out the wider contribution of research activities to society and the economy” will need to be included alongside impact statements. The statement will make up at least 20 per cent of the quality sub-profile for this assessment element, but in some cases, it could constitute up to 50 per cent of the impact score.

The biggest change in 2028 is to the Environment criteria. Previously focused on the environment, the framework now emphasizes “People, Culture and Environment” with a dedicated 25% weighting in the overall quality profile, up from 15 %. This change seems to follow the suggestions of FRAP group:

“One of aims of FRAP has been to design an assessment system that encourages and strengthens the emphasis on delivering excellent research and impact. To do so, the exercise must appropriately recognise and reward HEIs that create conditions in which excellent research and impact can be produced in the disciplinary areas that they support. The ways in which HEIs support their staff, enable collaboration beyond the institution, support the broad development of disciplinary knowledge and ensure the integrity of their research are all crucial components of research excellence. Research has demonstrated that research culture, underlying values and leadership are essential to creating high-performing research units. However, previous REF exercises have placed considerably greater weight on research outputs and impact than on the research environment in which they were produced.”⁶

Structure of submissions

REF 2021 Submissions⁷

In REF 2021 all Category A eligible staff were required to make submissions. Category A eligible staff are defined as academic staff with a contract of employment of 0.2 FTE or greater, on the payroll of the submitting institution on the census date, whose primary employment function is to undertake either ‘research only’ or ‘teaching and research’⁹. Staff should have a substantive research connection with the submitting unit (see paragraphs 123 to 127). Staff on ‘research only’ contracts should meet the definition of an independent researcher (paragraphs 128 to 134).

Institutions must be able to verify through audit that eligible staff who are not submitted do not have significant responsibility for research, with the evidence for this related to the institution’s documented process. Where an audit process identifies staff with significant responsibility for research that have not been submitted, their FTE will be added to the unit’s submission and the total output requirement will be recalculated accordingly. An unclassified score will be added to the outputs sub-profile for each missing output in the recalculated total.

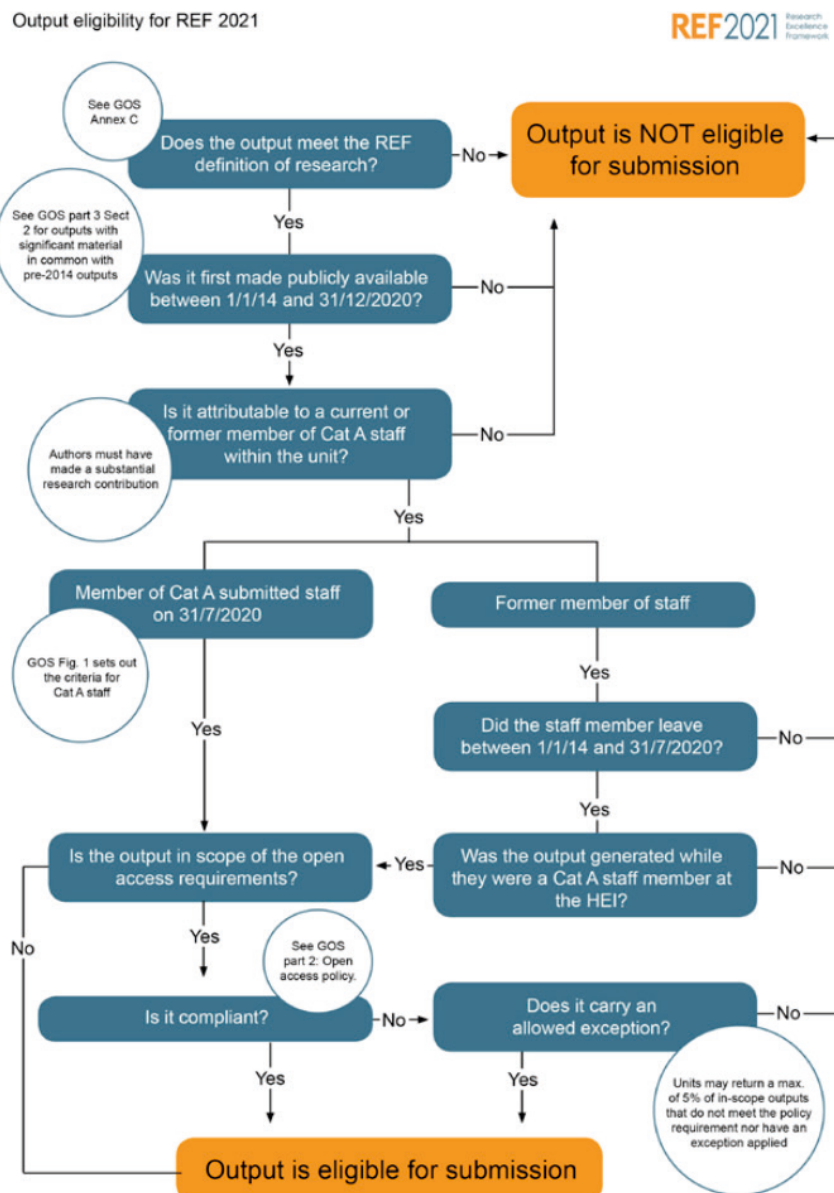
Institutions **submitted** their data for REF 2021 by the deadline of November 27th, 2020. Each submission, corresponding to one of the 34 Units of Assessment (UoA), comprised a complete set of data encompassing staff, research outputs, impact, and the research environment. Here's a summary of the required information within a UoA submission:

- **Staff Information (REF1a/b):** This included details on research staff employed on the census date of July 31st, 2020, with significant research responsibilities. Additionally, information about former staff who contributed to submitted research outputs was provided.

Research staff (form REF1a) and former staff (form REF1b) data is not publicly available but their requirements are noted on page 37 of Guidance on submissions 2019.⁸

Research Outputs (REF2): Details of assessable outputs produced by the submitted unit during the publication period from January 1st, 2014, to December 31st, 2020, were required. The total number of outputs needed to be 2.5 times the summed full-time equivalent (FTE) of the unit's submitted staff (rounded to the nearest whole number). If an Output eligible is illustrated by the graphic below.

Examples of Output submissions for University of Oxford Clinical Medicine: <https://results2021.ref.ac.uk/outputs/submissions/2906de88-81dd-4af9-b835-94ed42a03924/outputs>

Impact Case Studies (REF3): Case studies provided specific examples of impacts achieved within the assessment period (August 1st, 2013, to July 31st, 2020). These impacts had to be underpinned by research excellence conducted between January 1st, 2000, and December 31st, 2020.

Example template for REF 2021 Case study submission:

Section A		
The fields in this section are mandatory.		
Institution:		
Unit of Assessment:		
Title of case study:		
Period when the underpinning research was undertaken:		
Details of staff conducting the underpinning research from the submitting unit:		
Name(s):	Role(s) (e.g. job title):	Period(s) employed by submitting HEI:
Period when the claimed impact occurred:		
Is this case study continued from a case study submitted in 2014? Y/N The definition of continued case studies is provided in the 'Guidance on submissions', paragraph 316.		
Section B		
1. Summary of the impact (indicative maximum 100 words) This section should briefly state what specific impact is being described in the case study		
2. Underpinning research (indicative maximum 500 words) See paragraphs 318 to 326. This section should outline the key research insights or findings that underpinned the impact, and provide details of what research was undertaken, when, and by whom. This research may be a body of work produced over a number of years or may be the output(s) of a particular project. References to specific research outputs that embody the research described in this section, and evidence of its quality, should be provided in the next section (section B3). Details of the following should be provided in this section: • The nature of the research insights or findings which relate to the impact claimed in the case study. • An outline of what the underpinning research produced by the submitted unit was (this may relate to one or more research outputs, projects or programmes). • Any relevant key contextual information about this area of research.		
3. References to the research (indicative maximum of six references) This section should provide references to key outputs from the research described in the previous section, and evidence about the quality of the research. Underpinning research outputs may include the full range of types listed in the output glossary (Annex K) and are not limited to printed academic work. All forms of output cited as underpinning research will be considered equitably, with no one type of output being preferred over others.		

Include the following details for each cited output:

- author(s)
- title
- year of publication
- type of output and other relevant details required to identify the output (for example, DOI, journal title and issue)
- details to enable the panel to gain access to the output, if required (for example, a DOI or other URL), or stating that the output is listed in REF2 or can be supplied by the HEI on request.

All outputs cited in this section must be capable of being made available to panels. If they are not available in the public domain or listed in REF2, the HEI must be able to provide them if requested by the REF team.

Evidence of the quality of the research must also be provided in this section. Guidance on this is provided in the 'Panel criteria'.

Where panels request details of key research grants or end of grant reports, the following should be provided:

- who the grant was awarded to
- the grant title
- sponsor
- period of the grant (with dates)
- value of the grant.

4. Details of the impact (indicative maximum 750 words). The 'Panel criteria', Annex A, Table 1 provides an illustrative list of evidence that could be provided.

This section should provide a narrative, with supporting evidence, to explain:

- how the research underpinned (made a distinct and material contribution to) the impact;
- the nature and extent of the impact.

The following should be provided:

- A clear explanation of the process or means through which the research led to, underpinned or made a contribution to the impact (for example, how it was disseminated, how it came to influence users or beneficiaries, or how it came to be exploited, taken up or applied).
- Where the submitted unit's research was part of a wider body of research that contributed to the impact (for example, where there has been research collaboration with other institutions), the case study should specify the particular contribution of the submitted unit's research and acknowledge other key research contributions.
- Details of the beneficiaries – who or what community, constituency or organisation has benefitted, been affected or impacted on.
- Details of the nature of the impact – how they have benefitted, been affected or impacted on.
- Evidence or indicators of the extent of the impact described, as appropriate to the case being made.
- Dates of when these impacts occurred.

5. Sources to corroborate the impact (indicative maximum of ten references)

This section should list sources external to the submitting HEI that could, if requested by panels, provide corroboration of specific claims made in the case study. Sources provided in this section should not be a substitute for providing clear evidence of impact in Section B4; the information in this section will be used for audit purposes only.

This section should list sufficient sources that could corroborate key claims made about the impact of the unit's research. These could include, as appropriate to the case study, the following external sources of corroboration (stating which claim each source provides corroboration for):

- Reports, reviews, web links or other documented sources of information in the public domain.
- Confidential reports or documents (if listed, these must be submitted to the REF team by 29 January 2021).
- Individual users/beneficiaries who could be contacted by the REF team to corroborate claims*.
- Factual statements already provided to the HEI by key users/beneficiaries, that corroborate specific claims made in the case study (if listed, these must be submitted to the REF team by 29 January 2021)*.

Number of required Case studies also varied by the size of the Unit as per the table:

Table 1: Number of case studies required in submissions

Number of Category A submitted staff submitted (FTE)	Required number of case studies
Up to 19.99	2
20 to 34.99	3
35 to 49.99	4
50 to 64.99	5
65 to 79.99	6
80 to 94.99	7
95 to 109.99	8
110 to 159.99	9
160 or more	10, plus one further case study per additional 50 FTE

Examples of case studies can be found here:

<https://results2021.ref.ac.uk/impact/submissions/2906de88-81dd-4af9-b835-94ed42a03924/impact>

- **Research Income and Degrees Awarded (REF4a/b/c):** Data on research doctoral degrees awarded and research income (including income-in-kind) related to the period between August 1st, 2013, and July 31st, 2020, was provided.

Examples of REF4 a/b/c submissions from <https://results2021.ref.ac.uk/>

Researcher doctoral degrees awarded REF4a:

Research doctoral degrees awarded (REF4a)		Research income (REF4b)	
Research income-in-kind (REF4c)	Environment narratives (REF5)	Research groups	Downloads

Showing research doctoral degrees awarded 1 to 1 of 1

The University of Birmingham

Unit of assessment 1: Clinical Medicine

2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
71.49	76.80	63.37	92.37	90.50	68.43	70.50	533.46

Research income REF4b:

The University of Birmingham

Unit of assessment 1: Clinical Medicine

	Income for 2013-14	Income for 2014-15	Average for 2015-16 to 2019-20	Average for 2013-14 to 2019-20	Total income for 2013-14 to 2019-20
Total income for all sources	£39,168,651	£39,896,580	£45,442,015	£43,753,615	£306,275,307

Research income-in-kind REF4c:

The University of Birmingham

Unit of assessment 1: Clinical Medicine

Income for 2013-14	Income for 2014-15	Income for 2015-16	Income for 2016-17	Income for 2017-18	Income for 2018-19	Income for 2019-20	Total income for 2013-14 to 2019-20
£5,945,343	£4,948,164	£4,986,948	£6,725,151	£6,949,742	£7,931,450	£5,545,788	£43,032,586

- **Research Environment Statements (REF5a/b):** An institutional-level environment statement describing the university's overall research environment was required alongside a completed template outlining the research and impact environment specific to the submitted UoA. This information could draw on relevant quantitative indicators and covered the period from August 1st, 2013, to July 31st, 2020.

Templates for Environment statements from REF 2021. Institutional submitted by the whole institution for example University of Oxford and Unit-level environment statement will be submitted by Clinical Medicine Unit in University of Oxford.

Institutional-level environment statement (REF5a)

Institution:
Context and mission An overview of the size, structure and mission of the institution.
Strategy The institution's strategy for research and enabling and actualising impact (including integrity, open research, and structures to support interdisciplinary research) in the assessment period and for the next five-year period.
People The institution's staffing strategy, support and training of research students and, building on the information provided in codes of practice, evidence about how equality and diversity in research careers is supported and promoted across the institution.
Income, infrastructure and facilities The institutional-level resources and facilities available to support research and enable and actualise impact.

Unit-level environment template (REF5b)

Institution:
Unit of assessment:
Section 1. Unit context and structure, research and impact strategy This section should provide evidence of the submitted unit's achievement of strategic aims for research and impact during the assessment period, and details of future strategic aims and goals for research and impact; how these relate to the structure of the unit; and how they will be taken forward
Section 2. People This section should provide evidence about staffing strategy and staff development within the submitted unit; support mechanisms for, and evidence of the training and supervision of, PGR students; and evidence of how the submitting unit supports and promotes equality and diversity.
Section 3. Income, infrastructure and facilities This section should provide information about the submitted unit's income, infrastructure and facilities pertaining to research and research impact.
Section 4. Collaboration and contribution to the research base, economy and society This section should provide information about the submitted unit's research collaborations, networks and partnerships, including relationships with key research users, beneficiaries or audiences; and the wider activities and contributions to the research base, economy and society.

Example of Institution environmental statement and Unit Environment statement, can be found after selecting Environment narratives:

<https://results2021.ref.ac.uk/environment/submissions/2906de88-81dd-4af9-b835-94ed42a03924/environment>

It is also important to note that these submissions will change their form to a structured questionnaire in REF 2029

- **Staff Circumstances (REF6a/b):** In cases where a unit requested a reduction or removal of the minimum one-output requirement per staff member, information on staff circumstances was submitted via form REF6a/b by March 2020. Institutions could amend this form and request further reductions at the point of submission.⁹

Based on the changes introduced in REF 2029 by fully breaking the link between individual staff and institutional submissions, there's a chance this submission might be modified or even eliminated. The former rules can be found on page 45 of Guidance on submissions 2019.¹⁰

Changes for REF 2029 Submissions

For the REF 2029 HEIs will be required to make submissions in each of the disciplinary areas (UoAs) where they have staff who contribute to the volume measure (with a potential exception for small disciplinary areas). Each submission will consist of the following components:

- An **Institution level evidence-based statement** that will be scored separately, and will contribute to the People, Culture and Environment sub-profile for each of the disciplines in which the institution makes a submission. The statement will take the form of a structured questionnaire and focus on quantitative and qualitative evidence. There will be strict word limits and we do not envisage long narrative components.
- A **Disciplinary-level evidence-based statement**, sections of which will contribute to all three quality sub-profiles of the assessment. The statement will take the form of a structured questionnaire and focus on quantitative and qualitative evidence. There will be strict word limits and we do not envisage long narrative components.
- **Research outputs**, which will contribute to the Contribution to Knowledge and Understanding sub-profile.
- **Impact case study/studies** which will contribute to the Engagement and Impact sub-profile.

66. A schematic to illustrate the relationship between submissions and assessment is provided below

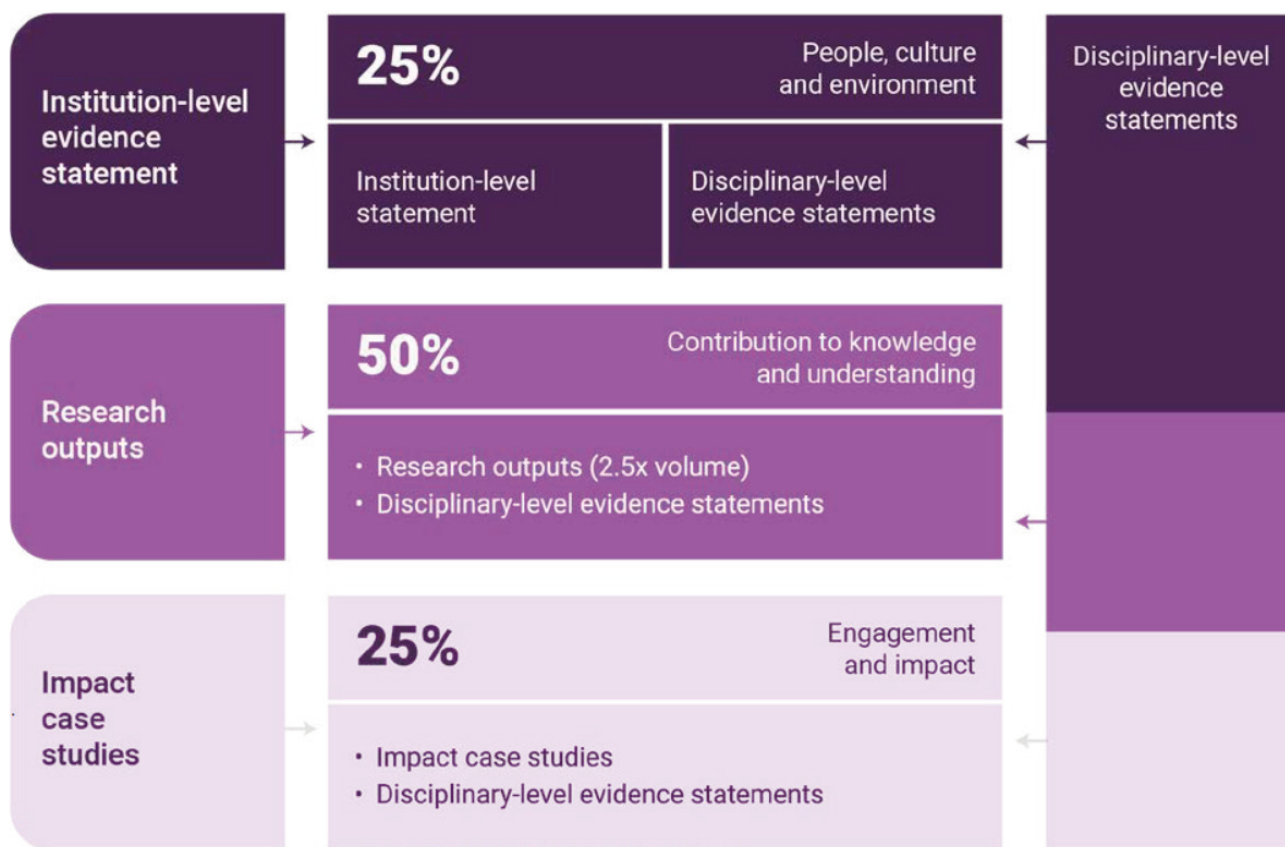

Figure from report on initial changes to REF 2029¹¹

Panels

In comparison to the CEA REF has a lot more Panels, Panellists, and types of Panels. Below is the chart with Units of Assessment (UoA), where terminology is different from CEA as well. UoA in REF refers to a specific disciplinary area used to evaluate research activities within UK universities. Each of the 34 UoAs has its own sub-Panel and associated number. The 13 Panels in CEA could be seen as the equivalent of these sub-panels. REF also possess other sub-panels concerning with questions equality and diversity, interdisciplinary research, citation guidelines and assessment systems.

The REF sub-panels are responsible for:

- contributing to the criteria and working methods
- working within the agreed criteria in assessing each submission made in its UOA
- recommending the outcomes for each submission to the main panel.¹²

The REF also has four main panels. The sub-panels work under the leadership and guidance of four main panels. In brief, the four main panels are responsible for:

- developing the panel criteria and working methods
- overseeing calibration
- ensuring adherence to the published procedures and consistent application of the overall assessment standards by the sub-panels

- working with the advisory panels for equality and diversity and interdisciplinary research (IDR), and advising the REF team on assessment processes
- signing off the outcomes of the assessment.¹³

Main panel	Unit of assessment	
A	1	Clinical Medicine
	2	Public Health, Health Services and Primary Care
	3	Allied Health Professions, Dentistry, Nursing and Pharmacy
	4	Psychology, Psychiatry and Neuroscience
	5	Biological Sciences
	6	Agriculture, Food and Veterinary Sciences
B	7	Earth Systems and Environmental Sciences
	8	Chemistry
	9	Physics
	10	Mathematical Sciences
	11	Computer Science and Informatics
	12	Engineering
C	13	Architecture, Built Environment and Planning
	14	Geography and Environmental Studies
	15	Archaeology
	16	Economics and Econometrics
	17	Business and Management Studies
	18	Law
	19	Politics and International Studies
	20	Social Work and Social Policy
	21	Sociology
	22	Anthropology and Development Studies
	23	Education
	24	Sport and Exercise Sciences, Leisure and Tourism
D	25	Area Studies
	26	Modern Languages and Linguistics
	27	English Language and Literature
	28	History
	29	Classics
	30	Philosophy
	31	Theology and Religious Studies
	32	Art and Design: History, Practice and Theory
	33	Music, Drama, Dance, Performing Arts, Film and Screen Studies
	34	Communication, Cultural and Media Studies, Library and Information Management

UoA attribution to main panels for REF 2021¹⁴

Currently there are no broad systematic changes planned for the REF 2029, so a similar panel and UoA structure is expected to remain in the 2029 assessment.

Understanding REF results

The REF 2021 results are shown per their percentage values in Outputs, Impact, Environment and Overall Profile. These are the generic criteria for assessing submissions and the definitions of the starred levels in the overall quality profiles and each of the sub-profiles:

Table A1: Overall quality profile: Definitions of starred levels

Four star	Quality that is world-leading in terms of originality, significance and rigour.
Three star	Quality that is internationally excellent in terms of originality, significance and rigour but which falls short of the highest standards of excellence.
Two star	Quality that is recognised internationally in terms of originality, significance and rigour.
One star	Quality that is recognised nationally in terms of originality, significance and rigour.
Unclassified	Quality that falls below the standard of nationally recognised work. Or work which does not meet the published definition of research for the purposes of this assessment.

Table A2: Outputs sub-profile: Criteria and definitions of starred levels

The criteria for assessing the quality of outputs are 'originality, significance and rigour'	
Four star	Quality that is world-leading in terms of originality, significance and rigour.
Three star	Quality that is internationally excellent in terms of originality, significance and rigour but which falls short of the highest standards of excellence.
Two star	Quality that is recognised internationally in terms of originality, significance and rigour.
One star	Quality that is recognised nationally in terms of originality, significance and rigour.
Unclassified	Quality that falls below the standard of nationally recognised work. Or work which does not meet the published definition of research for the purposes of this assessment.

Table A3: Impact sub-profile: Criteria and definitions of starred levels

The criteria for assessing impacts are 'reach' and 'significance':	
In assessing the impact described within a case study, the panel will form an overall view about its 'reach and significance' taken as a whole, rather than assess 'reach and significance' separately.	
Four star	Outstanding impacts in terms of their reach and significance.
Three star	Very considerable impacts in terms of their reach and significance.
Two star	Considerable impacts in terms of their reach and significance.
One star	Recognised but modest impacts in terms of their reach and significance.
Unclassified	The impact is of little or no reach and significance; or the impact was not eligible; or the impact was not underpinned by excellent research produced by the submitted unit.

Table A4: Environment sub-profile: Criteria and definitions of starred levels

The research environment will be assessed in terms of its 'vitality and sustainability'. Panels will consider both the 'vitality and sustainability' of the submitted unit, including its approach to enabling impact from its research, and its contribution to the 'vitality and sustainability' of the wider research base.	
Four star	An environment that is conducive to producing research of world-leading quality and enabling outstanding impact, in terms of its vitality and sustainability.
Three star	An environment that is conducive to producing research of internationally excellent quality and enabling very considerable impact, in terms of its vitality and sustainability.
Two star	An environment that is conducive to producing research of internationally recognised quality and enabling considerable impact, in terms of its vitality and sustainability.
One star	An environment that is conducive to producing research of nationally recognised quality and enabling recognised but modest impact, in terms of its vitality and sustainability.
Unclassified	An environment that is not conducive to producing research of nationally recognised quality or enabling impact of reach and significance.

The 'Panel criteria' explains in more detail how the sub-panels will apply the assessment criteria and interpret the level definitions in developing the sub-profiles. For example, in REF 2021 Main D Panel provided different weightings for the environment template.

Main Panels A, B and C supplementary criteria – section weightings for the environment template (REF5b)

330. The sub-panels in Main Panels A, B and C will attach equal weighting to each of the four sections of the unit-level environment template (REF5b).

Main Panel D supplementary criteria – section weightings for the environment template (REF5b)

331. In view of the primary role that people play as the key resource in the arts and humanities, the sub-panels in Main Panel D will attach differential weight to each of the components of the environment template as follows:

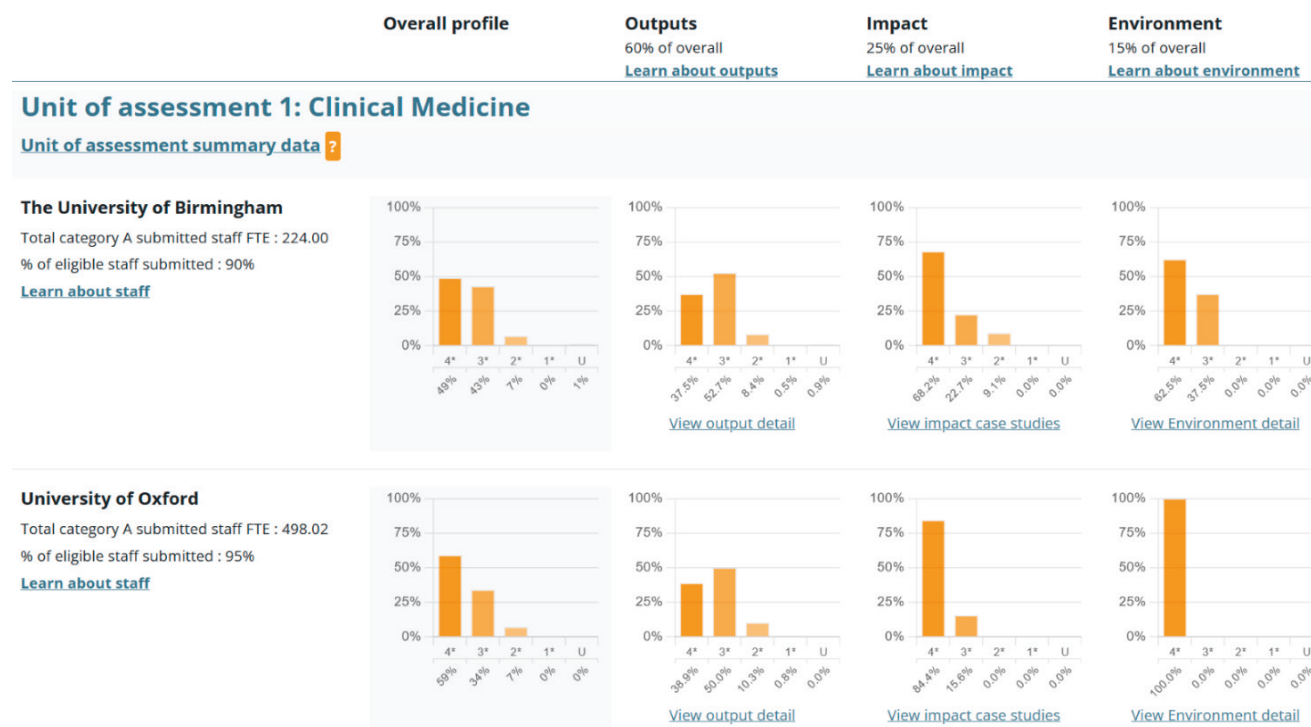
Unit context and structure, research and impact strategy	25%
People	30%
Income, infrastructure and facilities	20%
Collaboration and contribution to the research base, economy and society	25%

All other Main Panel specific assessment criteria can be found on page 30 of Panel criteria and working methods 2019.¹⁵

Illustration of REF 2021 Results

REF 2021 results are illustrated below in percentage in each criterion for the UoA of Clinical Medicine in The University of Birmingham and University of Oxford. For example, the Unit of Clinical Medicine in University of Oxford has 34% of its Overall profile evaluated at a 3-star rating. This number is achieved by multiplying the values in the individual criteria. 50% of the Units outputs received a 3-star rating, so they are multiplied by 0.6 to the sum of 30. 15.6% of the Units Impact studies received a 3-star rating, so this number is multiplied by 0.25, to the sum of 3,9. Since the Environment criteria didn't receive a 3-star rating, the sum for the range is 0. The two sums are added together $30+3.9=33.9$. The number is rounded up to 34% to show the Overall profile in the rating.

The University of Birmingham has 0.9% of its Outputs as Unclassified, so the by multiplying the number by 0.6 the sum is 0.54, which is rounded up to still give the Unit a 1% Overall score in the Unclassified rating.

These results can be accessed by the following link and selecting the desired institution and Unit of Assessment:
<https://results2021.ref.ac.uk/profiles/units-of-assessment/1>

Resources for understanding REF

REF 2029

Initial decisions on REF 2028 (2028/23/01) – The main document about changes in REF 2029

<https://www.ref.ac.uk/publication/initial-decisions-on-ref-2028/>

Future Research Assessment Programme (FRAP) International Advisory Group

<https://www.ref.ac.uk/publication/frap-international-advisory-group/>

REF 2021

Guidance on submissions 2019

<https://2021.ref.ac.uk/publications-and-reports/guidance-on-submissions-201901/index.html>

Panel criteria and working methods 2019

<https://2021.ref.ac.uk/publications-and-reports/panel-criteria-and-working-methods-201902/index.html>

Understanding perceptions of the Research Excellence Framework among UK researchers

[Understanding perceptions of the Research Excellence Framework among UK researchers \(jisc.ac.uk\)](https://www.jisc.ac.uk/publications/understanding-perceptions-of-the-research-excellence-framework-among-uk-researchers)

REF 2021 Results and submission

<https://results2021.ref.ac.uk/>

REF 2021 Cost evaluation report by Technopolis

<https://www.ref.ac.uk/publication/ref-2021-cost-evaluation-report/>

Naudingos nuorodos

One size fits all? A comparative review of policy-making in the area of research impact evaluation in the UK, Poland and Norway Open Access - [Marta Natalia Wróblewska](#)

<https://academic.oup.com/rev/article/doi/10.1093/reseval/rvaf010/8116215>

A new typology of national research assessment systems: continuity and change in 13 countries. RoRI Working Paper No.15

https://rori.figshare.com/articles/preprint/_b_A_new_typology_of_national_research_assessment_systems_b_b_continuity_and_change_in_thirteen_countries_b_b_b_b_RoRI_Working_Paper_b_b_No_15_b_b_b_/29041787?file=54670646

Vilnius, 2025